Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

AD FIDEM

CODICIS VATICANI

EDIDERUNT

A. KUENEN,

Theol. in Acad. Lugduno-Batava Prof.

ET

C. G. COBET,

Litt. Hum. in Acad. Lugduno-Batava Prof.

LUGDUNI-BATAVORUM,

E. J. BRILL.

MDCCCLX.

PRAEFATIO.

Quam Novi Testamenti ex Codice Vaticano editionem Angelus Maius dedit mole gravem, paucissimis parabilem et mendis erroribusque obsitam, eam nos habilem ad usum, parabilem omnibus et quam potuimus emendatissimam repetendam curavimus.

Angelus Maius (ut semel quid de illius opera in Vaticano Codice evulgando posita sentiamus candide et libere proloquamur) quamquam, ut in proverbio est, *ἐν τυφλῶν πόλει γλαμυρὸς βασιλεύων*, non is erat cui tanta res recte mandari posset. Quam indiligenter in illo negotio versatus fuerit et quam parum instructus iis praesidiis, quibus bonus editor censeatur, et alii ostenderunt et apparebit ex iis, quae infra exhibituri sumus.

Desideramus in eo primum accuratam Graecitatis scientiam, quae ubique in Graeci sermonis ratione et usu vera a falsis distinguit certoque iudicio scribarum

hallucinationes ab ipsa scriptoris manu discernit neque tantum ubi duplex scriptura in Codice circumfertur genuinam certis indiciis agnoscit, sed etiam ubi in errore omnes fideliter conspirant probam et antiquam lectionem sollerter elicit.

Deinde in eo desideramus curam et diligentiam, quae Codicis lectiones et secundae manus correctiones ab illo proditas ad unam omnes certas et indubitatas praestet neque ulli suspicioni locum relinquat, ut priusquam de cuiusque scripturae veritate ac pretio iudicium feratur de illius fide et auctoritate saltem liquido constet, neque lectiones ex Editoris negligentia natae unius omnium praestantissimi et antiquissimi Codicis testimonio nixae et auctoritate munitae falso videantur.

Quam parum Maio in talibus credi possit et aliunde satis est notum et nuperrime in palimpsesto Codice Vaticano, quo Ciceronis de Republica libri continentur, iterum excusso luculenter compertum est. Verum in nullo alio libro edendo quam in praeclarissimo Codice Vaticano Maium fuisse negligentiorem patefactum est ab homine erudito, Carolo Vercellone, qui post Maii mortem editionem ab eo procuratam emisit in lucem et Praefationem praemisit, unde pauca quaedam expromemus.

Refert enim Carolus Vercellone in Praefat. pag. x, quum circa annum 1838 quinque volumina, quibus

integra Biblia exhiberentur, typis impressa essent, Maium ipsum intellexisse sese non satis diligenter et accurate Editoris officio esse functum. Ipsius verba subiiciemus: »verum (inquit) perfecta demum impres»sione — cl. editor eadem sedulo revolvens sibi facile »suasit suam editionem, nisi curiosius naviterque casti»garetur, criticis studiis haud maxime profuturam; ut»pote quae non satis accurata evasisset. Op»time enim norat doctissimus vir haec studia in tanto »disciplinarum ascensu summam requirere diligentiam »omnemque sollertiam exposcere, quam tum ipse »praestare nequiverat, tum saepius eius ty»pothetae neglexerant.» Non satis capimus cur quis in tali re necessariam diligentiam praestare nequeat et miseros typothetas moris est *ἀναιτίους αἰτιᾶσθαι*, sed referemus tantum ea, quae vir doctus narravit, neque diiudicabimus. Est operae pretium audire rationem *singularem ac prope incredibilem*, quam in edendo Codice Vaticano Maius secutus sit. Audi iterum, quae ipse Carolus Vercellone scripsit in Praef. p. XI. »Maxima illorum (erratorum) pars in id re»diit, quod interdum communem seu sixtinam pro va»ria codicis lectione editor expresserit; idque ortum »habuit ex singulari illa ac prope incredibili »ratione quam in hoc libro edendo sectatus est, »quamque heic paucis declarare operae pretium du-

a*

»cimus. Codicem vaticanum editurus nil »aliud typothetis praeter nitidum textus »sixtini exemplum Maius tradidit, quod in »typis componendis imitarentur. Mox vero »ipse prae manibus habens vaticanum codi- »cem, singulasque paginulas ab officinato- »re librario ad experimentum compositas »sibique oblatas relegens, ea omnia adno- »tabat, quae ab ipso codice abludere com- »periebat. Paginulas hac ratione a se emen- »datas iterum librario tradebat; a quo codi- »cis lectiones ibidem calamo adscriptae in »textum aut saltem in marginales notas refe- »rebantur. Hinc pronum est intelligere quonam »pacto factum sit ut, praetermissis nonnumquam co- »dicis varietatibus, communem lectionem editor sup- »posuerit.» Tantamne rem tam negligenter! sed audi porro quam Maius adhibuerit »medicinam innumeris »defectibus, quos in sua editione deprehenderat» Praef. pag. XI. Primum »censuit quaedam operarum »σφάλματα facile corrigi posse ab ipsis librariis, qui »aut abradendo redundantes litteras, aut manu eas »quae deerant subnectendo, editionem ad germanum »codicis exemplum revocare poterant.» Deinde »quae- »dam folia — ex integro recudenda esse decrevit.» Vix huius rei fecerat initium quum diem suum obiit.

Itaque ipse Carolus Vercellone quod ille instituerat perfecit; quae folia Maius iterum prelo committenda censuerat recudenda curavit »admissis receptisque iis »correctionibus, quas (Maius) ad codicis fidem studiose »accensuerat.» Praeterea alios quosdam locos, ubi editio a codice discrepabat, ex Maii notulis in tabella propositos lectorum oculis subiecit. Ipsius haec verba sunt (in Praefat. pag. XII): »plura denique supererant »loca in quibus editio, tametsi leviter, a codice discre- »pare, vel certe codicem ipsum minus perfecte reddere »videbatur. Alias enim vel in litteris, vel in accenti- »bus, aliisve notis διακριτικοῖς — oberraverant typo- »graphi; alias ipsemet editor adnotare neglexerat quid- »quid in Codice a prima vel a secunda manu con- »fictum aut retractatum esset.» Haec igitur »ex »notulis ab editore conscriptis (inquit, pag. XIII), dum »iterum codicem, ut diximus, conferret, emendavimus »in *tabella* quam ad singulorum voluminum calcem »lectorum oculis subiiciendam curavimus.»

Satis superque ex his intelligitur verum esse quod supra pronuntiavimus, Maium negligentem in caeteris, in Codice Vaticano edendo fuisse negligentissimum et tantae rei imparem. Vix credas quot menda etiamnunc post illas curas Maii editionem commaculent, quae neque ipse in nova Codicis collatione deprehendit, neque Carolus Vercellone in recognoscendo opere animadver-

tit. Sunt tamen satis aperta et manifesta omnibus qui Musas colunt severiores. Putida diligentia est et vanus labor recensere omnia. Pauca quaedam subiiciemus ut omnes intelligant ista tacite corrigi oportere. Matth. 12, 35 πονερὰ legitur, 12, 39 ἐπιξητεῖ. Marc. 1, 13 ἠρήμῳ, 5, 29 ἐξεράνθη, 6, 14 ἠγήγερται, 14, 38 προσεύχετε. Luc. 2, 44 ἀνηζήτουν, 6, 32 ἁμαρτολοῖς, 9, 9 ἀπεκαφάλισα, 11, 32 κύρυγμα. Joh. 2, 17 κατεφάγεται, 14, 24 ἀγωπῶν. Act. 6, 9 ἀνήϛησαν, similiaque alibi, quae neminem fugiunt. In uno tantum exemplo nunc demonstrare iuvat quam lubrica sit Editoris fides et quam sit necessarium in locis dubiis et controversis certo scire quid tandem in Codice Vaticano legatur. In Actis Apostolorum 27, 14 Maius edidit: μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος εὐρυκλύδων, et in ora libri annotavit a prima manu εὐρακλύδων scriptum fuisse. Codice iterum excusso non εὐρακλύδων, sed εὐρακύδων a prima manu exaratum fuisse testatur. Hae omnes scripturae nihili sunt, et quia sunt manifesto mendosae omnem sanam interpretationem respuunt, quam emendata lectio debet praecedere. Verum et genuinum est ЄΥΡΑΚΥΛΩΝ, id est Εὐρακύλων, Euroaquilo, ut et Euroauster Romani dicebant, a quibus procellosi venti nomen τὸν Εὐρακύλωνα Actorum scriptor audiverat. ΑΚΥΛΩΝ dictum est ut Κυρῖνος, 'Ακύλας, 'Ακυληΐα, pro Quirinus,

Aquila, Aquileia, et sim. ut Κερκητουλανοί Querquetulani apud Dion. Halic. Ant. Rom. V. 61. In Graeca compositione O eliditur, ut in ἀλλοτριεπίσκοποι, similibusque. Qui posthac Vaticanum Codicem eruditis oculis inspecturi sunt investigabunt annon vera lectio ЄΥΡΑΚΥΛΩΝ olim a prima manu sit scripta *).

Effugiunt paene talia oculorum aciem et etiam acute cernentes in vetusta membrana Δ et Λ non facile discernunt. Requiritur aliquis qui in perscrutandis codicibus Graecis diu et multum exercitatus simul scripturae labem animadvertere possit et quid verum sit probe perspiciens oculorum simul et mentis aciem summa ope intendat. Nemo enim quid forte lateat in vetere scriptura praesertim interpolata certo scire et liquido videre poterit, nisi veram lectionem recte cogitando et ex accurata Graecitatis scientia ipse valeat elicere et quid reapse scriptum sit ita investiget ut quid solum recte scribi debuerit habeat in promtu. Hac potissimum de causa Maium provinciae, quam suscepit, imparem iudicamus fuisse et saepius aliquid contra codicis Vaticani fidem prae festinatione et incuria tamquam ex illo libro sumtum exhibuisse suspicamur. Si quid huiusmodi ex

*) Quod fore suspicabamur factum iam esse nunc modo comperimus. Tischendorfius testatur (Studien und Kritiken 1847. pag. 147) a prima manu diserte ΕΥΡΑΚΥΛΩΝ scriptum esse.

aliorum testimoniis, quorum satis certa fides sit, deprehendimus, genuinam Codicis scripturam curavimus reponendam (de quibus infra dicendi locus dabitur), reliqua tum demum prodibunt in lucem ubi venerabile illud Antiquitatis Christianae monumentum exercitatis et eruditis oculis iterum iterumque perscrutatus erit aliquis omnibus doctrinae et acuminis et diligentiae adminiculis adiutus, quae Angelo Maio defuisse dolemus.

Interea quod Maius dedit cum eruditis Theologis et Philologis ita communicare nobis constitutum est, ut eximium Codicem Vaticanum mendis erroribusque, quibus totus scatet, liberatum expurgatumque iis legendum et explicandum in manus tradamus. Maius ipse in libri initio admonet sese non in omnibus »palaeographiam Codicis conservandam censuisse.» Et profecto fieri non potest ut liber uncialibus (quas vocant) litteris exaratus, in quo vocabula omnia nullo intervallo diremta neque ulla interpunctione neque accentibus notata uno tenore continuantur, ita ad nostram scribendi consuetudinem ac rationem accommodetur, ut Codicis palaeographia conservetur, id quod non minus esset molestum quam absurdum. Maius tamen in duabus tantum rebus iisque minimi momenti sese a codicis palaeographia discessisse scribit. In codice ubique constanter omissum est τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα, quemadmodum in reliquis fere antiquissimis libris

fieri assolet. Olim scribae diligenter ubique *τὸ ἰῶτα* adscribebant, deinde saepius negligi coeptum est aut alieno loco apponi; tandem factum est ut ubique constanter omitteretur, ut in Vaticano quoque libro videmus, in quo *τοῦ παραγεγραμμένου ἰῶτα* nec vola nec vestigium superest. Ne in corruptis quidem locis alicubi pellucet (ut saepe in aliis libris fieri vidimus) praeterquam in unico loco Actorum 1, 19: *ὥςε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν ἀκελδαμάχ, τουτέςιν χωρίον αἵματος*, ubi prima manus dederat ΤΗΔΙΑ-ΛΕΚΤΩΑΥΤΩΝ, secunda manus supra versum inter ΤΗ et ΔΙΑΛΕΚΤΩ addidit ΙΔΙΑ. Nempe corrector in illo libro, quem conferebat, reperit ΤΗΙΔΙΑΔΙΑ-ΛΕΚΤΩ, quod natum est ex antiquioris libri scriptura ΤΗΙΔΙΑΛΕΚΤΩΙ, cuius litterulae quatuor ΙΔΙΑ bis descriptae sunt pervulgato genere erroris, cuius luculentum exemplum est in Actis 18, 7. Videbis illo loco primam manum dedisse: *ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου*, sed correctorem *Τιτίου* delevisse. Non reperit enim ΤΙΤΙΟΥ in suo libro; nec mirum, namque ex antiqua lectione ΟΝΟΜΑΤΙΙΟΥ-ΣΤΟΥ literis quibusdam male repetitis illud ΤΙΤΙΟΥ natum est. Praeterquam igitur quod iota subscriptum de suo addidit (in qua re quomodo versatus fuerit mox videbimus), etiam in alia re tenuissima Maius palaeographiam Codicis non conservavit. Nempe in Codice:

»accentus et adspirationis notae non poste-»riori sed priori diphthongorum litterae »apponuntur.» Constat autem accentus et adspirationis notas in Codice non a prima manu antiquitus fuisse appositas, sed aliquanto post appictas esse a nescio quo, quem neque doctum neque harum rerum peritum fuisse infra dabimus operam ut luculenter appareat. Itaque ut in caeteris libris Mss. omnibus sic in Codice Vaticano adspirationis et accentuum notis nulla fides, nulla auctoritas tribuenda est. Sola litterarum elementa per scribarum manus ex antiquioribus libris propagata fidem habent, reliqua omnia describentium arbitratu constituta sunt, ut cuiusque eorum captus erat opinioque ferebat. Iudicabis ipse ea de re infra, ubi errores ab iis commissos patefaciemus. Itaque in utra diphthongorum vocali accentum et spiritum isti notaverint licebit nobis nihil curare. Quod autem Maius se iota subscriptum reposuisse dicit ne in illa quidem re boni editoris functus officio est, namque in multis contra Graecorum usum inutile *ἰῶτα* infersit, aut contrario errore in multis, ubi Graecitatis ratio et usus additum *ἰῶτα* postulabant, supersedit addere. Edidit ubique *κᾀγώ*, *κᾀμοί*, *κᾀκεῖ*, *κᾀκεῖθεν*, *κᾀκεῖνος*, *κᾀκεῖνον*, *κᾀκεῖνα*, et sim. Edidit constanter *κᾂν* pro *κἂν*. In his omnibus, quia elisio *τοῦ ἰῶτα* in *καί* crasin praecedebat, certum est *κἀγώ*,

κἀμοί, κἀκεῖ, κἀκεῖνος cet. scribi oportere. In unaquaque crasi ubi diphthongus cum sq. vocali coalescit ι et υ prius eliduntur, et sic θατέρου, τἀνδρός, τἀνδρί, ἀγαθοί, ἀρεταί, aliaque sexcenta eiusdemmodi nata sunt. Praeterea male inseruit ἰῶτα in his: ᾆρον, ᾆραι, (vel ᾄραι), ᾄρας, ᾀράτω, ᾖρεν, μετῇρεν, ᾖραν, συνᾶραι, ᾖρκεν, ᾖρται, ᾐρμένον, ἐπῄρθη, similibusque permultis. Quae ex ΑΡΩ formantur ΗΡΑ (ἦρα, ἆρον, ἆραι, ἄρας) et ΗΡΚΑ (ἦρκα, ἦρμαι, ἤρθην) numquam apud Graecos iota subscriptum habuerunt, ut nulla alia forma analogiae eiusdem. Ex φαινῶ, φανῶ formatur ἔφηνα (non ἔφῃνα), similiterque in similibus. Sequiorum temporum scriptores et in his scriptores N. T. in his formis Α longum pro Η substituebant ἐσήμανα dicentes et ἐλεύκανα, ἐκέρδανα, ἐκάθαρα, ἔψαλα, et sim., in quibus Maius non peccat. Ἐπιφᾶναι legitur sine vitio Luc. 1, 79, sed eadem plane ratio est in ἦρα, ἆρον, ἆραι, ἄρας, ἐπάρας cet. Quod dedit Luc. 5, 19 καθῇκαν error est manifestus, sed bis corrupit loci sententiam Marc. 12, 40 et Luc. 20, 47 ubi edidit: οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρ ᾷ προσευχόμενοι, namque perspicuum est in ΜΑΚΡΑ inesse μακρὰ προσευχόμενοι, id est μακρὰς προσευχὰς ποιούμενοι. Eodem modo infinitivos verborum in -ᾶν exeuntes vitiavit omnes ἀγαπᾷν scribens et ἀποσπᾷν, ἀροτριᾷν, ἐκκολυμβᾷν, ἐρωτᾷν, συνιςᾷν, πεινᾷν et ζῇν, συνζῇν, aliaque id ge-

nus plurima. Contra male omisit iota in adverbiis λάθρα, κρυφῆ et εἰκῆ, (quae λάθρᾳ, κρυφῇ et εἰκῇ scribenda erant), et in nominibus ὑπερώῳ (Act. 9, 37. 20, 8); πρώρα (Act. 27, 41); ζῶα (II Petr. 2, 12. Iud. 10); ὠόν (Luc. 11, 12); ἀθῶος (Matth. 27, 24); ἀθῶον (Matth. 27, 4). Haec omnia apud Graecos (ut Grammatici veteres loquuntur) σὺν τῷ ἰῶτα γράφεται. De θωϊή, ἀθώϊος, ἀθῷος vid. Etymol. M. p. 26, 23. De ὠϊόν Athen. II. p. 57 D. et Etymol. M. p. 822, 40. De πρώϊρα, πρῷρα Etymol. M. p. 692, 34 coll. p. 318, 57. De ζώϊον, ζῷον Schol. ad Iliad. Σ. 407, et Etymol. M. p. 413, 24. Veteres grammatici sedulo apponunt locos poëtarum, ubi haec κατὰ διάςασιν scripta sunt, ut apud Simonidem:

τὸ ζωΐων κάκιςον ἔκτηται βίον.

et iterum:

οἷον τόδ' ἡμῖν ἑρπετὸν παρέπτατο
ζώϊον κάκιςον.

Ὑπερῷον scribendum esse docet communis analogia, quam Maius alibi secutus bis in Actis, ubi diximus, neglexit. Peccavit etiam in Act. 16, 11 εἰς Σαμοθράκην retinens. Iones olim Θρήϊξ, Θρήϊσσα, Θρηΐκη et Σαμοθρηΐκη dicebant, reliqui omnes Θρᾷξ, Θρᾷττα, Θρᾴκη et Σαμοθρᾴκη. Ipsi unum errorem de genere hoc inemendatum reliquimus Col. 4, 13 ἐν Ἱεραπόλει. Graeci dicebant Μεγάλη πόλις, Νέα πόλις, Ἱερὰ

πόλις et sim. et ἐκ Μεγάλης πόλεως, ἐν Νέᾳ πόλει, εἰς Ἱερὰν πόλιν, quorum ethnica ex appositione composita fiebant Μεγαλοπολίτης, Νεοπολίτης, Ἱεροπολίτης. Maius qui dederat Act. 16, 11 εἰς Νεάπολιν codicem denuo conferens εἰς Νέαν πόλιν scriptum esse vidit. Itaque in IЄPAΠOΛЄI inest Ἱερᾷ πόλει.

Maius igitur in his solis palaeographiam codicis non conservandam ratus ne in iis quidem satis diligens fuit, sed plurimum abest ut intra hos arctissimos fines sit consistendum. Vaticanus liber ut caeteri omnes Codices Mss., quamquam unus omnium antiquissimus et integerrimus testis est, tamen totus est obsitus scripturae mendis erroribusque, quos aut incuria fudit aut peperit librariorum ἀπαιδευσία, et antiquioris linguae et τῆς ὀρθογραφίας (quam ipsi appellant) ignorantia. Montefalconius (in Palaeogr. p. 304) in Codice Regio 2498 confitentem reum habuit, namque in libri exitu scriba hos versiculos posuit:

> οἶδα μὲν, οἶδα, σφαλμάτων πολλῶν γέμον
> ὃ χερσὶν αὐτὸς πυξίον ἐγεγράφειν,
> ἀλλ' ἔςε μοι μέτριοι. καὶ γὰρ οὐκ ἔχω
> τὴν τεχνικὴν σύμμαχον ὀρθογραφίαν.

Eadem confessio et reliquorum omnium librorum utcumque vetustorum scribis, et illi qui Codicem Vaticanum descripsit nullo negotio extorqueri possit. Nam Vaticanus quoque Codex totus scatet lectionibus men-

dosis: nullum est erroris genus, quod non in illo, ut in caeteris omnibus, frequenter reperiatur. In his alia sunt leviora vulnera et ἐπιπολῆς circa vocabulorum scripturam fere haerentia, ut de verborum fide certo constet et tantum opus sit τῇ τεχνικῇ ὀρθογραφίᾳ ut cuiusque verbi scriptura recte constituatur: alia sunt paulo graviora, in quibus non tantum ἡ ὀρθογραφία laborat, sed diversa inter se confusa permixtaque sunt ut sana sententia obscuretur ac ruat: confusae sunt inter sese litterae figura similes aut vocales et diphthongi sono apud sequiores certe affines aut verbis male diremtis coniungenda disiuncta sunt aut coniuncta quae disiungi oportuit, sed horum quoque longe plurima parato certoque remedio sanantur, quoniam et ex ipsa cuiusque loci sententia verborumque conformatione clara lux affulget et vitia pleraque omnia sunt tralaticia saepissime alibi in simili re commissa, saepissime unanimi eruditorum consensu correcta. Superest tertium mendorum genus taeterrimum, ubi ulcera sunt ὕπουλα obscuratis ac deletis omnibus propemodum antiquae veritatis vestigiis et ἀνιάτως ἔχοντα, praesertim propter veteres lacunas, ubi olim male seduli correctores scripturae labem interpolando ita occultarunt ut vulgata lectio nunc neque intelligi possit neque emendari. Nos igitur primum illud mendorum genus constanter ubique sustulimus et τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν

adiutricem habentes maculas omnes magna cura eluimus ubicumque emendata lectio ex certis indiciis colligi restituique potuit. De altero illo, quod diximus, vitiorum genere paucula tantum removimus, ubi et manifestus esset codicis error et verae lectionis nemini dubia optio, in qua re tam caute et circumspecte egimus ut compluscula maluerimus intacta relinquere ubi aut olim reperta est antiqua et proba lectio aut nunc facile ex Codicis scriptura elici agnoscique potuit. Tertium genus omnino non attigimus. Quamquam poterat fortasse hic illic elici aliquid, quo veteres nodi inextricabiles reperta vera lectione solverentur, maluimus nunc quidem ab his omnibus abstinere manus. Retinuimus in his ubique id quod in Vaticano est, cuius mendosas scripturas et alii excutiant, et si quid ipsi ex iis eruisse nobis videmur boni, alias dabitur expromendi copia. Ubicumque autem palaeographiam Codicis nobis non esse conservandam arbitrati sumus aut dormitantium scribarum hallucinationes ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehensas sustulimus, ubi et mendum certum erat et remedium, dabimus operam ut quid in codice scriptum aut rescriptum sit diligenter indicetur et simul ut causa appareat quamobrem in quoque loco a scriptura per librariorum manus tradita nobis discedendum esse censuerimus.

Sed ante omnia occurrendum est iis qui forte mi-

rantur quod Vaticanum Codicem venerandum illud remotissimae antiquitatis monumentum et omnium praedicatione unum omnium optimum et integerrimum testem alios omnes fide et auctoritate obruentem (namque de Codice Sinaitico multum veremur μὴ ἄνθρακες ὁ θησαυρὸς ἀναφανῇ), tam confidenter dicimus mendis omne genus totum esse obsitum et vitiis erroribusque levioribus, gravioribus ac taeterrimis scatere. Habent hoc plerique omnes, quibus non contigit vetustos libros versare, ut eos faciles credant esse propemodum ἀναμαρτήτους (id quod in Platonis et Demosthenis Codicibus etiamnunc fieri videmus) et in animum inducere non possint illos libros in vetustissimis membranis summa elegantia et nitore κεκαλλιγραφημένους tot maculis inquinatos esse posse. Nostrum est igitur ante omnia hanc constantem multorum opinionem argumentis idoneis redarguere et hunc scrupulum ita evellere ut simul intelligant librorum etiam veterrimorum dubiam esse ac sublestam fidem et Vaticanum Codicem quamquam caeteris omnibus emendatiorem nihil minus esse quam ἀναμάρτητον.

Primum omnium perpendant verba haec Hieronymi in Praefatione ad librum Iobi: Habeant (inquit) qui volunt veteres libros vel in membranis purpureis auro argentoque descriptos, vel uncialibus, ut vulgo aiunt, litteris onera magis exa-

rata quam codices, dummodo mihi meisque permittant pauperes habere schedulas et non tam pulchros codices quam emendatos. Et in altera praefatione ad librum eundem: Tanta est enim vetustatis consuetudo ut etiam confessa plerisque vitia placeant dum magis pulchros habere volunt codices quam emendatos. Queritur idem in Praefat. ad Psalterium: videtis plus antiquum errorem quam novam emendationem valere. Profecto Hieronymus si Vaticanum Codicem vidisset (quem post Hieronymi aetatem scriptum esse arbitramur) uncialibus litteris exaratum pulchrum magis quam emendatum illum librum esse iudicavisset. Demonstrabit hoc primus omnium Maius ipse, qui in tanta mendorum multitudine, quamquam sexcenta fideliter retinuit, temperare tamen sibi semper non potuit quin vi veritatis victus et in clara luce non perpetuo caecutiens compluscula tolleret emendaretque. Iuvat huius rei exempla quaedam sub uno conspectu ponere.

	Codex.	Maius.
Matth. 6,25.	τῇ ψυχῇ ἡμῶν	τῇ ψυχῇ ὑμῶν
— 7, 6.	καταπατήσουσιν	καταπατήσωσιν
— 12,19.	ἐρείσει	ἐρίσει
— 25,22.	ὁ τὰ δύο τάλαντα	ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν

Codex.	Maius.
Marc. 5, 34. θυγάτηρ	θύγατερ
Luc. 13, 27. λέγων ὑμῖν	λέγω ὑμῖν
— 17, 28. οἰκοδόμουν	ᾠκοδόμουν
— 19, 37. περὶ πάντων ὧν εἶδον δυνάμεων	περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων
Ioh. 4, 52. ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός	ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός
— 10, 4. τὰ ἴδια πάντα	τὰ ἴδια πρόβατα
— 10, 38. ἵνα γνῶτε καὶ γεινώσκητε	ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε
— 12, 35 et 36. ὡς	ἕως
— 17, 2. δώσει	δώσῃ
Act. 7, 49. οἰκοδομήσατε	οἰκοδομήσετε
— 10, 37. ἀρξάμενος	ἀρξάμενον
— 16, 13. προσευχὴ	προσευχὴν
— 24, 24. Ἰησοῦ	Ἰησοῦν
— 27, 34. πρὸ	πρὸς
— 28, 26. λέγων	λέγον
— 28, 27. ἰάσομαι	ἰάσωμαι
Iac. 5, 14. ἐν τῷ ὀνόματι	ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
I Petr. 2, 1. φόνους	φθόνους
II Petr. 2, 14. ἀκαταπάστους	ἀκαταπαύστους
— 3, 5. συνεστώσης	συνεστῶσα
III Ioh. 3. μαρτυρούν	μαρτυρούντων

CODEX.	MAIUS.
III Ioh 14. εἰδεῖν.	ἰδεῖν
Rom. 11, 5. prima manus λῖμμα, secunda λῆμμα	λεῖμμα
— 14, 19. διώκομεν	διώκωμεν
I Cor. 4, 6. deest φρονεῖν	addidit φρονεῖν
— 5, 11. ἢ πόρνος	ᾗ πόρνος
— 13, 3. καυχήσομαι	καυθήσωμαι
II Cor. 1, 21. βεβαιῶν ὑμᾶς	βεβαιῶν ἡμᾶς
Gal. 3, 15. ᾗ	ἢ
Eph. 1, 13. ἐσφραγίσθη	ἐσφραγίσθητε
— 4, 24. ἐνδύσασθε	ἐνδύσασθαι
Phil. 2, 1. εἴ τις σπλάγχνα	εἴ τινα σπλάγχνα
— 2, 5. ἐν ἡμῖν	ἐν ὑμῖν
I Thess. 4, 17. περιλειμενοι (sic).	περιλελειμμένοι.

Satis iam est exemplorum. Haec non omnia quidem sed pleraque tamen recte et ordine emendata sunt. Codicis lectiones pleraeque manifesto mendosae sunt et non est ulla in corrigendo optio: una tantum emendandi via patet. Observa in his quam nihil librarii inter scribendum cogitent. Solent oscitanter ἡμεῖς et ὑμεῖς, ἡμῶν et ὑμῶν, ἡμῖν et ὑμῖν, ἡμᾶς et ὑμᾶς cum sententiae exitio passim inter se permiscere. Alias res agebat qui Matth. 6, 25 dedit: μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ

ἡμῶν (pro ὑμῶν) τί φάγητε, et Phil. 2, 5: τοῦτο φρονεῖτε ἐν ἡμῖν (pro ὑμῖν). Semel atque iterum Maius absurdum errorem concoquere non potuit ac sustulit. Quoties alibi plane eundem non minus manifestum aequissimo animo tulit ac retinuit? In omnibus omnium libris perinde atque in Vaticano Codice ἡμεῖς et ὑμεῖς inter se confunduntur. Dissident in ὑμῶν et ἡμῶν, ὑμᾶς et ἡμᾶς prima et secunda manus I Cor. 1, 21. II Cor. 5, 12 et 9, 3. I Thess. 1, 8 et 3, 9. Tantum non ubique salva res est. Tam evidens error nemini imponit. Cur igitur eidem errori saepius alibi commisso parcemus? Causae profecto nihil est. Vide modo Luc. 16, 12 ubi Maius retinuit τὸ ἡμέτερον, et Act. 17, 28 ubi non mutavit τινὲς τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν, quasi vero Aratus poëta Hebraeus fuisset, et I Ioh. 1, 4: ἡ χαρὰ ἡμῶν, et II Cor. 1, 6: ἡ ἐλπὶς ὑμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, et I Ioh. 3, 1. δέδωκεν ὑμῖν (ἡμῖν) ὁ πατὴρ ἵνα κληθῶμεν, et Eph. 4, 32 γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ — χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ἡμῖν (ὑμῖν), et II Thess. 2, 14 ἐκάλεσεν ἡμᾶς (ὑμᾶς) διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, et II Thess. 3, 14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ὑμῶν (ἡμῶν) διὰ τῆς ἐπιστολῆς. Satis ex his apparere opinamur quantum fidei in talibus haberi oporteat libris etiam vetustissimis. Quot annorum Codex te impellet ut credas τοῦτο φρονεῖτε ἐν ἡμῖν non esse absurde scriptum?

Quot antiquissimi testes tibi umquam persuadebunt Paulum de Arato ad Athenienses dixisse: *ὥς καί τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι·*

τοῦ γὰρ καὶ γένος εἰμέν?

Eadem est in reliquis plerisque evidentia. In Euangelio Ioh. 4, 52 ubi praecedit: *πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ*, et in Vaticano sequitur: *χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός*, ecquis est, cui *fides veterum membranarum* in tali re non admodum ridicula et inepta videatur? In ea tantum re Maium iure reprehendas, quod paucissimis quibusdam manifestis erroribus sublatis longe plurimos nihilo minus certos et evidentes servavit ac fovit. Semel *εἰδεῖν* in Iohannis Epistola ausus est in *ἰδεῖν* refingere. Nemo mirabitur hominem doctum formam barbaram *εἰδεῖν* ferre non potuisse, praesertim si meminerit in Vaticano Codice, ut in caeteris omnibus, I et ЄI sexcenties inter se contra certum Graecitatis usum permisceri. Verum hoc summo iure unusquisque mirabitur quo pacto homo vel mediocriter doctus et acutus tot aperta sententiae vitia, tot soloecismos, tot barbarismos non minus foedos aliis locis devorare et concoquere potuerit, quos omnes liquido apparet eodem modo esse natos atque istud *εἰδεῖν*, scilicet quia Vaticani Codicis scriba *τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν οὐκ εἶχε σύμμαχον*, neque satis accurate sciebat ubi ЄI et ubi I esset scribendum. Fac periculum in

hoc ipso aoristo εἶδον. Maius, qui iure εἰδεῖν ferre non potuit, aequissimo animo Ioh. 6, 30 tulit ac servavit hanc lectionem: τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα εἴδωμεν καὶ πιςεύσωμέν σοι; Quis non videt ἴδωμεν verum esse? Tamen Maius ἴδωμεν a secunda manu oblatum aspernatus est et in marginem ablegavit. Idem tamen post pauca Ioh. 8, 56 ubi prima manus dederat ἵνα εἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, secundae manus correctionem ἴδῃ probatam recepit. Idem in Act. 4, 2 ubi reperit: ἃ οἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν, neque ipse sensit necessario requiri: *quae* vidimus *et audivimus*, neque secundae manus verissimam scripturam εἴδομεν admisit. Praeterea hoc unusquisque iure mirabitur quomodo Editor, qui in Epistola ad Romanos λεῖμμα pro λῖμμα (quod nihili est) et λῆμμα (quod h. l. absurdum est) de suo reponere sit ausus, retinuerit ibid. 12, 2: τῷ αἰωνίῳ τούτῳ pro αἰῶνι, et 14, 18: εὐάρεςος τῷ θεῷ καὶ δοκίμοις τοῖς ἀνθρώποις, pro δόκιμος, quasi vero non essent hae perinde manifestae dormitantis librarii hallucinationes. Fac autem illum reverentia quadam a corrigendo fuisse absterritum, aut hoc potissimum egisse ut quod in vetusto libro exstaret fideliter repraesentaret, non dicemus eum parum constitisse sibi quum illa menda, de quibus supra diximus, corrigeret, verum hoc quaeremus, quid causae fuerit cur non expulerit illa saltem scripturae vitia, quae in ipso Vaticano Co-

dice olim optime correcta fuerunt, qualia haec sunt in Epistola ad Romanos 5, 1: δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίςεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεόν, et 16, 3: τοὺς συνεργούς μους, et 16, 10: ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριςοβόλου. Unusquisque statim emendaverit: ἔχομεν, συνεργούς μου et Ἀριςοβούλου, et sic diserte triplex mendum a secunda manu correctum est. Maius nescio quomodo illa emendatione non utitur et corruptas scripturas, etiam ridiculum illud συνεργούς μους, fideliter servat. Ἀριςόβολος absurdum nomen est et noto errore -βολος et -βουλος confunduntur. Rectissime contra Vaticanus Codex Phil. 2, 30 servavit παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ pro -βουλευσάμενος. Veteres enim dicebant παραβάλλομαι τὴν ψυχήν et παράβολος, unde sequiores παραβολεύομαι formaverunt.

Quicunque Maii editionem diu et multum versaverit mirabitur quam tandem rationem secutus fuerit in admittendis aut non admittendis illis lectionibus, quas secunda manus plurimas per totum Codicem aequabiliter diffusas priori scripturae substituit. Nos enim re accurate ubique considerata vidimus eum nullo certo consilio aut ratione usum, sed ut casus et fortuna ferebat, et prout quoque loco lubuit, illas correctiones modo probasse, modo improbasse, et saepe eandem in verbis iisdem sed alio loco positis nunc recipere nunc abiicere. Si hoc ageremus ut Maium boni editoris officio

functum non esse et fungi non potuisse demonstraremus, satis esset in hac una re ad eius negligentiam (ut lenissime dicamus) in clara luce ponendam, sed obiter hoc tangemus tantum, et id potius declarabimus, quid nobis de secundae manus lectionibus et correctionibus statuendum esse videatur, unde apparebit quem usum illas scripturas habere et qua auctoritate esse existimemus. Unam solam nunc observationem expromemus de correctionibus quibusdam secundae manus in Epistola ad Romanos et Maii in illis diiudicandis levitate et inconstantia. Mos est scribarum veterum pro I producto diphthongum ЄI substituere et TЄIMH, NЄIKH, MЄICΩ scribere pro τιμή, νίκη, μισῶ, similiterque in derivatis compositisque omnibus, τείμιος, ἄτειμος, ἀτειμάζω, τειμᾶν, τειμᾶσθαι, πολύτειμος, βαρύτειμος, cett. similibusque sexcentis. In Vaticano Codice prima manus scripturam per ЄI exhibet locis innumerabilibus, plerumque pro I longo, nonnumquam praepostere pro I brevi, et sic vitiosas et barbaras formas inducit, de quibus infra erit dicendi locus. Secunda manus frequentissime pro ЄI reposuit I. Maius quo iudicio in talibus optionem facere soleat vide an ex his colligere possis. Prima manus Rom. 2, 7 dedit τιμήν, et 12, 10 τιμῇ, sed 15, 20 φιλοτειμοῦμαι, 2 m. φιλοτιμοῦμαι, Maius non curat. Eodem modo retinuit 2, 8 ἐρειθείας, 3, 25 εἱλαστήριον,

7, 15 μεισῶ, 16, 19 ἀφείκετο. Correxit haec omnia 2ᵈᵃ manus, quam Maius nil moratur. Verum 4, 11 pro σφραγεῖδα, 6, 22 pro νυνεί, 8, 22 pro συνωδείνει, 11, 17 pro πειότητος, 14, 4 pro πείπτει Maius secundae manus correctiones σφραγῖδα, νυνί, συνωδίνει, πιότητος, πίπτει probatas recipit. Ibid. 8, 35 θλείψις (sic) et λειμός, 12, 12 θλείψει et 12, 16 γείνεσθε neque secunda manus emendavit et Maius servavit. Contra 15, 16 prima manus λιτουργόν dederat, secunda λειτουργόν reponit, Maio probante. Denique 11, 5 λῖμμα prima manus dedit, λῆμμα secunda. Maius Criticum agit, utramque lectionem improbat et λεῖμμα substituit. Rectissime hoc quidem, verum quid eum secutum esse dicamus cur σφραγῖδα et συνωδίνει et πίπτει admiserit, sed φιλοτιμοῦμαι, μισῶ et ἀφίκετο non admiserit? Nemo id facile excogitabit, idque eo minus quia quas formas in illo libro probavit eas in alio improbavit. In aliis enim libris saepe σφραγείς edidit et ὠδείν, ὠδείνας (sic), ὠδείνειν, et saepissime πείπτω, ἀντιπείπτω, aliaque composita, uti et ῥείπτω, ἀπορρείπτω, ἐπιρρείπτω, similiaque multa quamquam pariter a secunda manu correcta sedulo retinuit. Scilicet praetulit id quod ei in quoque loco collubuit. Nos eius exemplum non sumus secuturi, sed ordine exposituri quid nobis de secundae manus sive correctionibus sive variis lectionibus iudicandum esse videatur. Nempe

diligenter perpensis omnibus scripturis, quas in toto Vaticano Codice a secunda manu repositas esse vidimus, liquido compertum nobis est Correctorem Codicis nusquam prioris manus lectionem de coniectura quadam sua aut emendasse aut sollicitasse, sed nactum Novi Testamenti alterum exemplar in multis emendatius, in paucis quibusdam minus emendate scriptum, quam esset liber a prima manu descriptus, utrumque librum summa cura sic inter se contulisse, ut quidquid discrepantium scripturarum in suo exemplari reperisset id omne cum pulvisculo in Vaticanum Codicem transferret, utrum esset altera lectio potior nec ne nihil ad suam curam officiumque existimans pertinere.

Sic igitur factum est ut Vaticanum librum modo optime emendaret, modo manifesto corrumperet, prout in illo Codice quem conferebat aut meliorem scripturam aut deteriorem reperisset. Itaque in Vaticano duorum librorum veterum testimonia continentur, et nihilo plus in prima manu quam in secunda inest auctoritatis ac fidei. Utriusque unaquaeque lectio ex se ipsa spectanda ponderandaque est, et si hoc ages modo hanc modo illam animadvertes esse potiorem. Hoc autem in primis firmiter tenendum est non esse secundae manus lectiones correctoris alicuius *suspiciones* aut *coniecturas*, sive illae sint acutiores

sive leviores, sed quidquid a secunda manu correctum, mutatum, additum, deletum esse Maius referat, id omne, haud secus atque id quod prior manus dederit, perantiqui cuiusdam Codicis fide nixum esse. Hoc igitur, quod nunc ponimus tantum, ante omnia idoneis quibusdam argumentis indiciisque certis demonstrare conabimur, et, ubi id satis probatum compertumque iure poterit videri, unusquisque pro se optime existimabit quem usum uterque liber in constituenda cuiusque loci genuina forma veraque scriptura praestare possit ac debeat.

Non putamus magnopere esse necessarium multis exemplis aliunde sumtis ostendere antiquitus libros, qui quidem paulo diligentius exararentur, postquam a librario descripti essent, sedulo cum aliis exemplaribus conferri et ex ea collatione corrigi emendarique solitos fuisse, quod veteres *ἀντιβάλλειν τὰ βιβλία καὶ διορθοῦν* appellant. Nota est Strabonis querela XIII. p. 609 de bibliopolis, qui libros edebant *γραφεῦσι φαύλοις χρώμενοι καὶ οὐκ ἀντιβάλλοντες*. In Codice Frederico-Augustano ad finem libri Esdrae subscriptum est: *Ἀντεβλήθη πρὸς παλαιότατον λίαν ἀντίγραφον δεδιορθωμένον χειρὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Παμφίλου*, ex quo perretusto libro in sqq. adscribitur *ὑποσημείωσις ἰδιόχειρος* ipsius Pamphili his verbis concepta: *Μετελήφθη καὶ διωρθώθη πρὸς τὰ ἑξαπλᾶ Ὠριγένους. Ἀντωνῖνος ἀντ-*

ἔβαλεν. Πάμφιλος διώρθωσα. Et ad finem libri Estheris in simillima subscriptione: Ἀντωνῖνος ἀντέβαλεν. Πάμφιλος διώρθωσα ἐν τῇ φυλακῇ, qui libro quam diligentissime correcto addidit: *καὶ εἴγε μὴ βαρὺ εἰπεῖν τούτῳ τῷ ἀντιγράφῳ παραπλήσιον εὑρεῖν ἀντίγραφον οὐ ῥᾴδιον.* Eiusdemmodi subscriptio legitur in fine Codicis Coisliniani Epistolarum S. Pauli his verbis: Ἀντεβλήθη δὲ πρὸς τὸ ἐν Καισαρείᾳ ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον τοῦ αὐτοῦ. Et in Codice Marchaliano ad Ezechielis initium sic legitur: Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὠριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διώρθωτο καὶ ἐσχολιογράφητο. ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος διωρθώσαντο. Sic in Demosthenis Codice Monacensi ad finem Orationis XI annotatum est: Διωρθώθη πρὸς δύο Ἀττικιανά, id est: *correctus est* (hic liber) *ex duobus codicibus ab Attico* (nobili calligrapho) *descriptis.* In his omnibus, ut tu vides, correctiones a secunda manu adscriptae non ex incerta coniectura profectae erant, sed ex aliquo magnae auctoritatis ac fidei exemplari depromtae. Videamus nunc an eiusdem generis sint illa, quae Maius a secunda manu adscripta aut rescripta esse retulit. Satis erit utriusque manus scripturas nonnullas inter se compositas spectare hasce:

1 MANUS.	2 MANUS.
Matth. 8, 24. ὑπὸ	ἀπὸ
— 9, 30. ἐνεβρειμήθη	ἐνεβριμήσατο
— 10, 25. τῷ οἰκοδεσπότῃ	τὸν οἰκοδεσπότην —
— τοῖς οἰκιακοῖς	τοὺς οἰκιακοὺς
— 11, 19. ἔργων	τέκνων
— 13, 52. εἶπε	λέγει
— 14, 5. ἐπεὶ	ὅτι
— 14, 19. κελεύσατε	κελεύσας
— 16, 4. αἰτεῖ	ἐπιζητεῖ
— 16, 19. κλεῖδας	κλεῖς
— 17, 8. αὐτὸν	τὸν
— 20, 15. ἢ	εἰ
— 22, 10. ὁ νυμφὼν	ὁ γάμος
— 24, 23. μὴ πιςεύετε	μὴ πιςεύητε
— 27, 12. καὶ πρεσβυτέρων	καὶ τῶν πρεσβυτέρων
— 27, 13. ὅσα	πόσα
Marc. 3, 12. ποιήσωσιν	ποιῶσιν
— 4, 21. ὑπὸ	ἐπὶ
— 4, 28. εἶτ' ἐν	εἶτα
— 4, 38. ἐγείρουσιν	διεγείρουσιν
— 6, 33. ἔγνωσαν	ἐπέγνωσαν
— 6, 39. ἀνακλειθῆναι	ἀνακλῖναι
— 6, 39. ἐν	ἐπὶ
— 15, 42. προσάββατον	πρὸς σάββατον

	1 MANUS.	2 MANUS.
Luc. 1, 25.	ἔνειδος	τὸ ὄνειδος
— 1, 27.	ἐμνηςευμένην	μεμνηςευμένην
— 2, 13.	οὐρανοῦ	οὐρανίου
— 2, 14.	εὐδοκίας	εὐδοκία
— 2, 36.	μετὰ ἀνδρὸς	μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
— 6, 38.	μετρηθήσεται	ἀντιμετρηθήσεται
— 8, 13.	αὐτοὶ	οὗτοι
— 9, 23.	ἀρνησάσθω	ἀπαρνησάσθω
— 10, 39.	πρὸς	παρὰ
— 10, 41.	Ἰησοῦς	κύριος
— 13, 7.	τὸν τόπον	τὴν γῆν
— 13, 31.	ὥρᾳ	ἡμέρᾳ
— 15, 4.	ἀπολέσῃ	ἀπολέσας
— 16, 1.	οἰκονόμους	οἰκονόμον
— 16, 15.	ἀνθρώπῳ	ἀνθρώποις
— 17, 10.	ὠφείλομεν	ὀφείλομεν
— 22, 30.	καθήσθε (sic)	καθήσεσθαι
— 24, 15.	αὐτοὺς	καὶ αὐτὸς
Ioh. 1, 15.	ὁ εἰπὼν	ὃν εἶπον
— 1, 43.	Ἰωάνου	Ἰωνᾶ
— 5, 7.	πρὸς	πρὸ
— 12, 40.	ἐπώρωσεν	πεπώρηκεν (sic)
Act. 4, 21.	κολάσωσιν	κολάσωνται
— 8, 9.	ἔθνος	ἔθος

1 MANUS.	2 MANUS.
Act. 11, 25. ἀναςῆσαι	ἀναζητῆσαι
— 12, 8. ὑπόδυσαι	ὑπόδησαι
— 13, 44. θεοῦ	κυρίου
— 18, 7. ὀνόματι Τιτίου Ἰούςου	ὀνόματι Ἰούςου
— 21, 28. κεκοίνωκεν	κεκοινώνηκε
— 23, 7. ἐπέπεσε	ἔπεσε
— 25, 15. ἐνεφανίσθησαν	ἐνεφάνισαν
— 27, 14 εὐρακύδων (sic)	εὐρυκλύδων
Iac. 2, 3. ὑπὸ	ἐπὶ
— 5, 4. ἀφυςερημένος	ἀπεςερημένος
I Cor. 9, 9. κημώσεις	φιμώσεις
Gal. 6, 11. ἡλίκοις	πηλίκοις
Col. 4, 3. θεοῦ	χριςοῦ
Hebr. 8, 7. ἑτέρας	δευτέρας
— 8, 11. ἰδοῦσιν	εἰδήσουσιν

Luce clarius est lectiones a secunda manu repositas non ex ingenio correctoris aut de coniectura repertas aut fictas esse, sed ex aliquo vetere libro fideliter in Vaticanum librum translatas. Quis serio dicet vel putabit fieri potuisse ut quis pro αἰτεῖ de coniectura reponeret ἐπιζητεῖ, quod plane idem significat? aut ὁ γάμος pro ὁ νυμφών, aut τὴν γῆν pro τὸν τόπον, aut ἡμέρᾳ

pro ὥρᾳ, aut φιμώσεις pro κημώσεις, et sim.? Habemus igitur duos in uno Codice coniunctos Codices, quorum auctoritatem ac pretium inter se componere et aestimare necesse est. Appellemus Codicem A, quem prima manus descripsit, et B eum, cuius discrepantes scripturas manus secunda enotavit. Uter ex lectionibus supra descriptis integrior testis et certior esse videtur? Difficile est respondere: in utroque enim sunt lectiones manifesto falsae et absurdae, in utroque contra lectiones sunt sine ulla controversia verae ac genuinae. Proba lectio et unice vera modo in A, modo in B comparet. Absurda sunt in A ἔργων pro τέκνων, οἰκονόμους pro οἰκονόμον, Ἰωάνου pro Ἰωνᾶ, ἀναςῆσαι pro ἀναζητῆσαι, ὑπόδυσαι τὰ σανδάλια pro ὑπόδησαι, ἐνεφανίσθησαν pro ἐνεφάνισαν. Absurda sunt in B ὁ γάμος pro ὁ νυμφών, μὴ πιςεύητε soloecum pro μὴ πιςεύετε, πρὸς σάββατον pro προσάββατον, κεκοινώνηκε τὸν ἅγιον τόπον pro κεκοίνωκε. Errores typographici (quibus Maii editio scatet) videntur esse Luc. 21, 30 καθῆσθε pro καθήσεσθε, et Ioh. 12, 40 πεπώρηκεν pro πεπώρωκεν, namque facile apparet verum esse: τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πεπώρωκεν (non ἐπώρωσεν) αὐτῶν τὰς καρδίας. Itaque hoc quoque loco unice veram lectionem secunda manus servavit. Sed diligenter animadvertendus est locus Marc. 4, 28, ubi Maius edidit: Αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ,

πρῶτον χόρτον, εἶτ' ἐν ϛάχυν, εἶτ' ἐν πλῆρες (sic) σεῖτος ἐν τῷ ϛάχυϊ, et annotavit secundam manum pro εἶτ' ἐν bis reposuisse εἶτα. Neutra lectio vera est. Accentibus ab imperita manu serius appositis nil tribuendum est. Res nobis est cum antiqua scriptura ϵΙΤϵΝ, in qua nihil aliud inest quam εἶτεν. Est illa forma vetus Ionica, ut constat diserto testimonio Aelii Dionysii, (eruditissimi Ἀττικιϛοῦ, qui Hadriano imperante floruit) servato apud Eustathium ad Iliad. Σ. 506 (pag. 1158, 38): ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέρεται ὡς Ἀττικὰ μὲν τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα· τὸ δὲ εἶτεν (φησὶ) καὶ ἔπειτεν Ἰακά. Ea forma saepius sequiores usos esse constat, eamque Atticistae vehementer improbabant, adeo ut Phrynichus omnium acerbissimus scripserit in Eclog. pag. 124: Εἶτεν καὶ ἔπειτεν ἐσχάτως βάρβαρα. εἶτα οὖν σὺ καὶ ἔπειτα λέγε. Itaque in Codice B, ut vides, bis εἶτα rescriptum fuit. ϵΙΤϵΝ, quamquam Atticistis displicuit, genuinum esse facile agnoscimus. Quid eo homine facias, qui εἶτ' ἐν στάχυν dederit? Alias res eum agere et non curare quid scribat perspicuum est. Deprehendimus et alibi Codicem A quamquam negligentius descriptum et mendis (ut ita dicamus) *orthographicis* totum commaculatum, tamen veteris scripturae τὴν παλαιὰν παράδοσιν aliquanto fidelius quam B servavisse. Quae dicimus menda orthographica in A plurima inesse, eorum be-

nam partem sedulo secunda manus sustulit, ut facile tibi inter legendum subnascatur suspicio has certe esse correctiones ab aliquo factas, qui manifestam scripturae labem ferre noluerit. Re diligenter per totum Codicem inspecta et examinata non dubitamus quin secunda manus etiam in his refingendis ubique antiqui libri auctoritatem secuta fuerit. Si voluisset is qui Codicem A correxit vitiosum scribendi genus ἐκ τῆς τεχνικῆς ὀρθογραφίας emendare, alios quoque locos innumerabiles, in quibus eadem prorsus vitia insunt, eadem medicina sanasset, qua nunc partem tantum vitiorum abstersit. Si fuisset is qui recte cogitans et bene Graece sciens et inter legendum hoc agens passim vitiosam archetypi Codicis scripturam expedire et adiuvare voluisset, non ipse ultro (ut opinamur) tot lectiones male sanas, sensu vacuas et male Graecas invexisset. Unum tantum locum expende ex iis, quos supra exhibuimus. Repererat in Act. 8, 9 hanc scripturam: Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιςάνων τὸ ЄΘΝΟϹ τῆς Σαμαρείας. Locus est tam integer quam ad intelligendum apertus. Scin quid reposuerit? ἐξιςάνων τὸ ЄΘΟϹ τῆς Σαμαρείας. Male sanum et sensu vacuum hoc esse nil moratur. In Codice quem conferebat ЄΘΟϹ reperit itaque ἀντιβαλὼν τοῦτο διώρθωσεν. Διορθοῦν enim apud illos nihil minus est quam crisin exercere et experiri ingenium et locum corruptum sollerti

coniectura emendare, sed quod in altero exemplari τῷ ἀντιβαλλομένῳ repertum fuerit id omne εἰς τὸ διορθούμενον βιβλίον transferre: quod quum ille sedulo fecerit non est illi vitio vertendum si quando locum sanissimum pessime corruperit, sed gratiae habendae sunt potius quod perantiqui libri olim deperditi scripturas omnes tam bonas quam malas sua sedulitate nobis servaverit. Itaque nullam prorsus secundae manus lectionem esse contendimus ne in tenuissimis quidem rebus orthographicis, quae correctoris coniecturae debeatur: quod verum esse hoc potissimum argumento vincemus:

Diximus correctorem errores orthographicos innumerabiles exemisse. Eorum infra veluti classes quasdam et genera describemus, nunc uno tantum utemur ad probandum id de quo agimus. Utrum I an ЄI scribendum esset scriba Codicis A iuxta cum ignarissimis nesciebat. Productum I apud illum saepissime in ЄI convertitur, sed idem saepe I retinet et idem vocabulum modo per I, modo per ЄI scribere assolet, in qua re tanta utitur inconstantia ut scribat v. c. Matth. 27, 9 τιμὴν τοῦ τετειμημένου, et II Thess. 1, 6 θλείβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, et similia passim. Praeterea I breve quoque pessime in ЄI producit ἀλειεῖς scribens, ἐσθείουσιν, χρεῖσμα (sic), τρεῖς pro τρὶς, ἐξειέναι, ἀνθρωπείνη, εἰλικρεινῆ, εἰδεῖν, ἀτμεὶς et ἀτμεῖδα, ἀσιτεία,

διδασκαλεία, εὐτραπέλεια, ὁδοιπορεία et vel ἀδειαλείπτως. Est operae pretium duos locos adscribere. Prima manus Luc. 1, 35 dedit ΔΥΝΑΜΕΙϹ ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, et II Corinth. 12, 20 ΕΡΕΙϹ, ζῆλος, θυμοί, ἐρίθειαι, quamquam ἔρεις pro ἔριδες barbarum est. Contra nonnumquam genuinam scripturam ΕΙ in Ι depravat, veluti in λιτουργόν, πινάσῃ, Ἐπικουρίων et sim. Secunda manus magnam partem harum macularum eluit et passim emendatam scripturam revocavit. Apud Lucam δύναμις reposuit, sed barbarum ἔρεις intactum reliquit. Uniuscuiusque hoc esse putes et nihil esse facilius quam certo scire ubi ΕΙ verum sit, ubi contra Ι requiratur. Mireris adeo quomodo tandem alicui ἀδειαλείπτως potuerit excidere. Nobis quidem haec omnia sunt expeditissima, Graeculis sequiorum temporum post corruptam veteris pronuntiationis ἀκρίβειαν non item. Eruditiores ex Lexicis orthographicis discebant utrum Ι an ΕΙ, Ε an ΑΙ esset scribendum, sed indoctum et illiteratum vulgus haec omnia temere permiscebat. Sic etiam corrector idem, qui toties probam lectionem restituit, aliis locis eadem vitia sexcenties alibi a se correcta aut intacta reliquit, aut (quod etiam peius est), ubi emendatam scripturam in Codice A repererat, illos ipsos errores toties antea a sese sublatos ultro ipse et de industria invexit. Pauca haec exempla inspice. Marc. 14, 38: οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-

ῥῆσαι, 2 m. εἴσχυσας. Sexcentis locis similia bene correxerat εἱάσατο, εἱματισμένος, ἀφείκετο, alia, nunc ultro sanum ἴσχυσας vitiat. In Act. 1, 4 et 25; 1 invexit idem ἐπαγγελείαν et ἐπαρχείᾳ, et in Act. 16, 12 κολώνεια pro κολωνία, qui alibi istiusmodi omnia emaculaverat. Reperit Ioh. 6, 13 ἄρτων τῶν κριθίνων, substituit κρειθίνων. Reperit Luc. 22, 24 φιλονικία, et is ipse, qui passim νείκη et νεικᾶν et νεῖκος emendaverat, nunc φιλονεικία reponit. Reperit Ioh. 7, 37 εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, quod in ἱστήκει depravat. Alibi pro ἀφείσαντο et sim. bene ἀφίσαντο correxerat, sed toto coelo haec inter se distare isti non cogitant. Reperit Luc. 17, 29 πῦρ καὶ θεῖον, quid ille? θίον rescribit, quod pariter analogia respuit et usus. Idem Ioh. 6, 26: οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, supponit imperativum ἴδετε, et plane eodem modo Luc. 5, 26. Iac. 5, 11, et Phil. 1, 30 pro εἴδομεν et εἴδετε de suo vitiosam formam ἴδομεν et sensu vacuum imperativum ἴδετε substituit. Sed nihil est quod ipsi imputes: habebat auctorem ac testem quem sequeretur. Sitne vera an falsa lectio non quaerit: confert librum cum libro et scripturam quamlibet discrepantem sedulo annotat. Hi ipsi errores tam manifesti declarant quam probe officio suo sit functus. Quid autem Maio facias, qui (ut uno utamur de multis) quum reperisset Ioh. 6, 30: τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα εἴδωμεν καὶ πιστεύ-

σωμέν σοι; et a secunda manu emendatum vidisset ἴδωμεν, vel sic tamen portentum verbi εἴδωμεν retinuit? Unum tantum addimus. Ioh. 6, 35 ubi est: ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, secunda manus πινάσῃ rescripsit. Rectissime alibi πείνω, καταπείνω et sim. correxerat, sed πεῖνα, πεινῶ, ἐπείνασα non magis erant convellenda quam εἱςήκει et θεῖον et sim. Verum non in correctorem istorum mendorum culpa conferenda est, sed in Codicem B, a quo ille latum unguem non audebat discedere.

Itaque ex uno teste duo nobis testes exstiterunt, quorum uterque cum magna cautione nobis audiendus fuit. Uterque enim dignissimus est ut quam diligentissime singula eius testimonii verba cognoscantur et expendantur, namque nulli alii supersunt aetate et auctoritate cum illis comparandi. Plurimum tamen abest ut illorum testimonio solo stari possit. Non tantum ubi dissentiunt, sed etiam ubi amice conspirant, suspiciose interrogandi sunt ac saepe destruendi, ubi sana ratio et certus Graecitatis usus rectumque iudicium eos, si non fraudis et mendacii, certe erroris et inscitiae arguit, de qua re iam nobis videndum est. Dicemus igitur nunc de vitiosis Codicis Vaticani lectionibus, quas certo indicio deprehensas undique sedulo expulimus restituta ubique ea scriptura quam genuinam ac veram esse idoneis argumentis constet. Utilissimum

factu esse arbitramur primum mendorum veluti classes quasdam et genera describere et observationes nonnullas palaeographicas certas et extra omnem dubitationem et controversiam positas praemittere, unde plurimorum locorum vitiosa scriptura simul arguatur et unde quaeque nata sit perspicue intelligatur.

Habent hoc scribae Graecorum Codicum sine exceptione omnium etiam antiquissimorum ut perpetuo AI et Є oscitanter inter se confundant. Nihil est quod scribas ab illo errore retineat, non certa lex metrica, non constans et perpetuus loquendi usus, non perspicua et aperta cuiusque loci sententia. Utrum ἔλεον an ἔλαιον scribendum sit, πεδίον an παιδίον, ἕτερος an ἑταῖρος, κενός an καινός similiaque sola ratio docet, nam libri miscent omnia. Fuit qui pro Κύριε supponeret Καί, confundens K̅Є̅ et KAI. Alius quidam quum classem viginti et quinque navium deberet dicere, dedit νεῶν κύριε pro νεῶν πέντε καὶ εἴκοσι, confundens K̅Є̅ et KЄ′. Et sunt qui istis homuncionibus omnia credi postulant. In utroque libro, unde Codex Vaticanus manavit, illa confusio admodum frequens fuit. Qui κερέα dare potuit pro κεραία Matth. 5, 19 ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία, et κρεπάλῃ pro κραιπάλῃ Luc. 21, 34, et ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθε Ioh. 9, 4 et Σιλωὰμ ὃ ἑρμηνεύετε ἀπεσταλμένος Ioh. 9, 7 et παρακαλῶ ὑμᾶς — μὴ συνσχηματίζεσθε — ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε Rom. 12, 1

et χριϛὸς καταγγέλλετε Phil. 1, 18 et alia plurima eiusdemmodi, non is est cuius testimonio certo sciri constituique possit utrum AI an Ε sit in quoque loco scribendum. Quam nihil scribae in talibus cogitent ac sentiant vide Luc. 10, 17—20. Postquam recte librarius dederat: ὑπέϛρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν, continuo addit: εἶπεν δὲ αὐτοῖς· — ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσετε, ubi Maius, qui saepius tam manifestum errorem alibi sustulit, nunc satis habuit ad ὑποτάσσετε adscribere: *ita Codex*. Nihil nos igitur talium librorum auctoritas adiuvare poterit ubi quaeritur utrum ἔγειρε an ἔγειραι scribi oporteat. Ἔγειραι apud Maium ex Codice legitur Matth. 9, 5 et Eph. 5, 14; contra ἔγειρε Matth. 9, 6. Marc. 2, 11. 3, 3. 5, 41. 10, 49. Luc. 5, 23, 24. 6, 8. 8, 54 et Ioh. 5, 8. Qui apud Matth. 9, 5 dederat ἔγειραι καὶ περιπάτει, continuo subiecit, ut vides, ἔγειρε, ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· quasi perinde esset hoc an illo modo scriberetur. Nos ubique ἔγειραι reposuimus, quoniam ἔγειρε defensionem habet nullam, sed medium ἔγειραι quamquam a Graecorum usu abhorrens nititur saltem et communi quadam analogia et incerti magistri observatione, quam servavit Suidas in v. Ἔγειραι. ἔγειραι σὺ αὐτὸς διὰ διφθόγγου ἀντὶ τοῦ ἐγέρθητι. ἔγειρε δὲ τὸν λίθον διὰ τοῦ

ε ψιλοῦ, ἐνέργειαν γάρ τινα σημαίνει. Diligenter addidit διὰ διφθόγγου et διὰ τοῦ ε ψιλοῦ, ne quis de more confunderet. Manifestior etiam res est Luc. 14, 10 ubi Maius edidit: πορευθεὶς ἀνάπεσαι εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, spreta secundae manus correctione ἀνάπεσε. Scilicet non est recordatus in ea re ἀναπεσεῖν Graecum esse (de quo verbo pro *accumbere* posito etiam apud Veteres vide Athenaeum I. pag. 23 E) sed ἀναπέσασθαι foedam esse barbariem et non minus ridiculum quam Datidis χαίρομαι, quod rident omnes. Maii error eo est turpior quo saepius ἀναπεσών et ἀναπεσεῖν in libris N. T. recurrit. Vide autem ut error errorem parere soleat. Apud Lucam 17, 7 quum in Vaticano rectissime legeretur παρελθὼν ἀνάπεσε, Maius de sua coniectura barbarum ἀνάπεσαι supposuit. Quanto melius Luc. 10, 20 recepisset: τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, sed quod in Codice est manifesto mendosum ὑποτάσσετε non est ausus attingere. Contra Eph. 4, 24 ἀποθέσθαι — τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον — καὶ ἐνδύσασθε τὸν καινὸν ἄνθρωπον, non dubitavit de suo ἐνδύσασθαι rescribere, et quum Marc. 6, 9 prima manus dedisset παρήγγειλεν αὐτοῖς — μὴ ἐνδύσασθε secundae manus correctionem ἐνδύσασθαι probatam recepit. Similiter Rom. 6, 11 ubi in Codice est οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθαι, de suo λογίζεσθε restituit. Rectissime haec omnia. Verum quid causae esse putemus cur fideliter servave-

rit Gal. 4, 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθε ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, nam luce clarius est sententiam loci ζηλοῦσθαι postulare, et καλὸν ζηλοῦσθαι dici ut apud Euripidem:

περιβλέπεσθαι τίμιον. — κενὸν μὲν οὖν.

Contrario errore peccatum in Vaticano libro est I Petr. 2, 11 ubi restituimus: Ἀγαπητοί, — ἀπέχεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν pro ἀπέχεσθαι, nam concitata oratio est, et verba παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους non cum seqq. coniuncta sunt sed διὰ μέσου posita. Codex B, quem secunda manus contulit, in nonnullis emendatam scripturam servavit, alios quosdam errores intactos reliquit, nempe ὑποτάσσετε, ἐνδύσασθε (Eph. 4, 24), λογίζεσθαι, ζηλοῦσθε, ἀπέχεσθαι. Est etiam ubi sinceram scripturam ultro corrupit. Repererat Matth. 11, 14 εἰ θέλετε δέξασθαι, sed ex suo libro vitiosum δέξασθε substituit. In Actis 2, 9 prima manus dedit Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Αἰλαμείται (sic), secunda Αἰλαμίται reposuit. Maius mendosum Αἰλαμείται servavit, sed verum est Ἐλαμῖται, quod a nobis repositum oportuit, nam perperam Αἰλαμῖται recepimus. Hesychius inter Ἐλάμ et Ἔλαμος medium collocavit Ἐλαμῖται: Πάρθοι. Diutissime latent istiusmodi errores in nominibus propriis. Error in ἔλεον pro ἔλαιον statim ab unoquoque redarguitur, sed Chersonesi oppidulum Ἐλαιοῦντα ab olearum copia denominatum scribae et editores et alibi corruperunt

et apud Demosthenem p. 256, 22: Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηςόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον καὶ Ἀλωπεκόννησον. Etiam in alio loco male Codicis Vaticani auctoritatem secuti sumus. Quod enim Ioh. 14, 13 edidimus καὶ ὅ τι ἂν αἰτῆται ἐν τῷ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω, nunc factum poenitet. Servavimus αἰτῆται potissimum ob ea, quae paulo ante leguntur: ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, sed in ΑΙΤΗΤΑΙ tralaticio errore latere αἰτῆτε locus diligenter inspectus et expensus palam faciet. Nempe quod post κἀκεῖνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, subiicitur ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι praecedentem sententiam claudit. In nova sententia, quae hinc instituitur, luce clarius est ΑΙΤΗΤΑΙ in αἰτῆτε corrigi oportere, quemadmodum in eadem re continuo post recte scriptum est vs. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με — τοῦτο ποιήσω, et eadem ipsa verba emendate scripta recurrunt 15, 16 ἵνα ὅ τι ἂν ΑΙΤΗΤЄ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν.

Multo frequentius quam ΑΙ et Є in Codice Vaticano Ι et ЄΙ locum inter se permutare videbis. Longe antiquissima haec est magistrorum et scribarum vitiosa consuetudo, ut ЄΙ et Ι imperite misceant inter sese. Hesychius ἐν τῷ Ι ςοιχείῳ collocavit Ἴδαρ, Ἰδεχθής, Ἴδονται: φαίνονται, Ἴθαρ, Ἰκάζει et Ἰκασθείς, Ἰκεοβολίας (pro εἰκαιοβολίας), Ἰκόσιν, Ἰλικρινές, et vel

Ἱματα: ἱμάτια, compluraque alia, in quibus omnibus ЄI pro I sine controversia verum est. Contra ἐν τῷ Є ϛοιχείῳ posuit Εἰδίω, Εἴετο (pro ἴετο), Εἴζει (pro ἴζει), Εἶκεν (pro ἶκεν), Εἴληθι (pro ἴληθι), Εἰλιγγιᾶν, Εἰλύς, Εἶνες, Εἴρη (pro Ἶρις) et vel notissimus Homeri Ἶρος apud eum Εἶρος appellatur. Leguntur his similia apud omnes, qui Lexica κατὰ ϛοιχεῖον condiderunt, et ab reliquis omnibus passim in his peccatur. Itaque sedulo docti magistri praecipere solent quae vocabula διὰ τοῦ ἰῶτα, quae contra διὰ τῆς ЄI διφθόγγου scribenda sint. Nullus exstat liber paulo antiquior in quo non λίαν (*nimis* apud Veteres, *valde* apud sequiores) et λείαν (*praedam*) stolide confundantur. Hinc Ammonius docet de Differ. Verb. p. 88: Λείαν καὶ Λίαν διαφέρειν et διὰ διφθόγγου *praedam* significare, sed ubi διὰ τοῦ ἰῶτα scribatur esse ἐπίρρημα ἐπιτάσεως. Librarii numquam hoc discrimen observare solent et saepius ea res hominibus eruditis fraudi fuit, quamquam est aliquid inter nimis et praedam. vid. Wyttenb. Epist. Crit. p. 64. Ex ea solemni confusione magna mendorum multitudo nata est et multae palmariae emendationes ex huius rei observatione prodierunt; de qua re satis erit inspicere acutissimum Heringa in Observatt. Crit. p. 273 sqq. qui et alia multa praeclare restituit et apud Herod. 6, 28 pro δειμαινούσης τῆς ϛρατιῆς, quum satis appareret exercitum non *metu*, sed *fame*

laborare λιμαινούσης emendavit, quod in antiquis Codicibus ΛΕΙΜΑΙΝΟΥϹΗϹ scribi solet. Communis igitur illa Codicum antiquorum labes Vaticanum Codicem totum infecit. Primum omnium ubicumque Ι natura longum est vetere more (ut in nummis quoque et inscriptionibus) in omnibus libris antiquis longae vocali diphthongus ЄΙ substituitur, cuius consuetudinis sexcenta exempla per totum Codicem Vaticanum aequabiliter diffusa reperiuntur. Leguntur passim γείνομαι, γεινώσκω, θλείβω, κεινῶ, κρείνω, μειμοῦμαι, μεισῶ, μεμειγμένον, νεικῶ, ὁμειλῶ, πείνω, πείπτω, πνείγω, ῥειπίζομαι, ῥείπτω, σειγῶ, σεινιάσαι, τειμῶ, τειμωρῶ, τρείβω, φειμῶ, χρείω, ὠδείνω et alia quaedam cum omnibus derivatis compositisque. Itaque praeter τειμῶ sic scribitur τειμή, τείμιος, ἄτειμος, ἔντειμος, ἀτειμάζω, πολύτειμος, βαρύτειμος, Τειμόθεος, Τειμαῖος, Βαρτειμαῖος, φιλοτειμοῦμαι cet. Praeter νεικῶ sic scribitur νείκη, Νεικόδημος, νεῖκος, φιλόνεικος, φιλονεικία, alia. Praeterea eadem de causa scribitur ἀκρειβῶς, ἀκρειβοῦν, ἀξείνη, βραχείων, εἰδέα, ζειζάνια, κάμεινος, κειβωτός, Κυρεῖνος, λείαν, λειμός, λείτρα, Λευείς et Λευείτης, μάςειγες, μεικρός et μεικρότερος, Πειλᾶτος, πολειτεία, πολείτευμα, πολείτης, συμπολείτης, μαργαρείτης, μεσείτης, Ἀρεοπαγείτης, Ἰσραηλείτης et similia omnia, σεῖτος, σεικαρίων, συκάμεινον, Φοινείκη et Φοινείκισσα, χείλιοι, ὠδείν, aliaque eiusdemmodi

bene multa cum derivatis compositisque. Itaque praeter σεῖτος sic scribitur ἄσειτος, ἀσειτία, σειτιστός, σειτευτός, ἐπισειτίζομαι, ἐπισειτισμός, alia. In his omnibus ЄI pro I producto substituitur. Quia in *pilum* et *Pilatus* prima longa est scribitur perpetuo Πειλᾶτος; *Quirinus*, *sicarius* quia i productum habent scribuntur Κυρεῖνος et σεικάριοι, similiterque in caeteris omnibus, Graecis, Latinis, Hebraicis. Nullum est enim vocabulum I productum habens quod non in Vaticano Codice aut semper aut saepissime a prima manu per ЄI scribatur. Ἰός priorem producit, itaque εἰός et κατείωται legimus. Ἰᾶσθαι primam longam habet, hunc εἰᾶται scribi videbis. Comparativi in -ίων penultimam producunt, ergo τάχειον et similia scribuntur. Si in ea re scribae veteres sibi perpetuo constarent, eae scripturae quamquam non probandae neque retinendae, utilem tamen observationem haberent et esset operae pretium scire utrum I an ЄI in antiquissimis libris legeretur. Nunc contra est. Ea est enim librarii, qui Codicem Vaticanum descripsit, in illa re desultoria levitas, ut omnia temere et inconsulto misceat atque confundat, modo I productum retinens, modo correptum I per ЄI scribens, saepe promiscue formas in ЄI et I usurpans in eadem re, nunc τείμα ponens nunc τίμα, et componens (ut supra vidimus) τιμὴν τοῦ τετειμημένου et θλείβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, nonnumquam etiam

necessarium ЄI (veluti in λειτουργός et Ἐπικούρειος) in I depravans et, ut verbo absolvamus, in sola inconstantia sibi constans. Secunda manus ex alio Codice locis innumerabilibus I pro ЄI recte reposuit, sed liber, quem corrector conferebat, saepe et ipse ЄI pro I longo exhibebat, saepe alias formas vitiosas continebat, quas secunda manus melioribus Codicis A lectionibus perperam supposuit, ut supra paucis ostendimus ex Epistola ad Romanos. Inspiciamus et alteram brevem Epistolam et scribae pariter atque correctoris inconstantiam animadvertamus. In Epistola ad Philippenses 1, 1 scribitur Τειμόθεος, sed 2, 19 Τιμόθεον. Quod prima manus dedit 1, 12 γεινώσκειν corrector non attigit, sed 2, 22 γεινώσκετε in γινώσκετε convertit. Prima manus 2, 3 recte ἐρίθειαν posuit, sed 1, 17 ἐρειθίας. Eadem 2, 17 λιτουργίᾳ scripserat, quod corrector emendavit, sed idem 1, 30 sanissimum εἴδετε in ἴδετε corrupit. Denique corrector qui 1, 17 θλίψιν pro θλείψιν, 1, 27 πολιτεύεσθε pro πολειτεύεσθε et 3, 20 πολίτευμα pro πολείτευμα emendavit, intacta reliquit 2, 25 Ἐπαφρόδειτον et 4, 18 Ἐπαφροδείτου et servavit 2, 29 ἐντείμους, 3, 5 Βενιαμείν et Φαρεισαῖος, 3, 17 συνμειμηταί μου γείνεσθε, et 4, 16 Θεσσαλονείκῃ, quos errores alibi frequenter absterserat. Denique prima manus 2, 1 male οἰκτειρμοί dederat, namque in οἰκτιρμός et οἰκτίρμων vocalis in penultima corripitur. Cor-

rector, id est liber ab eo collatus, in eo errore consentit.

In his igitur omnibus quid consilii Maius secutus sit nemo facile reperiet, namque in eodem vocabulo modo I modo ЄI scribit, nunc primam manum nunc secundam in eodem vocabulo dissentientes sequitur, et omnino in quaestionibus orthographicis, ubi duo testes perpetuo dissident, eum propemodum dixeris talorum iactu sortitum esse utrius auctoritatem in quoque loco esset amplexurus.

Prima manus, quamquam (uti vidimus) neque perite neque docte quantitatis discrimen observavit, tamen, quia rarius peccat, et in nonnullis omni errore vacua est, et I longum et breve saepissime recte discernit, observanda est paulo diligentius. Nemo nescire potest in *κρίνω* (*συγκρίνω*, *διακρίνω*) et *ἀποκρίνομαι* cett. in praesenti tempore tantum et in aoristis *ἔκρινα* et *ἐκρινάμην* iota produci, eamque vocalem in caeteris omnibus temporibus nominibusque derivatis semper brevem esse. Itaque in libro diligenter ad veterem rationem descripto ΚΡЄΙΝΩ recte scribitur et *ἔκρεινα*, et *κατακρείνω*, *κατέκρεινα*, *διέκρεινα*, *συνέκρεινα*, et *κρείνομαι*, *ἀποκρείνομαι*, *κατακρείνομαι* et *ἀπεκρεινάμην*, sed contra *κρινῶ*, *κατακρινῶ*, *κέκρικα*, *κέκριμαι*, *κατακέκριται*, *ἐκρίθην*, *ἀπεκρίθην*, *ἀποκριθείς*, *κριθήσομαι*, et nomina *κρίσις*, *κριτήριον*, *κριτής*, *ὑποκριτής* et *κρίμα*. In his

omnibus libri Vaticani scriba fere numquam peccavit et sexcenties eae formae in N. T. sine mendo exstant. Maius ad Matth. 7, 1 μὴ κρείνετε ἵνα μὴ κριθῆτε. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρείνετε κριθήσεσθε, annotavit: »*ita Codex* κρει *et* κρι.« Tu intelligis cur ita scribi debuerit. Similiter Ioh. 3, 17 et 18 legitur κρείνῃ et κρείνεται, sed κέκριται et mox κρίσις, et Matth. 12, 41 et 42 κατακρινοῦσιν et κατακρινεῖ. Peccatum est tamen (ne in ulla re librarius sibi perpetuo constare videretur) Ioh. 12, 48 ubi est ἐκεῖνος κρεινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, et in Act. 20, 16 κέκρεικε γὰρ ὁ Παῦλος. Corrector in Actis sustulit errorem, apud Iohannem non sustulit, itaque Maius barbarismum κρεινεῖ fideliter servavit. In priore ad Corinthios Epistola 5, 12 Maius edidit: οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρείνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ, admonens »*ita* κρι« in Codice legi. Recte, sed peccavit in iis quae continuo sequuntur 6, 2: οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρίνουσιν; Nondum venerant illa tempora, et ipsa scriptura ΚΡΙΝΟΥCΙΝ demonstrat inesse futurum κρινοῦσιν.

In caeteris verbi κρίνω formis numquam librarius lapsus est, et ι breve et in aoristo ἀποκριθείς et in reliquis temporibus recte et ordine ubique servatum vidémus. In nominibus quoque ex κρίνω formatis nihil peccat; recte ubique κρίσις, κριτήριον, κριτής, ὑποκριτής et ΚΡΙΜΑ (nusquam ΚΡΕΙΜΑ) scriptum esse vidi-

mus, unde manifesto arguitur Maii error, qui aliquoties *κρίμα*, sed saepius *κρῖμα* edidit, veluti Iacob. Epist. 3, 1. I Petr. 4, 17 et II Petr. 2, 3. Iud. Epist. 1, 4. Rom. 2, 2. 2, 3. 3, 8. 5, 16. 13, 2. I Cor. 11, 29. 11, 34. Galat. 5, 10, sed vitiosa haec scriptura est, ut praeterquam ex Codicis scriptura ΚΡΙΜΑ certo grammatico argumento constat. Graeci enim veteres penultimam in nominibus in *-μα* exeuntibus producebant etiam si reliquae formae derivatae omnes vocalem correptam haberent. Ex *βαίνω* formatur *βάσις*, *βατός*, *ἄβατος*, *βατέος*, *-βάτης*, sed *βῆμα*. Ex *ἵϛημι ϛάσις*, *ϛατός*, *ἄϛατος*, *ϛάσιμος*, *-ϛάτης*, sed *ϛῆμα*, *διάϛημα*. Ex *φύω*, *φύσις*, *φυτόν*, *ἔμφυτος*, *σύμφυτος*, penultima brevi, sed *φῦμα*. Ex *πίνω*, *πόσις*, *ποτός*, *ποτέος*, *πότιμος*, *πότης*, *συμπότης*, sed *πῶμα*, *ἔκπωμα*. Eadem ratio est in *θέσις*, *-θέτης*, sed *θῆμα*, *ἀνάθημα*; *εὕρεσις*, *εὑρετής* sed *εὕρημα*; *αἵρεσις* sed *αἵρημα*, *παραίρημα*; *κάθεσις*, *ἄφεσις*, *σύνεσις*, sed *κάθημα*; *δέσις*, *κατάδεσις*, sed *δῆμα*, *διάδημα*, *ὑπόδημα*; *δύσις* sed *δῦμα*, *κατάδυμα*; *λύσις* sed *λῦμα*, *κατάλυμα*; *κλίσις* sed *κλῖμα*. Prorsus idem in *κρίνω* factum esse observabis. Ut in *κέκρικα* et *κέκριμαι* penultima corripitur, sic in omnibus derivatis *κρίσις*, *κρίσιμος*, *ἄκριτος*, *κριτής*, *κριτέος*, sed *κρῖμα*. Audi Aeschylum in Supplicibus v. 397:

οὐκ εὔκριτον τὸ κρῖμα, μή μ' αἱροῦ κριτήν.

Numquam Veteres hanc legem violarunt, sed sequiores

ea omnia constanter corripere coeperunt, πόμα perpetuo dicentes et θέμα, ἀνάθεμα, εὕρεμα, καθαίρεμα, κάθεμα, σύμβαμα et παρασύμβαμα, κλίμα, itaque et κρίμα, non κρῖμα, ut apud Nonnum a Stephano laudatum:

εἰς κρίμα δισσὸν ἔβην.

Hinc sequitur scriptores N. T. omnes aequalium consuetudinem secutos κρίμα dixisse, quod in Codicis Vaticani perpetua scriptura ΚΡΙΜΑ sine mendo superest.

Prima manus, quae toties ЄΙ pro Ι dedit, tamen plurimis locis Ι longum servavit. Frequentissime recurrunt τρείβω, ῥείπτω, θλείβω, τειμῶ cet., sed aliis locis τετριμμένοι scriptum est et συντετριμμένον, τεθλιμμένη, ἐρριμμένοι, τιμᾷ, τιμῶν, τιμήσω, τιμή, ἱμάτιον, ἱματισμένον, προσκυλίσας, σφραγίσας, μαςιγῶσαι, χιλίων, ἀποκυλίσει (alibi ἐκυλείετο, ut διεπρείοντο), et multa alia. Propemodum constanter ἡμῖν et ὑμῖν scriptum est: vix semel et iterum ἡμεῖν et ὑμεῖν conspiciuntur. Semel tantum in toto Codice prima manus ΥΜЄΙΝ dedit Iac. 4, 8 et bis ΗΜЄΙΝ Luc. 11, 3 et Act. 1, 17. Corrector bis ἡμῖν substituit, sed ὑμεῖν intactum reliquit. Verbum ἰᾶσθαι primam producit: legitur tamen saepius ἰᾶται et ἰάθη et ἰατρός, sed alibi εἰᾶται modo pro praesenti tempore ἰᾶται, modo pro perfecto passivo ἴαται, veluti Marc. 5, 29 ubi prima manus dedit καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ЄΙΑΤΑΙ, secunda ΙΑΤΑΙ rescri-

psit, quod qui accentus appinxit praesens esse ratus notavit ἰᾶται. Perspicuum est perfectum esse et ἴαται scribi oportere. Ut paucis absolvamus, summa in his omnibus per totum Codicem regnat inconstantia. Prima manus ut plurimum ЄI pro I dare solet, secunda saepissime I pro ЄI substituit, sed neque haec sibi semper constat neque illa. Ut casus et fortuna ferebant sic in utroque Codice, unde Vaticanus manavit, aut I aut ЄI ferebatur.

Ferri quodammodo illa levitas et inconstantia potest in iis quae vocalem producunt. Certabant olim grammatici utrum I an ЄI in talibus melius scriberetur. Stabat ab illis analogia, ab his multorum perpetuus usus. Si cui κυλείω scribere libet quodammodo licet ut in longa vocali, nam sequiorum forma κυλίω perinde penultimam producit atque vetus κυλίνδω et ἀλίνδω; modo constet sibi neque alibi scribat προσκυλίσας et ἀπεκύλισεν. Sed in brevi vocali eadem venia dari non potest. Graviter peccat et inepte scribit qui ἐρείσει scribit pro ἐρίσει, et ἔρεις pro ἔρις, et δυνάμεις pro δύναμις similibusque. Videbis tamen in Vaticano Codice saepissime huiusmodi errores committi. Qua negligentia vidimus κρεινεῖ et κέκρεικε scriptum esse, eadem scribitur ἀνακλειθῆναι, Marc. 6, 39. — ἀδικείᾳ, I Cor. 13, 6. — ἀδικείαις, Hebr. 8, 12. — ἀδειαλείπτως, I Thess. 1, 3. — ἀκροθινείων, Hebr. 7, 4. — ἀλειεῖς, Matth. 4, 18 et 19.

(Marc. 1, 16 et 17 *ἁλεεῖς*). — *ἀληθεινὸν*, Ioh. 1, 9. — *ἀνθρωπείνῃ*, Iac. 3, 7. — *ἀσιτείας*, Act. 27, 21. — *ἀτμεὶς*, Iac. 4, 14. — *ἀτμεῖδα*, Act. 2, 19. — *ἄφειξιν*, Act. 20, 29. — *διδασκαλείας*, Ephes. 4, 14. — *εἶδεῖν*, III Ioh. 14. — *ἑκατονταπλασείονα*, Luc. 8, 8. — *ἐξειέναι*, Act. 27, 43. — *ἐπαγγελείαν*, Luc. 24, 49. — *ἐπαρχείας*, Act. 23, 34. — *ἐπαρχείᾳ*, Act. 25, 1. — *ἐπιποθείαν*, Rom. 15, 23. — *ἔρεις*, II Cor. 12, 20. — *ἐσθείει*, Matth. 15, 27. — *ἐσθείουσιν*, Luc. 5, 33. — *εὐτραπέλεια*, Ephes. 5, 4. — *ἐφημερείας*, Luc. 1, 5 et 8. — *κολώνεια*, Act. 16, 22. — *μοιχαλείς*, Matth. 16, 4. — *ὁδοιπορείας*, Ioh. 4, 6. — *οἰκείᾳ* pro *οἰκίᾳ*, Matth. 7, 27. — *οἰκτειρμῶν*, Rom. 12, 1. II Cor. 1, 3. — *οἰκτείρμων*, Iac. Epist. 5, 11. — *οἰκτείρμονες*, Luc. 6, 36. — *πανοπλείαν*, Luc. 11, 22. — *παρθενείας*, Luc. 2, 36. — *πειναχείδιον*, Luc. 1, 63. — *πρεσβυτέρειον*, Luc. 22, 66. et alia non minus mendosa ac si quis *amicitiam* *φιλείαν* appellare vellet aut *sapientiam* *σοφείαν*. Notabile est verbum *χρίω*, quod penultimam producit, ut *πρίω*, *ἰδίω*, *κονίω*, *μηνίω*, *μαλκίω*. Apud Veteres I longum in omnibus retinet *χρίσω*, *ἔχρισα*, *χρῖσαι*, *κέχριμαι*, *κεχρῖσθαι*, *χρῖμα*. Sequiores in perfecto passivo I corripiebant et *κέχρισμαι* dicebant, unde *χρίσμα*, *χριστός* cet. formabantur. In talibus assumtum Σ vocalem praecedentem correptam esse arguit. Itaque *χρείω* et *ἔχρεισα* ferri possunt, sed *κέχρεισμαι*, *χρείσμα*,

χρειστός, *ἀντίχρειστος*, *ψευδόχρειστος* et *χρειστιανός* ferri non possunt. Saepe tamen hae formae omnes in Codice Vaticano comparent, sed eiusdem monetae sunt atque ΔΥΝΑΜΕΙC *ἐπισκιάσει σοι* et barbarum ΕΡΕΙC pro *ἔρις*. Sunt hae omnes indocti et imperiti scribae hallucinationes. Consequitur ex huius rei observatione ex Codicibus Mss. nullo modo sciri et definiri posse utrum I an ΕΙ ubique scribi oporteat, sed contra ubique manifestos scribarum errores ex accurata Graecitatis scientia et cuiusque loci sententia corrigi oportere. Valet hoc imprimis ubi utraque forma in ΕΙ et in I bene Graeca est sed non eodem sensu. Nemo umquam ex libris utcumque antiquis constituere poterit utrum *ἔλειπον* sit verius et *λείπειν*, *λείπων*, *ἐκλείπῃ* cet. an *ἔλιπον*, *λιπεῖν*, *λιπών* et *ἐκλίπῃ*, de quibus et in Vaticano Codice nonnumquam scriba et corrector dissentiunt. Ex cuiusque loci conformatione et sententia facili negotio vera scriptura agnoscitur. Similiter sitne *οἰκία* an *οἰκεία*, *παιδιὰ* an *παιδεία*, *στρατιὰ* an *στρατεία* legendum Codices te certiorem non facient temere haec omnia ubique permiscentes, sententia ipsa numquam te incertum relinquet. Sitne ΕΡΙC an ΕΡΕΙC legendum stultum est quaerere ex scribis, qui nesciunt et pro nomine *ἔρις* barbarum *ἔρεις* supponunt, et contra ubi ΕΡΕΙC requiritur sine sensu *ἔρις* substituunt, quod factum est v. c. apud Athenaeum III. p. 98 F in loco

Antiphanis Peripateticos deridentis:

τὸ δὲ τυραννεῖν ἐςι τί
ἢ τί ποτε τὸ σπουδαῖον; ἀκολουθεῖν ἔρις
ἐν τῷ Λυκείῳ μετὰ σοφιςῶν, νὴ Δία,
λεπτῶν, ἀσίτων κτέ.

ubi verum vidit Scaliger ἐρεῖς (*dices*) reponens. Duo huiusmodi confusionis exempla in Codice Vaticano notabimus. Maius edidit Act. 7, 42 παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ ς ρ α τ ε ί ᾳ τοῦ οὐρανοῦ, sed verum est ςρατιᾷ, id est ςρατῷ sive ςρατεύματι. Apud Lucam 2, 13 pro ςρατείας bene recepit ςρατιᾶς a secunda manu oblatum. Etiam in λείπειν et λιπεῖν prima et secunda manus dissident, sed nusquam est anceps aut ambigua optio. Non minus tralaticius est omnium librorum et Vaticani error in ἄγειν et ἀγαγεῖν, ἄγων et ἀγαγὼν compositisque inter se permutatis. Prima manus Matth. 21, 18 dedit πρωΐ δὲ ἐ π α ν α γ α γ ὼ ν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν, secunda ἐπανάγων supposuit. Est aliquid inter *revertens* et *reversus* in urbem. Continuo sequitur καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐ π ὶ τ ῆ ς ὁ δ ο ῦ. Quot igitur Codicibus antiquissimis erit opus ut credas ἐπαναγαγὼν (*reversus*) hoc loco non esse absurdam lectionem?

Quod supra scripsimus χρείσμα (non χρεῖσμα), sciendum est eum hominem, qui Codici Vaticano accentus appinxit, in talibus fere semper sic errare solere. Scri-

bit enim συντρείβον, συνκρεῖναι, διακρεῖναι, ῥείψαι, ῥείψαν, θλεῖψις, θλεῖψιν, ἀτμεῖδα, Κρείσπος, ὠδεῖνας, τεχνεῖται, συνπολεῖται, Αἰλαμεῖται, Ἰσραηλεῖται (et peius etiam Ἰϛραηλεῖται aliquoties legitur), similiaque alia, perinde ac si illa diphthongus ЄΙ longae syllabae locum non obtineret. Etiam ubi secunda manus ЄΙ in Ι mutavit, idem error conspicitur in συντρίβον, συντετρίφθαι, θλίψις, θλίψιν, Αἰλαμίται, similibusque. Sed idem homo, quemadmodum neque scriba neque corrector in ulla alia re perpetuo sibi constant, sic et ipse in his varius est et nonnumquam πολεῖται dedit et Ἰσραηλεῖται et similia. Maius istas sordes ac maculas omnes fideliter servavit. Semel utique admonere iuvat quam perversum sit istas omnes quisquilias pro variis lectionibus habere easque aut Sacris aut profanis scriptoribus sedulo subiicere eamque futilem supellectilem Apparatum Criticum appellitare. Ἰστραηλεῖται, Ἰστραηλεῖται, Ἰστραηλῖται, Ἰσραηλεῖται, Ἰσραηλεῖται et Ἰσραηλῖται non sunt variae lectiones, sed una est atque eadem lectio, quae ex tralaticiis dormitantium scribarum vitiis sordibusque clara et perspicua pellucet. Quam esset verae Critices sanior et expeditior ratio, et quanto maiorem et in generosa iuventute et in sanioribus omnibus amorem sui et admirationem excitaret, si istas ineptias unusquisque, ut dignae sunt, contemnere et abiicere auderet

et in Apparatum Criticum eas tantum discrepantes lectiones admittere, in quibus aestimandis iudicium et sana ratio exercerentur, et eas, quae (ut Graeci loquuntur) ἀναθεώρησιν ἔχουσιν. Caeterum de vitiosis Codicis Vaticani accentibus a recentiore manu imperite appositis nobis infra de industria erit dicendum.

Illas igitur sordes omnes nos summa diligentia undique eluimus. Ubicumque ЄI contra analogiam pro I producto legebatur I reposuimus. Fecimus idem ubicumque ЄI pro I correpto irrepserat. Contra si quando ЄI in I erat depravatum, ut in Ἐπικουρίων, sinceram scripturam revocavimus, veluti I Cor. 8, 10, ubi pro εἰδωλίῳ Graecam formam εἰδωλείῳ reposuimus. Itaque restituimus in integrum antiquam et genuinam scripturam primum in Graecis verbis et nominibus et adverbiis omnibus. Ubi λείαν scribebatur pro valde, admodum adverbium λίαν rescripsimus et sic in caeteris ad unum omnibus. Deinde idem fecimus in nominibus propriis Latinis, veluti Πειλᾶτος, Πρείσκα, Κρεῖσπος cet. et Graecis Βειθυνία, Εἰκόνιον, Ἐπαφρόδειτος, Θεσσαλονείκη, Θεσσαλονεικεῖς, Νεικόδημος, Τειμαῖος, Τειμόθεος, Ῥήγειον cet. et Hebraicis Ἀχείμ, Γαλειλαία, Δαυείδ, Ἐλεισάβετ, Ἐλεισαῖος, Ἐλιακείμ, Ἠλείας, Ἱερειχώ, Μειχαήλ, Σειδών, Σειών, Φαρεισαῖος, Χοραζείν, et in Ῥαββεί, Ῥαββουνεί, aliisque permultis.

Est etiam aliud solemne scribarum vitium in iis verbis ubi I et ЄI concurrunt, veluti in *πιεῖν*, *ὑγίεια*, *ταμιεῖον*, *ἐπιεικής*, *Ὀλυμπίειον* et sim. Nempe in his perpetuo fere vocalem I supprimunt, *ὑγεία* scribentes et *ταμεῖον* et cet. Itaque in poëtis metrum iugulant, ut in Alexidis fragmento apud Clementem Alexandr. in Paedag. II. 8. pag. 209 Pott.

> *μύροις·*
> *ὑπαλείφεται τὰς ῥῖνας, ὑγείας μέρος*
> *μέγιστον ὀσμὰς ἐγκεφάλῳ χρηστὰς ποιεῖν.*

sed metrum postulat *ὑγιείας*, quod certa analogia ex *ὑγιής* formatur. Sic in Menandri senario apud Harpocrationem v. *Κτήσιον Δία*:

> *ἔχοντα τὸ ταμεῖον οὐ κεκλεισμένον.*

unice verum est *ταμιεῖον*, quae forma et metrum restituit et sola recte ex *ταμίας* producitur, ut *Ὀλυμπίειον* ex *Ὀλύμπιος*. Tralaticii hi errores sunt et ubique recurrunt. Itaque *ταμιεῖον* revocavimus Matth. 6, 5 et *ταμιείοις* ibid. 24, 26 et Luc. 12, 3 et *ταμιεῖον* Luc. 12, 24. *Ἐπεικές* Phil. 5, 4 ab ipso Maio Codice iterum excusso correctum est. Sic ΠΙЄΙΝ in ΠЄΙΝ abierat Ioh. 4, 7—10, sed a correctore emendatum est. ΠЄΙΝ novo errore in aliis libris corruptum est in ΠΙΝ. Quam fatuum est ea de causa *πῖν* aut *πεῖν* in textum recipere! In Photii Lexico v. *Ὀλύμπια* scriptum est in Codice unico: *τὸ ἱερὸν Ὀλύμπιον πεντασυλλάβως ὡς*

'Ἀσκληπιεῖον. Ut vides, ne πενταςυλλάβως quidem additum 'Ολυμπίειον scribendum esse pro 'Ολύμπιον admonuit librarios illi errori assuetos. Istisne credemus contra certam analogiam omniumque perpetuum usum ΠΙΝ aut ΠΕΙΝ sanum esse? Μὴ γένοιτο.

Non minus quam I et ЄI librarii oscitantes ЄI et H inter se solent permutare, itaque I et ЄI et H (id est η vel ῃ) temere passim confunduntur. Exempla quaedam rem optime demonstrabunt. Matth. 12, 20 prima manus dedit ΛΙΝΟΝ τυφόμενον οὐ σβέσει, corrector ΛΗΝΟΝ supposuit, pessime. Qui accentus appinxit λῖνον dedit, quod male Maius retinuit, nam λίνον Graecum est priore brevi. Rom. 11, 5 prima manus ΛΙΜΜΑ scripsit, secunda ΛΗΜΜΑ, verum est λεῖμμα. Dissident scriba et corrector Luc. 14, 13 et 21 in ἀναπείρους et ἀναπήρους, et I Cor. 3, 11 in γυμνειτεύομεν et γυμνητεύομεν. Nihili est ἀνάπειρος pro ἀνάπηρος et vitio natum. Ex γυμνός formatur γυμνής, γυμνῆτες, unde γυμνητεύω. Addimus his aoristum εἰργασάμην, qui saepius ea de causa in barbaram formam ἠργασάμην abiit, veluti Matth. 25, 16. Marc. 14, 6. Act. 18, 3. Constans et perpetuus Graecorum usus εἰργασάμην confirmat, quod imperitus scriba semel et iterum impingens non potest convellere: ἠργασάμην est eiusdem monetae atque ἀνάπειρος et γυμνειτεύω. Confusio frequens diphthongorum ει et ῃ facit ut ex Codicum

testimoniis sciri nequeat utrum futuri formae -σεις et -σει an aoristi coniunctivi -σῃς et -σῃ a scriptore profectae sint. Dissident scriba et corrector Luc. 12, 8 in ὁμολογήσει et ὁμολογήσῃ, sed soloecum est πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσει. Male servavit Maius Act. 5, 15 ἵνα — ἡ σκιὰ ἐπισκιάσει pro ἐπισκιάσῃ, et contrario errore Matth. 26, 34 ἀπαρνήσει με, quae forma τοῖς ἀττικίζουσιν erat relinquenda. Emendata lectio ἀπαρνήσῃ servata est in vicinia 26, 68. Ubi lectionem Codicis retinere debuit Ioh. 17, 2 δώσει de suo in δώσῃ mutavit, sed melius abstinuisset manum, nam δώσῃ pro δῷ positum non minus est barbarum quam ἔδωσα pro ἔδωκα. Quanto melius hanc ipsam emendationem adhibuisset Marc. 8, 36 ubi soloecum ὃς δ' ἂν ἀπολέσει pro ἀπολέσῃ intactum reliquit.

Crebrum in aliis libris antiquis vitium, quo OI et Υ permiscentur, in Codice Vaticano rarissimum est. Non tamen plane desunt huius confusionis exempla, namque sic nata est absurda lectio Marc. 1, 24 τί ἡμῖν καὶ CΥ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; quod Maius non attigit. Recte Codex et alibi et Marc. 5, 7 exhibet τί ἐμοὶ καὶ σοί; Semel alibi idem genus erroris recurrit Act. 7, 56, ubi 1ma manus διενυγμένους dedit, secunda διενοιγμένους correxit, quod non est verum sed vero propius.

Multo frequentior in libro Vaticano error est, quo OI et Ω (pro ῳ) inter se confunduntur, ut in οἰκοδέ-

μουν pro ᾠκοδόμουν. Paulo diligentius hunc errorem notabimus in coniunctivo aoristorum δοῦναι et γνῶναι. Scriptores N. T. in ea re a constanti Graecorum omnium usu non discesserunt dixeruntque δῶ, δῷς, δῷ (Cod. ΔΩC et ΔΩ) et γνῶ, γνῷς, γνῷ (Cod. ΓΝΩC et ΓΝΩ). Scribis aliter visum. Apud Maium legitur Marc. 4, 29 παραδοῖ. 5, 43 et 9, 30 γνοῖ. 8, 37 δοῖ. 14, 10 παραδοῖ. Luc. 19, 15 γνοῖ. Ioh. 13, 2 παραδοῖ et praesens I Cor. 15, 24 παραδιδοῖ. Contra emendate in Codice scriptum est δῷ Ioh. 13, 29. 15, 16. I Cor. 14, 7 et 14, 8. Ephes. 1, 17. 3, 16. 4, 29. ἀποδῷς Luc. 12, 59. ἀποδῷ I Thess. 5, 14. παραδῷ Luc. 22, 4. Γνῷ sine mendo evasit Ioh. 7, 51. 11, 57 et 14, 31. ἐπιγνῷς Luc. 1, 4 et ἐπιγνῷ Act. 22, 24. Vix opus est dicere nos ubique illa menda sustulisse.

Quemadmodum in caeteris Codicibus omnibus cuiuscumque aetatis ita et in Codice Vaticano O et Ω in multis magna socordia confunduntur. Barbarum plane est quod Maius edidit Luc. 24, 1 ὄρθρου βαθέως pro βαθέος, et I Petr. 3, 4 τοῦ ἡσυχίου καὶ πραέως πνεύματος pro πραέος. Pervulgatus is est in libris Mss. error. Confundebant scribae substantivorum et adiectivorum formas: πῆχυς, πήχεως recte habet, sed βαθέως, πραέως, βαρέως, ταχέως adverbia sunt. Confusa sunt O et Ω in Act. 6, 5 ubi prima manus Νικάνορα dedit, secunda Νικάνωρα vitiose. In Actis 17,

34 scriba Ἀρεοπαγείτης posuerat, corrector Ἀρεωπαγίτης supponens levem errorem exemit, sed invexit graviorem. Utrum Luc. 17, 10 ὠφείλομεν an ὀφείλομεν verum sit aliunde quam ex librorum testimoniis definiri oportebit, similiterque Ioh. 12, 40 et alibi utrum ἰάσομαι an ἰάσωμαι sit probandum. Solemnis haec confusio indicativi et coniunctivi formas incertas reddit, quoniam crebro videmus -ομεν et -όμεθα scribarum arbitratu in -ωμεν et -ώμεθα refingi, aut contra. Sic confunduntur Rom. 5, 1 ἔχομεν et ἔχωμεν, Rom. 14, 19 διώκομεν et διώκωμεν, Galat. 6, 10 ἔχομεν — ἐργαζόμεθα et ἔχωμεν — ἐργαζώμεθα. Perperam Maius Marc. 6, 37 retinuit δώσωμεν barbaram formam pro δώσομεν. Hinc intelligimus quomodo labem vitiumque conceperit locus apud Lucam 3, 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς; Manifestum est coniunctivum requiri τί ποιήσωμεν; Sic enim loquuntur qui consilium quaerunt »*quid nobis* »*auctor es ut faciamus?*» Itaque qui sic rogatur in respondendo utitur imperativo, ut apud Aristophanem in Avibus vs. 172:

τί οὖν ποιῶμεν; — οἰκίσατε μίαν πόλιν.

τί οὖν ποιήσομεν; significaret: *quid igitur facturi sumus?* quod nemo ex alio quaerere potest. Quaerentibus autem τί ποιήσωμεν; recte respondetur: μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε. Paulo ante bis

emendate in Vaticano scriptum est vs. 10 τί οὖν ποιήσωμεν; et vs. 12 τί ποιήσωμεν; et respondetur: ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, et: μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Quod in tertio loco ποιήσομεν legitur nihil aliud nisi scribarum socordiam arguit.

Notabilis est scripturae discrepantia Ioh. 1, 15, ubi prima manus dedit ὁ εἰπών, secunda optime ὃν εἶπον correxit. Neglecta olim fuit tenuis lineola in Ō, id est ὅν, quo facto ЄΙΠΟΝ in ЄΙΠΩΝ est refictum. Eadem de causa Act. 24, 24 natus est manifestus error εἰς χριςὸν Ἰησοῦ, quem ne Maius quidem ferre potuit. Lineola in IHCOῩ describentis oculos fugerat.

Foediores etiam maculas quam hae sunt Vaticano Codici adspersit scribarum vitiosa et plebeia loquendi συνήθεια in aoristis secundis, quorum formas oscitanter aoristi primi formis plebs assimilare coepit. Olim ubi primum Graeci sermonis antiqua serenitas et puritas vitiari coepta est, veterum aoristorum usum obsolescere videmus et propullulare novas formas ex analogia fictas. Sic pro ἥμαρτον coeperunt ἡμάρτησα dicere, quae duae formae diu simul in usu fuerunt, et promiscue in libris N. T. usurpantur. Eodem modo ἐβλάςησα pro ἔβλαςον in usu esse coepit, et ἔλειψα pro ἔλιπον, et pro ἔφυγον ἔφευξα. Ἄγειν servavit suum ἤγαγον, sed accessit nova forma ἄξαι, συνάξαι, ἐπισυνάξαι. Natum

est ἔπεσα et εὑράμην et ἀφειλάμην. Fallacem analogiam secuti contra veterem usum ἑλῶ, καθελῶ, ἀνελῶ pro αἱρήσω cet. usurpare coeperunt, et ἑλοῦμαι, ἀφελοῦμαι cet. quibus εἱλάμην et ἀφειλάμην accesserunt. Ea labes in diem gliscere coepit, veteres formae magis magisque in desuetudinem abierunt novaeque semper formae in -α pro -ον in plebeio loquendi usu succreverunt, quae, ita uti fit, ἐκ τῆς συνηθείας a librariis in libros quos describebant invehebantur. Nata sunt haec verborum portenta εἶδα, εἴδαμεν, εἴδατε, εἶδαν, et ἦλθαν, ἔλαβαν, ἀπέθαναν, similiaque. Ne imperfecta quidem satis erant in tuto et εἶχαν, παρεῖχαν, ἔλεγαν prodierunt. Ista plebeiae συνηθείας monstra insinuarunt sese et in alios libros vetustiores et in Vaticanum Codicem, ex quo haec enotavimus. Asteriscum apponemus iis locis, ubi corrector ex alio libro sanam lectionem restituit.

Matth. 5, 1 προσῆλθαν*. 7, 13 εἰσέλθατε. 7, 25 ἦλθαν. 8, 32 ἀπῆλθαν. 9, 28 προσῆλθαν. 11, 7 ἐξήλθατε. 11, 9 ἐξήλθατε. 13, 17 εἶδαν. 13, 36 προσῆλθαν. 14, 15 προσῆλθαν. 22, 22 ἀπῆλθαν. 25, 36 ἤλθατε. 25, 37 εἴδαμεν*. 26, 55 ἐξήλθατε. Marc. 3, 11 προσέπειπταν, 2 m. προσέπιπταν. 6, 29 ἦλθαν. 6, 50 εἶδαν. 8, 7 εἶχαν. 9, 14 εἶδαν. 12, 8 ἐξέβαλαν. 14, 46 ἐπέβαλαν. 14, 48 ἐξήλθατε. Luc. 2, 16 ἦλθαν*. 2, 16 ἀνεῦραν*. 7, 24, 25 et 26 ἐξήλθατε.

8, 35 ἦλθαν*. 8, 35 εὕραν*. 10, 24 εἶδαν. 11, 52 εἰσήλθατε. 13, 31 προσῆλθαν*. 20, 31 ἀπέθαναν*. 22, 52 ἐξήλθατε. 23, 2 εὕραμεν*. 24, 1 ἦλθαν*. 24, 23 ἦλθαν*. Ioh. 1, 12 ἔλαβαν*. 1, 40 ἦλθαν*. 1, 40 εἶδαν*. 3, 26 ἦλθαν*. 4, 27 ἦλθαν*. 18, 6 ἀπῆλθαν. Act. 2, 23 ἀνείλατε. 9, 35 εἶδαν. 10, 45 συνῆλθαν. 12, 10 ἦλθαν. 12, 16 εἶδαν. 14, 19 ἐπῆλθαν. 16, 37 ἔβαλαν. 21, 4 ἔλεγαν. 21, 8 ἤλθαμεν. 28, 2 παρεῖχαν. 28, 4 εἶδαν. 28, 6 ἔλεγαν. 28, 14 ἤλθαμεν. 28, 15 ἦλθαν. I Ioh. 2, 19 ἐξῆλθαν. 2, 27 ἐλάβατε. III Ioh. 7 ἐξῆλθαν. II Cor. 6, 17 ἐξήλθατε.

Hisce ita sub uno conspectu positis facile est ad animadvertendum non eandem in omnibus libris rationem esse, sed alios aliis magis minusve esse et vitiatos et emendatos. In epistolis Paulinis unicum huiusmodi mendum comparet. Plurima insunt in Actis Apostolorum, cuius libri scriptorem multo melius Graece scribere quam caeteros constat inter omnes. In Iohannis Euangelio errores omnes praeter unum à correctore sublati sunt. In Actis idem omnia mendosa reliquit. Vel hinc satis apparet secundam manum nihil sine teste mutare. Si quis corrector de suo plebeias et barbaras scripturas emendare instituisset, idem vitium eadem opera ubique abstersisset. Quamquam autem sat multi hi loci sunt, perexiguus tamen locorum numerus est prae multitudine eorum, ubi Graecae formae incor-

ruptae exstant. Notabis etiam istas sordes tum demum irrepere ubi sola vocalis ε vel ο in α mutanda erat. Graecum est εἶπον et εἶπα, ἤνεγκον et ἤνεγκα: itaque non haec tantum ubique leguntur, sed etiam hinc nata εἶπας, εἶπασα, εἶπαι, εἴπειεν et imperativus εἰπόν, εἰπάτω, similiterque ἐνέγκας, ἐνέγκαι, ἐνεγκάτω cet. Nemo autem ἔλθας, ἔλθαι, λάβας, βάλας, ἀποθάνας aut reliqua monstra id genus aut vidit umquam aut videbit. Ut reliqua menda omnia, de quibus diximus aut dicemus, sic ista quoque saepius cum probis et integris lectionibus in Codice Vaticano coniunguntur et alternant. Sic Matth. 25, 37 prima manus dedit: πότε σε εἴδαμεν, sed ter in vicinia (vs. 38, 39 et 44) recte εἴδομεν servavit, quo minus dubitabis quin rectissime in illo libro, quem corrector conferebat, pro barbaro εἴδαμεν Graecum εἴδομεν legeretur. Eodem modo nos nusquam manifesto mendosis scripturis pepercimus, sed revocavimus ubique eas formas, quibus, quum illi libri conscriberentur, solis utebantur omnes.

Utile est illis barbarismis continuo contrarii generis barbarismos alios opponere, quo minus quis veterum membranarum fidem nimium reveritus quidquam tribuat testibus bis in manifesta fraude deprehensis. Legitur Matth. 23, 23 ἀφήκετε*, (asteriscum apponimus locis a correctore emendatis), Ioh. 8, 57 ἑώρακες*, Ioh. 17, 6 et 7 ἔδωκες et Act. 21, 21 ἐλήλυθες. Haec-

cine Graeca et sana esse putas? Dabimus alia (si fieri potest) etiam foediora, ubi A et O oscitanter confusa monstra ac portenta verborum pepererunt. Prima manus dedit Luc. 24, 21 *ἐλπίζαμεν*, Luc. 24, 22 *γενάμεναι*, Act. 23, 16 *παραγενάμενος* et Rom. 12, 16 *συναπαγάμενοι*. Corrector *ἠλπίζομεν* nobis reddidit et *παραγενόμενος* et *συναπαγόμενοι*, sed *γενάμεναι* apud Lucam incorrectum reliquit. Maius et *γενάμεναι* servavit et in *παραγενάμενος* evidentem correctionem sprevit, quae profecto cum *εἶχαν*, *παρεῖχαν*, *ἔλεγαν*, *ἔδωκες*, *ἐλήλυθες*, quae omnia retinuit, aptissime coniunguntur, namque sunt perinde omnia *τοῦ πονηροῦ κόμματος*.

Sunt alii quidam loci, ubi A et Є confusa non Graecitatem sed sententiae sanitatem pessumdederunt, veluti Matth. 13, 14 *ἀκούσατε* pro *ἀκούσετε*, Matth. 23, 31 *πληρώσατε* pro *πληρώσετε*, Act. 7, 49 *οἰκοδομήσατε* pro *οἰκοδομήσετε*, aliaque id genus.

Subiiciemus his errores quosdam graviores, quibus Vaticani Codicis scriba vitiavit formas veteres verborum in *-μι*, *-αμαι* et *-εμαι* exeuntes, quae quum ille liber describeretur dudum consenuerant et ex usu populi abire coeperant, quo facilius inter imperitas indoctorum scribarum manus labem ac vitium concipiebant. Legitur Matth. 26, 53 *δύνομαι* *, Marc. 10, 38 *δυνόμεθα* *, Act. 4, 20 *δυνόμεθα* *, Act. 27, 15 *δυνομένου* *, Act. 4, 35 *διεδίδετο* *, I Cor. 11, 23 *παρεδίδετο* *, Luc. 19, 48 *ἐξε-*

κρέμετο (quod Maius servavit); Act. 28, 6 πιμπρᾶσθαι, ut solent Graeculi πριᾶσθαι, κιχρᾶσθαι, πιμπλᾶσθαι, διαπτᾶσθαι scribere; Marc. 8, 6 παρατίθωσιν, Act. 8, 17 ἐπετίθοσαν (quasi esset imperfecti forma Alexandrina, ut εἴχοσαν, ἐδολιοῦσαν), Act. 8, 9 ἐπίθω, Luc. 11, 4 ἀφείομεν, 2da manus ἀφίομεν, quae partim corrector emaculavit, reliqua nos correximus.

Proderit cum his statim alia quaedam manifesta scripturae menda affinia comparare. Prima manus Marc. 8, 13 ἀπελάθεντο scripsit, et in Actis 12, 8 ὑπόδυσαι τὰ σανδάλιά σου pro ὑπόδησαι. Δύσασθαι et compositis pro δῦναι sequiores omnes constanter utuntur. Formae veteres ἔδυν, δῦθι, δύς, δῦναι, penitus interierant, itaque ὑποδύσασθαι erat in usu, sed ὑποδύσασθαι τὰ σανδάλια scribi non potuit nisi a librario dormitante vel animum alibi occupatum habente. Idem absurdus error ad nostram usque memoriam inquinavit Aristophanem in Vespis vs. 1161. Omnino in formis verborum in -μι exeuntium multae sunt cautiones, quia constat iam olim populi συνήθειαν in his multum a vetere usu descivisse. Iam olim pro ἵστημι dicere coeperant ἱστῶ et ἱστάνω, pariterque ἱστάνειν et ἱστᾶν (Maius συνιστᾶν dedit II Cor. 5, 1) pro ἱστάναι, et ἱστάνοντες, συνιστάνοντες vel ἱστῶντες, συνιστῶντες pro ἱστάντες, συνιστάντες. Codex Vaticanus Rom. 3, 31 ἱστάνομεν exhibet pro ἵσταμεν, et bis συνιστάνοντες II Cor. 4, 2 et 6, 4,

et ibid. 5, 12 συνιςάνομεν et 10, 12 συνιςανόντων et 10, 18 συνιςάνων. Antiqua forma συνίςημι superest Rom. 16, 1 et συνίςησιν ibid. 5, 8. Saepe in N. T. recurrit novicia forma ςήκω pro ἕςηκα, ςήκετε, ςήκοντες, et in oppositione ςήκει ἢ πίπτει Rom. 14, 4. Sic vetus ἀφίημι saepius recte legitur, sed ἀφείομεν (ἀφίομεν) pro ἀφίεμεν ubi modo diximus, et ἤφιεν pro ἀφίει Marc. 1, 34 et 11, 16, et ἀφέθησαν pro ἀφείθησαν Rom. 4, 7, et ἀνέθη pro ἀνείθη Act. 16, 26. De perfecto passivo ἀφέωνται in ἀφίενται corrupto infra notabimus. Eadem est veterum formarum corruptela in verbo συνίημι. Saepe coniunguntur ἀκούειν καὶ συνιέναι, ἀκοῦσαι καὶ συνεῖναι, veluti Matth. 13, 23 ἀκούων καὶ συνιείς. Matth. 15, 10 ἀκούετε καὶ συνίετε. Marc. 7, 14 ἀκούσατε καὶ σύνετε. Act. 28, 27 ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε. Hinc Marc. 4, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσιν καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, solemnis et necessaria in talibus concinnitas requirit καὶ μὴ συνῶσιν. Vitiosa sequiorum συνήθεια apparet Matth. 13, 13 οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν, et peius etiam corrector συνιῶσιν, quae forma componenda est cum ἐλεᾶτε, Iud. 22 et ἐλεῶντος, Rom. 9, 16 pro ἐλεεῖτε et ἐλεοῦντος, quod in Epist. ad Rom. 2 m. reposuit. Iterum vitiose legitur Rom. 3, 11 οὐκ ἔςι συνιῶν pro συνιείς. Antiqua et proba forma in Codice Vaticano incolumis evasit II Cor. 10, 12 οὐ συνιᾶσιν.

Est et alia quaedam vetus παραφθορὰ in formis quibusdam verbi λαμβάνω nominibusque inde natis, quae ex plebis Alexandrinae συνηθείᾳ irrepere solebat in libros Alexandriae exaratos. Recensebimus ordine Codicis Vaticani locos illa labe affectos et locos a correctore emendatos asterisco notabimus. Matth. 10, 41 λήμψεται *, 19, 29 λήμψεται *, 20, 10 λήμψονται *, 21, 22 λήμψεσθε *, Marc. 12, 40 λήμψονται *, Luc. 1, 31 συλλήμψῃ *, 2, 21 συλλημφθῆναι *, 9, 51 ἀναλήμψεως *, 17, 34 παραλημφθήσεται *, 20, 47 λήμψονται *, Ioh. 5, 43 λήμψεσθε *, 14, 3 παραλήμψομαι *, 16, 14 λήμψεται *, 16, 24 λήμψεσθε *, Act. 1, 2 ἀνελήμφθη *, 1, 8 λήμψεσθε *, 1, 11 ἀναλημφθεὶς *, 1, 22 ἀνελήμφθη, 2, 38 λήμψεσθε , 10, 16 ἀνελήμφθη, 10, 34 προσωπολήμπτης, 23, 27 συλλημφθέντα *, Iacob. Epist. 1, 7 et 12 λήμψεται, 2, 1 προσωπολημψίαις, 2, 9 προσωπολημπτεῖτε, 3, 1 λημψόμεθα, I Petr. 1, 17 ἀπροσωπολήμπτως, Rom. 2, 11 προσωπολημψία, 11, 15 πρόσλημψις, 13, 2 λήμψονται, I Cor. 3, 8 et 14 λήμψεται, 12, 28 ἀντιλήμψεις, Gal. 6, 1 προλημφθῇ, Ephes. 6, 9 προσωπολημψία, Phil. 3, 12 κατελήμφθην, 4, 15 λήμψεως, Coloss. 3, 24 ἀπολήμψεσθε et 3, 25 προσωπολημψία.

. Notabile est primam manum ubique insiticium illud Μ habere, et correctorem, qui in priore Codicis parte ubique sedulo eum errorem sustulit, in caeteris tantum non ubique idem vitium intactum reliquisse.

Quam facile scribae λήψομαι et λήμψομαι confundant ostendit hic locus in Lexico Photiano v. Λῆμμα. Λήμματα λέγουσιν (οἱ Ἀττικοί), λήψομαι δὲ οὐκέτι. οἱ μέντοι Δωριεῖς φυλάσσουσι τὴν ἀναλογίαν τοῦ λήψομαι. Absurda haec observatio erit donec bis λήμψομαι pro λήψομαι reposueris. Dores enim λαμψοῦμαι et λαμψεῦμαι pro λήψομαι dicebant.

Nos igitur in his ubique correctorem secuti veriores formas restituimus, et ubi nos ea auctoritas destituit ipsi correctores egimus.

Alia corruptela pariter per totum Vaticanum Codicem locis sexcentis diffusa et aurem magis quam loquendi usum laedens inest in forma praepositionum ЄN et CYN in compositis non mutata, ubi Graecae pronuntiationis certa lex aut mutari ultimam consonantem iubet aut omitti. Passim apud Maium offendes in lectionibus istiusmodi, qualis est ἐνγέγραπται, ἐνκαίνια, ἐνκαλούμενον, ἐνκακεῖν, ἐνκατελείφθη, ἐνκρατεύονται, ἐνκρεῖναι (ter mendosum pro ἐγκρῖναι), ἐνκόπτω, ἐνφόβων, et συνπληροῦσθαι, συνπαραλαβεῖν, συνπαραλαβόντες, συνπεριλαβών, συνλαλοῦντες, συνλυπούμενος, συνπορεύονται, συνκαθήμενος, συνκαλοῦσιν, συνκαθισάντων, συνκαλεσάμενος, συνπαραγενόμενος, συνκατατεθειμένος, συνκαταβάντες, συνκάμπτω, συνκληρονόμος, συνμαρτυροῦσης, συνκοινωνός, σύνσωμα, συνμέτοχα, συνπολεῖται, συνκρεῖναι, συνπάσχει, συνχαίρει et συνχρῶνται, et συν-

ζῆν, *συνζήσομεν*, *συνστενάζει*, *συνσχηματίζεσθε*, *σύνζη-τεῖν*, *συνζητητής*, *συνσταυρωθέντες*, quibus affinia sunt *συνγνώμην*, *ἔλενξιν*, *Κενχρέαις*, et denique *παλινγενε-σίαν*. In his omnibus longe erat emendatior liber, quem corrector contulit, in quo pleraque haec et tantum non omnia Graeco more sine vitio scripta erant. Maius aurem habuit duriorem et ubique fere primam manum secutus est, nos secundam, quae si quando opem non ferret ipsi quod erat necessarium restituimus.

Qui in illis vitiis sibi satis constat Codex Vaticanus A a prima manu descriptus contra mirifice a se ipso dissentit in alio quodam errore pervulgato, cuius in plerisque Codicibus exempla multa inveniuntur. Promiscue enim aut AN ponit aut ЄAN in iis, ubi solum AN recte ponitur et coniunctioni ЄAN nullus omnino locus est. Nempe *quicumque*, *ubicumque* et similia Graece sonant *ὃς ἄν*, *ὅστις ἄν*, *οὗ ἄν*, *ὅπου ἄν*, *ὅσοι ἄν*, *ὁπόσοι ἄν*, *ὁπόσα ἄν* (*ὁπόσ' ἄν*) cet. et *ὃς ἐάν*, *ὅπου ἐάν* et similia, tam mendosa ac vitiosa sunt ac si quis pro *ὅταν* vel *ὁπόταν* vellet *ὅτ' ἐάν* vel *ὁπότ' ἐάν* dicere vel scribere. Est enim ea particula *ἄν* potentialis (quam vocant) vocali brevi, quae toto coelo distat a coniunctione *ἐάν*, quae ex *εἰ ἄν* coaluit habetque *α* productum. Recensebimus locos, ubi haec certa lex a scribis violatur, in quorum nonnullis sanam scripturam cum vitiosa coniunctam videbis. Matth. 5, 19 *ὃς ἐὰν* — *ὃς*

δ' ἄν. 8, 19 ὅπου ἐάν. 11, 27 ᾧ ἐάν. 12, 32 ὃς ἐὰν εἴπῃ — ὃς δ' ἄν. 15, 5 ὃ ἐάν. 16, 19 ὃ ἂν — ὃ ἐάν. 16, 25 ὃς γὰρ ἐὰν — ὃς δ' ἄν. 18, 5 ὃς ἐάν. 18, 18 ὅσα ἂν — ὅσα ἐάν. 18, 19 οὗ ἐάν. 20, 4 ὃ ἐάν. 22, 9 ὅσους ἐάν. 24, 28 ὅπου ἐάν. 26, 13 ὅπου ἐάν. Marc. 3, 28 ὅσα ἐάν. 6, 10 ὅπου ἐάν. 8, 35 ὃς γὰρ ἐάν — ὃς δ' ἄν. 10, 35 ὃ ἐάν. 13, 11 ὃ ἐάν. 14, 9 ὅπου ἐάν. Luc. 7, 23 ὃς ἐάν. 9, 48 ὃς ἐάν. 9, 57 ὅπου ἐάν. 10, 35 ὅ τι ἐάν. 17, 33 ὃς ἐάν. Act. 2, 21 ὃς ἐάν. 8, 19 ᾧ ἐὰν ἐπίθω. Iac. 4, 4 ὃς ἐάν. III Ioh. 5 ὃ ἐάν. I Cor. 11, 25 et 26 ὁσάκις ἐάν. 16, 2 ὅ τι ἐάν. 16, 6 οὗ ἐάν. Gal. 5, 10 ὅςις ἐάν. 5, 17 μὴ ἂν θέλητε, 2 m. μὴ ἃ ἐὰν θέλητε. Coloss. 3, 17 ὅ τι ἐάν. 3, 23 ὃ ἐάν. Vides numerum locorum corruptorum semper decrescere, nos dedimus operam ut manifestus error nusquam appareret.

Leguntur in libris N. T. hic illic verba quaedam Ionica et formae nonnullae veteres Ionicae, quas nemo mirabitur diu in Asia haesisse et ab iis assumtas esse, qui cum Graecis Asiaticis diu ac multum una fuerunt, quemadmodum Xenophontem satis constat in Asia sinceritatem Attici sermonis Ionicis Doricisque verbis formisque puram servare non potuisse. Huiusmodi est verbum vetus Ionicum ἐντέλλομαι, ἐνετειλάμην, ἐντέταλμαι, et inde formatum ἐντολή pro κελεύω, παραγγέλλω, προστάττω, et παράγγελμα sive πρόσταγμα.

In Actis 22, 10 ubi e Vaticano edidimus περὶ πάντων ὧν ἐντέτακταί σοι ποιῆσαι scriptoris manum arbitramur esse ἐντέταλται, id est προστέτακται. Eiusdemmodi est Ionicum verbum ῥύομαι pro σώζω vel ἐλευθερῶ, ut apud Herodotum V. 49: ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης ἄνδρας ὁμαίμονας, id est ἐλευθερώσατε ἐκ δουλείας τοὺς Ἴωνας τοὺς ὑμετέρους ἀδελφούς, et ita passim apud Herodotum et omnes, qui Ionica dialecto utuntur, legitur, sed Atticis et iis qui Atticos imitantur inusitatum hoc verbum est. Crebro usurpatur in N. T., ut in verbis ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, et saepius ῥύσασθαι et passivum ῥυσθῆναι leguntur. Eiusdem generis est perfectum passivum ἀφέωνται, qua forma olim soli Iones et Dores utebantur, namque Attici εἷμαι, καθεῖμαι, ἀφεῖμαι et ἀφεῖνται dicebant. Ἀνέωνται ab ἀνίημι superest apud Herodotum II. 165 et in Tabulis Heracleensibus II. 105 ἀνἑῶσθαι (additur enim in vetere monumento nota adspirationis) τὰν μίσθωσιν, id est »*remissam esse* conductionem.» Saepe ἀφέωνται in Codice Vaticano recte servatum est, veluti Luc. 5, 20 5, 23. 7, 47 et 7, 48, et I Ioh. 2, 12. Aliis locis vetus forma ἀφέωνται corrupta est in ἀφίενται, ἀφείονται vel ἀφίονται, nempe Matth. 9, 2. 9, 5. Marc. 2, 5. 2, 9. Ioh. 20, 23 ubi prima manus dedit: ἄν τινος ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας ἀφείονται, ἄν τινος κρατῆτε κεκράτηνται, secunda manus ἀφίονται substituit, sed

res ipsa clamat perfectum ἀφέωνται unice verum esse.

Est operae pretium etiam reliqua Ionicae dialecti vestigia in Codice Vaticano indagare. Locos a correctore ad vulgarem rationem accommodatos asterisco distinguemus. Legitur Matth. 26, 52 μαχαίρῃ*, Luc. 6, 48 πλημμύρης*, 21, 24 μαχαίρης*, 22, 49 μαχαίρῃ*, Act. 5, 1 συνειδυίης, 12, 2 μαχαίρῃ*, 21, 31 σπείρης, 27, 1 σπείρης. Eadem est ratio in formis Ionicis τεσσεράκοντα et τεσσερακονταετής, pro quibus secunda manus *ubique* τεσσαρ. reposuit. Prima manus τεσσεράκοντα dedit Matth. 4, 2. Marc. 1, 13. Luc. 4, 1. Ioh. 2, 40. Act. 1, 3. 3, 22. 7, 30. 7, 36 et 7, 42. Τεσσερακονταετής a prima manu scriptum est Act. 7, 23 et 13, 18. Nos formas Ionicas servavimus praeterquam Luc. 6, 48. 21, 24. 22, 49 et Act. 12, 2, ubi admisimus secundae manus correctiones πλημμύρας, μαχαίρας, μαχαίρᾳ, et συνειδυίας ipsi dedimus. In τεσσαράκοντα quoque et τεσσαρακονταετής correctorem sumus secuti, quod nunc factum nollemus. Ut enim facile intelligitur qui factum sit ut formae Ionicae hic illic a scriptoribus N. T. usurparentur, sic nemo facile dicet unde sero nati librarii Ionica invexerint. Quemadmodum, ut supra vidimus, Ionicum ЄΙΤЄΝ in εἶτα refinxerunt, sic in illis quoque inusitatae formae vulgarem de suo supposuisse videntur.

Notabilis quoque forma est Act. 9, 37 Λύδδας, cui corrector vulgarem Λύδδης substituit. Nomina Graeca in -δα habent α productum, quod in casibus obliquis retinetur, Λήδα, Λήδας, Λήδᾳ et Ἀνδρομέδα, Ἀνδρομέδας, Ἀνδρομέδᾳ, quam rationem Actorum scriptor servasse potest.

Accedimus ad tralaticium quoddam mendorum genus, quo Graeci Codices omnes tam veteres quam recentiores perinde infecti sunt. Non est enim Graecus liber Ms. in quo non consonantes quaedam, et praesertim Λ, Ν, Ρ et Σ, contra certum Graecitatis usum et perspicuam loci sententiam aut perperam geminentur aut contrario errore ubi duplicandae essent semel tantum scribantur. Est aliquid inter ΜΕΛΕΙΝ et ΜΕΛΛΕΙΝ, et tamen utrum horum quoque loco verum sit ex Codicibus sciri non potest, in quibus haec perpetuo confunduntur. Maius aequissimo animo tulit Ioh. 12, 6 hanc lectionem: οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐτῷ. Sanae sententiae, ut vides, οὐδὲν αὐτῷ ἔμελεν. Pauca quaedam de genere hoc ex Codice Vaticano subiiciemus. Saepe alterum Ρ male omittitur, veluti Marc. 14, 63 in διαρήξας * (asteriscus locum a secunda manu correctum denotat), et Luc. 5, 7 in διερήσσετο *, et 6, 48 in προσέρηξεν *. Apud Lucam 8, 29 in διαρήσσων nihil novavit corrector, qui saepius alibi ἔρειψαν, ἐπιρείψαντες, ἐραπίσθην et similia bene

restituit. Sic παρησίᾳ scribitur Marc. 7, 32 et Ioh. 11, 54, et ἐπαρησιασάμεθα I Thess. 2, 2, et ἀναντιρήτων Act. 19, 36 et ἀναντιρήτως Act. 10, 29. Ἐράπισαν est apud Matth. 26, 68 et παραρυῶμεν Hebr. 2, 1, et saepius ἐρύσατο, veluti II Cor. 1, 10 et Coloss. 1, 13. Dissident scriba et corrector Act. 19, 16 in ἐφαλόμενος et ἐφαλλόμενος. Hinc confunduntur γεγένημαι et γεγέννημαι, ἐγενήθην et ἐγεννήθην, γένημα et γέννημα. Certum tamen et perspicuum discrimen est, et si quis hoc agit falli non potest: ἐγενήθην enim apud sequiores ponitur pro ἐγενόμην, quemadmodum ἀπεκρίθην pro ἀπεκρινάμην et ἀπελογήθην pro ἀπελογησάμην, et habent hoc scriptores N. T. ut utraque forma ἐγενόμην et ἐγενήθην promiscue utantur, similiterque formis ἀπεκρίθην et ἀπεκρινάμην. Ἐγεννήθην autem est idem quod ἐτέχθην, *natus sum*, *genitus sum*. Itaque graviter peccavit Maius quum Ioh. 1, 13 primae manus scripturam probaret: οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων — ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγενήθησαν, spreta verissima lectione ἐγεννήθησαν, quam ex suo libro corrector reposuit. Gravius etiam peccavit Maius I Thess. 2, 7 ubi ἐγενήθημεν recte et ordine positum est, sed quod Maius edidit ἐγενήθημεν νήπιοι, de se ipso poterat dicere, qui non statim viderit N male esse geminatum et sic scribi oportere: ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. Haec enim est parentis et

nutricis virtus, ut iam apud Homerum est:

πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.

Facillime in unciali scriptura litterae N et C praesertim in vocabulorum exitu positae perperam geminantur. Sic natum est Marc. 13, 13 εἰς στέλος, quod secunda manus emendavit. Sed ipse corrector quum Marc. 15, 42 integram lectionem reperisset προσάββατον ex suo libro supposuit vitiosam πρὸς σάββατον. Levissimi hi errores sunt et neminem decipiunt. Decepit tantum non omnes idem error I Cor. 2, 4 in scriptura: ἐν πειθοῖ[ς] σοφίας [λόγοις], ubi male geminatum C et barbarum adiectivum peperit et scioli additamentum. Iterum eadem de causa male repetita ultima consonante M in vocabulo Hebraico corruptam lectionem interpolatio secuta est apud Matth. 11, 23 (Luc. 10, 15): καὶ σὺ Καφαρναοὺμ μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ ἕως τοῦ ᾅδου καταβήσῃ, ubi verum esse patet Καφαρναοὺμ [μ]ὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα.

Ubi constat de certo discrimine, quod inter γεγένημαι et γεγέννημαι intercedit (quod quale sit ex Pauli verbis luculenter apparet Act. 22, 28, ubi se civem Romanum *natum esse* refert: ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι) nulla potest esse dubitatio utrum γένημα an γέννημα sit scribendum. Itaque statim arguitur scripturae vitium Matth. 26, 29, Marc. 14, 25 et Luc. 22, 18, ubi Maius τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου male retinuit

quum γεννήματος dare debuisset. Etiam II Cor. 9, 10 γεννήματα pro γενήματα a nobis repositum oportuit. Numquam peccatur in γεννήματα ἐχιδνῶν.

Verbum χέω cum compositis ἐκχέω, συγχέω cet. mutavit formam apud sequiores, qui ex κέχυκα, κέχυμαι, ἐχύθην, χυθήσομαι sibi finxerunt novum praesens χύνω, ἐκχύνω, συγχύνω, secuti analogiam quae cernitur in πλύνω, πέπλυκα, πέπλυμαι. His futurum novum addiderunt χεῶ, χεεῖς, χεεῖ, ἐκχεῶ, ἐκχεοῦμεν, ἐκχεεῖτε. Apud Veteres eadem praesentis et futuri forma est χέω, χεῖς, χεῖ, ἐκχέω, ἐκχέομεν, ἐκχεῖτε. Similiter peccant in verbis antiquis in -γνυμι exeuntibus ῥήγνυμι, πήγνυμι, κατάγνυμι. Nempe ex aoristis, qui ubique leguntur, ἔρρηξα, ἔπηξα, κατέαξα, commenti sunt novam praesentis formam ῥήσσω, πήσσω et κατεάσσω, quod verbum vocalem Ε (quamquam nil nisi augmentum est olim additum ob digamma Aeolicum in Ϝάγνυμι) in omnibus temporibus ac modis retinet, veluti in κατεάξαι, κατεάξας, κατεαγῆναι, κατεαγείς cet. etiam in novicio substantivo κατέαγμα. Habet igitur futurum quoque κατεάξω, quod legitur Matth. 12, 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει. Hinc recte habet coniunctivi aoristus Ioh. 19, 31 ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη. Verbum autem novum illud χύνω, συγχύνω, ἐκχύνω a scribis vitiari solet, qui Ν male dupli-

cant, χύννω scribentes, quod non minus est vitiosum ac πλύννω aut μέλλει μοι pro μέλει. Legitur Marc. 14, 24 et Luc. 22, 20 ἐκχυννόμενον, et Act. 9, 21 συνέχυννεν, et 21, 31 συγχύννεται, et 22, 20 ἐξεχύννετο. Rectissime ea omnia 2^{da} manus correxit, quam secuti sumus. Nunc demum perspicue apparet quid statuendum sit de scriptura Ἰωάνα et Ἰωάνης, quae quum saepissime in Codice Vaticano legatur, Maius ad Ioh. 21, 15 poenitere se scribit quod eam non ubique receperit. Profecto plurimis locis Ἰωάνα et Ἰωάνης recurrunt et apud Lucam 1, 3 quum prima manus Ἰωάννην dedisset, corrector ex suo libro Ἰωάνην substituit. Tamen, ut in reliquis omnibus assolent, non constant sibi et Ἰωάννης legitur Luc. 1, 60. 1, 63. Act. 3, 4. 4, 6. 4, 13. 4, 19. 12, 25. 13, 5. 13, 25. 15, 37 et aliis locis, et scriptura Ἰωάνης non plus meretur fidei quam γενήματος aut ἐκ θεοῦ ἐγενήθησαν.

Vix opus est dicere de forma vitiosa Ἰωάνει pro Ἰωάννῃ. In talibus H (η vel ῃ), ЄI et I scribae suo arbitratu miscent. In Act. 27, 6 prima manus Ἀλεξανδρεινόν dedit, secunda Ἀλεξανδρηνόν. Post pauca prima manus 28, 11 Ἀλεξανδρηνῷ scripsit, secunda Ἀλεξανδρινῷ rescripsit. Neque haec sibi constat neque illa. Eadem inconstantia pro Μωϋσῆς, Μωϋσέως, Μωϋσεῖ, saepius Μωσῆς in Vaticano legitur et Μωσέως et modo

Μωσεῖ modo Μωσῇ, et in accusativo nunc Μωϋσῆν et Μωϋσέα, nunc Μωσῆν, Μωσέα. Eadem est secundae manus in his varietas, quam contemnere licebit.

Eodem genere erroris in Vaticano legitur Marc. 7, 32 ΜΟΓΓΙΛΑΛΟΝ pro μογίλαλον, namque, ut veteres medici testantur, οἱ τοιοῦτοι μόγις διαλέγονται, διὸ καὶ μογίλαλοι ὑπό τινων προσαγορεύονται. Gravius etiam peccatum est in iisdem litterulis Levit. 12, 4 ubi pro παντὸς ἁγίου οὐχ ἅπτεται prima manus ἀγγίου dedit, secunda ἀγγείου, quod Maius recepit. Quam nihil in talibus scribae cogitent ostendit optime locus Hippocratis de Morb. Vulg. II. 7. p. 1017 B. Foës. ubi in libris est: δύσπνοοι καὶ διαλεγομένοισι ἀλλοχόοι pro διαλεγόμενοι σιαλοχόοι. Cf. Hesych. v. Σιαλοχόους.

Perpetuo fere inter sese scriba et corrector dissident in nomine ΚΡΑΒΑΤΟϹ. Prima manus dedit κράβαττον Marc. 2, 4. 2, 9 et 2, 11 et Ioh. 5, 8, κραβάττων Act. 5, 15, et κραβάττου Act. 9, 33. Unico loco dedit κραβάτοις Marc. 6, 55, nisi (ut suspicamur) Maii is error est. Corrector ubique supposuit κράββατον, κραββάτου, κραββάτων et κραββάτοις, nosque eius auctoritatem secuti sumus. Revocat nos poëtarum Latinorum auctoritas, apud quos saepe *grabatus* legitur penultima longa correptaque prima, ut in Martialis choliambo XII. 32. vs. 11

Ibat tripes *) *grabatus* et bipes mensa.

et in Moreto Virgiliano vs. 5.

Membra levat sensim vili demissa *grabato*.

quamobrem scripturam primae manus κράβαττον cet. potiorem esse iudicamus et ubique reponendam.

Dissentiunt etiam in aliis quibusdam scriba et corrector. Scriba dare solet ἐπροφήτευσα, corrector προεφήτευσα, veluti Matth. 7, 22 ἐπροφητεύσαμεν et Matth. 11, 13 ἐπροφήτευσαν, et ter ἐπροφήτευσεν Marc. 7, 6. Luc. 1, 67 et Iud. 14. Corrector constanter προεφητεύσαμεν et προεφήτευσαν et προεφήτευσεν emendavit. Quod legitur apud Maium Matth. 15, 7 ἐπροεφήτευσεν et a 2da manu προεφήτευσεν est error typographicus pro ἐπροφήτευσεν, quales multi Maii textum deformant.

Dissentiunt etiam in ἄχρι et ἄχρις ante vocalem. Prima manus ἄχρι dedit Act. 7, 18. 11, 5. 20, 17. Rom. 11, 25. I Cor. 11, 26. 15, 25, ubi Corrector ἄχρις reposuit. Contra Act. 20, 15 ἀντικρύς prima manus dedit, ἀντικρύ secunda.

Tralaticium in libris omnibus vitium est ut in verbis in -εύω et -εύομαι exeuntibus C perperam aut inseratur aut omittatur. Hinc in Codice Vaticano Matth.

---

*) Grabati erant quadripedes, sed poëta supellectilem describit contusam fractamque pauperculi civis, quem *Irum suorum temporum* appellat.

20, 25 male scriptum est κατακυριεύσουσιν pro κατακυριεύουσιν, et Ioh. 14, 10 prima manus οὐ πιςεύσεις dedit, ubi πιςεύεις verum esse manifestum est.

Non sunt ulli libri Graeci Mss. in quibus πρό et πρός non confundantur. Nempe longe antiquissimum est compendium ΠΡ̊ (id est προς), quod iam in Voluminibus Herculanensibus reperitur. Confusae sunt hae praepositiones Ioh. 5, 7, ubi scriba dedit ἄλλος πρὸς ἐμοῦ καταβαίνει, sed corrector vitium sustulit. Tacuit corrector Act. 27, 34 τοῦτο γὰρ πρὸ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει, quod ne Maius quidem ferre potuit, qui πρός recte reposuit. Scriba qui Act. 12, 13 scripserat προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι errorem suum ipse correxit, sed nihil ei suboluit Act. 20, 5 ubi alias res agens scripsit οὗτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι. Plane contrarium requiritur quod corrector restituit προελθόντες. Recurrit idem error Act. 20, 13 προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ubi recte corrigitur προελθόντες.

Errare solet prima manus in verbo ἐρευνᾶν et in ἐξολεθρεύω. Plebeia συνήθεια erat dicere ἐραυνῶ pro ἐρευνῶ. Hinc factum est ut scriberetur I Petr. 1, 10 ἐξηραύνησαν et ibid. 1, 11 ἐραυνῶντες et I Cor. 2, 10 ἐραυνᾷ et Rom. 11, 33 ἀνεξεραύνητα. Omnes has maculas corrector abstersit.

Solebant sequiores pro ἀπόλλυμι dicere ὀλεθρεύω et

ἐξολεθρεύω, ut in multis aliis productiores formas simplicioribus antiquis substituebant, καθαρίζω dicentes pro καθαίρω, et pro ἀροῦν ἀροτριᾶν, et λυτροῦσθαι, ἀπολυτροῦσθαι pro λύεσθαι, et θυσιάζειν pro θύειν, aliaque id genus. Plebis consuetudo ferebat ut mutata vocali diceretur ὀλοθρεύω, ὀλοθρευτής, ὀλοθρευτικός, ἐξολοθρεύω cet. Hinc irrepsit ἐξολοθρευθήσεται Act. 3, 23 et ὀλοθρευτοῦ I Cor. 10, 10, ubi Codicis lectionem intactam reliquimus, quam nunc emendatam mallemus.

Dissident prima et secunda manus in ἐδυνάμην et ἠδυνάμην. Prima manus ἐδύνατο dedit Matth. 26, 9. Marc. 5, 3. 6, 5. Luc. 1, 22. 19, 3. Ioh. 11, 37. Act. 26, 32. Corrector ubique ἠδύνατο supposuit. Consentiunt in ἠδύναντο Marc. 4, 33, et ἠδύνατο Marc. 6, 19, et in ἠδυνάσθησαν forma semi-Attica et semi-Ionica Marc. 7, 24. Prima manus Matth. 17, 19 ἐδυνήθημεν posuit, secunda ἠδυνήθημεν reposuit.

Sic ἐχθές prima manus scripsit Ioh. 4, 52 et Act. 7, 28, corrector χθές rescripsit.

Contra in manifesto errore Βεεζεβούλ amice conspirant Matth. 10, 25. 12, 24. 12, 27. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. 11, 18 et 11, 19. Nos ubique Βεελζεβούλ restituimus.

Bene corrector ubique scripsit λεγεών, λεγεῶνα et λεγεῶνας. Prima manus semel tantum recte dedit λε-

γεῶνα Marc. 5, 15, sed λεγιών Marc. 5, 9. λεγειών Luc. 8, 30, et λεγιῶνας Matth. 26, 53.

Miro errore multis locis in Codice Vaticano scriptum est καθ' ἰδίαν, veluti Matth. 17, 1. 20, 17. 24, 3. Marc. 4, 34. 6, 31. 9, 28 et 13, 3. Corrector ubique emendavit. Maius ineptam scripturam καθ' ἰδίαν semel retinuit Marc. 4, 34. Non desunt loci ubi 1ma manus vitio caret: sine mendo scripsit κατ' ἰδίαν Marc. 6, 32 et alibi.

Satis vel ex hoc exemplo intelligitur scribae in vocalibus adspirandis et non adspirandis non multum credi oportere. Imo vero nihil prorsus in ea re credendum est neque scribae neque correctori neque ei qui postea accentuum et adspirationis notas appinxit. De ea re iam nobis videndum est. Prima manus turbare solet in litteris adspiratis contra Graecitatis usum geminandis. Tantum non ubique Μάθθαν et Μαθθίαν et Μαθθαῖον scripsit, quae sine exceptione omnia sedulo corrector ex suo Codice emendavit ΤΘ pro ΘΘ substituens. Manaverunt hi errores ex dictandi usu quum unus verba praeiret (ὑπηγόρευεν), quae scribae calamo excipiebant pro suo quisque captu τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν aut servantes aut violantes. Eadem negligentia scriptum est a prima manu ἀποκατιστάνει Marc. 9, 12 et οὐχ ηὕρισκεν Marc. 14, 55 et κιτῶνας pro χιτῶνας Marc. 14, 63 et ἀφίδω pro ἀπίδω Phil. 2, 23, similia-

que alibi, quae ineptum est multum curare. Hinc satis apparet quid sentiamus de scripturis οὐκ ἔστηκεν Ioh. 8, 44 et ἐφ' ἐλπίδι Rom. 8, 20, quas a prima manu in Codice Vaticano exaratas invenit Tischendorf et in textum recepit.

Pessime vero omnium et negligentissime officio suo functus ille est qui seriore tempore Vaticano Codici adspirationis et accentuum notas suo arbitratu appinxit. Est operae pretium audire id quod de ea re Maius annotavit pag. 499: »Imprimis error Birchii coarguen»dus est — dicentis spiritus atque accentus in codice »a prima manu fuisse impositos: aliter enim se res ha»bet: etenim amanuensis ille, qui cunctas totius co»dicis litteras vetustate pallescentes atramento satis ve»nuste servata vetere forma renovavit, idem accentus »etiam spiritusque imposuit, qui nulli fuerant a prima »manu, ut illae codicis particulae ostendunt, quas »certis de causis — non attigit. Rei huius veritatem »codicis spectatores ipsi per se deprehendent.» Verissima haec esse et ipsi Maio optime credi poterat et eruditi c o d i c i s s p e c t a t o r e s plane confirmarunt. Dici autem vix potest quam temere et oscitanter is homo, quisquis fuit, in illo negotio versatus fuerit. Maius istius errores omnes aequissimo animo tulit; plerosque ne animadvertisse quidem videtur, quin etiam alios compluscùlos eum suspicamur addidisse de suo,

quemadmodum in aliis libris Graecis a Maio editis factum esse satis apud nos constat. Peccatum est plurimum in nominibus propriis, ubi promiscue aut asper, quem vocant, spiritus additus est aut lenis. Modo Ἡλείας (Ἡλίας) legitur, modo Ἠλείας (Ἠλίας). Solet homo scribere Ἁβραάμ, Ἡσαΐου, Ἱερεμίου, sic et ἁμπελῶνι, ἱκμάδα, et contra ἄλωνα, ἕλιγμα, ὁμίχλαι, aliaque eiusdemmodi. Itaque perdet operam qui ab eo discere volet utrum αὐτοῦ an αὑτοῦ, αὐτῷ an αὑτῷ rectius scribatur. In multis culpa in ipsum Maium convertenda esse videtur, cuius incredibilis in corrigendo textu negligentia fuit. Ipse typothetas criminatur sed nihil est facilius, modo ipse hoc agas, quam illud docile hominum genus imperio regere. Non credimus Romae esse alios, qui dominis suis magis sint dicto audientes. Itaque ἕϛιν, ἕτυπτεν et sim. ipsi Maio imputanda sunt, non librario. Est tamen unum certum erroris genus, quod sine controversia ab ipso vetere librario commissum est et demonstrat quam nihil in ea re sequiorum temporum Graeculis credi oporteat. Nempe homo solet ἕϛην, ἕϛησα et ἑϛάθην magna constantia scribere et Maio imposuit, qui et ista omnia conservavit et in libris V. T. de ea re aliquoties annotavit, veluti ad Nah. 2, 8. Ezech. 13, 5. Ad Iob. 20, 19 οὐκ ἕϛησεν adscripsit: »ἕϛησεν in Cod. »semper cum adspiratione; attamen praecedit κ non χ.

»Ergo antiquior pronuntiatio fuit ἔϛησεν.» In IV Reg. 10, 4 edidit: *οἱ δύο βασιλεῖς οὐχ ἔϛησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ* et in margine annotavit: »Cod. »οὐκ.» Uterque, Maius et scriba, nescio quomodo confuderunt ἕϛηκα et εἱϛήκειν cum ἔϛησα et ἔϛην et ἐϛάθην, et ne composita quidem ἀπέϛησα, ἐπέϛησα, κατέϛησα, μετέϛησα, ἀντέϛην eos ab illo errore revocarunt. Videbis apud Maium ἕϛησεν Matth. 4, 5. 26, 15. Luc. 4, 9. 9, 47. Act. 17, 31. 22, 30; ἕϛησαν Act. 1, 23. 5, 27. 6, 6. 6, 13; ἕϛη Luc. 6, 17. 7, 14. 8, 44. Ioh. 20, 19. 20, 26. Act. 3, 8. 10, 30; ἐϛάθησαν Luc. 24, 17. Profecto qui sic errare potest in re quam pueri non nesciunt, eius testimonio non utimur. Itaque adspirationis notas ubique eas addidimus quas constans et perpetuus Graecorum usus postulabat, idemque in accentuum notis fecimus. Maius et populares in Litterarum antiquarum studiis oblivisci solent ὅτι τὰ κάτω ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ.

Sunt errores omnes de genere hoc minimi momenti, quamquam in re grammatica et critica, quemadmodum in bello, nihil contemni et negligi oportere verissime dicitur. Qui in tenuioribus est socordior non potest in gravioribus sollers et acutus esse, et saepe a minimis maxima pendent, quod in accentuum notis optime intelligitur. Saepe enim gravissimi momenti sunt errores in accentibus commissi, de qua re nunc nobis videndum.

Qui Codicem litteris uncialibus exaratum, in quo vocabula omnia nullo intervallo diremta uno tenore continuantur, distinguit notis accentuum et adspirationis et interpunctionis, is ubique Interpretis et Critici munere et officio fungitur, et ubi peccat lectorem in errorem impellit nonnumquam inextricabilem. Tantae enim sunt Graecitatis opes et divitiae, ut eadem litterarum elementa non uno modo sed pluribus modis sic dividi distribuique possint ut vocabula bene Graeca exeant sensu diversissimo. Quae sit vera litterarum divisio videre et constituere in plerisque locis uniuscuiusque est, qui non plane desipiat et sana ab insanis et verba Graeca a barbaris et absurdis distinguere possit. Sunt tamen loci complures, ubi veteres scribae vocabula perperam dispescuerint et sic sententiam atra caligine involverint, quae statim discutitur clara luce repente affulgente, ubi quis easdem litteras melius disposuerit. Qui ex ЄITЄNCTAXYN (ut supra vidimus) *εἶτ' ἐν ϛάχυν* elicuit pessumdedit locum, et redit antiqua lux ubi *εἶτεν* repereris. Saepe solus accentus magnum discrimen facit. Interest aliquid inter *βάλω* et *βαλῶ*, *μένω* et *μενῶ*, *κρίνει* et *κρινεῖ*, *ἶᾶται* et *ἶαται*, *ἰώμενος* et *ἰωμένος*, ut in *κλεῖδες ἰωμέναι*, *rubigine* (*ἰῷ*) *obductae.* Huiusmodi quoque errores in Codice Vaticano commissi sunt, sed longe longeque sunt foediores duo alii, quos praemittemus. Nemo mortalium

intelligere potest id quod editur in priore ad Thessalonicenses Epistola 3, 3: ἐπέμψαμεν Τιμόθεον — εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις. Mendosum est σαίνεσθαι, ex qua scriptura in quamcumque te partem dederis nihil umquam sani extundes, et quid iuvat ea de nihilo comminisci quae aperte cum omnium Graecorum perpetuo usu pugnant? Sanissima est tamen antiqua scriptura ΜΗΔЄΝΑϹΑΙΝЄϹΘΑΙ, in qua inest μηδὲν ἀσαίνεσθαι, id est ἄχθεσθαι, χαλεπῶς φέρειν, quod olim feliciter est a Reiskio repertum. Cum solis litterarum elementis nobis res est; accentuum de scribae alicuius coniectura appositorum nulla habenda est ratio, itaque abiecto Graeculi errore μηδὲν ἀσαίνεσθαι a longo exilio revocavimus. Similiter sensu vacua oratio est II Cor. 12, 13, ubi in Vaticano legitur: τί γάρ ἐστιν ὃ ἥσσω θῆτε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας; Nihili vocabula sunt ἥσσω θῆτε. Coalescant in unum ΗϹϹΩΘΗΤЄ, id est ἡσσώθητε, quod ipsum requirit sententia, quae manifesto haec fuit: τί ἐστιν ὃ ἔλασσον ἔσχετε, sive ἠλασσώθητε; Itaque leviter adiuvanda lectio est scribendumque ἡσσήθητε, nisi forte Ionicum ἑσσοῦσθαι, ἑσσωθῆναι (Herod. V. 46 μάχῃ ἑσσωθέντες, et saepe alibi) in Asia usu retentum est et augmentum assumsit ut ἡσσώθην pro ἑσσώθην diceretur, quemadmodum paulo ante vidimus Ionicum ἐδυ-

νάσθην addita αὐξήσει Attica semel ἠδυνάσθησαν scriptum esse Marc. 7, 23.

Accentus perperam positi sententiae officiunt aut cum Graecitatis usu pugnant his locis:

Apud Marcum 5, 29 καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι *εἰᾶται* (2 m. ἰᾶται) ἀπὸ τῆς μάςιγος, manifesto requiritur perfectum ἴαται.

Soloecum est quod Maius edidit Iac. 4, 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, *ἀντιςῆτε* δὲ τῷ διαβόλῳ, et 4, 10 *ταπεινωθῆτε* ἐνώπιον τοῦ κυρίου. Pro coniunctivo utrobique requiritur imperativus ἀντίςητε et ταπεινώθητε.

Recurrit idem vitium I Petr. 5, 9 ὁ ἀντίδικος — ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ —, ᾧ *ἀντιςῆτε*, imo vero ἀντίςητε. Et in Actis 2, 40 καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων *Σωθῆτε* ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης, ubi verum est Σώθητε.

Mendosus est etiam accentu perperam posito locus, de quo supra diximus I Cor. 6, 2 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον *κρίνουσιν*; Sententia clamat futurum requiri scribendumque esse κρινοῦσιν, quo ducit scriptura Codicis KPINOTCIN. Praecedit κρείνεσθαι, sequitur κρείνεται, sed brevis vocalis est in KPINOTΣIN, ut in κριτηρίων, quod continuo sequitur. Emendate scriptum est statim post: οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους *κρινοῦμεν*; in quo peccari non potuit.

Insigni errore apud Maium legitur I Cor. 16, 8 ἐπιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ μέχρι τῆς πεντηκοςῆς, pro ἐπιμενῶ, et peius etiam ibid. vs. 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμένω ἢ παραχειμάσω, pro καταμενῶ. Haec igitur omnia et alia quaedam eiusdemmodi sedulo correximus.

Praeter hos errores alii plurimi in accentuum ratione passim in Codice Vaticano commissi sunt, in quibus imperiti Graeculi manus arguitur τὴν τεχνικὴν ὀρθογραφίαν σύμμαχον οὐκ ἔχοντος. Sequiorum temporum scribae in accentuum sede raro peccabant, corrupto enim vetere loquendi usu in pronuntiando accentum, non quantitatem syllabarum, sequebantur, et Aeschyli octonarius trochaicus:

ὦ βαθυζώνων ἄνασσα, Περσίδων ὑπερτάτη,

apud Graeculos secundum accentus pronuntiatus convertitur in ςίχον πολιτικόν octonario iambico similem. Sedem igitur accentuum Graeculi probe tenebant, sed syllabarum quantitatem ignorabant. Sic factum est ut duplex vitiorum genus nasceretur: aut enim vocales breves habebant pro longis, ut in ἑςᾶναι, τεθνᾶναι, δεικνῦναι, ὀμνῦναι, δεικνῦντες, ἀποκτεννῦντες et sim., aut contra longas pro brevibus, ut in ἀπολύσαι, καταλύσαι, ἀνακύψαι, λευκάναι, διακαθάραι, ἄραι, θυμιάσαι, κατευθύναι, κηρύξαι, πράξαι, quae omnia in Codice Vaticano vitiose scripta sunt cum multis aliis, quorum partem subiiciemus. Retinuit Maius

ἀνακύψαι, Luc. 13, 11. — ἀνοῖξαι, Act. 26, 18. — ἀποκτεννῦντες, Marc. 12, 5. — ἀποκύει pro ἀποκυεῖ, Iacob. 1, 15. — ἀπολύσαι, Matth. 19, 3, 7 et 8, et alibi. — ἆρα pro ἄρα *ergo* Act. 21, 38. Recte legitur Luc. 18, 8 ἆρα εὑρήσει; *an inveniet?* Sed concludendi vocula corripit priorem. — ᾆραι pro ἆραι Matth. 24, 17 et alibi. — ἀχλῦς, Act. 13, 11. — βαλῇ pro βάλῃ, Marc. 4, 26. — γνοῦς, Marc. 15, 45. — γῦναι, Luc. 22, 57. Ioh. 2, 4 et alibi saepe. — δεικνῦναι, Matth. 16, 21. — διακαθάραι, Luc. 3, 17. — διεσπᾶσθαι, Marc. 5, 4. — Διοτρεφής, III Ioh. 9, nomen proprium retrahit accentum Διοτρέφης, ut notum est. — εἶπας (ὁ) pro εἴπας, Act. 7, 37. — ἐξεληλυθυῖαν, Luc. 8, 46. — ἐπιβαλῶ pro ἐπιβάλω, I Cor. 7, 35. — ἐπίθω. ᾧ ἐὰν ἐπίθω pro ᾧ ἂν ἐπιθῶ, Act. 8, 19. — ἑστᾶναι, Act. 12, 14. — εὐθεῖαν, Act. 9, 11. — ἶσα, Luc. 6, 34. Phil. 2, 6. ἶσαι, Marc. 14, 56 pro ἴσα et ἴσαι. Ipsa Codicis scriptura ICA et ICAI (non EICA) vocalem *brevem* esse arguit. — ἰχθῦας, Marc. 6, 38 et 41. — καταλύσαι, Matth. 26, 61. Luc. 19, 7. — κατευθύναι, Luc. 1, 79. — κερδανῶ pro κερδάνω, I Cor. 9, 21. — κηρύξαι, Luc. 4, 18 et 19. Act. 10, 42. — κοφῖνοι, Luc. 9, 17. — κράζον pro κρᾶζον, Gal. 4, 6. Verba in -ζω omnia, quaë significant *sonum aliquem edere* producunt penultimam, ut ἀλαλάζω, τρίζω, γρύζω, ὀλολύζω cet. In κράζω longum esse α ostendit media pro-

ducta in κέκραγα. — λαίλαψ, Marc. 4, 37. — λευκάναι, Marc. 9, 3. — μετάβη pro μεταβῇ, Ioh. 13, 1. Contra I Ioh. 1, 9 Maius recte dedit ἵνα ἀφῇ admonens in Codice ἄφη scriptum esse. — νηςεύσαι, Luc. 5, 34. — ὀσφῦες, Luc. 12, 35. — παρακύψαι, I Petr. 1, 12. — παρατίθωσιν pro παρατιθῶσιν, Marc. 6, 41. Marc. 8, 6. — Πειλάτος, Matth. 27, 13. Marc. 15, 44. — πιμπρᾶσθαι pro πίμπρασθαι, Act. 28, 6. — πλατεία, Matth. 7, 13. — πορφυροπωλίς, Act. 16, 14. — ποῦς, Marc. 9, 45, sed Matth. 18, 8. I Cor. 12, 15 recte πούς. — πράξαι, Act. 26, 9. — Σαλαμείνι pro Σαλαμῖνι, Act. 13, 5. Sic passim θλείψις, θλείψιν et sim., de quibus supra diximus. — σῆς pro σής, Luc. 12, 33. — σπείρα, Ioh. 18, 12 et σπείραν, Ioh. 18, 3. — σπῖλον pro σπίλον, Eph. 5, 27 et σπῖλοι, II Petr. 2, 13. — στείρα, Luc. 1, 7. — στύλοι, pro ςῦλοι, Gal. 2, 9. — σύκα pro σῦκα, Matth. 7, 16. Luc. 6, 44. — συναναβάσαι, Marc. 15, 41. — συναναβάσιν, Act. 13, 31. — συνπολείται pro συμπολῖται, Ephes. 2, 19. — συντετρείφθαι (2 m. συντετρίφθαι), Marc. 5, 4. — συντρείβον, Luc. 9, 39. — σφύρα pro σφυρά, Act. 3, 7. — τεχνείται, Act. 19, 38. — χλαμῦδα, Matth. 27, 28 et 31. — ψύχος, Ioh. 18, 18. Act. 28, 2, et alia id genus alibi. Admodum est veri simile compluscula ex his Maii negligentiae deberi, vix enim est credibile Graecum scribam pro πορφυρόπωλις dedisse πορφυροπωλίς vel pro

σφυρά scripsisse σφύρα (nam σφῦρα, quod isti σφύρα scribere solent, *malleolum* significat), sed pleraque tamen sunt eiusmodi, qualia in caeteris omnibus Codicibus Mss. reperiri solent. De reliquis notamus tantum ἔξωσεν Act. 7, 45, quod nihili est: scribendum erat ἐξῶσεν, quod sequioribus in usu erat pro ἐξέωσεν. Mira confusione prima manus dedit Act. 27, 39 ἐκσῶσαι pro ἐξῶσαι, nam ἐξωθεῖν requiritur, non ἐκσώζειν; et ἐξ σοῦ Matth. 2, 6 pro ἐκ σοῦ. In magno numero errorum semel Codex Vaticanus veram scripturam optime conservavit in ea forma, quam reliqui omnes depravare solent. Rectissime enim exhibet Matth. 24, 32 ὅταν ὁ κλάδος γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, et Marc. 13, 28 ὅταν ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα. Solent enim caeteri scribae in talibus mendose scribere, etiam apud Veteres, φυῇ, φυῶσιν, ἐκφυῇ, ἐκφυῶσιν, et sim., quia ipsi utebantur formis ἐφύην, φυῆναι, φυείς, et nesciebant, quemadmodum ex ἔδυν olim δύω, δύῃς, δύῃ formabantur, sic ex ἔφυν non aliter quam φύω, φύῃς, φύῃ, ἐκφύῃ formari oportere.

In encliticorum accentibus eadem est et scribae et Maii partim inscitia partim incuria. Passim leguntur talia quale est τέλειος ἐςίν, vel μακάριοι εἰσίν et sim. Scribae solemne est dare ἵνά τις, ἵνά τι, ἵνά τινα, τάχά τις, μέρός τι, ἤδή ποτε, ὥςέ με, εἴπέρ εἰσιν, ὥσπέρ εἰσιν, καθάπέρ τινες, aliaque multa huiuscemodi, quae

ad unum omnia correximus. In τις et τι male acutum addit, ἔχει τί et sim. scribens, aut emphatica quae sunt enclitica facit, veluti ὑπό σου Matth. 3, 14. In οὐχ interdum inutilem addit apostrophum οὐχ' εὑρίσκει, οὐχ' ἡ μήτηρ. Saepe sic legitur in libris vetustis, nam putabant Graeculi in his ultimam vocalem ex οὐχί elisam esse. Habet hoc quoque Vaticanus scriba cum caeteris commune ut scribat οὐ δέ, μὴ δέ, οὐ δὲ μία, μὴ δὲ μία et sim., quae Maius retinuit, nos non item.

Maius contra usum veterem de suo in Ρ geminato invexit recentiorum consuetudinem ut scriberet ἐῤῥήθη, ἐῤῥύσατο, ἐπιῤῥείψαντες similiaque omnia pro ἐρρήθη, ἐρρύσατο, ἐπιρρίψαντες cet. Admonuit Maius ad Matth. 5, 21 ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις in Codice ubique ΡΡ sine notis scriptum esse. Notum est apud seros demum Graeculos eam consuetudinem esse natam. Nullus est Graecus Codex paulo antiquior, in quo ita scribatur. Vix opus est dicere nos morem veterem revocasse.

Praeterea notandum est in Vaticano Codice ut in reliquis libris vetustioribus omnibus paene constanter Ν ἐφελκυστικόν quod vocant ante consonantes quoque moleste et importune inseri solere. Sunt pauci quidam loci ubi importunum Ν recte omissum est, sed in plerisque pervulgato veterum scribarum more

molestum N aurem offendit et orationis cursum impedit et retardat. In poëtis, ubi idem scribae faciunt, nemo fert errorem, qui ne in soluta quidem oratione ferendus est, et N eximendum praeterquam ubi in sententiae divisione et exitu flumen orationis aut sistitur parumper aut consistit. Hanc igitur rationem ubique diligenter tenuimus.

De interpunctione Maii, sive eam ex Codice sumsit sive suo arbitratu constituit, satis est verbo dicere eam fere accommodatam esse vulgari pericoparum divisioni, quam saepissime verborum sententiae minime respondere constat inter omnes. Itaque hanc quoque nostro arbitratu correximus eodemque iure unusquisque aut meliorem aut aliam instituet, namque nihil est in Codice Vaticano praeter ipsa litterarum elementa, quod antiquae παραδόσεως habeat auctoritatem ac fidem. Quoniam autem interpúngere saepe est interpretari, et ostendere quomodo sententiae partes distribuendae sint idem est atque ostendere quomodo sit sententia accipienda, propterea in locis impeditis et obscuris interpunctionis notas nullas apposuimus, veluti Matth. 11, 23. Marc. 1, 27. Luc. 10, 15. Act. 10, 37. I Cor. 9, 15.

Codicis Vaticani textus totus divisus est in pericopas numeris in margine distinctas, quibus singulorum scriptorum libri vel epistolae in partes quasdam maiores

sed inaequales inter sese ex argumento dispescuntur. Refert Carolus Vercellone (in Praefat. p. xv) in Codice Vaticano »duplicem esse sectionum seriem aliam »latiorem minusque antiquam a Maio exhibi»tam; aliam minutiorem ab antiquiore manu, »quam serius doluit cl. editor se praetermisisse.» Illam igitur divisionem servavimus etiam ubi dubitatio quaedam erat an recte ac suo loco sectionis notam Maius apposuisset, praeterquam quod notam ΠΘ, quam Maius ad I Thess. 5, 5 apposuit, ad praecedentem versum transposuimus. Maius ne in his quidem satis diligens numerorum notas quasdam omiserat, quas postea Codice iterum excusso supplevit praeter unam IΓ in Epistola ad Romanos. Hanc igitur, quia eius sedes *certa* indagari non poterat, et ipsi omisimus. Praeterea notandum est Maium inde ab Epistola ad Ephesios pericoparum numeros mutavisse ut perpetua serie decurrerent. In illo Codice, unde ea divisio sumta est, Epistola ad Hebraeos, in decem pericopas (Ξ—ΞΘ) divisa, inter Epistolas ad Galatas et Ephesios media collocata fuit. Itaque in Vaticano Epistolae ad Galatas ultima pericope notatur ΝΘ, et prima Epistolae ad Ephesios Ο, et quae supersunt Epistolae ad Hebraeos pericopae quinque notantur numeris Ξ—ΞΔ. Nos igitur veteres sectionum notas ex Codice restituimus.

Descriptis igitur hisce certis mendorum vitiorumque

generibus sequitur ut singulares quosdam errores in Codice Vaticano commissos (nisi forte in nonnullis non scriba, sed Editor erroris culpam debeat sustinere) annotemus, qui quum manifesti essent et certa medicina sanandi, noluimus post repertas fruges vesci glandibus. Ad hoc genus hos locos referimus: Apud Matth. 6, 7 apud Maium est βατταλογήσητε*, sed quia evidens haec est librarii hallucinatio, quod unice verum est βαττολογήσητε restituimus. Apponemus asteriscum illis mendis quae Maius ipse animadvertit et adscripto in marg. *ita Codex* diserte in Vaticano legi testatus est. Ponemus illa omnia sic sub uno conspectu, ut in eadem serie ad sinistram Codicis scripturas manifesto mendosas recenseamus, quibus ad dextram addemus emendatas lectiones, quas ipsi restituimus.

		Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
Matth.	6, 7	βατταλογήσητε*	βαττολογήσητε
—	6, 25	ὑμῶν*	ἡμῶν
—	6, 28	κοπιοῦσιν	κοπιῶσιν
—	7, 6	καταπατήσουσιν*	καταπατήσωσιν
—	12, 19	ἐρείσει*	ἐρίσει
—	14, 7	ὃ ἂν αἰτήσεται	ὃ ἂν αἰτήσηται
—	15, 23	ἠρώτουν	ἠρώτων
—	15, 39	τὸν πλοῖον	τὸ πλοῖον
—	26, 34	ἀπαρνήσει*	ἀπαρνήσῃ

	Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
Matth. 27, 61	Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ	Μαρία ἡ Μαγδαληνή
Marc. 1, 24	τί ἡμῖν καὶ σὺ *	τί ἡμῖν καὶ σοί
— 4, 32	κατασκηνοῖν *	κατασκηνοῦν
— 5, 41	κοῦμ	κοῦμι
— 8, 10	Δαλμανουνθᾶ	Δαλμανουθά
— 10, 30	αἰωνίαν *	αἰώνιον
— 13, 7	ὅταν δὲ ἀκούετε	ὅταν δὲ ἀκούητε
— 14, 20	ἐντρύβλιον	τρυβλίον
— 14, 49	ἐκράτει *	ἐκρατεῖτε
— 15, 40	Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ	Μαρία ἡ Μαγδαληνή
— 15, 45	τῷ Ἰωσῇ	τῷ Ἰωσήφ
Luc. 10, 20	ὑποτάσσετε *	ὑποτάσσεται
— 10, 36	πλησίον σοι δοκεῖ σοι	πλησίον δοκεῖ σοι
— 13, 27	λέγων * ὑμῖν	λέγω ὑμῖν
— 16, 12	τὸ ἡμέτερον *	τὸ ὑμέτερον
— 17, 6	εἰ ἔχετε	εἰ εἴχετε
— 17, 11	διὰ μέσον	διὰ μέσου
— 17, 28	οἰκοδόμουν *	ᾠκοδόμουν
— 18, 20	μὴ ψευδομαρτυρῇς	μὴ ψευδομαρτυρήσῃς
— 19, 29	Βηθανία *	Βηθανίαν
Ioh. 4, 52	ἀφῆκεν αὐτὴν *	ἀφῆκεν αὐτόν
— 12, 6	ἔμελλεν	ἔμελεν

Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
Ioh. 12, 40 ἐπώρωσεν (2 m. πεπώρηκεν)	πεπώρωκεν
— 13, 18 ἐπῆρεν ἐμὲ *	ἐπῆρεν ἐπ' ἐμέ
— 17, 11-12 καθὼς καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν	καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην. In ipso Codice καὶ expunctum est.
— 19, 17 Γολγὸθ	Γολγοθᾶ
Act. 1, 10 ἐσθήσεσι	ἐσθῆσι
— 2, 31 οὐδὲ ἡ σὰρξ	οὔτε ἡ σάρξ
— 5, 15 ἐπισκιάσει *	ἐπισκιάσῃ
— 7, 49 οἰκοδομήσατε *	οἰκοδομήσετε
— 8, 17 ἐπετίθοσαν *	ἐπετίθεσαν
— 9, 14 υἱῶν δὲ	υἱῶν τε
— 11, 11 ἤμεν	ἤμην
— 13, 48 αἰωνίαν	αἰώνιον
— 17, 28 καθ' ἡμᾶς	καθ' ὑμᾶς
— 20, 9 καθηζόμενος	καθεζόμενος
— 24, 19 ἐκέκραξα	ἔκραξα
— 25, 7 αἰτιώματα	αἰτιάματα
— 25, 10 ἑςὼς ἐπὶ τοῦ βήματος ἑςώς	ἐπὶ τοῦ βήματος ἑςώς
— 25, 13 κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι	κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι
— 27, 34 πρὸ *	πρὸς

Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
I Petr. 1, 14 συσχηματιζόμεναι (Maius συσχηματιζόμενα, sed vid. Tischend. ad h. l.)	συσχηματιζόμενοι
— 2, 1 φόνους *	φθόνους
— 4, 1 πέπαυται ἁμαρτίαις *	πέπαυται ἁμαρτίας
II Petr. 3, 5 συνεςώσης *	συνεςῶσα
I Ioh. 1, 4 ἡμῶν *	ὑμῶν
— 2, 14 τὸ ἀπ' ἀρχῆς *	τὸν ἀπ' ἀρχῆς
— 2, 25 αἰωνίαν *	αἰώνιον
— 2, 27 χάρισμα	χρίσμα
— 3, 1 ὑμῖν	ἡμῖν
III Ioh. 3 μαρτυρούν *	μαρτυρούντων
— 4 χάριν *	χαράν
Iud. 20 ὑμεῖς — τηρήσωμεν *	ἡμεῖς — τηρήσωμεν
Rom. 6, 11 λογίζεσθαι *	λογίζεσθε
— 7, 15 σαρκινός (sic)	σαρκικός
— 12, 2 τῷ αἰωνίῳ * τούτῳ	τῷ αἰῶνι τούτῳ
— 14, 18 δοκίμοις *	δόκιμος
— 14, 19 διώκομεν *	διώκωμεν
— 16, 8 Ἀμπλίαν τὸν	Ἀμπλίατον τὸν
I Cor. 3, 1 σαρκίνοις	σαρκικοῖς
II Cor. 1, 6 ἡ ἐλπὶς ὑμῶν *	ἡ ἐλπὶς ἡμῶν
— 1, 13 Maius perperam	

Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
ἀλλ' ἢ ἃ cf. Bartolocci apud Tischendorfium (Stud. u. Krit. 1847. p. 149)	
II Cor. 1, 21 ὑμᾶς* bis	ἡμᾶς
— 5, 12 διδόντες ὑμῖν (Maius de suo ἡμῖν) — ὑπὲρ ὑμῶν	διδόντες ὑμῖν — ὑπὲρ ἡμῶν
— 10, 15 τῆς πίστεως ἡμῶν*	τῆς πίστεως ὑμῶν
Gal. 4, 18 ζηλοῦσθε	ζηλοῦσθαι
— 5, 2 περιτέμησθε	περιτέμνησθε
— 5, 26 ἀλλήλους φθονοῦντες	ἀλλήλοις φθονοῦντες
— 6, 13 περιτέμεσθαι*	περιτέμνεσθαι
Ephes. 1, 13 ἐσφραγίσθη*	ἐσφραγίσθητε
— 2, 9 καυχήσεται	καυχήσηται
— 4, 24 ἐνδύσασθε*	ἐνδύσασθαι
— 4, 32 ἐχαρίσατο ἡμῖν	ἐχαρίσατο ὑμῖν
Phil. 2, 5 ἐν ἡμῖν*	ἐν ὑμῖν
I Thess. 2, 7 ἐγενήθημεν νήπιοι*	ἐγενήθημεν ἤπιοι
— 2, 8 ὁμειρόμενοι*	ἱμειρόμενοι
— 4, 1 auctore Maio 1 m. τὸ λοιπὸν; 2 m. τὸ λοιπὸν οὖν, sed cf. Tischend. ad h. l.	

	Cod. Vatic.	Scriptura emendata.
I Thess. 4, 17	περιλειμενοι (sic)*	περιλελειμμένοι
II Thess. 2, 14	ἐκάλεσεν ἡμᾶς	ἐκάλεσεν ὑμᾶς
— 3, 14	τῷ λόγῳ ὑμῶν	τῷ λόγῳ ἡμῶν
Hebr. 4, 9	ἀπολεῖται	ἀπολείπεται
— 7, 1	τοῦ θεοῦ ὑψίϛου	τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίϛου
— 7, 5	ἀποδεκατοῖν *	ἀποδεκατοῦν
— 8, 10	ΚΑΡΔΙΑΘΑΥΤΩΝ (Maius καρδίᾳ ἑαυτῶν).	ΚΑΡΔΙΑCΑΥΤΩΝ (καρδίας αὐτῶν).

Hae igitur sunt manifestae scribarum hallucinationes, quibus non esse parcendum censuimus. Multo plures et ipsas satis certas et evidentes noluimus attingere. Difficile admodum est certam sibi in talibus legem scribere et modum ponere quem numquam excedas. Satius multo est etiam summo iure suspectis nonnumquam parcere quam ea convellere quae aliquam defensionem habent aut non uno modo corrigi possunt, quemadmodum praestat complures sontes absolvere quam unum innocentem condemnare.

Superest ut ordine recenseamus illas scripturas aut primae aut secundae manus, quas non esse recipiendas censuimus, et si quid aliud alicuius momenti hic illic ex Vaticano Codice a Maio est enotatum et anim-

adversum. In eo elencho illa omnia, de quibus suprà retulimus, quum certas mendorum classes et genera describeremus, de industria omisimus.

Matth. 4, 13 1 m. Ναζαρᾶ
— 7, 14 2 m. τί pro ὅτι
— 8, 24 2 m. ἀπὸ pro ὑπὸ
— 9, 30 2 m. ἐνεβριμήσατο
— 10, 25 2 m. τὸν οἰκοδεσπότην — τοὺς οἰκιακοὺς
— 11, 14 2 m. δέξασθε
— 11, 19 1 m. τῶν ἔργων αὐτῆς
— 13, 14 1 m. ἀκούσατε
— 13, 52 1 m. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
— 14, 2 διὰ τοῦτο additur in marg.
— 14, 5 1 m. ἐπεὶ ὡς προφήτην
— 14, 19 1 m. καὶ κελεύσατε
— 14, 30 ἰσχυρὸν additur in marg.
— 14, 36 αὐτὸν est in marg.
— 16, 4 1 m. σημεῖον αἰτεῖ
— 16, 19 1 m. omittit καὶ in καὶ δώσω
2 m. τὰς κλεῖς
— 16, 20 manus recentior τότε διεστείλατο
— 16, 21 1 m. Ἰησοῦς Χριστὸς
— 17, 8 1 m. αὐτὸν Ἰησοῦν
— 17, 15 1 m. μου τὸν υἱόν μου
— 17, 23 1 m. τῇ τριημέρᾳ

Matth. 20, 15 2 m. εἰ ὁ ὀφθαλμός σου
— 21, 1 2 m. Βηθσφαγῆ
— 21, 18 1 m. ἐπαναγαγὼν
— 22, 10 2 m. ἐπλήσθη ὁ γάμος
— 22, 43 1 m. καλεῖ αὐτὸν αὐτὸν
— 23, 22 1 m. ἀφήκετε
— 23, 26 1 m. τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ
— 23, 32 2 m. πληρώσατε
— 24, 15 2 m. ἑςὼς
— 24, 23 2 m. μὴ πιςεύητε
— 24, 32 1 m. γεινώσκετε
— 25, 40 τῶν ἀδελφῶν μου est in marg.
— 25, 42 1 m. καὶ ἐδίψησα
— 27, 4 ad ΑΘΩΟΝ in marg. δίκαιον
— 27, 6 1 m. κορβᾶν
— 27, 12 1 m. καὶ πρεσβυτέρων
— 27, 13 1 m. ὅσα
— 27, 41 per errorem edidimus ὁμοίως δὲ καὶ pro ὁμοίως καὶ, quod reponendum est.
Marc. 3, 12 2 m. ποιῶσιν
— 4, 1 1 m. εἰς πλοῖον
— 4, 21 1 m. ὑπὸ τὴν λυχνίαν
— 4, 38 1 m. ἐγείρουσιν
— 5, 18 1 m. μετ' αὐτοῦ ἦν
— 5, 28 1 m. om. κἂν
— 6, 9 1 m. ἐνδύσασθε

Marc. 6, 17 τὴν γυναῖκα in marg.
— 6, 33 1 m. ἔγνωσαν
— 6, 39 1 m. ἀνακλειθῆναι
1 m. ἐν τῷ χλωρῷ χόρτῳ
— 6, 40 1 m. ἀνέπασαν
— 6, 53 1 m. Γεννησαρέθ
— 7, 31 1 m. μογγίλαλον
— 8, 14 1 m. ἐπελάθεντο
— 8, 17 1 m. συνεῖτε
— 9, 25 1 m. ἐγὼ ἐγὼ
— 9, 30 2 m. παρεπορεύοντο
— 10, 19 ἀποςερήσῃς in marg. ab antiqua manu.
— 10, 29 secundum ἕνεκεν in marg.
— 11, 1 2 m. ΒηθσΦαγῆ
— 13, 29 1 m. γεινώσκετε
— 13, 35 1 m. μεσανύκτιον
— 14, 15 1 m. ἀνάγαιον
— 14, 32 1 m. Γετσημανεί; ὧδε superadditur
— 14, 61 1 m. ὁ δὲ ἐσιώπα
— 14, 72 1 m. τρείς (sic) με
— 15, 4 οὐδὲν in marg.
— 15, 6 1 m. ὃν παρητοῦντο
— 15, 21 1 m. ἐγγαρεύουσιν
— 15, 42 2 m. πρὸς σάββατον
— 16, 7 2 m. ἀλλ' ὑπάγετε
— 16, 8 post verba ἐφοβοῦντο γάρ explicit in Co-

dice Euangelium Marci »relicta in mem- »branis pura pagina,» teste Maio.

Luc. 1, 25 1 m. ἀφελεῖν ὄνειδός μου
— 1, 27 1 m. μεμνηστευμένην. Sic et 2, 5.
— 1, 34 μοι post ἔσαι additur in marg. manu recentiore
— 1, 63 1 m. ἐσὶν ὄνομα
— 2, 13 1 m. στρατείας οὐρανοῦ
— 2, 14 1 m. εὐδοκίας
— 2, 22 1 m. ἡμέραι καθαρισμοῦ
— 2, 36 2. m. μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
— 2, 39 1 m. Ναζαρὲθ et 51.
— 3, 24 1 m. Ηλευεί pro Λευΐ
— 3, 37 1 m. τοῦ Ἰαράτ
— 4, 26 2 m. Σαρεφθᾶ
— 5, 26 2 m. ἴδομεν
— 6, 38 2 m. ἀντιμετρηθήσεται
— 8, 13 1 m. αὐτοὶ pro οὗτοι
— 9, 23 1 m. ἀπαρνησάσθω
— 10, 13 1 m. Βηδσαϊδᾶ
— 10, 39 2 m. Μαρία
alia manus παρὰ pro πρὸς 2 m. τοῦ κυρίου pro τοῦ Ἰησοῦ.
— 10, 40 1 m. κατέλειπεν
— 10, 41 2 m. ὁ κύριος pro ὁ Ἰησοῦς
— 12, 8 1 m. ὁμολογήσει

Luc. 12, 32 Maius per errorem βαλάντια
— 13, 7 2 m. τὴν γῆν pro τὸν τόπον
— 13, 28 2 m. ὄψησθε
— 13, 31 2 m. ἡμέρᾳ pro ὥρᾳ
— 14, 13 1 m. ἀναπείρους et 21
— 15, 4 1 m. καὶ ἀπολέσῃ
— 16, 1 1 m. οἰκονόμους
— 16, 9 2 m. ἐκλείπῃ
— 16, 15 1 m. ἐν ἀνθρώπῳ
— 17, 10 2 m. ὀφείλομεν
— 18, 15 αὐτῶν superponitur.
— 18, 19 expunctum est in Cod. ὁ in ὁ θεός.
— 19, 8 1 m. ἡμίσια
— 19, 25 κύριε superponitur.
— 19, 40 ὅτι superponitur.
— 20, 9 ἱκανοὺς additur in marg.
— 20, 13 τί ποιήσω superponitur.
— 21, 14 1 m. θέτε pro θέσθε
— 22, 24 2 m. φιλονεικία
— 22, 30 2 m. καθήσεσθαι
— 22, 39 secundum καὶ superadditur.
— 22, 40 εἰσελθεῖν superadditur.
— 24, 15 1 m. συνζητεῖν αὐτούς, Ἰησοῦς
— 24, 52 μεγάλης additur in marg.
Ioh. 1, 4 τῶν ἀνθρώπων additur in marg.
— 1, 13 οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς in marg.

Ioh. 1, 13 1 m. ἐγενήθησαν
— 1, 14 καὶ ultimum superadditur.
— 1, 15 1 m. ὃ εἰπὼν pro ὃν εἶπον
— 1, 43 1 m. Ἰωάνου pro Ἰωνᾶ
— 3, 26 2 m. εἶπον
— 3, 34 τὸ πνεῦμα in marg.
— 4, 1 ἢ superadditur.
— 4, 3 πάλιν in marg.
— 4, 17 1 m. εἶπες
— 5, 7 1 m. πρὸς pro πρὸ
— 6, 26 2 m. ἴδετε
— 6, 35 2 m. πινάσῃ
— 7, 28 ὁ ante Ἰησοῦς in Cod. deletur.
— 7, 37 2 m. ἱστήκει
— 8, 57 1 m. ἑώρακες
— 9, 4 1 m. ἐργάζεσθε
— 9, 7 1 m. ἑρμηνεύετε
— 11, 24 1 m. ἐν τῇ ἀναστήσει
— 12, 9 1 m. ὁ ὄχλος πολὺς
— 12, 14 ἡ superadditur.
— 12, 18 καὶ superadditur, fortasse inserendum post διὰ τοῦτο.
— 12, 40 1 m. ἐπώρωσεν 2 m. πεπώρηκεν
— 14, 10 1 m. πιστεύσεις
— 18, 36 ἂν superponitur.
Act. 1, 7 οὖν superadditur.

Act. 1, 19 2 m. τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
— 2, 22 1 m. Ἰστραηλεῖται, et 3, 12.
— 2, 34 ὁ superadditur.
— 2, 43 2 m. ἐγένετο δὲ
— 3, 23 2 m. ἐξολεθρευθήσεται. Recte.
— 4, 10 1 m. Ἰστραὴλ
— 4, 18 τοῦ superadditur.
— 4, 20 1 m. οἴδαμεν pro εἴδομεν
— 4, 21 2 m. κολάσωνται
— 4, 32 1 m. ἔλεγον
— 5, 17 1 m. ζήλους
— 5, 21 1 m. παραγενόμενοι
— 5, 38 τὰ superadditur.
— 7, 10 1 m. τὸν οἶκον τοῦτον
— 7, 42 ἐν τῇ ἐρήμῳ in marg.
— 8, 9 2 m. τὸ ἔθος
— 8, 31 1 m. ὁδαγήσει
— 9, 33 ὁ secundum superadditur.
— 10, 24 1 m. συγγενεῖς αὐτοὺς
— 11, 24 τῷ κυρίῳ in marg.
— 11, 25 1 m. ἀναςῆσαι pro ἀναζητῆσαι
— 12, 8 1 m. ὑπόδυσαι pro ὑπόδησαι
— 12, 11 1 m. ἐν αὐτῷ
— 12, 13 1 m. προσῆλθε sed mox σ deletum.
— 13, 38 1 m. διὰ τοῦτο
— 13, 44 1 m. τὸν λόγον τοῦ θεοῦ

Act. 15, 1 1 m. περιθμῆτε.
— 18, 7 1 m. ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου
— 19, 16 2 m. ἐφαλλόμενος
— 20, 3 2 m. ἐγένετο γνώμη
— 20, 5 1 m. προσελθόντες et 13.
— 20, 10 1 m. θορυβεῖσθαι
— 20, 13 1 m. γὰρ διατεταγμένον ἦν
— 20, 16 1 m. κέκρεικε. 2 m. κέκρικε
— 20, 36 1 m. προσεύξατο
— 21, 28 2 m. κεκοινώνηκε
— 23, 7 2 m. ἔπεσε pro ἐπέπεσε
— 23, 28 κατήγαγον — αὐτῶν in marg.
— 25, 15 1 m. ἐνεφανίσθησαν
— 25, 25 1 m. αὐτοῦ δὲ τοῦ Παύλου
— 26, 16 καὶ στῆθι add. in marg. 2 m.
— 27, 6 1 m. ἀλεξανδρεινόν. 2 m. ἀλεξανδρηνόν
— 27, 16 1 m. ὑποδραμοῦντες
— 27, 29 1 m. εὔχοντο
— 27, 39 1 m. ἐκσῶσαι
— 27, 41 1 m. ἐπέκειλαν
— 28, 1 1 m. Μελιτήνη sed νη expunctum est.
— 28, 11 1 m. ἀλεξανδρηνῷ
Iac. 1, 3 2 m. omittit τῆς πίστεως
— 2, 3 2 m. ἐπὶ τὸ ὑποπόδιόν μου
— 2, 4 1 m. omitt. οὐ
— 3, 6 1 m. καθίσται (sic).

Iac. 5, 4 2 m. ἀπεςερημένος pro ἀφυςερημένος
— 5, 11 2 m. ἴδετε
I Petr. 1, 1 καὶ Βιθυνίας add. in marg. 2 manus.
— 4, 3 1 m. οἰνοφλυγίοις
— 4, 18 1 m. ὁ δὲ ἀσεβὴς
II Petr. 2, 7 1 m. Λώθ
— 2, 18 1 m. ματαιότης
Rom. 5, 1 1 m. ἔχωμεν
— 9, 16 2 m. τοῦ ἐλεοῦντος
— 11, 5 1 m. λῖμμα. 2 m. λῆμμα
— 12, 2 1 m. συνσχηματίζεσθε et μεταμορφοῦσθε
— 15, 26 1 m. ηὐδόκησεν sed 27 εὐδόκησαν
I Cor. 1, 11 1 m. ἀδελφοί μοι
— 6, 9 οὐ est in marg.
— 9, 9 2 m. φιμώσεις pro κημώσεις
— 14, 39 2 m. expungit μου
II Cor. 1, 21 1 m. καὶ χρείσας ὑμᾶς
— 5, 12 1 m. διδόντες ἡμῖν
— 9, 3 1 m. τὸ καύχημα ὑμῶν
Gal. 3, 28 2 m. ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς
— 5, 17 1 m. ἵνα μὴ ἂν θέλητε
— 6, 10 1 m. καιρὸν ἔχωμεν
— 6, 10 2 m. ἐργαζόμεθα
— 6, 11 1 m. ἡλίκοις
Ephes. 1, 1 ἐν Ἐφέσῳ add. 2 m. in marg.
Phil. 1, 18 1 m. καταγγέλλετε

Col 4, 3 2 m. τὸ μυςήριον τοῦ Χριςοῦ. In inscriptione et subscriptione 2 m. pro ΚΟΛΑϹϹΑЄΙϹ reposuit ΚΟΛΟϹϹΑЄΙϹ et 1, 2 Κολοσσαῖς pro Κολασσαῖς.

I Thess. 1, 8 1 m. χρείαν ἔχειν ὑμᾶς
— 3, 9 1 m. περὶ ἡμῶν
— 4, 4 1 m. εἰδέναι ἕκαςον
— 5, 19 1 m. ζβέννυτε

Hebr. 1, 3 in ΦΑΝЄΡΩΝ litterae ΑΝЄ in rasura scriptae sunt, quasi antea vulgaris lectio ΦЄΡΩΝ in Codice fuisset.
— 5, 4 τις superadditur.
— 5, 12 ultimum καὶ in Cod. expungitur.
— 6, 7 2 m. ἐπ' αὐτὴν
— 6, 10 2 m. τῆς ἀγάπης ἣν
— 7, 5 τουτέςιν add. in marg.
— 8, 7 1 m. οὐκ ἂν ἑτέρας
— 8, 11 1 m. ἴδοῦσιν. 2 m. εἰδήσουσιν

Notandum est subscriptiones de locis, unde Pauli Epistolae scriptae esse dicantur, additas esse manu aliquantum recentiore. Maius ad finem II Epist. ad Thessalonicenses ubi legitur: ЄΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ annotavit: Testimonia haec de locis, unde scriptae epistolae sunt, in cunctis Pauli epistolis appinguntur manu aliquantum recentiore.

Nunc denique tempus est dicere de iis locis, ubi constat lectionem a Maio tamquam e Vaticano Codice proditam in illo libro non legi, sed aliam diserto oculati testis indicio prolatam genuinam esse. Simplicissimum est eos locos ordine enumerare.

I Petr. 1, 14 Maius συσχηματιζόμενα edidit, Tischendorf. in Vaticano συσχηματιζόμεναι scriptum esse testatur. Verum est συσχηματιζόμενοι, quod recepimus.

II Cor. 1, 13 Maius exhibet ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγεινώσκετε, Bartolocci (apud Tischendorf. in Stud. u. Krit. 1847. p. 149) ἀλλ' in Codice omissum esse retulit, quem secuti sumus.

I Thess. 4, 1 Maio teste 1 m. τὸ λοιπὸν dedit, 2 m. τὸ λοιπὸν οὖν. Tischendorf. vidit articulum abesse: itaque λοιπὸν οὖν scripsimus.

Alii loci complures, ubi aliud quid in Vaticano scriptum esse videtur, quam Maius edidit, enumerantur a viro doctissimo Eduardo de Muralto, qui et aliorum testimoniis usus est et ipse Codicem hic illic inspexit, ex cuius Elencho potiora quaedam delibabimus *).

---

*) Eduardus de Muralto Editioni N. T., quae anno 1848 Hamburgi prodiit, anno 1860 addidit Elenchum locorum omnium, in quibus Maii Editio a sua differret. Ex hoc Elencho locos sqq. depromsimus.

Maius.		Codex secundum Eduardum de Muralto.
Matth.	7, 14 ὅτι δὲ	ὅτι
—	11, 23 γενόμεναι ἐν σοὶ	ἐν σοὶ γενόμεναι
—	12, 29 διαρπάσει	ἁρπάσει
—	16, 6 εἶπεν αὐτοῖς	εἶπεν
—	24, 17 ἆραί τι	ἆραι τὰ
Luc.	8, 3 ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων	ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
—	8, 16 λυχνίας τίθησιν	λυχνίας ἐπιτίθησιν *
—	9, 10 συνεχώρησεν	ὑπεχώρησεν
Ioh.	4, 42 κόσμου, ὁ Χριςὸς	κόσμου
Act.	10, 33 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ	ἐνώπιον τοῦ κυρίου
—	17, 21 ἀκούειν	ἀκούειν τι
—	20, 32 τὴν κληρονομίαν	κληρονομίαν *
—	27, 34 διὸ καὶ	διὸ
Iac.	3, 4 βούληται	βούλεται
I Petr.	3, 6 ὑπήκουσεν	ὑπήκουεν
II Cor.	13, 4 ζήσομεν σὺν αὐτῷ	ζήσομεν
Phil.	2, 3 μηδὲ	μηδὲν
Col.	1, 4 ἀγάπην εἰς	ἀγάπην τὴν εἰς *
—	1, 18 ἡ ἀρχὴ	ἀρχὴ *
I Thess.	2, 5 προφάσει	ἐν προφάσει
Hebr.	1, 14 διακονίαν	διακονίας

Addidimus asteriscos iis scripturis, quas se in Codice ipsum vidisse disertis verbis vir doctus testatur. Reliquae etiam omnes aut magnam speciem aut omnes

habent numeros veritatis, veluti ὑπεχώρησεν pro συνεχώρησεν Luc. 9, 10, et ὅπου — βούλεται pro βούληται Iac. 3, 4, et Σάρρα ὑπήκουεν τῷ Ἀβραάμ pro ὑπήκουσεν I Petr. 3, 6. Verum et in his omnibus et si quid alibi Maius peccavit, quid verum sit ipse Codex inspectus et totus nova cura denuo excussus aliquando docebit.

Explicit Codex Vaticanus in Epistola ad Hebr. 9, 14 in verbis πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθα**. Reliqua perierunt. Itaque quod deërat ex Alexandrino Codice ita supplevimus ut praeter vitia orthographica aperta etiam scripturae menda, quae in illo libro pullulant, diligenter tolleremus. Locos omnes, quos emendavimus, hic ordine subiiciemus.

Codex Alexandrinus.		Emendata scriptura.
Hebr.	9, 16 φέρεσθε	φέρεσθαι
—	9, 22 καθαρίζετε	καθαρίζεται
—	11, 1 βουλομένων	βλεπομένων
—	11, 4 τῷ θεῷ	τοῦ θεοῦ
—	11, 26 ἐν Αἰγύπτου	Αἰγύπτου
—	11, 27 κατέλειπεν	κατέλιπεν

Similiter ЄI pro I in Cod. est Hebr. 13, 5. II Tim. 4, 10 et 13. Tit. 1, 5.

—	11, 35 γυναῖκας	γυναῖκες
—	12, 7 ὑπομένεται	ὑπομένετε

	Codex Alexandrinus.	Emendata scriptura.
Hebr. 12, 8	νόθροι	νόθοι
— 12, 10	συμφέρων	συμφέρον
— 12, 16	ἀπέδετο	ἀπέδοτο
I Tim. 1, 9	πατρολῴαις	πατραλοίαις
	μητρολῴαις	μητραλοίαις
— 1, 19	ἐναυγάγησαν	ἐναυάγησαν
— 3, 11	σεμνοὺς	σεμνὰς
— 4, 2	κεκαυστηριασμένων	κεκαυτηριασμένων
— 4, 6	ἧς	ᾗ
— 5, 21	πρόσκλησιν	πρόσκλισιν
— 5, 23	τὸ	τὸν
— 6, 2	ἔχοντας	ἔχοντες
II Tim. 1, 16	ἐπαισχύνθη	ἐπῃσχύνθη
— 2, 12	συνβασιλεύσωμεν	συμβασιλεύσομεν
— 2, 13	2m. expunxit γὰρ	
— 3, 3	φιλάγαθοι	ἀφιλάγαθοι
— 4, 10	Δερματίαν	Δαλματίαν
— 4, 20	Μηλώτῳ	Μιλήτῳ
Tit. 3, 5	τοῦ λύτρου	λύτρου
Apoc. 1, 1	τοῦ δούλου	τῷ δούλῳ
— 1, 11	μύρναν	Σμύρναν
— 2, 6	οχεις	ἔχεις
— 2, 14	ἔχει et βαλεῖν	ἔχεις et βασιλεῖ
— 2, 23	αὐτῶν	αὐτῆς

Codex Alexandrinus.		Emendata scriptura.
Apoc. 3, 4	περιπατήσου	περιπατήσουσι
— 3, 7	Φιλαδελφείας	Φιλαδελφίᾳ
— 4, 3	ιερεις	Ἶρις
— 4, 4	τέσσαρες prius	τέσσαρας
— 4, 9	εὐχαριστείας	εὐχαριστίας
— 5, 6	ἰδοὺ καὶ et ἔχων	ἰδοὺ et ἔχον
— 5, 9	ᾄδωσιν	ᾄδουσιν
— 5, 12	ἄξιος	ἄξιον
— 6, 4	ἐν τῷ	τῷ
— 6, 8	ἀθάνατος	θάνατος
— 6, 14	ἀπεκείνησαν	ἀπεκινήθησαν
— 7, 9	καὶ	ὃν
— 8, 2	ἐδόθη	ἐδόθησαν
— 8, 5	ἔλαβον	ἔβαλεν
— 8, 12	τέταρτον	τρίτον
— 9, 7	ὁμοιώματα	ὅμοια
— 9, 10	ὁμοίοις	ὁμοίας
— 9, 15	ἐλυπήθησαν	ἐλύθησαν
— 9, 19	τόπων	ἵππων
— 9, 21	πονηρίας	πορνείας
— 10, 9	ἀπῆλθα	ἀπῆλθον
— 11, 2	μετρήσουσιν	πατήσουσι
— 11, 3	περιβεβλημένους	περιβεβλημένα
— 11, 4	αυλαιαι	ἐλαῖαι

	Codex Alexandrinus.	Emendata scriptura.
Apoc.	11, 7 τὸ θηρίον τὸ τέταρτον	τὸ θηρίον
—	11, 18 τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς φοβουμένους τὸ ὄνομά σου τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους.	τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις.
—	12, 1 περιβλεπομένη	περιβεβλημένη
—	12, 2 καὶ ὠδίνουσα	ὠδίνουσα
—	12, 3 αὐτῶν	αὐτοῦ
—	12, 5 ἄρσεν	ἄρσενα
—	12, 12 ἀγάπην	γῆν
—	12, 13 ἄρσεναν	ἄρσενα
—	12, 15 1 m. ἔλαβεν	ἔβαλεν
—	13, 2 2 m. μεγάλην ἔδωκεν αὐτῷ	μεγάλην
—	13, 8 ουαι	οὗ οὐ
—	13, 10 ἀποκτανθῆναι	ἀποκτενεῖ δεῖ
—	13, 14 εἰκόναν	εἰκόνα
	ὃς ἔχει	ὃ ἔχει
—	14, 4 ὑπάγει	ὑπάγῃ
—	14, 9 θυσιαστήριον	θηρίον
—	14, 10 ἐκ τοῦ ποτηρίου	ἐν τῷ ποτηρίῳ
—	14, 13 ἀναπαήσονται	ἀναπαύσονται
—	14, 14 υἱὸν	υἱῷ

	Codex Alexandrinus.		Emendata scriptura.
Apoc.	14, 17	ἔχον	ἔχων
—	14, 18	ὁ ἔχων	ἔχων
—	15, 6	λίθον	λίνον
—	16, 16	ποταμὸν	τόπον
—	17, 3	ἔχων	ἔχον
—	17, 6	μαρτυριῶν	μαρτύρων
—	17, 8	ἐγέγραπται	ἐγγέγραπται
—	17, 17	αὐτῷ	αὐτῶν
—	18, 2	ἐκέκραξεν	ἔκραξεν
—	18, 3	πέπτωκαν	πέπωκαν
—	18, 10	μίαν ὥραν	μιᾷ ὥρᾳ [ἦλθεν]
—	18, 11	ἐν αὐτῇ	ἐπ' αὐτῇ
—	18, 12	μαργαρείταις	μαργαρίτου
—	18, 16	περιβεβλημένη	ἡ περιβεβλημένη
—	19, 2	ἔκρινεν	ἔφθειρε
—	19, 14	ἐν	τὰ ἐν
—	19, 20	τῆς καιομένης	τὴν καιομένην
—	20, 3	ἐμμενῶς αὐτὸν	ἐπάνω αὐτοῦ
—	20, 4	πεπολεμημένων	πεπελεκισμένων
—	21, 5	καὶ ἰδοὺ	ἰδοὺ
—	21, 14	ἔχων	ἔχον
—	21, 21	ἵνα	ἀνὰ
—	22, 2	ποιῶν	ποιοῦν
—	22, 5	φῶς	φωτός

Duobus locis imprudentes a Codicis lectione sine causa discessimus. Reponendum est II Tim. 1, 9 Χριςῷ Ἰησοῦ pro Ἰησοῦ Χριςῷ et vs. 10 Χριςοῦ Ἰησοῦ pro Ἰησοῦ Χριςοῦ.

Praeterea notandum in Codice Alexandrino hic illic nonnulla desiderari, quae sine ulla controversia genuina sunt et describentis incuria exciderunt. Uncinis inclusa ea revocavimus his locis: Hebr. 12, 27. I Tim. 1, 10. II Tim. 3, 11. Epistolae ad Philemonem subscriptionem supplevimus. Apoc. 3, 15. 4, 11. 5, 4. 6, 13. 7, 4. 7, 12. 8, 10. 10, 6. 11, 15. 13, 12. 15, 3. 16, 2. 18, 10. 18, 12. 18, 19. 1, 21. 18, 23. 19, 2. 21, 7. 21, 11. 21, 12. 22, 11 et 22, 18.

Haec igitur sunt quae de textu a nobis edito admonenda esse videbantur. Praeter ea, de quibus diserte supra diximus, in scriptura Codicis Vaticani, qualis in Maii editione prodiit, nihil prorsus mutavimus. Ubique sedulo vitia Codicis orthographica correximus. Certis legibus haec omnia olim regebantur, quas quum scribae nescirent at nos hodie probe sciamus, stultum est scriptoris certam manum non revocare et imperiti librarii apertum errorem retinere. Praeterea quaestiones orthographicae, quamquam minime contemnendae sunt, tamen Sacrae Scripturae interpretationem impedire

et turbare non debent. Praeter vitiosam ὀρθογραφίαν nonnumquam paucos alios locos in Vaticano Codice manifesto corruptos emendavimus, quorum indicium et rationes supra reddidimus. Quidquid igitur praeter haec edidimus ipsius Codicis Vaticani auctoritate nititur. Typothetarum errores, quos vocant, saepius textum a nobis editum relegentes nullos omnino reperimus. Sicubi nos αἱ δεύτεραι φροντίδες meliora docuerunt quae nunc correcta mallemus suo quodque loco supra commemoravimus. Reliqua omnia sic uti a nobis scripta sunt e Codice Vaticano prodierunt, cuius quoniam pauca tantum vitia correximus multoque plura intacta reliquimus noli putare si quid te mendose scriptum inter legendum offendet non ex ipso Codice mendosam lectionem esse profectam aut certe a Maio proditam. Quidquid autem in Vaticano libro omissum Maius aliunde sumtum interposuit (quod saepissime fecit), id omne ubique delevimus, ea sola retinentes quae in antiquissimo monumento exstare certum est, etiam iis locis ubi quae in Vaticano non comparent non spuria et insiticia esse apparet, sed casu et describentis incuria praeterita esse. Offendet autem te Ioh. 5, 47 lectio: εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύετε; Res ipsa clamat futurum requiri πῶς — πιστεύσετε; sed πιστεύετε diserte in Vaticano scriptum est. Offendet te

Marc. 7, 4 καὶ ἄλλα πολλά ἐςιν ἅπερ ἔλαβον κρατεῖν, ubi res ipsa et constans loquendi usus postulant ἃ παρέλαβον, quoniam παραδοῦναι, παράδοσις et παραλαβεῖν in talibus certam habent et perpetuam sedem, ut paulo ante 7, 3 κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, sed ἅπερ ἔλαβον habet Vaticani libri auctoritatem. Magis etiam te offendet in Act. 16, 13 lectio: ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴ εἶναι, ubi cuiusvis est προσευχὴν rescribere, sed προσευχὴ diserte e Vaticano affertur, et potest aliud quid vitii latere, quamobrem nihil novavimus. Ad eundem modum multa alia manifesto mendosa non attigimus, veluti ΑΓΑΠΑΙC pro ΑΠΑΤΑΙC II Petr. 2, 13 σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις αὐτῶν, èt paulo ante ΑΔΙΚΟΥΜЄΝΟΙ pro ΚΟΜΙΟΥΜЄΝΟΙ in verbis: ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας, et post pauca vs. 16 ΑΝΘΡΩΠΟΙC pro ΑΝΘΡΩΠΟΥ in verbis: ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώποις φωνῇ φθεγξάμενον pro ἐν ἀνθρώπου φωνῇ, aliaque id genus, quae quisque inter legendum aut ipse recte cogitando emendabit aut emendationem ab aliis occupatam probabit. Sic intactum reliquimus I Cor. 2, 4: οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλὰ ἐν ἀποδείξει πνεύματος, quamquam nemo eorum, qui Codices etiam veterrimos fallere posse sciant, facile dubitabit quin verum sit ἐν πειθοῖ σοφίας resecto additamento λόγοις. Intactum reliquimus I Cor. 2, 13

lectionem: *οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος πνευματικῶς πνευματικὰ συγκρίνοντες*, quamquam res ipsa et manifesta oppositio, quae ex verborum compositione quoque sentitur, requirunt *ἀλλ' ἐν ἀδιδάκτοις πνεύματος*, et perspicuum est pro *πνευματικῶς* in aliis libris verissime *πνευματικοῖς* esse scriptum. Plura huiusmodi in aliud tempus seponimus. Etiam ex his unusquisque satis colliget nullius Codicis quamquam vetustissimi et prae caeteris omnibus integerrimi testimonio stari oportere, sed in Vaticano quoque dubitandi salubritatem perpetuo esse adhibendam tenendumque semper et ubique illud Paulinum (I Thess. 5, 21):

Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε.

Scribebamus
Lugduni-Batavorum
m. Augusto a. MDCCCLX.

A. KUENEN,
C. G. COBET.

ΠΙΝΑΞ.

ΠΙΝΑΞ.

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ A
2 Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ισαὰκ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν
3 καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς
καὶ τὸν Ζαρὲ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν
4 Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασ-
5 σών, Νaασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, Σαλμὼν δὲ
ἐγέννησε τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ.

6 Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέν- B
νησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ἐγέννησε
7 τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομῶν δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά,
8 Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσάφ, Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ
9 δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν, Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωά-
θαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέν-

νησε τὸν Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ, 10
Μανασσῆ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰωσίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ 11
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

Γ *Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας γεννᾷ* 12
τὸν Σελαθιήλ, Σελαθιὴλ δὲ γεννᾷ τὸν Ζοροβάβελ,
Ζοροβάβελ δὲ γεννᾷ τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέν- 13
νησε τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ,
Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέν- 14
νησε τὸν Ἀχίμ, Ἀχὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ,
Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέν- 15
νησε τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ,
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ 16
ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός.

Δ *Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γε-* 17
νεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικε-
σίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκα-
τέσσαρες.

Ε *Τοῦ δὲ χριστοῦ Ἰησοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευ-* 18
θείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν
ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύ-
ματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ 19
μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦ-
σαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγε- 20
λος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς

Δαυίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.
21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
22 αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
23 κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.
24 Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς ϛ προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν
25 γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας Ζ ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ
2 ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυ-
3 νῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταρά-
4 χθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυν-
5 θάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέ-
6 γραπται διὰ τοῦ προφήτου Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

Η ῾Τότε Ἡρώδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους ἠκρί- 7
βωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,
καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε Πορευθέντες 8
ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε,
ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν. καὶ ἰδοὺ 9
ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως
ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον· ἰδόντες δὲ τὸν 10
ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόντες 11
εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοί-
ξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα,
χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες 12
κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Θ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἰδοὺ 13
ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη τῷ Ἰωσὴφ λέγων
Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι·
μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μη- 14
τέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ 15
ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη-
θὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύ-
πτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Ι Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, 16

ἐθυμώθη λίαν καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε
17 παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερε-
18 μίου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ΙΑ
20 φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ
21 ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς
22 γῆν Ἰσραήλ· ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν, χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
23 μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰου- ΙΒ
2 δαίας, λέγων Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
3 οὐρανῶν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν 4
καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

ΙΓ Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα 5
ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ
ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξο- 6
μολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἰδὼν δὲ πολλοὺς 7
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ
βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε 8
οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας. καὶ μὴ δόξητε λέγειν 9
ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ
ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι
τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν 10
δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν κα-
λὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν ὑμᾶς 11
βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρ-
χόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ
ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, 12
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν
σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

ΙΔ Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 13
ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτι-
σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ 14

χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός
15 με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἄφες ἄρτι·
οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύ-
16 νην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς
ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδε πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν
17 ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν
λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ
εὐδόκησα.

4 Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ- Ις
2 ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ νηστεύ-
σας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα,
3 ὕστερον ἐπείνασεν. καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐ-
τῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γέ-
4 νωνται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ
μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκ-
πορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν ΙΖ
πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
6 καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐν-
τελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε
7 προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν
σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ΙΗ

ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασι-
λείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ εἶπεν 9
αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνή-
σῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὕπαγε, σατανᾶ· 10
γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβο- 11
λος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

ΙΘ Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς 12
τὴν Γαλιλαίαν καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἐλ- 13
θὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν
ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλίμ, ἵνα πληρωθῇ 14
τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Γῆ 15
Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλίμ ὁδὸν θαλάσσης, πέ-
ραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαίας τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθ- 16
ήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδε μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις
ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Κ Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν 17
Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν. περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας 18
εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβλη-
στρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. καὶ λέγει 19
αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς
ἀνθρώπων· οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθη- 20
σαν αὐτῷ. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελ- 21
φούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν

ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ
22 ἐκάλεσεν αὐτούς· οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ΚΑ

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς,
25 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ΚΒ

5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθί-
2 σαντος αὐτοῦ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἀνοί-
3 ξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ
4 βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι
5 αὐτοὶ παρακληθήσονται. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ
6 κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. ΚΓ

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν
9 ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ ΚΔ

θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκα δι- 10
καιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ 11
εἴπωσι πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκα ἐμοῦ.
χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν 12
τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς
πρὸ ὑμῶν. ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ 13
ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων.

ΚΕ *Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πό-* 14
λις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι 15
λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ- 16
πων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι
τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Κς Μὴ *νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ* 17
τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πλη-
ρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐ- 18
ρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ
ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὃς ἂν οὖν λύσῃ 19
μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ
οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύσεις· ΚΖ
22 ὃς δ' ἂν φονεύσῃ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,
24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ
25 τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κρι-
26 τὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Οὐ μοιχεύσεις. ἐγὼ δὲ λέγω ΚΗ
28 ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ
29 ἑαυτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ
30 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ

σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρε γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

ΚΘ Ἐρρήθη δέ Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 31 δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς 32 ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

Λ Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκ ἐπι- 33 ορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐ- 34 ρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ, μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι 35 ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως, μήτε ἐν 36 τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. ἔσται δὲ ὁ λόγος ὑμῶν 37 ναὶ ναί, οὔ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

ΛΑ Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ 38 καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ 39 ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, 40 ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει 41 μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δός, 42 καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ΛΒ
44 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν
45 διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ
46 ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποι-
47 οῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποι-
48 οῦσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

6 Προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμ- ΛΓ προσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ
2 ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν
3 μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω
4 ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

5 Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκρι- ΛΔ ταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φα-

νῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ 6 ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. προσευχόμενοι 7 δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν 8 ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως 9 οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία 10 σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον, 11 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς 12 ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς 13 ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ- 14 ματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ- 15 ματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΛΕ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ 16 σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύ- 17 ων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου

18 νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διο- ΛϚ
20 ρύσσουσι καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.
21 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται ἡ καρδία σου.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου· ΛΖ ἐὰν οὖν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶ-
23 μά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ΛΗ ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
25 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε ἢ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν
26 ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλ-

λον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύνα- 27
ται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ 28
περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα
τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν·
λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ 29
αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον 30
τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλ-
λόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί 31
φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ 32
ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ 33
πρῶτον τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνή- 34
σητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς.
ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

ΛΘ Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι 1
κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε με- 2
τρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ 3
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλ-
μῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου 4
Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε 5
πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ
ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς M
μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε
καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στρα-
φέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρή- MA
8 σετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ
αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
9 οντι ἀνοίγεται. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰ-
τήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
10 11 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν
ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
12 οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. πάντα οὖν
ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ
οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα MB
ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι'
14 αὐτῆς· ὅτι δὲ στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ
ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκον-
τες αὐτήν.

15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρ- MΓ
χονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν
16 δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν

σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον 17 ἀγαθὸν καρποὺς ποιεῖ καλούς, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν 18 καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν 19 καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄρα γε ἀπὸ 20 τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

ΜΔ Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, εἰσελεύσε- 21 ται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ 22 ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε 23 ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΜΕ Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους του- 24 τους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευ- 25 σαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

Μϛ Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους 26 καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατ- 27 έβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ

ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ 29 αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν. ΜΖ

8 Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐ- 2 τῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει 3 αὐτῷ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθα- 4 ρίσθητι· καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ΜΗ

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσ- 6 ῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ πα- 7 ραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. λέγει αὐτῷ Ἐγὼ 8 ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ 9 παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ 10 ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ΜΘ

ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὗρον. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ 11 ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται 12 εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκα- 13 τοντάρχῃ Ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

N Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδε 14 τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ 15 πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ. ὀψίας δὲ 16 γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ 17 ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

NA Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν 18 ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἷς γραμ- 19 ματεὺς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες 20 φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, 21 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα

22 μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐ- ΝΒ
24 τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
25 τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα.
26 καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ
27 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;

28 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώ- ΝΓ ραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ
30 θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη·
31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοί-
32 ρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέ-
33 θανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ

τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλ- 34
θεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρ-
εκάλεσαν ἵνα μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΝΔ Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν 1
εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παρα- 2
λυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέ-
κνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἰδού τινες τῶν 3
γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. καὶ 4
εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἵνα τί
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν 5
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ
εἰπεῖν Ἔγειραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξου- 6
σίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι
ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἔγειραι, ἆρόν
σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ 7
ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἰδόντες δὲ οἱ 8
ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξου-
σίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΝΕ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον 9
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον,
καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολού-
θησεν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ 10
οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόν-
τες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 11

Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
12 διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρείαν ἔχου-
13 σιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. πο-
ρευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν·
οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέ- Nϛ
γοντες Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν,
15 οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ'
ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέ-
ραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νη-
16 στεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους
ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γί-
17 νεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
εἰ δὲ μή, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται,
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς ΝΖ
προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ
μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά
19 σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς
20 ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ γυνὴ
αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο
21 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ
Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε Θάρσει, 22 θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν 23 οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέ- 24 θανε τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χει- 25 ρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ 26 φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

ΝΗ Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν 27 δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ 28 οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι τοῦτο δύναμαι ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ Ναὶ κύριε. τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων Κατὰ τὴν 29 πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν· καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν 30 οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμι- 31 σαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. αὐτῶν δὲ ἐξερχομέ- 32 νων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον· καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ 33 ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι 34 τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

ΝΘ Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς 35 κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ

κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, Ξ ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ 37 ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ 38 μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς

10 τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον και πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦ- ΞΑ τα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ 3 Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλ- 4 φαίου καὶ Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παρ- ΞΒ αγγείλας αὐτοῖς, λέγων Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλ- 6 θητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε, πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου 7 Ἰσραήλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες Ἤγγικεν 8 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε.

9 Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτήσησθε ΞΓ

χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα 10
μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.
εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς 11
ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι, κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ 12 13
ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ'
αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπι-
στραφήτω. καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς 14
λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
λεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ 15
Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. ἰδοὺ 16
ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα εἰς μέσον λύκων·
γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ
περιστεραί.

ΞΔ Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ 17
ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν
μαστιγώσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βα- 18
σιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ
τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνή- 19
σητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ 20
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ
λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς 21
θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσεται τέκνα

22 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος 25 ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τῷ οἰκοδεσπότῃ Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, 26 πόσῳ μᾶλλον τοῖς οἰκιακοῖς αὐτοῦ; μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-27 λυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς τὸ 28 οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέ-31 ναι εἰσίν. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ 33 πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δὲ ἀρνήσηταί με

ΞΕ

ΞϚ

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

ΞΖ Μὴ *νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.* 34 35 36

ΞΗ Ὁ *φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος. καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.* 37 38 39

ΞΘ Ὁ *δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.* 40 41 42

Ο Καὶ *ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ ἐρχό-* XI 2 3

4 μενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκού-
5 ετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσι
6 καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον ΟΑ
8 θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν
9 βασιλέων. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ
10 λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου· οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου
11 ἔμπροσθέν σου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
12 αὐτοῦ ἐστίν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ
13 βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται
14 καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, καὶ εἰ θέλετε
15 δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα ΟΒ

τοῖς ἑταίροις λέγουσιν Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι Δαιμόνιον ἔχει· ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. 17 18 19

ΟΓ Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ Καφαρναούμ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ ἕως Ἅιδου καταβήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί. 20 21 22 23 24

ΟΔ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 25 26 27

28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμέ- ΟΕ
29 νοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου
ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾳΰς εἰμι καὶ
ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς
30 ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορ-
τίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σαββάτοις Οϛ
διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν
2 καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρι-
σαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦ-
3 σιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυίδ, ὅτε ἐπείνασε καὶ
4 οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν
αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι
5 μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββα-
σιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι καὶ
6 ἀναίτιοί εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν
7 ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν,
8 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους· κύριος γάρ ἐστι
τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν, ΟΗ
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύ-
11 ειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς
ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ

ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρω- 12 πος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σαββάτοις καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα· 13 καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

ΟΗ Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' 14 αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς 15 ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας καὶ ἐπετίμησεν αὐ- 16 τοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· ἵνα πληρωθῇ τὸ 17 ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Ἰδοὺ ὁ παῖς 18 μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, 19 οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφό- 20 μενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 21

ΟΘ Τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ 22 κωφόν, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ 23 ἔλεγον Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυίδ; οἱ δὲ Φαρι- 24 σαῖοι ἀκούσαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα 25 βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα

πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.
26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν
27 ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ
εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ
28 ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
29 θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπά-
30 σει; ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ καὶ ὁ μὴ
31 συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ὑμῖν τοῖς
ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφε-
32 θήσεται. καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθῇ αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
33 αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον
καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ
δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ
34 τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχι-
δνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ
γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
36 ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν

ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων 37 σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Π Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων λέγον- 38 τες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ 39 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν 40 Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς 41 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς 42 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. ὅταν δὲ τὸ 43 ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, 44 ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παρα- 45 λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ

γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων· οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ ΠΑ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ 48 λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ λέγοντι αὐτῷ Τίς 49 ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς 50 αὐτοῦ εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ΠΒ 2 ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων 4 Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα 5 τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέ-6 τειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματώθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξη-7 ράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέ-8 βησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ

μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα 9 ἀκουέτω.

ΠΓ Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν 10 παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 11 τοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ 12 ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο 13 ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. καὶ 14 ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία 15 τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ 16 ὦτα ὅτι ἀκούουσιν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ 17 προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

ΠΔ Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 18 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ 19 συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν

20 ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμ-
21 βάνων αὐτόν, οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
22 τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνί-
23 γει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν ΠΕ
25 σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ ἑαυτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρε ζιζάνια
26 ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ
27 ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν
28 τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέ-
29 γουσι Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δέ φησιν Οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώ-
30 σητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἕως τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζά-

νια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συνάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

ΠϚ 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρχνοῦ κχὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

ΠΖ 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρχνῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. 34 ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παρχβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

ΠΗ 36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος, τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρός ἐστιν ὁ σπείρας αὐτὰ ὁ διάβολος, ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν.

40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίε-
41 ται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἀπο-
στελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάν-
42 δαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν
αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυ-
43 θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι
ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κε- ΠΘ
κρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε,
καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ ὅσα ἔχει,
καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐμπόρῳ Ϙ
46 ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτι-
μον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε
καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ ϘΑ
βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους
48 συναγαγούσῃ, ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς
49 ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ
50 ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων καὶ
βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ
51 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. συνή-

κατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. ὁ δὲ λέγει 52 αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

ρΒ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς 53 ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα 54 αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτο- 55 νος υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς 56 εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκανδαλί- 57 ζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν 58 ἀπιστίαν αὐτῶν.

ρΓ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης **14** τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός 2 ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ Ἡρώδης τότε κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησε καὶ 3 ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐ- 4 τῷ Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀπο- 5

κτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν
6 εἶχον. γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο
ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσε τῷ
7 Ἡρώδῃ, ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν
8 αἰτήσηται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς
Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάν-
9 νου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς
10 ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι, καὶ
11 πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ
ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κο-
12 ρασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν,
καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ ρΔ
εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ρΕ
ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.
15 ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγον-
τες Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν·
ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας
16 ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς
Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε
18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε Φέρετέ μοι ὧδε αὐ-
19 τούς. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ

χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, 20 καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεν- 21 τακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

ρϛ Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 22 εἰς πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη 23 εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ, τὸ δὲ πλοῖον ἤδη σταδίους πολ- 24 λοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχε βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυ- 25 λακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θα- 26 λάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθὺς δὲ 27 ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Κύ- 28 ριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ· καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου 29 Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, 30 καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε λέγων Κύριε, σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα 31

ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ Ὀλιγόπιστε, εἰς
32 τί ἐδίστασας; καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον
33 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν
αὐτῷ λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννη- ρΖ
σαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου
ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην,
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,
35 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώ-
θησαν.

15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φα- ρΗ
2 ρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες Διὰ τί οἱ μαθηταί
σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;
οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παρα-
βαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
4 ὑμῶν; ὁ γὰρ θεὸς εἶπε Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μη-
τέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
5 τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρί Δῶρον ὃ ἂν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ
6 τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον
7 τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, καλῶς
8 ἐπροφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων Ὁ λαὸς οὗτος
τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέ-
9 χει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες δι-

δασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. καὶ προσκαλεσά- 10
μενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ συνίετε.
οὐ τὸ ἐρχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, 11
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον. τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν 12
αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον
ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε Πᾶσα φυτεία, 13
ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθή-
σεται. ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοί· τυφλὸς δὲ 14
τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος αὐτῷ εἶπε Φράσον ἡμῖν τὴν 15
παραβολήν. ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί 16
ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα 17
εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας 18
ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς 19
καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι·
ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις 20
χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

ρθ Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη 21
Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν 22
ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξε λέγουσα Ἐλέησόν με,
κύριε υἱὸς Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ 23
μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλυσον αὐ-

24 τήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα
25 οἴκου Ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα
26 Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς
27 κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε Ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης
28 τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις· καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκά- P
30 θητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, κυλλούς, τυφλούς, κωφοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς
31 πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ὥστε τοὺς ὄχλους βλέποντας θαυμάσαι κωφοὺς ἀκούοντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυ-
33 θῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον

τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους 34 ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ 35 παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, ἔλαβε 36 τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ 37 περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ὡς τετρακισχίλιοι ἄνδρες 38 χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

ΡΑ Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, 39 καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν. καὶ προσελθόν- **16** τες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ 2 4 καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ· καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν. καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς 5 τὸ πέραν ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 6 αὐτοῖς Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, 7 λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς 8 εἶπε Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς 9 πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχι- 10 λίων, καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι 11

οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύ-
12 μης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν
ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλ'
ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Σαδδουκαίων καὶ Φαρισαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς ΡΒ
Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα
λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
14 οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, οἱ δὲ
15 Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει
16 αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς
δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
17 τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μα-
κάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
18 ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς. κἀγὼ
δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἅιδου
19 οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖδας
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἂν λύσῃς
20 ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τότε
ἐπετίμησε τοῖς μαθηταῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς δεικνύναι τοῖς μαθηταῖς ΡΓ
αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ
πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων
καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-

ρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος λέ- 22
γει αὐτῷ ἐπιτιμῶν Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ Ὕπαγε ὀπί- 23
σω μου, σατανᾶ, σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς
τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. τότε ὁ Ἰησοῦς 24
εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλ-
θεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐ-
τοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν 25
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφε- 26
ληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν
δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλ-
λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 27
θρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ
τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.

ΡΔ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, 28
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέ- **17**
τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ 2
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ 3
Ἠλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 4

Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν
5 καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἠλίᾳ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐ-
6 τοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσω-
7 πον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ μὴ
8 φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως ΡΕ
10 οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Τί οὖν οἱ
11 γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκατα-
12 στήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
13 πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄν- Ρϛ
15 θρωπος γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἔχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ

ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ 16 οὐκ ἠδυνάσθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 18 καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ 19 μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ 20 τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

ΡΖ Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν 22 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ 23 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

ΡΗ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ 24 τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει Ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰη- 25 σοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἰπόντος δὲ Ἀπὸ 26 τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί· ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευ- 27

θεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ 2 τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον, ἔστησεν 3 αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλ- 4 θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μεί- 5 ζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἂν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· 6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. ΡΘ

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ 8 τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς 9 τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς 10 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ὁρᾶτε ΡΙ

μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν 12 *πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό,* 13 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως* 14 *οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. ἐὰν* 15 *δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε* 16 *ἔτι ἕνα ἢ δύο μετὰ σοῦ, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ* 17 *αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται* 18 *δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ.*

ΡΙΑ *Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν* 19 *ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἂν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι* 20 *εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.*

21 τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει ὁ ἀδελφός μου εἰς ἐμὲ καὶ ἀφήσω αὐ-
22 τῷ; ἕως ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι
23 ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
24 αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσήχθη εἷς
25 αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ
26 ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἀπέλυσεν αὐτὸν
28 καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων Ἀπόδος
29 εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώ-
30 σω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν
31 εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες οὖν αὐτοῦ οἱ σύνδουλοι τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ
32 γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ
34 ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγώ σε ἠλέησα; καὶ

ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. οὕτως καὶ ὁ 35 *πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.*

ΡΙΒ *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους* **19** *τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθη-* 2 *σαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.*

ΡΙΓ *Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν* 3 *καὶ λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέ-* 4 *γνωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄν-* 5 *θρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ θεὸς* 6 *συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ Τί* 7 *οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς, ὅτι Μωϋσῆς* 8 *πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. λέγω δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-* 9 *τοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. λέγου-* 10 *σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ* 11

εἶπεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον, ἀλλ' οἷς
12 δέδοται· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς
ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχί-
σθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ
δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ΡΙΔ
ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμη-
14 σαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοι-
15 ούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπε Διδάσκαλε, τί ΡΙΕ
17 ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγα-
θός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς
18 ἐντολάς. ἔφη αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη Τὸ οὐ
φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρ-
19 τυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγα-
20 πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ
21 νεανίσκος Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; λέ-
γει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε,
πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς,
καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει
22 μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον τοῦτον ἀπῆλθε
23 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων χρήματα πολλά. ὁ δὲ Ἰη-

σοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κά- 24 μηλον διὰ τρήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἀκούσαντες δὲ οἱ 25 μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 26 Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.

ΡΙϚ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς 27 ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι 28 ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὅστις 29 ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι 30 πρῶτοι.

ΡΙΖ Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ- **20** πῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ 2 μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν περὶ 3

τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·
4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπε-
5 λῶνα, καὶ ὃ ἂν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν· οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν
ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας,
καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν
7 ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο.
λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα.
8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ
ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος
αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
9 πρώτων. ἐλθόντες δὲ οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλα-
10 βον ἀνὰ δηνάριον. καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι
πλεῖον λήψονται, καὶ ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί.
11 12 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέγον-
τες Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους
ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς
13 ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῶν ἑνὶ
εἶπεν Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώ-
14 νησάς μοι; ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω ἐγὼ τούτῳ
15 τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. οὐκ ἔξεστί μοι ὃ θέλω
ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός
16 ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρ- ΡΙΗ
έλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ

ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ *ἀναβαίνομεν εἰς* Ἱεροσόλυμα, 18
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι
καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν καὶ παρα- 19
δώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μα-
στιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστή-
σεται.

ΡΙΘ Τότε *προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν* Ζεβεδαίου 20
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι
ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί *θέλεις; ἡ δὲ εἶπεν* 21
Εἰπὲ *ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν*
καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκρι- 22
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς *εἶπεν* Οὐκ *οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνα-*
σθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πιεῖν; λέγουσιν
αὐτῷ Δυνάμεθα. *λέγει αὐτοῖς* Τὸ *μὲν ποτήριόν μου* 23
πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων
οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ
πατρός μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ 24
τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς *προσκαλεσάμενος αὐ-* 25
τοὺς εἶπεν Οἴδατε *ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύ-*
ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
οὐχ οὕτως ἐστὶν ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας ἐν 26
ὑμῖν γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἂν θέλῃ 27
εἶναι ὑμῶν πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος, ὥσπερ ὁ υἱὸς 28
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

ΡΚ Καὶ *ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ* Ἱεριχώ, *ἠκολούθησεν* 29

30 αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν
31 λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκρα-
32 ξαν λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπε Τί θέλετε
33 ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ
34 ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν τῶν ὀμμάτων, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῆ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέ- ΡΚΑ
2 στειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἄγετέ μοι.
3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν
4 χρείαν ἔχει, εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφή-
5 του λέγοντος Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ
6 ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
7 Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω
8 αὐτῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-

δρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγον- 9
τες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες
Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελ- 10
θόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις
λέγουσα Τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός 11
ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
λαίας. καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλε 12
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. καὶ λέ- 13
γει αὐτοῖς Γέγραπται Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς
κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν.
καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, 14
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 15
γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαυίδ, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί 16
οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναί· οὐδέ-
ποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόν-
των κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν 17
ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

ΡΚΒ Πρωῒ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν· καὶ 18 19
ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν
εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ
Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ

20 ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συ-
21 κῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γε-
22 νήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ ΡΚΓ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι
24 ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
25 ποιῶ· τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ
26 ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσι
27 τὸν Ἰωάννην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν,
28 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχε δύο τέκνα. καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί
29 μου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλ-
30 θεν. προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ

ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; 31 λέγουσιν Ὁ ὕστερος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθε γὰρ Ἰωάννης 32 πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

ΡΚΔ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· ἄνθρωπος ἦν οἰκοδε- 33 σπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε 34 τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους 35 αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας 36 τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον 37 δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν 38 υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ- 39 νος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπε- 40 λῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν 41

αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσου-
42 σιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη
43 καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς ΡΚΕ παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει·
46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους,
22 ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
2 σοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις
3 ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γά-
4 μους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.
5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον
6 ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτει-

ναν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα 7
αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐ-
τῶν ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν 8
γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι·
πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους 9
ἂν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ 10
δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους
εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμ-
φὼν ἀνακειμένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι 11
τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμέ-
νον ἔνδυμα γάμου καὶ λέγει αὐτῷ Ἑταῖρε, πῶς 12
εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
τότε ὁ βασιλεὺς εἶπε τοῖς διακόνοις Δήσαντες αὐτοῦ 13
πόδας καὶ χεῖρας, ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ
ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14

ΡΚϛ Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον 15
ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν 16
αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέ-
γοντας Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν
ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον 17
Καίσαρι, ἢ οὔ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐ- 18
τῶν εἶπε Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι 19
τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνά-

20 ριον. καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
21 γραφή; λέγουσι Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε
22 οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ
ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι ΡΚΖ
λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
24 λέγοντες Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀπο-
θάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
25 αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶ-
τος γήμας ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε
26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ
27 δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. ὕστερον δὲ πάν-
28 των ἀπέθανεν ἡ γυνή. ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν
29 ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες
30 τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ· ἐν γὰρ τῇ
ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς
31 ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως
τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ
32 λέγοντος Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ
καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
33 ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς ΡΚΗ
Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτη-

σεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν Διδά- 35
σκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ἔφη 36
αὐτῷ Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ καρ- 37
δίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
νοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 38
δευτέρα ὁμοίως Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σε- 39
αυτόν· ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος 40
κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

ΡΚΘ Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς 41
ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τί- 42
νος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυίδ. λέγει αὐ- 43
τοῖς Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον,
λέγων Εἶπε κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν 44
μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν
σου. εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐ- 45
τοῦ ἐστίν; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λό- 46
γον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπε-
ρωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΡΛ Τότε Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς **23**
αὐτοῦ, λέγων Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ 2
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν 3
εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔρ-
γα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.
δεσμεύουσι δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ 4
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ
τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ 5

τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ με-
6 γαλύνουσι τὰ κράσπεδα, φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
7 συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ
8 καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββί. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάν-
9 τες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ
10 οὐράνιος. μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς
11 ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται
12 ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ΡΛΑ ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερ-
15 χομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται,
16 ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ,
17 ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ
18 χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; καὶ Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν
19 ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ

καὶ τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. 20 21 22

ΡΛΒ *Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.* 23 24

ΡΛΓ *Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.* 25 26

ΡΛΔ *Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ὁμοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.* 27 28

ΡΛΕ *Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε* 29

30 τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐ-
31 τῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν· ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς
32 προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσετε τὸ μέτρον τῶν πατέ-
33 ρων ὑμῶν. ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε
34 ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ
35 διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ
36 καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει πάντα
37 ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλὴμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ
38 39 ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπάρτι, ἕως ἂν εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ ΡΛϚ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκο-
2 δομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ

βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

ΡΛΖ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· 4 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 5 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. 6 ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ 7 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους· πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. 8 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν 9 ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ 10 καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσι πολλούς. 11 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν 12 ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ 14 εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν 15 διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ (ὁ

16 ἀναγινώσκων νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευ-
17 γέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβά-
18 τω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ
19 μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
20 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένη-
21 ται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ· ἔσται γὰρ
τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κό-
22 σμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέ-
23 ραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι-
24 στὸς ἢ ὧδε, μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται γὰρ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα με-
γάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ
25 26 τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν
ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ ἐν
27 τοῖς ταμιείοις, μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστρα-
πὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
28 οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου
29 ἂν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. εὐθέως
δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ
30 δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανή-
σεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,

καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος 31 *φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε* 32 *τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα,* 33 *γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω* 34 *ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ* 35 *δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.*

ΡΛΗ *Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ* 36 *οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ* 37 *υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις* 38 *ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίσκοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ* 39 *κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ* 40 *ἀγρῷ· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. δύο* 41 *ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ* 42

43 ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι
44 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν ΡΛΘ κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ, τοῦ
46 δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως
47 ποιοῦντα· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
48 χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύ-
49 ριος, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ,
50 ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ
51 ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα ΡΜ παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν
2 ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἐξ αὐ-
3 τῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι· αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυ-
4 τῶν ἔλαιον, αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ-
5 γείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς

κραυγὴ ἐγένετο Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. 16 εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξε γῆν καὶ ἔκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα

21 πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
22 κυρίου σου. προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπε Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο
23 τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα πιστὸς ἦς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
24 κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ δie-
25 σκόρπισας· καὶ φοβηθείς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαν-
26 τόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν
27 οὐ διεσκόρπισα; ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
28 ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον
29 καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχον-
30 τος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ ΡΜΑ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει
32 ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν

αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν 33 αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βασι- 34 λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γὰρ καὶ 35 ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ 36 με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρός με.

ΡΜΒ Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύ- 37 ριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ 38 συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ 39 σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν 40 λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ 41 καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ 42 ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ 43 περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες 44

Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον
ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσα-
45 μέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλα-
46 χίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι
εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησους πάντας τοὺς λό- ΡΜΓ
2 γους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Οἴδατε ὅτι
μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
3 ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. τότε συν-
ήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς
4 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, καὶ
συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι καὶ
5 ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θό-
ρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος ΡΜΔ
7 τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
μύρου βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
8 ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγον-
9 τες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι
10 πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
11 εἰργάσατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε
12 μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ
αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ
13 ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν

κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

ΡΜΕ Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς εἶπε Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν. οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια· καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 14 15 16

ΡΜϚ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17 18 19

ΡΜΖ Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα, καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπε Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ Σὺ εἶπας. 20 21 22 23 24 25

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ ΡΜΗ
εὐλογήσας ἔκλασε καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπε Λά-
27 βετε, Φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν
ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε
28 ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τῆς
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν
29 ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ
τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βα-
30 σιλείᾳ τοῦ πατρός μου. καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδα-ΡΜΘ
λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται
γάρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ
32 πρόβατα τῆς ποίμνης· μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με
33 προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ-
τρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί,
34 ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα
35 φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος
Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσο-
36 μαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. τότε ἔρ-
χεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθ-
σημανεί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε αὐτοῦ,
37 ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. καὶ παραλαβὼν
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυ-

πεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς Περίλυπός 38 *ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ* 39 *πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων* Πάτερ *μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρ-* 40 *χεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ* Πέτρῳ Οὕτως *οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσ-* 41 *εύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.*

ΡΝ *Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο* Πάτερ *μου,* 42 *εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς* 43 *καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο* 44 *ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται* 45 *πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς* Καθεύδετε *λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ γὰρ ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.* 46

ΡΝΑ Καὶ *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ* Ἰούδας *εἷς τῶν δώ-* 47 *δεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς* 48 *σημεῖον λέγων* Ὃν *ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατή-*

49 σατε αὐτόν. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε
50 Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ Ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν
51 αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
52 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαι-
53 ραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι
παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι
54 ἄρτι πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πλη-
ρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ ΡΝΒ
λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ
56 οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πλη-
ρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
57 αὐτοῦ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. οἱ δὲ κρατήσαν-
τες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα,
ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς
αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ
τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευ- ΡΝΓ
δομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσω-

*σιν, καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύ- 60
ρων· ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο εἶπον Οὗτος ἔφη 61
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν 62
αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐ- 63
τῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν
εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ 64
ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψε-
σθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέ- 65
γων Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν· τί ὑμῖν
δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θανάτου 66
ἐστίν. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκο- 67
λάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν λέγοντες Προφήτευ- 68
σον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;*

ΡΝΔ *Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ προσῆλ- 69
θεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ
Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάν- 70
των λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν 71
πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ Οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο 72
μετὰ ὅρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν 73
δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς*

καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε
74 ποιεῖ. τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος,
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ
ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ΡΝΕ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰη-
2 σοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν, καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπή-
γαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, ΡΝϛ
μεταμεληθεὶς ἔστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιε-
4 ρεῦσι καὶ πρεσβυτέροις λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα
5 ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ ῥίψας
τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν
6 ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν
Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
7 αἵματός ἐστιν. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις·
8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σή-
9 μερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφή-
του λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν
τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσρα-
10 ήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως,
καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ΡΝΖ

ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ 12 κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκ 13 ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐ- 14 τῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

ΡΝΗ Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ 15 ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπί- 16 σημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν 17 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; τὸν Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; ᾔδει 18 γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. καθημένου δὲ 19 αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. οἱ 20 δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέ- 21 λετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον Τὸν Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω 22 Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσι πάντες Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ πε- 23 ρισσῶς ἔκραζον λέγοντες Σταυρωθήτω.

ΡΝΘ Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον 24 θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας κατέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵμα-

25 τος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες ΡΞ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν
28 ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐνδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα
29 κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες Χαῖρε βασιλεῦ
30 τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν
31 κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐ-
32 τὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν
33 ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι κρανίου τόπος λε-
34 γόμενος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγ-
35 μένον, καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησε πιεῖν. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλον-
36 37 τες κλῆρον, καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

ΡΞΑ Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δε- 38
ξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. οἱ δὲ παραπορευόμενοι 39
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
καὶ λέγοντες Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν 40
ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς θεοῦ εἶ,
κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιε- 41
ρεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέ-
ρων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. 42
βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν· πέποιθεν ἐπὶ τῷ 43
θεῷ· ῥυσάσθω νῦν, εἰ θέλει, αὐτόν· εἶπε γὰρ ὅτι θεοῦ
εἰμὶ υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέν- 44
τες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

ΡΞΒ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν 45
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν 46
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σα-
βακτανί; τουτέστι Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγ-
κατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες 47
ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς 48
ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ
περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν 49
Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ἄλλος
δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν καὶ ἐξῆλ-
θεν ὕδωρ καὶ αἷμα. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ 50
μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

ΡΞΓ Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' 51

ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ
52 πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν,
καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη-
53 σαν καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν
αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθη-
54 σαν πολλοῖς. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γι-
νόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς υἱὸς
θεοῦ ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω- ΡΞΔ
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γα-
56 λιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ-
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ,
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ΡΞΕ
Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθή-
58 τευσε τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀπο-
59 δοθῆναι. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν
60 αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ
αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.
61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μα-
ρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, ΡΞϛ

συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος 63 *εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον* 64 *οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη αὐτοῖς ὁ Πι-* 65 *λᾶτος Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον* 66 *σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.*

ΡΞΖ *Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-* **28** *βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο* 2 *μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυ-* 3 *μα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐ-* 4 *τοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί* 5 *Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς* 6 *εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. καὶ ταχὺ* 7 *πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.*

8 Καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φό- ΡΞΗ
βου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς
λέγων Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐ-
10 τοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει
αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεί-
λατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ΡΞΘ
ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
12 ἅπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ
13 ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες Εἴπατε, ὅτι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν
14 κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμό-
νος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν·
καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι
τῆς σήμερον ἡμέρας.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γα- ΡΟ
λιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν· οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων
Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βα-

πτίσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς 20 *τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.*

ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ A
2 (καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
3 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
4 τρίβους αὐτοῦ) ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ
ἐρήμῳ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν
5 ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰου-
δαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβα-
πτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἐξομολο-
6 γούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης
ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι
7 ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσε λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
8 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς
ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.
9 Ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς B

ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ 10 *ὕδατος εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. καὶ φωνὴ ἐγέ-* 11 *νετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.*

Γ *Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρη-* 12 *μον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζό-* 13 *μενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.*

Δ *Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ* 14 *Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ* 15 *ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύ-ετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασ-* 16 *σαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος, ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε* 17 *ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώ-πων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθουν αὐτῷ.* 18 *καὶ προβὰς ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου* 19 *καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν* 20 *αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.*

Ε *Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς* 21

22 σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν, καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν
24 πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά
25 σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ
26 Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ με-
27 γάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας Τί ἐστι τοῦτο διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρ-
28 τοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλθεν εἰς τὴν ς οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰω-
30 άννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα,
31 καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
32 ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
33 κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. καὶ ἦν ὅλη
34 ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμό-

νια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν τὰ δαιμόνια λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν αὐτὸν χριστὸν εἶναι.

Ζ Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν εἰς ἔρημον 35 τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν Σί- 36 μων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγου- 37 σιν αὐτῷ, ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

Η Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχο- 38 μένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθε κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς 39 αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν 40 αὐτόν, λέγων αὐτῷ Κύριε, ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνῃ με καθαρίσαι. καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ 41 ἥψατο, καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθὺς 42 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβρι- 43 μησάμενος αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει 44 αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ δια- 45 φημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

Θ Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, 2 ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν, καὶ συνήχθησαν πολλοί, 2 ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλά-

3 λει αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται Φέροντες πρὸς αὐ-
4 τὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι
5 τὸν κράββατον, ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτι-
6 κῷ Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν
7 ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ὅτι οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ
8 θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅ τι διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει Τί ταῦτα
9 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγείρου καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου
10 καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει
11 τῷ παραλυτικῷ Σοὶ λέγω, ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββα-
12 τόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
14 αὐτούς. καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει

αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

ΙΑ Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, 15 καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων 16 ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐσθίει. καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέ- 17 γει αὐτοῖς, ὅτι οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

ΙΒ Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νη- 18 στεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς 19 ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶ νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύ- 20 σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς 21 ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ 22 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυ-

49 σατε αὐτόν. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε
50 Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν
51 αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
52 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαι-
53 ραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι
54 ἄρτι πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ PNB
56 οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
57 αὐτοῦ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσω- PNΓ

σιν, καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύ- 60
ρων· ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο εἶπον Οὗτος ἔφη 61
Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν 62
αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐ- 63
τῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν
εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ 64
ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψε-
σθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέ- 65
γων Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν· τί ὑμῖν
δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θανάτου 66
ἐστίν. τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκο- 67
λάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐρράπισαν λέγοντες Προφήτευ- 68
σον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

ΡΝΔ Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ προσῆλ- 69
θεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ
Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάν- 70
των λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν 71
πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ Οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο 72
μετὰ ὅρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν 73
δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς

καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε
74 ποιεῖ. τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος,
ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ
ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ΡΝΕ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰη-
2 σοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν, καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπή-
γαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, ΡΝϚ
μεταμεληθεὶς ἔστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιε-
4 ρεῦσι καὶ πρεσβυτέροις λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα
5 ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ ῥίψας
τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν
6 ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν
Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
7 αἵματός ἐστιν. συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις·
8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σή-
9 μερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφή-
του λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν
τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσρα-
10 ήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως,
καθὰ συνέταξέ μοι κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ΡΝΖ

ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ 12 κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκ 13 ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐ- 14 τῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

ΡΝΗ Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ 15 ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπί- 16 σημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν 17 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; τὸν Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; ᾔδει 18 γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. καθημένου δὲ 19 αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. οἱ 20 δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέ- 21 λετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον Τὸν Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω 22 Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσι πάντες Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ πε- 23 ρισσῶς ἔκραζον λέγοντες Σταυρωθήτω.

ΡΝΘ Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον 24 θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας κατέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵμα-

25 τος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες ΡΞ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν
28 ὅλην τὴν σπεῖραν. καὶ ἐνδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα
29 κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες Χαῖρε βασιλεῦ
30 τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν
31 κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐ-
32 τὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν
33 ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι κρανίου τόπος λε-
34 γόμενος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγ-
35 μένον, καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησε πιεῖν. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλον-
36 37 τες κλῆρον, καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

ΡΞΑ Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δε- 38
ξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. οἱ δὲ παραπορευόμενοι 39
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
καὶ λέγοντες Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν 40
ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς θεοῦ εἶ,
κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιε- 41
ρεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέ-
ρων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. 42
βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν· πέποιθεν ἐπὶ τῷ 43
θεῷ· ῥυσάσθω νῦν, εἰ θέλει, αὐτόν· εἶπε γὰρ ὅτι θεοῦ
εἰμὶ υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέν- 44
τες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

ΡΞΒ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν 45
γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν 46
ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἐλωὶ ἐλωὶ λεμὰ σα-
βακτανί; τουτέστι Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγ-
κατέλιπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες 47
ἔλεγον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς 48
ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ
περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν 49
Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ἄλλος
δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν καὶ ἐξῆλ-
θεν ὕδωρ καὶ αἷμα. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ 50
μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

ΡΞΓ Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' 51

ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ
52 πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν,
καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη-
53 σαν καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν
αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθη-
54 σαν πολλοῖς. ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γι-
νόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς υἱὸς
θεοῦ ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω- ΡΞΔ
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γα-
56 λιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ-
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ,
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ΡΞΕ
Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθή-
58 τευσε τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀπο-
59 δοθῆναι. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν
60 αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ
αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.
61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μα-
ρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, ΡΞϚ

συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος 63 εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον 64 οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη αὐτοῖς ὁ Πι- 65 λᾶτος Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον 66 σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

ΡΞΖ Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ- **28** βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο 2 μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυ- 3 μα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐ- 4 τοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξὶ 5 Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς 6 εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. καὶ ταχὺ 7 πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φό- ΡΞΗ
βου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
9 μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς
λέγων Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐ-
10 τοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει
αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεί-
λατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ΡΞΘ
ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
12 ἅπαντα τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ
13 ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες Εἴπατε, ὅτι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν
14 κοιμωμένων. καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμό-
νος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν·
καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι
τῆς σήμερον ἡμέρας.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γα- ΡΟ
λιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν· οἱ δὲ ἐδίστασαν.
18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων
Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βα-

πτίσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς 20 τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ A
2 (καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
3 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς
4 τρίβους αὐτοῦ) ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ
ἐρήμῳ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν
5 ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰου-
δαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβα-
πτίζοντο ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἐξομολο-
6 γούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης
ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι
7 ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσε λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
8 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς
ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.
9 Ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς B

ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

Γ 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Δ 14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ 15 καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 16 καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος, ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθουν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Ε 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς

22 σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν, καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν
24 πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά
25 σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ
26 Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ με-
27 γάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας Τί ἐστι τοῦτο διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρ-
28 τοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλθεν εἰς τὴν ϛ οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰω-
30 άννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα,
31 καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
32 ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
33 κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. καὶ ἦν ὅλη
34 ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμό-

νια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν τὰ δαιμόνια λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν αὐτὸν χριστὸν εἶναι.

Ζ Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν εἰς ἔρημον 35 τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν Σί- 36 μων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγου- 37 σιν αὐτῷ, ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

Η Καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχο- 38 μένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθε κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς 39 αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν 40 αὐτόν, λέγων αὐτῷ Κύριε, ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνῃ με καθαρίσαι. καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ 41 ἥψατο, καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθὺς 42 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβρι- 43 μησάμενος αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει 44 αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ δια- 45 φημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

Θ Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, 2 ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν, καὶ συνήχθησαν πολλοί, 2 ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλά-

3 λει αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐ-
4 τὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυ-
νάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγα-
σαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι
5 τὸν κράββατον, ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. καὶ
ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτι-
6 κῷ Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. ἦσαν δέ τινες
τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν
7 ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ὅτι οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφη-
μεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ
8 θεός; καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐ-
τοῦ ὅ τι διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει Τί ταῦτα
9 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώ-
τερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγείρου καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου
10 καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει
11 τῷ παραλυτικῷ Σοὶ λέγω, ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββα-
12 τόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη καὶ
εὐθὺς ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων,
ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεόν, ὅτι
οὕτως οὐδέποτε εἴδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ I
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν
14 αὐτούς. καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλ-
φαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει

αὐτῷ Ἀκολούθει *μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.*

ΙΑ Καὶ *γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ,* 15 *καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ* Ἰη*σοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν* Φα*ρισαίων* 16 *ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐσθίει. καὶ ἀκούσας ὁ* Ἰη*σοῦς λέ-* 17 *γει αὐτοῖς, ὅτι οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.*

ΙΒ Καὶ *ἦσαν οἱ μαθηταὶ* Ἰω*άννου καὶ οἱ* Φα*ρισαῖοι νη-* 18 *στεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ* Δι*ὰ τί οἱ μαθηταὶ* Ἰω*άννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν* Φα*ρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς* 19 *ὁ* Ἰη*σοῦς* Μ*ὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶ νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσι τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύ-* 20 *σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς* 21 *ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ* 22 *οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυ-*

ται καὶ οἱ ἀσκοί, ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διαπορεύεσθαι ΙΓ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο 24 ὁδοποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί ποιοῦσι τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ 25 ἔξεστιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐ-26 τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς 27 ἱερεῖς, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ 28 οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς συναγωγήν. καὶ ἦν ἐκεῖ ΙΔ 2 ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ παρε-τήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, 3 ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ τὴν χεῖρα 4 ἔχοντι ξηράν Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. καὶ λέγει αὐ-τοῖς Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-ποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπού-μενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινε, καὶ 6 ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρι-

σχῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν
κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

ΙΕ Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησε πρὸς 7
τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκο-
λούθησεν, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας 8
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα
πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα ποιεῖ, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάρια προσκαρ- 9
τερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν·
πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα 10
αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. καὶ τὰ πνεύ- 11
ματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπι-
πτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φα- 12
νερὸν ποιήσωσιν. καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκα- 13
λεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

Ιϛ Καὶ ἐποίησε δώδεκα οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν 14
ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν
καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. καὶ ἐποί- 15
ησε τοὺς δώδεκα καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέ- 16
τρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην 17
τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὄνο-
μα Βοανεργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν καὶ 18
Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θω-
μᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον
καὶ Σίμωνα τὸν καναναῖον καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς 19

20 καὶ παρέδωκεν αὐτόν. καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον, καὶ συν-
ἔρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς
21 μηδὲ ἄρτον Φαγεῖν. καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ
22 ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, ὅτι ἐξέστη. καὶ
οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλε-
γον, ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
23 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσκαλεσάμε-
νος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύνα-
24 ται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασιλεία
ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία
25 ἐκείνη. καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δυνήσεται
26 ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ'
ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ τέλος
27 ἔχει. ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυ-
ροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶ-
τον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρ-
28 πάσει. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφη-
29 μίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ
εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
30 αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος· ὅτι
31 ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. καὶ ἔρχονται ἡ μήτηρ
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέ-
32 στειλαν πρὸς αὐτόν, καλοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο
περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ
33 σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσί σε. καὶ ἀποκρι-

θεὶς αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί; περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὃς ἂν ποιήσῃ τὰ θελήματα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. 34 35

ΙΖ Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ Ἀκούετε· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες καὶ ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς, καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθησαν καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν Ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 4 2 3 4 5 6 7 8 9

ΙΗ Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας 10 11

τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξωθεν ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα
12 γίνεται, ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ
ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέ-
13 ψωσι καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε
τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβο-
14 15 λὰς γνώσεσθε; ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δέ
εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, οἳ
ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει
16 τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. καὶ οὗτοί εἰσιν
ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκού-
σωσι τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐ-
17 τόν, καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαι-
ροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
18 λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς
τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
19 ἀκούσαντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη
τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπο-
ρευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνε-
20 ται. καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπα-
ρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται
καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκα-
21 τόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα
22 ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ἐὰν μὴ
ἵνα φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα φα-
23 24 νερωθῇ. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. καὶ ἔλεγεν

αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν· ὃς γὰρ 25 ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ 26 βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέ- 27 ραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνεται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον εἶτεν 28 στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ 29 παραδῷ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. καὶ ἔλεγε Πῶς ὁμοιώσω- 30 μεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ 31 τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται 32 μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς 33 πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ᾽ 34 ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυε πάντα.

ΙΘ Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενο- 35 μένης Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον 36 παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη 37 ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον,

38 ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει
39 σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ
40 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ
41 εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε; οὔπω ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν K
2 τῶν Γερασηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
3 ματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν
4 δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμά-
5 σαι, καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων
6 ἑαυτὸν λίθοις. καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν
7 ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτὸν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ
8 ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ
9 ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ λέ-

γει αὐτῷ Λεγεὼν ὄνομά μοί ἐστιν, ὅτι πολλοί ἐσμεν.
καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ 10
ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοί- 11
ρων μεγάλη βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέ- 12
γοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς
εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντα τὰ 13
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους,
καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς 14
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί
ἐστι τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ 15
θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν Λεγεῶνα, καὶ
ἐφοβήθησαν, καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς 16
ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ 17
ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν. καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκά- 18
λει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. καὶ οὐκ 19
ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὕπαγε εἰς τὸν
οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς
ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκε καὶ ἠλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε 20
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

ΚΑ Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν πλοίῳ πάλιν εἰς 21
τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν

22 παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς
23 τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν
24 ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς
25 καὶ συνέθλιβον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵμα-
26 τος δώδεκα ἔτη καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
28 ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γάρ, ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι.
29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ
30 ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγε Τίς
31 μου ἥψατο τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις
32 Τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιή-
33 σασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν
34 αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην καὶ ἴσθι
35 ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες, ὅτι ἡ θυ-

γάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;
ὁ δὲ Ἰησοῦς *παρακούσας τὸν λόγον τὸν λαλούμενον,* 36
λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ Μὴ *φοβοῦ, μόνον πίστευε.*
καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι, εἰ 37
μὴ τὸν Πέτρον *καὶ* Ἰάκωβον *καὶ* Ἰωάννην *τὸν ἀδελ-*
φὸν Ἰακώβου. *καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυν-* 38
αγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλα-
λάζοντας πολλά, καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς Τί *θορυ-* 39
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν 40
πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ
τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται
ὅπου ἦν τὸ παιδίον. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παι- 41
δίου λέγει αὐτῇ Ταλιθὰ *κοῦμι, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμε-*
νον Τὸ *κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι. καὶ εὐθὺς ἀνέστη* 42
τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα.
καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστείλατο 43
αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο, καὶ εἶπε δοθῆναι
αὐτῇ φαγεῖν.

ΚΒ Καὶ *ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα* 6
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ 2
γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγω-
γῇ. καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες
Πόθεν *τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ,*
καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινό-
μεναι; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας 3

καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς
4 ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ ἐν
5 τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖ-
6 ρας ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύμασε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ΚΓ ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον,
9 μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας.
10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν,
11 ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν πο-
12 δῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυ-
13 ξαν ἵνα μετανοῶσιν, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγέ- ΚΔ νετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν
15 αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι Ἠλίας ἐστίν·

ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα 16 Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀπο- 17 στείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· ἔλεγε γὰρ ὁ 18 Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ 19 καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· ὁ γὰρ 20 Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον συνετήρει αὐτὸν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. καὶ γε- 21 νομένης ἡμέρας εὐκαίρου ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσ- 22 ελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε τῷ κορασίῳ Αἴτησόν με ὃ ἂν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· καὶ ὤμοσεν αὐτῇ Ὅ τι ἂν με αἰτήσῃς 23 δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ ἐξελ- 24 θοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπε Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. καὶ εἰσελθοῦ- 25 σα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γε- 26 νόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακει-

27 μένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι
28 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κορά-
29 σιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ΚΕ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδα-
31 ξαν. καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐ-
32 καίρουν. καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ'
33 ἰδίαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προ-
34 ῆλθον αὐτούς. καὶ ἐξελθὼν εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα
35 ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα
36 πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγω-
37 σιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν;

ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε, ἴδετε. 38
καὶ γνόντες λέγουσι Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέ- 39
ταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια
ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, 40
κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς 41
πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους καὶ
ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσιν. καὶ ἔφαγον πάντες 42
καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφί- 43
νων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ 44
φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

Κϛ Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 45
εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊ-
δάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμε- 46
νος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ 47
ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης,
καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασα- 48
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν (ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς) περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἤθελε
παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσ- 49
σης περιπατοῦντα, ἔδοξαν ὅτι Φάντασμά ἐστι καὶ
ἀνέκραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθη- 50
σαν ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησε μετ᾽ αὐτῶν· καὶ λέγει αὐ-
τοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη 51

πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
52 καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο· οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ
τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ ΚΖ
54 καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
55 πλοίου, εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν περιέδραμον ὅλην τὴν
χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβ6άτοις τοὺς
56 κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστιν. καὶ
ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς
ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας,
καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται, καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ
ἐσώζοντο.

7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες ΚΗ
2 τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. καὶ ἰδόν-
τες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τουτ-
3 έστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσι τοὺς ἄρτους (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι
καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς
χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν
4 πρεσβυτέρων, καὶ ἀπ' ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται,
οὐκ ἐσθίουσιν. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἅπερ ἔλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλ-
5 κίων) καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ
τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν
6 ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Καλῶς ἐπροφή-

τευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, ὅτι ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέβον- 7 ταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδο- 8 σιν τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε 9 τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρῆτε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπε Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μη- 10 τέρα σου, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος 11 τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Κορβᾶν (ὅ ἐστι δῶρον) ὃ ἂν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι 12 τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 13 τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν 14 τὸν ὄχλον λέγει αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμε- 15 νον εἰς αὐτὸν τὸ κοινοῦν αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

ΚΘ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώ- 17 των αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. καὶ 18 λέγει αὐτοῖς Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ 19 εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα.

20 ἔλεγε δέ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο
21 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν
ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορ-
22 νεῖαι, κλοπαὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι,
δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία,
23 ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσω-
θεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου Λ
καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελε
25 γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. ἀλλ' εὐθὺς ἀκού-
σασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πό-
26 δας αὐτοῦ· ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Σύρα Φοινίκισσα
τῷ γένει. καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ
27 ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶ-
τον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστι καλὸν λαβεῖν
28 τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. ἡ
δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνά-
ρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων
29 τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον
ὕπαγε· ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον.
30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρε τὸ παιδίον
βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξελη-
λυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθε διὰ ΛΑ
Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον

τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ 32
μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ
τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου 33
κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα
αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ καὶ 34
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξε καὶ λέγει αὐτῷ
Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι Διανοίχθητι. καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ 35
αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ,
καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ 36
λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον
περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσον- 37
το, λέγοντες Καλῶς πάντα πεποίηκεν, ὡς καὶ τοὺς
κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

ΛΒ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄν- 8
τος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ 2
τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραις τρισὶ προσμένουσι καὶ
οὐκ ἔχουσι τί φάγωσιν. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νή- 3
στεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί
τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐ- 4
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις
ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; καὶ ἠρώτα αὐτούς 5
Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτά. καὶ παραγ- 6
γέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν, καὶ παρέθη-

7 καν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογή-
8 σας αὐτὰ εἶπε καὶ ταῦτα παρατιθέναι. καὶ ἔφαγον
καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμά-
9 των, ἑπτὰ σπυρίδας· ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς αὐτὸς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν ΛΓ
11 μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. καὶ
ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζη-
τοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειρά-
12 ζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ
λέγει Τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω,
13 εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐ-
τούς, πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ΛΔ
15 ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διε-
στέλλετο αὐτοῖς λέγων Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς
16 ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ
διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχου-
17 σιν. καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι
ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε, πε-
18 πωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχον-
τες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ
19 οὐ μνημονεύετε, ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς
τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων
20 πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. ὅτε τοὺς ἑπτὰ
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα

κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτά. *καὶ ἔλε-* 21
γεν αὐτοῖς Πῶς *οὐ νοεῖτε;*

ΛΕ Καὶ *ἔρχονται εἰς* Βηθσαϊδάν. *καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυ-* 22
φλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.
καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήνεγκεν 23
αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα
αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ
τι βλέπεις; καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε Βλέπω *τοὺς ἀνθρώ-* 24
πους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν 25
ἔθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέ-
βλεψε καὶ ἀποκατέστη καὶ ἐνέβλεπε τηλαυγῶς
ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέ- 26
γων Μηδὲ *εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.*

Λϛ Καὶ *ἐξῆλθεν ὁ* Ἰησοῦς *καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς* 27
τὰς κώμας Καισαρείας *τῆς* Φιλίππου. *καὶ ἐν τῇ ὁδῷ*
ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς Τίνα *με*
λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγον- 28
τες, ὅτι Ἰωάννην *τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι* Ἠλίαν,
ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα 29
αὐτούς Ὑμεῖς *δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ*
Πέτρος *λέγει αὐτῷ* Σὺ *εἶ ὁ χριστός. καὶ ἐπετίμησεν* 30
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἤρξατο δι- 31
δάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ
παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ
τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆ-
ναι. καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ παρρησίᾳ 32

τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν,
33 ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησε Πέτρῳ καὶ λέγει Ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλ-
34 λὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον
σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Εἴ τις θέλει
ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
35 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν
θέλῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς
δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
36 εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον,
κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν
37 αὐτοῦ; τί γὰρ δῷ ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
38 ἑαυτοῦ; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρ-
τωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐ-
τὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
9 τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες ὧδε τῶν ἑστηκότων, οἵτι-
νες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν ΛΖ
Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετε-
3 μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγέ-
νετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς

οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας 4 σὺν Μωϋσῇ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ 5 ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν. οὐ γὰρ 6 ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. καὶ ἐγένετο 7 νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα 8 εἶδον μετὰ ἑαυτῶν, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. καὶ κα- 9 ταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκρά- 10 τησαν πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅ τι λέ- 11 γουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθι- 12 στάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ; ἀλλὰ λέ- 13 γω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ ἐλ- 14 θόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. καὶ 15 εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐ- 16 τούς Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ 17

εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
18 πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου
19 ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς αὐτοῖς λέγει Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς
ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐ-
20 τὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν
αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πε-
21 σὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε
τὸν πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ἕως τοῦτο γέ-
22 γονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ παιδιόθεν· καὶ πολλάκις
καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ
αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς
23 ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ Εἰ δύνῃ, πάντα
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ
25 παιδίου ἔλεγε Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ Τὸ ἄλαλον καὶ
κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ,
26 καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ κράξας καὶ πολλὰ
σπαράξας ἐξῆλθεν, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς
27 πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ΛΗ
κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν Ὅ τι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθη-

μεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο τὸ γένος 29
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

ΛΘ Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες ἐπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, 30
καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθη- 31
τὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
ραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερω- 32
τῆσαι.

Μ Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό- 33
μενος ἐπηρώτα αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; οἱ 34
δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ
ὁδῷ, τίς μείζων. καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα 35
καὶ λέγει αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται
πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. καὶ λαβὼν παι- 36
δίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισά-
μενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παι- 37
δίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ
ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀπο-
στείλαντά με. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης Διδάσκαλε, εἴ- 38
δομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰη- 39
σοῦς εἶπε Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς
ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται
ταχὺ κακολογῆσαί με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, 40
ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον 41

ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν
42 ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. καὶ ὃς ἂν σκαν-
δαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς
ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος
ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν
43 θάλασσαν. καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκο-
ψον αὐτήν· καλόν ἐστί σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
44 ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέ-
45 ενναν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστί σε εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
47 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου
σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σέ ἐστι μονό-
φθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
48 ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς γέενναν, ὅπου ὁ σκώ-
49 ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. πᾶς
50 γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ
ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε
ἐν ἑαυτοῖς ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰου- ΜΑ
δαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πά-
λιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν
2 αὐτούς. καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτόν,
εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μω-
4 ϋσῆς; οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψε Μωϋσῆς βιβλίον ἀπο-

στασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 5
τοῖς Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
ἐντολὴν ταύτην· ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ 6
ἐποίησεν αὐτούς. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 7
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἔσονται οἱ δύο 8
εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.
ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. καὶ 9 10
εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων
αὐτόν. καὶ λέγει αὐτοῖς Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 11
αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ 12
ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλ-
λον, μοιχᾶται. καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐ- 13
τῶν ἅψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ἰδὼν 14
ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 15
ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ 16
κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

MB Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς 17
καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε
ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ 18
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς
ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ φο- 19
νεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ

20 τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
21 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας
αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἕν σε ὑστερεῖ·
ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ
22 ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ
δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν
23 γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. καὶ περιβλεψάμενος ὁ
Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ
τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσε-
24 λεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς
Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
25 θεοῦ εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυ-
μαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
26 βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ-
σοντο, λέγοντες πρὸς αὐτόν Καὶ τίς δύναται σωθῆ-
27 ναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει Παρὰ ἀνθρώ-
ποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνα-
28 τὰ παρὰ θεῷ. ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ
29 ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. ἔφη
ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν
οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ
τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγε-
30 λίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ
μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν

τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσον- 31
ται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. ἦσαν δὲ ἐν 32
τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προά-
γων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκο-
λουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώ-
δεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμ-
βαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ 33
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐμπαίξουσιν αὐ- 34
τῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν
καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ 35
δύο υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέ-
λομεν ἵνα ὃ ἂν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν 36
αὐτοῖς Τί θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ 37
Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν
καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 38
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βα-
πτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς 39
εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ 40
καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν
δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα 41
ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. καὶ 42

προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας
44 γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἂν
45 θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ΜΓ ἀπὸ Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιός τυφλὸς προσαίτης
47 ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Ναζαρηνός, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν Υἱὲ Δαυὶδ
48 Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτὸν πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυίδ,
49 ἐλέησόν με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ Θάρσει,
50 ἔγειραι, φωνεῖ σε· ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
51 ἀναπηδήσας ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς
52 εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγῆ ΜΔ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο

τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν 2
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι
εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
οὔπω ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.
καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ 3
κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς ἀποστέλλει πάλιν
αὐτὸν ὧδε. καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον 4
πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.
καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποι- 5
εῖτε λύοντες τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶ- 6
πεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ φέρουσι τὸν 7
πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ
ἱμάτια ἑαυτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. καὶ πολλοὶ 8
τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ
στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν, καὶ οἱ προάγον- 9
τες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὡσαννά, εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, εὐλογημένη ἡ 10
ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ, ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ 11
ἱερόν, καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὀψίας ἤδη οὔσης
ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

ΜΕ *Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας* 12
ἐπείνασεν, καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν 13
φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν
ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς
οὐκ ἦν σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς 14

τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ ἤκουον οἱ
15 μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ
εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πω-
16 λούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, καὶ οὐκ ἤφιεν
17 ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐδίδασκε
καὶ ἔλεγεν Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσ-
ευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποι-
18 ήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσω-
σιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν· πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσ-
19 σετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο,
ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμ- Μϛ
21 μένην ἐκ ῥιζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐ-
22 τῷ Ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ.
23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρ-
θητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γί-
24 νεται, ἔσται αὐτῷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε,
25 καὶ ἔσται ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι,
ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ 27
περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἔλε- 28
γον αὐτῷ Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς
σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ 29
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον,
καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, 30
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. καὶ διελογίζοντο πρὸς 31
ἑαυτούς, λέγοντες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ
Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλ' εἴπωμεν Ἐξ 32
ἀνθρώπων ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον· ἅπαντες γὰρ εἶχον
τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες 33
τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ. καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν **12**
Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκε φρα-
γμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησε πύργον,
καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ 2
ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα
παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπε-
λῶνος. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κε- 3
νόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον, 4
κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμασαν. καὶ ἄλλον ἀπέ- 5
στειλε, κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους,
οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτιννύντες. ἔτι ἕνα εἶχεν 6

υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐ-
7 τοὺς λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι
δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται
8 ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ
9 ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί ποιήσει ὁ κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γε-
10 ωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν
γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν
12 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι καὶ ἐφο-
βήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν
παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων ΜΖ
14 καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. καὶ
ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
θὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν
τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ
15 οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπό-
κρισιν εἶπεν αὐτοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
16 δηνάριον, ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς
Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐ-
17 τῷ Καίσαρος. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε
Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον

ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵ- 18
τινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων
αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, 19
ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα
καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα καὶ 20
ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. καὶ ὁ δεύτερος ἔλα- 21
βεν αὐτὴν καὶ ἀπέθανε μὴ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ
ὁ τρίτος ὡσαύτως, καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. 22
ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. ἐν τῇ ἀναστά- 23
σει τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐ-
τὴν γυναῖκα. ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐ διὰ τοῦτο 24
πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε 25
γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ 26
βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ
θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ
θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πολὺ 27
πλανᾶσθε. καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας 28
αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
ἐπηρώτησεν αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς αὐτῷ, ὅτι πρώτη ἐστίν Ἄκουε Ἰσρα- 29
ήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, καὶ ἀγαπήσεις 30
κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης

ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
31 ἰσχύος σου. δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.
32 εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ᾽
ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστὶ καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
33 αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐξ
ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστι
34 πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς
ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ Οὐ
μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς
35 οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς ἔλεγε διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ Πῶς λέγουσιν
36 οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυίδ ἐστιν; αὐτὸς
Δαυὶδ εἶπε τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ Εἶπε κύριος τῷ
κυρίῳ μου Κάθισον ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
37 θρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. αὐτὸς Δαυὶδ λέ-
γει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ
38 πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ ἔλεγε Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων
ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
39 ραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρω-
40 τοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας
τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι
λήψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει ΜΗ

πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, καὶ ἐλθοῦσα 42 μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐ- 43 τοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλε τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυ-λάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβα- 44 λον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΜΘ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ **13** εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λί-θοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ 2 Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφε-θῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. καὶ καθ- 3 ημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα 4 ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συν-τελεῖσθαι πάντα; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐ- 5 τοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· πολλοὶ ἐλεύσον- 6 ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούητε πολέμους καὶ 7 ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ 8 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. βλέπετε δὲ ὑμεῖς 9

ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συν-
αγωγάς, δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων
10 σταθήσεσθε ἕνεκα ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. καὶ εἰς
πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε
τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἂν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες,
12 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς
ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπανα-
στήσεται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς,
13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.
14 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν
δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου
οὐ δεῖ (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
15 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ κα-
ταβάτω μηδὲ εἰσελθέτω τι ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω
17 ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχού-
σαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 19 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. ἔσονται γὰρ
αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ
20 οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσε κύριος τὰς ἡμέ-
ρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλε-
21 κτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. καὶ τότε
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἴδε ὧδε ὁ χριστὸς καὶ ἴδε ἐκεῖ,

μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ 22
ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς
τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς 23
δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. ἀλλὰ ἐν ἐκεί- 24
ναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐ-
τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτον- 25
τες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσον-
ται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμε- 26
νον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς 27
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου
γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε 28
τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γέ-
νηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς τὸ
θέρος ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γι- 29
νόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν 30
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις
ὅτου ταῦτα πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ- 31
ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ παρελεύσονται.

N Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, 32
οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός 33
ἐστιν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ 34
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις ἑαυτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ
ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφω-
36 νίας ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύ-
37 δοντας. ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω Γρηγορεῖτε.
14 ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν
2 δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος NA τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς, συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφα-
4 λῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς Εἰς
5 τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων
6 καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέ-
7 χετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς πάντοτε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
8 τοτε ἔχετε. ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβε μυρίσαι τὸ
9 σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριὼθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε NB

πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. οἱ δὲ 11
*ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύ-
ριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδῷ.
καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα* 12
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ *θέλεις
ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ* 13
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς
'Υπάγετε *εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρω-
πος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,
καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ* 14
διδάσκαλος λέγει Ποῦ *ἐστι τὸ κατάλυμά μου, ὅπου
τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς* 15
*ὑμῖν δείξει ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· καὶ
ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλ-* 16
*θον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ
ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.*

ΝΓ Καὶ *ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.* 17
καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ 'Ιησοῦς *εἶπεν* 18
'Αμὴν *λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, τῶν
ἐσθιόντων μετ' ἐμοῦ. ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν* 19
αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς Μήτι *ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς* 20
Εἷς *τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον. ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς* 21
*γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ,
δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ,
εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. καὶ ἐσθιόντων* 22

αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐ-
23 τοῖς καὶ εἶπε Λάβετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. καὶ
λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ
24 ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπε Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά
μου, τὸ τῆς διαθήκης, τὸ ἐκχυνόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γεν-
νήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
26 αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ
ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλι- ΝΔ
σθήσεσθε, ὅτι γέγραπται Πατάξω τὸν ποιμένα καὶ
28 τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερ-
29 θῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέ-
τρος ἔφη αὐτῷ Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται,
30 ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέ-
31 κτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ ἐκπερισσῶς
ἐλάλει Ἐὰν δέῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρ-
32 νήσομαι. ὡσαύτως καὶ πάντες ἔλεγον. καὶ ἔρχονται
εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ λέγει τοῖς
33 μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. καὶ
παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν
Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδη-
34 μονεῖν, καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή
35 μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ
προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο

ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ 36
ἔλεγεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ
θέλω, ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς 37
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων, καθεύδεις;
οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ 38
προσεύχεσθε ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν
πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν 39
ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. καὶ πά- 40
λιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν
τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέ- 41
γει αὐτοῖς Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.
ἀπέχει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, 42
ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

ΝΕ Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ὁ Ἰού- 43
δας, εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ πα- 44
ραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπάγετε
ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει 45
Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς 46
χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. εἷς δέ τις τῶν παρε- 47
στηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦ-

48 λον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατεῖτέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γρα-
50 51 φαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. καὶ νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα
52 ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ- Νϛ
54 τεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ
55 θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ
56 θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέ-
58 γοντες, ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν
59 ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως
60 ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν ὅ
61 τι οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει

αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ 62
Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχό-
μενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 63
διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει Τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν 64
φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι
θανάτου. καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περι- 65
καλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν
καὶ λέγειν αὐτῷ Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥα-
πίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον. καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω 66
ἐν τῇ αὐλῇ, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέ-
ως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα 67
αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα, τοῦ
Ἰησοῦ. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων Οὔτε οἶδα, οὔτε ἐπίστα- 68
μαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον.
καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν εἶπε τοῖς παρεστῶσιν, 69
ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ 70
μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ Ἀλη-
θῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. ὁ δὲ ἤρξατο 71
ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον τοῦτον ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ 72
ἐφώνησεν, καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα, ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα δὶς φωνῆσαι τρίς
με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

NZ Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς 15

μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέ-
2 δωκαν Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ
3 λέγει Σὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς
4 πολλά. ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων
5 Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν
6 Πιλᾶτον. κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέ-
7 σμιον, ὅνπερ ᾐτοῦντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
8 φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰ-
9 τεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
10 Ἰουδαίων; ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώ-
11 κεισαν αὐτόν. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον,
12 ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς Τί οὖν ποιήσω
13 λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν ἔκρα-
14 ξαν Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησε κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν Σταύ-
15 ρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιεῖν, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, παρέδωκε δὲ τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, NH

ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν 17 αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. καὶ ἤρξαντο 18 ἀσπάζεσθαι αὐτόν Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, καὶ 19 ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ 20 ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν. καὶ ἀγγαρεύουσι παρ- 21 άγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶ 22 τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενος κρανίου τόπος. καὶ 23 ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.

ΝΘ Καὶ σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια 24 αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. ἦν 25 δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπι- 26 γραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ σὺν αὐτῷ ἐσταύρωσαν δύο 27 λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες 29 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, σῶσον σε- 30 αυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρ- 31 χιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμ-

ματέων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται
32 σῶσαι, ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ. καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ
33 συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. καὶ γε-
νομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν
34 ἕως ὥρας ἐνάτης. καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς
φωνῇ μεγάλῃ Ἐλωΐ ἐλωΐ λαμὰ σαβαχθανί; ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον Ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές
35 με; καί τινες τῶν ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε
36 Ἠλίαν φωνεῖ· δραμὼν δέ τις γεμίσας σπόγγον ὄξους,
περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων Ἄφετε ἴδω-
37 μεν, εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' Ξ
39 ἄνωθεν ἕως κάτω. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ
ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν Ἀληθῶς
40 οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς θεοῦ ἦν. ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγ-
δαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἡ Ἰωσῆ-
41 τος μήτηρ καὶ Σαλώμη, αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολ-
λαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ΞΑ
43 ὅ ἐστι προσάββατον, ἐλθὼν Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμα-
θαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσ-

δεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, 44 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ ἤδη ἀπέθανεν, καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυ- 45 ρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγο- 46 ράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ 47 Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

ΞΒ Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδα- 16 ληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ 2 λίαν πρωΐ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυ- 3 τάς Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύ- 4 λισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ ἐλθοῦσαι 5 εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν 6 ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ 7 ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ,

προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, 8 καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις. καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΚΑΤΑ

Μ Α Ρ Κ Ο Ν.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Α Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διή- 1
γησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμά-
των, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται 2
καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κἀμοὶ παρ- 3
ηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γρά-
ψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατη- 4
χήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Β Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς 5
Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας
Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών,
καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμ- 6
φότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς
ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ 7
οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν Ἐλισάβετ στεῖρα,
καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν
ἦσαν. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει 8
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος 9
τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν

10 ναὸν τοῦ κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ
11 προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ
αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου
12 τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ
13 φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγ-
γελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέη-
σίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι,
14 καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην, καὶ ἔσται
χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει
15 αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυ-
ρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος
16 ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ
πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν
17 θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλία, ἐπιστρέψαι καρδίας πα-
τέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων,
18 ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπε Ζα-
χαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο;
ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβη-
19 κυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγε-
λος εἶπεν αὐτῷ Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε
20 καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται
ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτι-
21 νες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ

λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο 22 λαλῆσαι αὐτοῖς. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι 23 τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ 24 ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα, ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις 25 αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Γ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γα- 26 βριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα 27 Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπε Χαῖρε, κεχα- 28 ριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διε- 29 ταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μα- 30 ριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλ- 31 λήψῃ ἐν γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου 32 κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν 33 οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγ- 34 γελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ 35

ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ.
36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος
37 ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει
38 παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. εἶπε δὲ Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις Δ ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰού-
40 δα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπά-
41 σατο τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου
42 ἡ Ἐλισάβετ καὶ ἀνεφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ
43 καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα
44 ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύ- Ε
47 ριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ
48 σωτῆρί μου, ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς

δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί, ὅτι ἐποίησέ μοι μεγάλα ὁ δυνατός. 49 καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς 50 γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ἐποίησε 51 κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων 52 καὶ ὕψωσε ταπεινούς, πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν 53 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. ἀντελάβετο 54 Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, καθὼς ἐλά- 55 λησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. ἔμεινε δὲ Μαριὰμ 56 σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

ϛ Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐ- 57 τήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ 58 οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο 59 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, 60 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, ὅτι 61 οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν 62 θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε 63 λέγων Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ 64

65 ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα 66 τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος Ζ 68 ἁγίου· καὶ ἐπροφήτευσε λέγων Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρω- 69 σιν τῷ λαῷ αὐτοῦ καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν 70 οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε διὰ στόμα- 71 τος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων 72 ἡμᾶς, ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ 73 μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς 76 ἡμέραις ἡμῶν. καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον κυρίου ἑτοιμάσαι 77 ὁδοὺς αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐ- 78 τοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημέ- νοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρή- 80 νης. τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύμα-

τι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Η Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα 2 παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύ- 2 οντος τῆς Συρίας Κυρίνου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπο- 3 γράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ἀνέβη δὲ 4 καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθ- λεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δα- υίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ 5 αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ.

Θ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν 6 αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐ- 7 τῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ 8 αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. καὶ ἄγγελος κυρίου 9 ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος 10 Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν 11 σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος 12 ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης 13

ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου
14 αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων Δόξα ἐν ὑψίστοις
θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
16 τὸ γεγονός, ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰω-
17 σὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς
18 περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων
19 πρὸς αὐτούς· ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
20 συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. I

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. IA

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως ἀνήγαγον αὐτὸν
23 εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου, ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν
24 ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν IB

κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.

ΙΓ Καὶ *ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν* Ἱερουσαλήμ, *ᾧ ὄνομα* 25
Συμεών, *καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ* Ἰσραήλ. *καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον* 26
ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι 27
εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, *τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ* 28
εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ εὐλόγησε τὸν θεὸν καὶ εἶπε Νῦν *ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆ-* 29
μά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σω- 30
τήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν 31
λαῶν, Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου 32
Ἰσραήλ. *καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυ-* 33
μάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγη- 34
σεν αὐτοὺς Συμεὼν *καὶ εἶπε πρὸς* Μαριὰμ *τὴν μητέρα αὐτοῦ* Ἰδοὺ *οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ* Ἰσραὴλ *καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. καὶ σοῦ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,* 35
ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

ΙΔ Καὶ *ἦν* Ἄννα *προφῆτις, θυγάτηρ* Φανουήλ, *ἐκ φυ-* 36
λῆς Ἀσήρ, *αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς.*

ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐ-
37 τῆς, καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων,
ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λα-
38 τρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπι-
στᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ΙΕ
ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Να-
40 ζαρέτ. τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πληρού-
41 μενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. καὶ ἐπο-
ρεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ
ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν Ις
43 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέ-
ρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ
παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐ-
44 τοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον
ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι
45 καὶ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς
46 Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ
ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν
μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπε-
47 ρωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ συνέσει
48 καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξε-
πλάγησαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου

κἀγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς 49
Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πα-
τρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα 50
ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν 51
εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ 52
καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

ΙΖ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβε- 3
ρίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς
Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου,
Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς
Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου
τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα 2
καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζα-
χαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περί- 3
χωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων 4
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ
Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος 5
καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς
εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ ὄψεται 6
πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκ- 7
πορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήμα-
τα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελ-

8 λούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν ἀξίους καρποὺς τῆς μετανοίας. καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
10 καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι
11 λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.

12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον ΙΗ
13 πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
14 πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων ΙΘ πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
16 μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς
17 βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ

ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. πολλὰ μὲν οὖν καὶ 18
ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ὁ δὲ Ἡρώ- 19
δης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρω-
διάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ
πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε 20
καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν φυ-
λακῇ.

K Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν 21
καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆ-
ναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 22
σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν
ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν σοὶ εὐδόκησα.

ΚΑ Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά- 23
κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλὶ
τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευῒ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ 24
Ἰωσὴφ τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ 25
Ἡσλὶ τοῦ Ναγγαὶ τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σε- 26
μεῒν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰώδα τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ 27
Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρὶ

ΚΒ Τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ 28
τοῦ Ἢρ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρὶμ τοῦ Ματ- 29
θὰτ τοῦ Λευῒ τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ 30
Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακὶμ

ΚΓ Τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ 31
τοῦ Δαυὶδ τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ 32

33 τοῦ Ναασσὼν τοῦ Ἀρνὶ τοῦ Ἐσρὼμ τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα

34 Τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα ΚΔ
35 τοῦ Ναχὼρ τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ
36 Ἔβερ τοῦ Σάλα τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ
37 τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ
38 Ἰαρὲδ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰν τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ ΚΕ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρή-
2 μῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
3 καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα
4 γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βα- Κϛ
6 σιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἂν
7 θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον
8 ἐμοῦ, ἔσται σου πᾶσα. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν Ἰησοῦς Γέγραπται Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Ἤγαγε δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ ΚΖ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ

τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γάρ, 10
ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ δια-
φυλάξαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε 11
προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ ἀποκριθεὶς 12
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἴρηται Οὐκ ἐκπειράσεις κύ-
ριον τὸν θεόν σου.

ΚΗ *Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέ-* 13
στη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς 14
ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ
φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δο- 15
ξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

ΚΘ *Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ* 16
εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
βάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου· καὶ 17
ἀνοίξας τὸ βιβλίον εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με εὐαγ- 18
γελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με κηρῦξαι αἰχμα- 19
λώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι
τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δε-
κτόν. καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκά- 20
θισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν
ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, ὅτι 21
σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς 22

λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ
23 οὗτος; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ
24 ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε δέ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
25 οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας
26 ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς
27 γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθα-
28 ρίσθη, εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάν-
29 τες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκο-
30 δόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλι- Λ
32 λαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν, καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν
33 ὁ λόγος αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλ-

θες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ·
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ 35
ἔξελθε ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς 36
ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
ἐξέρχονται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα 37
τόπον τῆς περιχώρου.

ΛΑ Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν 38
οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχο-
μένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐ-
τῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, 39
καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει
αὐτοῖς.

ΛΒ Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦν- 40
τας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ
δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν
αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κρά- 41
ζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπι-
τιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν
αὐτὸν εἶναι.

ΛΓ Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον 42
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως
αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽
αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις 43

πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι δεῖ με τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Ἰουδαίας. ΛΔ

5 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ 2 τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδε πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες 3 ἔπλυνον τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκε τοὺς 4 ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ 5 δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πο-7 λύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφό-8 τερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν 10 αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ὧν συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα

Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 11

ΛΕ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, 12 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα 13 ἥψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν 14 αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξε Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Λϛ Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συν- 15 ήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς 16 ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

ΛΖ Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν δι- 17 δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης τῆς κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες 18 φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐ- 19 τὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον

20 ἔμπροσθεν πάντων. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν
21 Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς
22 δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
23 δίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειραι καὶ περιπά-
24 τει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν
25 σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου· καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ᾽ ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν
26 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες, ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε καὶ ἐθεάσατο τελώνην ΛΗ ὀνόματι Λευῒν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν
28 αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν πάντα, ἀνα-
29 στὰς ἠκολούθει αὐτῷ. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων, οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι.
30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν
31 τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀπο-

κριθεὶς Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. 32

ΛΘ Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν. 33 34 35 36 37 38 39

Μ Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχυας ψώχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι τοῖς σάββασιν; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Ἰησοῦς 6 2 3

Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν
4 αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγε καὶ
ἔδωκε τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ
5 μόνους τοὺς ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Κύριός ἐστι τοῦ
σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς ΜΑ
τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ,
7 καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· παρετηροῦντο δὲ
αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαβ-
8 βάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. αὐτὸς
δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπε δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ
ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέ-
9 σον· καὶ ἀναστὰς ἔστη. εἶπε δὲ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς
Ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι
10 ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ περι-
βλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ Ἔκτεινον τὴν
χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ
11 αὐτοῦ. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν
πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐ- ΜΒ
τὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων
13 ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα,
προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος
ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν,
14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν

ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκω- 15 βον Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγέ- 16 νετο προδότης, καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ 17 τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων 18 ἐθεραπεύοντο, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐ- 19 τοῦ, ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

ΜΓ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς 20 μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μακάριοι οἱ πεινῶν- 21 τες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν 22 ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ 23 ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24 πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

ΜΔ Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. 25

οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.
26 οὐαὶ ὅταν ὑμᾶς καλῶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι·
κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις.

27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ΜΕ
28 ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλο-
γεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν
ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν Μϛ
ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν
χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.

30 Παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ ΜΖ
31 σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν
32 οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε
τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶ-
33 σιν. καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
34 αὐτὸ ποιοῦσιν. καὶ ἐὰν δανείσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε
λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρ-
35 τωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. πλὴν
ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ
δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρη-
στός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.

36 Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρ- ΜΗ
37 μων ἐστίν. καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. καὶ μὴ

δικάζετε, καὶ οὐ μὴ δικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν 38 πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. εἶπε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς Μήτι 39 δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται;

ΜΘ Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτι- 40 σμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. τί δὲ 41 βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, 42 ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν 43 ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ 44 ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. ὁ 45 ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. τί δέ με καλεῖτε Κύριε κύριε, 46 καὶ οὐ ποιεῖτε ὃ λέγω;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λό- N
γων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε
καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημ-
μύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν, διὰ τὸ κα-
49 λῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιή-
σας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ
τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός,
καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας
ἐκείνης μέγα.

7 Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς NA
2 ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. ἑκατον-
τάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾶν,
3 ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.
4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐ-
τὸν σπουδαίως λέγοντες, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ
5 τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγω-
6 γὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο
σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ
τῆς οἰκίας, ἔπεμψε φίλους ὁ ἑκατοντάρχης, λέγων
αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα
7 ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς, διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα
πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς

μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσό- 8
μενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τού-
τῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου,
καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, 9
καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε Λέγω
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ 10
ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν
δοῦλον ὑγιαίνοντα.

ΝΒ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ἐπορεύθη εἰς πόλιν κα- 11
λουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς 12
πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς
τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς
πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος 13
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ κλαῖε·
καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες 14
ἔστησαν. καὶ εἶπε Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ 15
ἐκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ 16
ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες, ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη
ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐ- 17
τοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

ΝΓ Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ 18
πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν 19

μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν κύριον, λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;
20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων Σὺ
21 εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο
22 βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
23 γελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευό-
25 μενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν,
27 καὶ περισσότερον προφήτου· οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν
28 σου. λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
29 θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας

ΝΔ

καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ 30 τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

ΝΕ Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύ- 31 της, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς 32 ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἃ λέγει Ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν 33 καὶ οὐκ ἐκλαύσατε· ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μὴ ἔσθων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πί- 34 νων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σο- 35 φία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς.

Νϛ Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ 36 μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρ- 37 τωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα 38 ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος 39 ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν ὁ προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. καὶ ἀπο- 40

κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι
41 εἰπεῖν. ὁ δὲ Διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν. Δύο χρεωφει-
42 λέται ἦσαν δανειστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεν-
τακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων αὐτῶν
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον
43 ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν Ὑπολαμ-
βάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
44 Ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ
Σίμωνι ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν
σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας·
αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς
45 θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη
δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς
46 πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ
47 μύρῳ ἤλειψε τοὺς πόδας μου. οὗ χάριν, λέγω σοι,
ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπη-
σε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, καὶ ὀλίγον ἀγαπᾷ.
48 49 εἶπε δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρ-
ξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός
50 ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; εἶπε δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε ΝΖ
κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμε-
νος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,
2 καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευ-
μάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη

Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ 3
Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

ΝΗ Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς Ἐξῆλ- 5
θεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτά. καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ πέτραν καὶ φυὲν ἐξη- 6
ράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν 7
μέσῳ τῶν ἀκανθῶν· συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγα- 8
θὴν καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. ἐπη- 9
ρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς αὕτη εἴη παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια 10
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν 11
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκού- 12
σαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι μετὰ 13
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ

14 ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ 15 τελεσφοροῦσιν. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λό-16 γον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω 17 κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν. οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυ-18 φον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ΝΘ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν 20 ὄχλον. ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ-21 φοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θέλοντές σε. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη Ξ εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνή-23 χθησαν· πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου, καὶ συνεπληροῦντο καὶ 24 ἐκινδύνευον. προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες

Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ποῦ 25 ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι; καὶ κατέπλευσαν εἰς 26 τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας.

ΞΑ Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησέ τις ἀνὴρ 27 ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσ- 28 έπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃς. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρ- 29 τῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ἀπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐ- 30 τὸν ὁ Ἰησοῦς Τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπε Λεγεών· ὅτι εἰσῆλθε δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. καὶ παρε- 31 κάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν· ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη 32 ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελ- 33 θόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς

τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
34 εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες
τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ
35 εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον
πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ'
οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα
36 παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγει-
37 λαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ
ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γε-
ρασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συν-
είχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαι- ΞΒ
μόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν λέγων
39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι
ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κη-
ρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐ- ΞΓ
τὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος· καὶ οὗτος ἄρ-
χων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς
πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
42 αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώ-
δεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν,
43 οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν· καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐ-
44 δενὸς θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ

κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Τίς ὁ 45 ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων 46 δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι 47 οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ 48 Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρ- 49 χισυναγώγου λέγων, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας 50 ἀπεκρίθη αὐτῷ Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν 51 τινὰς σὺν αὐτῷ, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε Μὴ 52 κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατ- 53 εγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ κρατή- 54 σας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων Ἡ παῖς, ἔγειραι. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παρα- 55 χρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέ- 56 στησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΞΔ Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκε δύναμιν 9

αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νό-
2 σους θεραπεύειν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν
3 βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς
Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν
μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε δύο χιτῶνας ἔχειν.
4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖ-
5 θεν ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερ-
χόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν
ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.
6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελι-
ζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ΞΕ
πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι
8 Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ὑπὸ τινῶν δὲ ὅτι Ἠλίας
ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέ-
9 στη. εἶπε δὲ ὁ Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα·
τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ Ξϛ
ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς συνεχώρησε κατ'
11 ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι
γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς
ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς
χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώ- ΞΖ
δεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέν-

τες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσι καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς Δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ 13 εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτε πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα· ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεν- 14 τακισχίλιοι. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ 15 ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ 16 τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφα- 17 γον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη το περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

ΞΗ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ 18 μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; οἱ δὲ 19 ἀποκριθέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 20 Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ 21 δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ λέγειν τοῦτο, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν 22 καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ΞΘ ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυ-
24 ρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗ-
25 τος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδή-σας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιω-
26 θείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λό-γους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
27 ἁγίων ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς· εἰσί τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέ- Ο ραι ὀκτώ, παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰά-
29 κωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐ-τοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστρά-
30 πτων. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες
31 ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.
32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ, διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς
33 δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι,

καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ 34 αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗ- 35 τός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος. 36 καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

ΟΑ Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν 37 ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ 38 ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησε λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν· καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης 39 κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόλις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν. καὶ ἐδεήθην τῶν 40 μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος 41 καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ 42 προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ 43 μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

ΟΒ Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπε

44 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
46 εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μεί-
47 ζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ
48 παρ' ἑαυτῷ καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἂν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστι μέγας.
49 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύ-
50 ομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ΟΓ ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισε
52 τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον
53 εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὡς ἑτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον ἦν πορευόμενον εἰς
54 Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι

ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; στραφεὶς δὲ 55
ἐπετίμησεν αὐτοῖς. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. 56

ΟΔ Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ τις πρὸς 57
αὐτόν Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. καὶ εἶπεν 58
αὐτῷ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. εἶπε δὲ 59
πρὸς ἕτερον Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε Κύριε, ἐπίτρε-
ψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου.
εἶπε δὲ αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυ- 60
τῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλεί-
αν τοῦ θεοῦ. εἶπε δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, 61
κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς
τὸν οἶκόν μου. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν 62
χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός
ἐστι τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

ΟΕ Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἑτέρους ἑβδομή- **10**
κοντα δύο, καὶ ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς
ἔρχεσθαι. ἔλεγε δὲ πρὸς αὐτούς Ὁ μὲν θερισμὸς πο- 2
λύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου
τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ. ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν 3
μέσῳ λύκων. μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ 4
ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς 5
ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ

6 οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν ἐκεῖ ᾖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μή γε, ἐφ'
7 ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς ΟϚ
9 ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἤγγικεν ἐφ'
10 ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα-
11 τείας αὐτῆς εἴπατε Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βα-
12 σιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
13 ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν.
14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει
15 ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ Καφαρναοὺμ μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω-
16 θήσῃ ἕως τοῦ Ἅιδου καταβήσῃ. ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς ΟΖ λέγοντες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν

ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἐθεώρουν τὸν σα- 18
τανᾶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴν πεσόντα. ἰδοὺ δέ- 19
δωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ
σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τὴν τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί- 20
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ
ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

ΟΗ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι τῷ 21
ἁγίῳ καὶ εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ
ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.
πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς 22
γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς
ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ
υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς 23
κατ' ἰδίαν εἶπε Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες
ἃ βλέπετε· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ 24
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαί μου ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

ΟΘ Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέ- 25
γων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
μήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγρα- 26
πται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγα- 27
πήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας σου,
ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν

ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
28 εἶπε δὲ αὐτῷ Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ
29 ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰη-
30 σοῦν Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς
Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες
αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμι-
31 θανῆ. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ
32 ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ
καὶ Λευΐτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρ-
33 ῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτὸν
34 καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ
τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβά-
σας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς
35 πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον
ἐκβαλὼν ἔδωκε δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν
Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ
36 ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν
τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος
37 εἰς τοὺς λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ'
αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποίει
ὁμοίως.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς Π
κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο
39 αὐτόν· καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ
καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε

τὸν λόγον αὐτοῦ· ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολ- 40
λὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε Κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ
οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν 41
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ
περὶ πολλά· ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶν ἢ ἑνός. Μαριὰμ 42
γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθή-
σεται αὐτῆς.

ΠΑ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ- **11**
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ πρὸς αὐτόν Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι,
καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε 2
δὲ αὐτοῖς Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε Πάτερ, ἁγι-
ασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· τὸν 3
ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν,
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ 4
ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ 5
ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτί-
ου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ 6
ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ, κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ 7
Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ
τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ 8
δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά

γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρή-
9 ζει. κἀγὼ ὑμῖν λέγω· αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζη-
10 τεῖτε καὶ εὑρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς
γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ
11 τῷ κρούοντι ἀνοίγεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν αἰτήσει τὸν
πατέρα ὁ υἱὸς ἰχθὺν, καὶ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ
12 ἐπιδώσει; ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπί-
13 ον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα
ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πα-
τὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν;

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ ΠΒ
δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμα-
15 σαν οἱ ὄχλοι· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεελζε-
βοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
16 νια. ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν
17 παρ᾽ αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα
εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα
18 ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ
σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν
19 με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ
20 τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ
θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς
21 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυ-

λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐ- 22
τόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει,
καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' 23
ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ὅταν 24
τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρ-
χεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ
εὑρίσκον τότε λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα σεσαρω- 25
μένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ- 26
βάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. ἐγένετο δὲ ἐν 27
τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ
ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
στάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε 28
Μενοῦν γε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
καὶ φυλάσσοντες.

ΠΓ Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ 29
γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον
οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ 30
ἐγένετο ὁ Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα 31
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλθεν ἐκ
τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος·

32 καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

33 Οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευό- ΠΔ
34 μενοι τὸ φῶς βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ,
35 καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς
36 τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος ἐν τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος, ὅπως ΠΕ
38 ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ
39 τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ
40 πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ
41 ἔσωθεν ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην,
42 καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.

ΠϚ Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 43 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 44 ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 45 ὁ δὲ εἶπε Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 46

ΠΖ Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 47 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 48 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ διώξουσιν, 49 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 50 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 51

ΠΗ Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 52 κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 53 ἐνεδρεύοντες αὐ- 54

12 τόν, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἥτις
2 ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν
3 ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμιείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμά-
4 των. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ
5 ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν,
6 τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμέ-
7 νον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν
8 στρουθίων διαφέρετε. λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγ-
9 γέλων τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
10 θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα
11 βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν

ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ 12 τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

ΠΘ Εἶπε δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ Διδάσκαλε, εἰπὲ 13 τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε 14 κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς 15 Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.

Ρ Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων Ἀνθρώπου 16 τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. καὶ διελογίζετο 17 ἐν αὐτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπε Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ 18 μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθά μου, καὶ 19 ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεός Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ 20 τὴν ψυχήν σου αἰτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν 21 πλουτῶν. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Διὰ τοῦτο λέ- 22 γω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν 23 ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κα- 24

τανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμιεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν
25 πετεινῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν
26 ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον
27 δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
28 ριεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιάζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπι-
29 στοι. καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε,
30 καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε
31 τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ ρΑ
33 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ
34 σὴς διαφθείρει. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ ρΒ
36 λύχνοι καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν

γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος 37 *εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ* 38 *ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ* 39 *γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφῆκε διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ* 40 *οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.*

ρΓ Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος *Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν πα-* 41 *ραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; καὶ* 42 *εἶπεν ὁ κύριος* Τίς *ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ* 43 *εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ* 44 *πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν* 45 *δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ* Χρονίζει *ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ-* 46 *ρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα* 47 *τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς*

48 τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ρΔ
50 ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ
51 πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ; δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ'
52 ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι· τρεῖς ἐπὶ δυσὶ καὶ δύο ἐπὶ τρισὶ
53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54 Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδητε νεφέλην ρΕ ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, ὅτι ὄμβρος
55 ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν νότον πνέοντα,
56 λέγετε, ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμά-
57 ζειν; τί δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;
58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυ-
59 λακήν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

ρϛ Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλον- **13**
τες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος
ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 2
αὐτοῖς Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα
πεπόνθασιν; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανο- 3
ῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτώ, 4
ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτει-
νεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο πα-
ρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερου-
σαλήμ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, 5
πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν πα- 6
ραβολήν Συκῆν εἶχέ τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμ-
πελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ
οὐχ εὗρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν Ἰδοὺ τρία 7
ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ
καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὸν τόπον
καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, ἄφες 8
αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ
βάλω κόπρια. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· 9
εἰ δὲ μή γε, ἐκκόψεις αὐτήν.

ρζ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 10
σάββασιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας 11
ἔτη δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυνα-
μένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰη- 12
σοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολέλυσαι

13 τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
14 καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
15 βάτου. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν πο-
16 τίζει; ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
17 του; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ρΗ
19 καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησε καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
20 οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. καὶ πά-
21 λιν εἶπε Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων ρΘ
23 καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. εἶπε δέ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς

αὐτούς Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, 24
ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ
ἰσχύσουσιν· ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀπο- 25
κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξεσθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρού-
ειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. καὶ
ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.
τότε ἄρξεσθε λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπί- 26
ομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. καὶ ἐρεῖ 27
λέγων ὑμῖν Οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ'
ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς 28
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.
καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ 29
καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ 30
εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

P Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι λέ- 31
γοντες αὐτῷ Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώ-
δης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέν- 32
τες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμό-
νια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ 33
τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ 34
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς

ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυν-
άξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσ-
35 σιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν Οὐ μὴ
ἴδητέ με ἕως εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου.

14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ΡΑ
ἀρχόντων Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐ-
2 τοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός
3 τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων
Ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι, ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύ-
4 χασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν,
5 καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπε Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς
φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
6 ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆ-
ναι πρὸς ταῦτα.

7 Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπ- ΡΒ
έχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς
8 αὐτούς Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κα-
τακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός
9 σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐ-
τὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρ-
10 ξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ'
ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τό-
πον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι Φίλε,

προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυ- 11 τὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν Ὅταν ποιῇς 12 ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μὴ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσί σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν 13 ποιῇς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς, καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· 14 ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν 15 αὐτῷ Μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖ- 16 πνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς. καὶ ἀπέστειλε τὸν 17 δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ 18 μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε 19 Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶ- 20 πε Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐ- 21 τοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ

ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους
22 καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ
δοῦλος Κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος
23 ἐστίν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἔξελθε
εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελ-
24 θεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί
μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς ΡΓ
26 εἶπε πρὸς αὐτούς Εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ
μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυ-
ναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελ-
φάς, ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί
27 μου μαθητής. ὅστις οὖν οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν
ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου
28 μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι
οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει
29 εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον
καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρ-
30 ξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν λέγοντες, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρω-
31 πος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. ἢ
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς
πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται, εἰ δυνατός
ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χι-
32 λιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μή γε, ἔτι αὐτοῦ
πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ εἰς εἰρήνην.

οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι 33 τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί εἶναί μου μαθητής. καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, 34 ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν 35 εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΡΔ Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ **15** οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἵ τε 2 Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπε δὲ 3 πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων Τίς ἄν- 4 θρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 5 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ 6 τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν ὅτι 7 οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα 8 δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ εὕρῃ; καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γεί- 9 τονας λέγουσα Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ 10

ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 12 Εἶπε δέ Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν 13 βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ 14 ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖ-15 σθαι, καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς 16 αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου 17 αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε 18 ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν 19 καὶ ἐνώπιον σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· 20 ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ 21 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μι-

ΡΕ

σθίων σου. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ 22
Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε
αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑπο-
δήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν 23
σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι 24
οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἦν ἀπολωλὼς
καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς 25
αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγ-
γισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ 26
προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη
ταῦτα; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ 27
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγι-
αίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν 28
εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἰδοὺ τοσαῦτα 29
ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον,
καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἐρίφιον, ἵνα μετὰ τῶν φί-
λων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ κατα- 30
φαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐ-
τῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, 31
σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32
εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησε, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

Ρϛ Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις **16**
ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη
αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φω- 2

νήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δύνῃ
3 ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω καὶ ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομί-
5 ας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγε τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
6 μου; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας γράψον
7 ταχέως πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοή-
8 κοντα. καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν, ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς
9 τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπῃ, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰω-
10 νίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ
11 ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ
12 ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς
13 ὑμῖν δώσει; οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δου-

λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

ΡΖ Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 14 καὶ εἶπεν 15 αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου.

ΡΗ Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε 16 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ 17 τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου κεραίαν μίαν πεσεῖν. πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν 18 μοιχεύει,. καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

ΡΘ Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο 19 πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς 20 τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτα- 21 σθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ 22 ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ Ἅιδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, 23 ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν

24 καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι
25 ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δὲ Ἀβραάμ Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά, νῦν δὲ ὧδε πα-
26 ρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνων-
27 ται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν
28 οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθω-
29 σιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει δὲ Ἀβραάμ Ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου-
30 σάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, με-
31 τανοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχε- PI
2 ται· λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν,
3 ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. προσέχετε

ἑαυτοῖς· ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. 4

ΡΙΑ Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. εἶπε δὲ ὁ κύριος Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ· μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν. 5 6 7 8 9 10

ΡΙΒ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἀνέστησαν πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 11 12 13 14 15

16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ,
17 εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;
18 οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι
19 δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσε-
21 ως, οὐδὲ ἐροῦσιν Ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασι-
22 λεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
23 ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ ἢ ἰδοὺ ὧδε· μὴ
24 διώξητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕ-
25 τως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
26 ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
27 που· ἤσθιον ἔπινον, ἐγάμουν ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ
28 κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσε πάντας. ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον ἔπινον, ἠγόραζον
29 ἐπώλουν, ἐφύτευον ᾠκοδόμουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρα-

ΡΙΓ

νοῦ καὶ ἀπώλεσε πάντας· κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ 30
ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτηται. ἐν ἐκείνῃ 31
τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐ-
τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν
ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημο- 32
νεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. ὃς ἂν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν 33
αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν
ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ 34
νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης, ὁ εἷς παραληφθήσεται
καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ 35
τὸ αὐτό, ἡ μία παραληφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθή-
σεται. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύριε; 37
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ
συναχθήσονται.

ΡΙΔ Ἔλεγε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε 18
προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, λέγων Κριτής 2
τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄν-
θρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκεί- 3
νῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα Ἐκδίκησόν με
ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον. 4
μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ
φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέ- 5
χειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν,
ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. εἶπε δὲ ὁ 6
κύριος Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. ὁ 7
δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐ-

τοῦ, τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μα-
8 κροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ-
δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐλθὼν ἄρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυ- ΡΙΕ
τοῖς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς
10 τὴν παραβολὴν ταύτην Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς
τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος
11 τελώνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσ-
ηύχετο Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ
12 καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου,
13 ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης μα-
κρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι
εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στῆθος ἑαυτοῦ λέ-
14 γων Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω
ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον ἑαυ-
τοῦ παρ' ἐκεῖνον, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθή-
σεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅ- ΡΙϚ
16 πτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. ὁ δὲ
Ἰησοῦς προσεκαλέσατο λέγων Ἄφετε τὰ παιδία ἔρ-
χεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
17 τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

ΡΙΖ Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε 18 ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε 19 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ μοι- 20 χεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ 21 εἶπε Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. ἀκούσας 22 δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ 23 δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν Ἰησοῦς εἶπε Πῶς δυσκόλως οἱ 24 τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρή- 25 ματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ 26 τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπε Τὰ ἀδύνατα παρὰ 27 ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. εἶπε δὲ ὁ Πέ- 28 τρος Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν 29 ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐχὶ οὐ μὴ 30 λάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

ΡΙΗ Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπε πρὸς αὐτούς 31 Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται

πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ
32 ἀνθρώπου· παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐμπαι-
33 χθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ
μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
34 τρίτῃ ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ, τυ- ΡΙΘ
36 φλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν, ἀκούσας δὲ
37 ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. ἀπήγ-
γειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.
38 39 καὶ ἐβόησε λέγων Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. καὶ
οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ
40 πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. στα-
θεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν.
41 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν Τί σοι θέλεις
42 ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ
43 σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δο-
ξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ
θεῷ.

19 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ΡΚ
ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτε-
3 λώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος, καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰη-
σοῦν, τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι
4 τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν

ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 5
καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 6
καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ 7
ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ Ζακ- 8
χαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον Ἰδοὺ τὰ ἡμίσεά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπε δὲ πρὸς 9
αὐτὸν Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· ἦλθε 10
γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

ΡΚΑ Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπε παρα- 11
βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς 12
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, 13
ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ 14
ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βα- 15
σιλείαν, καὶ εἶπε Φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τού-

τους, οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τί διεπραγμα-
16 τεύσαντο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ
17 μνᾶ σου δέκα προσειργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ
Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
18 ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ
δεύτερος λέγων Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησε πέντε
19 μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ τούτῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε
20 πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος ἦλθε λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ
21 σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην
γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθη-
22 κας καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ Ἐκ
τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι
ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ
23 θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ
ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ
24 ἔπραξα. καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ' αὐ-
τοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.
25 26 καὶ εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. Λέγω
ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
27 ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου
τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐ-
τοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπρο-
σθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων ΡΚΒ
29 εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφα-
γῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος καλούμενον ἐλαιών,

ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν λέγων Ὑπάγετε εἰς τὴν 30 κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρω- 31 τᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον κα- 32 θὼς εἶπεν αὐτοῖς· λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν 33 οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ 34 δὲ εἶπαν, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ ἤγαγον 35 αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πο- 36 ρευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ κατα- 37 βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πάντων ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες Εὐλογημένος 38 ὁ ἐρχόμενος ὁ βασιλεύς, ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ 39 τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε Λέγω ὑμῖν, 40 ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

ΡΚΓ Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐ- 41 τήν, λέγων, ὅτι εἰ ἔγνως ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ 42 τὰ πρὸς εἰρήνην, νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχ- 43 θροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ συνέ-

44 ξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσι λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-
46 λοῦντας λέγων αὐτοῖς Γέγραπται Καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
47 σπήλαιον λῃστῶν. καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
48 αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ ΡΚΔ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις
2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν Εἰπὸν ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξου-
3 σίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς Ἐρω-
4 τήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· τὸ βάπτι-
5 σμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐ-
6 τῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην
7 προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ΡΚΕ Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν 9 ταύτην Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. καὶ 10 καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. καὶ προσέθετο ἕτε- 11 ρον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο τρίτον 12 πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος Τί ποιήσω; πέμψω 13 τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλ- 14 λήλους λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ 15 ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται 16 καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν Μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμ- 17 μένον τοῦτο Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; πᾶς ὁ πε- 18 σὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμμα- 19 τεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπε τὴν παραβολὴν ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑπο- ΡΚϛ
κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται
αὐτοῦ λόγον, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ
21 τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέ-
γοντες Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ δι-
δάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
22 θείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν ἡμᾶς Καί-
23 σαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν
24 πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς Δείξατέ μοι δηνάρι-
ον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν
25 Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς Τοίνυν ἀπόδοτε τὰ
26 Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ,
καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέγον- ΡΚΖ
28 τες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες
Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελ-
φὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ
29 σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν·
30 καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος, καὶ
31 ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ
32 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. ὕστε-
33 ρον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει
τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
34 γυναῖκα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οἱ υἱοὶ τοῦ

αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ γαμίσκονται, οἱ δὲ κατα- 35
ξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστά-
σεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίσκονται·
οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ 36
εἰσιν· καὶ υἱοί εἰσι θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄν-
τες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωϋσῆς ἐμή- 37
νυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν
Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· θεὸς δὲ 38
οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶ-
σιν. ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν 39
Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας· οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερω- 40
τᾶν αὐτὸν οὐδέν.

ΡΚΗ *Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς Πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν* 41
εἶναι Δαυὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ 42
ψαλμῶν Εἶπε κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξι-
ῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο- 43
δῶν σου. Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐ- 44
τοῦ υἱός ἐστιν; ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπε 45
τοῖς μαθηταῖς Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν 46
θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἳ κατ- 47
εσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται, οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

ΡΚΘ *Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζο-* **21**
φυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους, εἶδε δέ τινα 2

3 χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο, καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον
4 πάντων ἔβαλεν· πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις κα- ΡΛ
6 λοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος
7 ἐπὶ λίθῳ ὧδε, ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται;
8 καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπε Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες Ἐγώ εἰμι καὶ ὁ και-
9 ρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ
10 τέλος. τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ
11 ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα ἔσται.
12 πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ
13 ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ἀποβήσεται ὑμῖν
14 εἰς μαρτύριον. θέσθε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ
15 προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα

καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν
ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ 16
ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι 17
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς 18
κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν 19
κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

ΡΛΑ Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰε- 20
ρουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.
τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ 21
οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώ-
ραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, ὅτι ἡμέραι ἐκδική- 22
σεως αὗταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμ-
μένα. οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα- 23
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη
μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ 24
πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλωτισθήσον-
ται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πα-
τουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσι καὶ ἔσονται
καιροὶ ἐθνῶν. καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ 25
καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ
ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων 26
ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰ-
κουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσον-
ται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμε- 27
νον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις
29 ὑμῶν. καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς Ἴδετε τὴν συκῆν
30 καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος
31 ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα,
32 γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν
33 πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται,
34 οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς καὶ ἐπιστῇ
35 ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσ-
36 ωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμε- PAB
38 νον ἐλαιών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν
22 τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύ-
2 μων ἡ λεγομένη πάσχα, καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο
3 γὰρ τὸν λαόν. εἰσῆλθε δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώ-

δεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ 4
στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. καὶ ἐχά- 5
ρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐξω- 6
μολόγησε καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

ΡΛΓ *Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ* 7
πάσχα. καὶ ἀπέστειλε Πέτρον *καὶ* Ἰωάννην *εἰπὼν* 8
Πορευθέντες *ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγω-*
μεν. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ *θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι* 9
φαγεῖν τὸ πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ *εἰσελθόν-* 10
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κε-
ράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται. καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ 11
τῆς οἰκίας Λέγει *σοι ὁ διδάσκαλος* Ποῦ *ἐστι τὸ κα-*
τάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω; κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμέ- 12
νον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰ- 13
ρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

ΡΛΔ Καὶ *ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ ἀπόστο-* 14
λοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς Ἐπιθυμίᾳ *ἐπε-* 15
θύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ
με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ 16
ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ δε- 17
ξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπε Λάβετε *τοῦτο*
καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ 18
πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου

19 ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν ἄρτον
εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό
ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποι-
20 εῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύ-
τως μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
21 χυνόμενον. πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με
22 μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀν-
θρώπου κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ
23 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο
συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ
τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν ΡΛΕ
25 δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς
τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐ-
26 τῶν εὐεργέται καλοῦνται· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ'
ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγού-
27 μενος ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος
ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
28 ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμε-
29 νηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. κἀγὼ δια-
τίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασι-
30 λείαν, ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώ-
δεκα φυλὰς κρίνοντες τοῦ Ἰσραήλ.

31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, ΡΛϚ

τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ 32
ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέ-
ψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ 33
Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ
εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπε Λέγω σοι, Πέτρε, 34
οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ
εἰδέναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ 35
βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑ-
στερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν Οὐθενός. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἀλ- 36
λὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν,
καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγο-
ρασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γε- 37
γραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
οἱ δὲ εἶπαν Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν 38
αὐτοῖς Ἱκανόν ἐστιν.

ΡΛΖ Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος 39
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. γε- 40
νόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε
μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' 41
αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύ-
χετο λέγων Πάτερ, εἰ βούλει, παρένεγκε τοῦτο τὸ 42
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ
τὸ σὸν γενέσθω. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλ- 45
θὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρε κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ
τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀνα- 46

στάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος ΡΛΗ Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτοὺς καὶ ἤγ-
48 γισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
49 δως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν
50 Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφεῖλε τὸ
51 οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν· ἀποκριθεὶς δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐᾶτε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν.
52 εἶπε δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων·
53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν
54 ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως.

55 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν, περιαψάντων δὲ ΡΛΘ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων ἐκάθητο
56 ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπε
57 Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων Οὐκ
58 οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη

Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς 59
ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπε δὲ ὁ 60
Πέτρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆ-
μα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, καὶ στρα- 61
φεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ
Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι
πρὶν ἢ ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς·
καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συν- 62 63
έχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, καὶ περικα- 64
λύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον,
τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη- 65
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

ΡΜ Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον 66
τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγα-
γον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν λέγοντες Εἰ σὺ
εἶ ὁ χριστός; εἰπὸν ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν 67
εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ 68
ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 69
που καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπαν 70
δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐ-
τοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπαν 71
Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσα-
μεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

ΡΜΑ Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν **23**
ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες 2

Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν
3 χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀπο-
4 κριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον
5 ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες, ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας
6 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν,
7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ΡΜΒ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπὸ αὐτοῦ γι-
9 νόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς
10 δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπράν,
12 ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ΡΜΓ
14 τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς αὐτούς Προσ-

ηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς 15 ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνέκραγον δὲ 16 18 παμπληθεὶ λέγοντες Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν, ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην 19 ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.

ΡΜΔ Πάλιν δὲ ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων 20 ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύ- 21 ρου σταύρου αὐτόν· ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς Τί 22 γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέ- 23 κειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρῶσαι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν, καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινε 24 γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέλυσε δὲ τὸν διὰ στά- 25 σιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

ΡΜΕ Καὶ ὡς ἀπῆγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα 26 Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ 27 πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς 28 εἶπε Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν,

29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μα-
30 στοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· ὅτι
31 εἰ ἐν ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;
32 Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναι- PMς
33 ρεθῆναι. καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους,
34 ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. διαμεριζόμενοι
35 δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ υἱός ἐστιν ὁ
36 χριστὸς τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ
37 καὶ λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
38 σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει PMZ αὐτόν Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ
40 ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπο-
42 λαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου, ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασι-
43 λείαν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

ΡΜΗ Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' 44
ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος, 45
ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ φω- 46
νήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε Πάτερ, εἰς χεῖ-
ράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν
ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδό- 47
ξαζε τὸν θεὸν λέγων Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
ἦν. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν 48
θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες
τὰ στήθη ὑπέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνω- 49
στοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ αἱ γυναῖκες αἱ συνα-
κολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

ΡΜΘ Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, 50
ἀνὴρ ἀγαθὸς δίκαιος (οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος 51
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν), ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶ- 52
μα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, 53
καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐ-
δεὶς οὔπω κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ 54
σάββατον ἐπέφωσκεν. κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖ- 55
κες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐ-
τῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα
αὐτοῦ· ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα, 56
καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν,

ΡΝ Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἐπὶ τὸ **24**

2 μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. εὗρον
3 δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἰσ-
4 ελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ.
5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσ-
ωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε
6 τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ
ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γα-
7 λιλαίᾳ, λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδο-
θῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆ-
8 ναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν
9 τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι
10 τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰω-
άννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐ-
11 ταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνη-
σαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ
12 ἠπίστουν αὐταῖς. ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα,
καὶ ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν ΡΝΑ
πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα
14 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς, καὶ αὐτοὶ ὡμί-
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων
15 τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζη-

τεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16 αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, 17 οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ὀνόματι Κλε- 18 όπας, εἶπε πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν 19 αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν 20 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός 21 ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν 22 ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ μὴ εὑροῦ- 23 σαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες 24 τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς 25 εἶπε πρὸς αὐτούς Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς 26 τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ 27 ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν

28 πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἤγγικαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο
29 πορρώτερον πορεύεσθαι, καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες Μεῖνον μεθ' ὑμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα· καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐ-
30 τοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδί-
31 δου αὐτοῖς· αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ'
32 αὐτῶν. καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς PNB
34 σὺν αὐτοῖς λέγοντας, ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ
35 ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ
36 ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
37 λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. θροηθέντες δὲ καὶ ἔμφο-
38 βοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνου-
39 σιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα καὶ σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει
40 καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐ-
41 τοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. ἔτι δὲ ἀπιστούντων

αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ 42 ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43 εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλά- 44 λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆ- ναι ἅπαντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν 45 αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν 46 αὐτοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι 47 ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ· ὑμεῖς 48 μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγ- 49 γελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει, ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν. ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας 50 τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν 51 τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνε- φέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν 52 ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. Ἀμήν.

ΚΑΤΑ

ΛΟΥΚΑΝ.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, A
2 καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.
3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο
4 οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ
5 φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαί-
νει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα B
7 αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρή-
8 σῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ
ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
9 ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχό-
10 μενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι'
11 αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ
12 ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ
ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέ-
13 σθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ
αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. καὶ ὁ λόγος σὰρξ

ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ 15 *αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων* Οὗτος *ἦν ὃν εἶπον* Ὁ *ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες* 16 *ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ* 17 Μωϋσέως *ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ* Ἰησοῦ *χριστοῦ ἐγένετο.*

Γ *Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν* 18 *εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ* 19 *αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ* Ἰωάννου, *ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ* Ἰουδαῖοι *ἐξ* Ἱεροσολύμων *ἱερεῖς καὶ* Λευίτας, *ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν* Σὺ *τίς εἶ; καὶ ὡμολό-* 20 *γησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν* Σὺ *οὖν τί;* Ἠλίας 21 *εἶ; καὶ λέγει* Οὐκ *εἰμί.* Ὁ *προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη* Οὔ. *εἶπαν οὖν αὐτῷ* Τίς *εἶ; ἵνα ἀπόκρι-* 22 *σιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη* Ἐγὼ *φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ* Εὐθύνατε 23 *τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν* Ἠσαΐας *ὁ προφήτης. καὶ* 24 *ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν* Φαρισαίων, *καὶ ἠρώτησαν* 25 *αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ* Τί *οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ* Ἠλίας *οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη* 26 *αὐτοῖς ὁ* Ἰωάννης *λέγων* Ἐγὼ *βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὀπίσω μου* 27

ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν
28 ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς Δ
αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν
30 ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον
Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν,
31 ὅτι πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα
φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι
32 βαπτίζων. καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων, ὅτι τε-
θέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρα-
33 νοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν,
ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ
μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
34 ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν Ε
36 μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπα-
37 τοῦντι λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἤκουσαν οἱ
δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ
38 Ἰησοῦ. στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς
39 ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ Ῥαββί (ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον διδάσκα-
40 λε), ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε.
ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμει-

ναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. ἦν 41 Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν 42 ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον χριστός). ἤγαγεν αὐτὸν 43 πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος).

ϛ Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 44 καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς 45 πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὑρίσκει Φίλιππος τὸν 46 Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθα- 47 ναήλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν Ἰησοῦς τὸν 48 Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ Πόθεν με γινώσκεις; ἀπε- 49 κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη Να- 50 θαναήλ Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι 51 εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις·

52 *μείζω τούτων ὄψῃ. καὶ λέγει αὐτῷ* Ἀμὴν *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.*

2 Καὶ *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γάμος ἐγένετο ἐν* Κανᾷ *τῆς* Z
2 Γαλιλαίας, *καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ* Ἰησοῦ *ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ* Ἰησοῦς *καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.*
3 *καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ* Ἰησοῦ *πρὸς*
4 *αὐτόν* Οἶνον *οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ* Ἰησοῦς
5 Τί *ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις* Ὅ *τι ἂν λέγῃ ὑμῖν,*
6 *ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν* Ἰουδαίων *κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ*
7 *μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ* Ἰησοῦς Γεμί*σατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως*
8 *ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς* Ἀντλήσατε *νῦν καὶ φέρετε*
9 *τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον· καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ*
10 *ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος καὶ λέγει αὐτῷ* Πᾶς *ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν*
11 *καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ* Ἰησοῦς *ἐν* Κανᾷ *τῆς* Γαλιλαίας, *καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.*

Η Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ 12 μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. καὶ ἐγγὺς ἦν 13 τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας 14 καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάν- 15 τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὰ κέρματα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρεψεν, καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πω- 16 λοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν οἱ 17 μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι ἐστὶ γεγραμμένον Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰου- 18 δαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς 19 Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ 20 ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέ- ραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ 21 τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνή- 22 σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπί- στευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Θ Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα τῇ 23 ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεω- ροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς 24

οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν
25 πάντας, καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ.

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνο- I
2 μα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος ἦλθε πρὸς αὐ-
τὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα
τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ'
3 αὐτοῦ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
4 ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν Νι-
κόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν;
μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτε-
5 ρον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
6 τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν,
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.
7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι
8 ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλὰ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύ-
9 ματος. ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύ-
10 ναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα

σὺ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λα- 11
λοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρ-
τυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν 12
καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πι-
στεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ 13
μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕ- 14
τως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ 15
πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτως γὰρ ἠγά- 16
πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ
ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται
ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν 17
υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρί- 18
νεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευ-
κεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη 19
δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον,
καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ
φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ 20
φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν 21
τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

ΙΑ Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ- 22
τοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐ-
τῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτί- 23

ζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
24 ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· οὔπω γὰρ
25 ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. ἐγένετο
οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
26 δαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην
καὶ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει,
27 καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάννης
καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲ ἕν,
28 ἂν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς
μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον ἐγώ Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χρι-
στός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ
νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
30 πεπλήρωται. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.
31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς
γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ
32 τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὃ ἑώρακε
καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ
33 οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφρά-
34 γισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ
θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου
35 δίδωσι τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ
36 πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ: ὁ πιστεύων εἰς
τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ

οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IB *Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι* 4 *ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης (καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ'* 2 *οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθε* 3 *πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ* 4 *τῆς Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρεί-* 5 *ας λεγομένην Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ* 6 *Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ἔρχε-* 7 *ται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πιεῖν· οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐ-* 8 *τοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγορά-σωσιν. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ* 9 *Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμα-ρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δω-* 10 *ρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ* 11 *φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν* 12 *ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ* 13

εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψή-
14 σει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω
αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομέ-
15 νου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή Κύριε,
δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι
16 ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ Ὕπαγε, φώνησόν σου τὸν
17 ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν
αὐτῷ Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς
18 εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες,
καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴ-
19 ρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφή-
20 της εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσε-
κύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν
21 ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν
τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ
22 πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσ-
κυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων
23 ἐστίν· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε ἀληθι-
νοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι
καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς
24 προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυ-
25 νεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται
(ὁ λεγόμενος χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ

ἡμῖν ἅπαντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ 26 *λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,* 27 *καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆ-* 28 *κεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις Δεῦτε ἴδετε ἄνθρω-* 29 *πον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς* 30 *αὐτόν.*

IΓ *Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες* 31 *Ῥαββί, Φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω* 32 *φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ* 33 *πρὸς ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει* 34 *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι καὶ* 35 *ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμόν. ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβά-* 36 *νει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος* 37 *ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς* 38 *κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκεί-* 39 *νης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ*

τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέ μοι
40 πάντα ἃ ἐποίησα. ὡς ἦλθον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμα-
ρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν
41 ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν
42 διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι
οὐκέτι διὰ τὴν λαλιάν σου πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ΙΔ
44 Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προ-
45 φήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν
ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι,
πάντα ἑωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ
46 ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. ἦλθεν οὖν
πάλιν ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ
οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Κα-
47 φαρναούμ· οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ
ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελ-
48 λε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν
Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός Κύριε, κατάβηθι πρὶν
50 ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πο-
ρεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λό-
51 γῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ
αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐ-

τῷ λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. ἐπύθετο οὖν τὴν 52
ὥραν ἐκείνην, ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐ-
τῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐ- 53
τῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς
καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο δὲ πάλιν δεύτερον ση- 54
μεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.

ΙΕ Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 5
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις 2
ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβρα-
ϊστὶ Βηθσαϊδά, πέντε στοὰς ἔχουσα· εν ταύταις κατ- 3
έκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξη-
ρῶν. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη 5
ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κα- 6
τακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέ-
γει αὐτῷ Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 7
ἀσθενῶν Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταρα-
χθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ
ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐ- 8
τῷ ὁ Ἰησοῦς Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ 9
ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάβ-
βατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ 10
τεθεραπευμένῳ Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι
τὸν κράββατον. ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας με 11

ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
12 καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν αὐτόν Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρω-
13 πος ὁ εἰπών σοι Ἆρον καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς
οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄν-
14 τος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν Ἰησοῦς
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς γέγονας·
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.
15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις
16 ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο
ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν
17 σαββάτῳ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου
18 ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ
μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε
19 τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύνα-
ται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
20 καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν
καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα
21 τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ
γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως
22 καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει
23 οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα
πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ
μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα

αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου 24
ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰ-
ώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν
ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 25
ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσι
τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή-
σουσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕ- 26
τως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκε ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐξου- 27
σίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.
μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες 28
οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσι τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ 29
ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω 30
κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με. ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου 31
οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, 32
καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ με- 33
μαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν 34
μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆ-
τε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ 35
ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐ-
τοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· 36
τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω

αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι
37 *ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ*
ἐκεῖνος μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ
38 *πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, καὶ*
τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν
39 *ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐρευ-*
νᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ
40 *ἐμοῦ, καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε.*
41 *δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, ἀλλὰ ἔγνωκα*
ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
43 *ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ*
λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ
44 *ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,*
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν
45 *παρὰ τοῦ μόνου οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατ-*
ηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
46 *πρὸς τὸν πατέρα,* Μωϋσῆς, *εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ*
γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, *ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ*
47 *ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ*
πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύετε;

● Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσ- Ιϛ
2 σης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· ἠκολούθει δὲ αὐ-
τῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ
3 τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ
4 ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐγγὺς

τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλ- 5
μοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχε-
ται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγο-
ράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγε 6
πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.
ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι 7
οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ λάβῃ. λέ- 8
γει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
φὸς Σίμωνος Πέτρου Ἔστι παιδάριον ὧδε, ὃς ἔχει 9
πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί ἐστιν εἰς τοσούτους; εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε 10
τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ
τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντα-
κισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐ- 11
χαριστήσας διέδωκε τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ
τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει 12
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύοντα
κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν, καὶ 13
ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε
ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.
οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ἃ ἐποίησε σημεῖα, ἔλεγον ὅτι οὗ- 14
τός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

ΙΖ Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρ- 15
πάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσι βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν
εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβη- 16
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμ- 17

βάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς
Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὔπω
18 πρὸς αὐτοὺς ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς, ἥ τε θάλασσα ἀνέ-
19 μου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς
σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰη-
σοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ
20 πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς
21 Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς
γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ- ΙΗ
σης εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν,
καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλ-
23 θον· ἄλλα ἦλθε πλοῖα ἐκ τῆς Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ
τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ
24 κυρίου. ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ
πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν
25 Ἰησοῦν, καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον
26 αὐτῷ Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ
με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν
27 ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν
ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζω-
ὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον

γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν 28
Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; ἀπε- 29
κρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστι τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖ-
νος. εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα 30
ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ πατέρες ἡ- 31
μῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γε-
γραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φα-
γεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 32
ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ 33
καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν 34
ἄρτον τοῦτον. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ- 35
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ,
καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ' 36
εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.
πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρ- 37
χόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι καταβέβηκα 38
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλ-
λὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ 39
θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι,
μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, 40
ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν

ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν ΙΘ
42 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν
43 λέγει, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετε μετὰ ἀλλήλων.
44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός ἐμὲ, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν
45 τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ
46 τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέ τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ θεοῦ· οὗτος
47 ἑώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων
48 49 ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέ-
50 θανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαί-
51 νων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθνήσκῃ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Κ
Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φα-
53 γεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω

ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστι πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, 57 καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ. 60 πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγε Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. 66 ἐκ τούτου πολ-

λοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω,
67 καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;
68 ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπε-
69 λευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, καὶ ἡμεῖς
πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ
70 θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς
δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ
ἔμελλε παραδιδόναι αὐτὸν εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.

7 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλι- ΚΑ
λαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι
2 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ
3 ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε
εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου τὰ ἔργα θεω-
4 ρήσωσιν ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ
ζητεῖ αὐτὸ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φα-
5 νέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ· οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
6 τοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέ-
7 τερος πάντοτε πάρεστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
8 αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς
ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς
τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλή-

ρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλι- 9
λαίᾳ.

ΚΒ Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, 10
τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς, ἀλλὰ ὡς ἐν κρυ-
πτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ 11
ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐ- 12
τοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγα-
θός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν
ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ 13
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

ΚΓ Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ 14
ἱερόν, καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέ- 15
γοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς;
ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδα- 16
χὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις 17
θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς δι-
δαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν,
οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν 19
ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη 20
ὁ ὄχλος Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίη- 21
σα, καὶ πάντες θαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωϋσῆς δέδω- 22
κεν ὑμῖν τὴν περιτομήν (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως

ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ σαββάτῳ περιτέ-
23 μνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος
ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ
χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;
24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρί-
25 νετε. ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν Οὐχ
26 οὗτος ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ
λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνω-
27 σαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; ἀλλὰ
τοῦτον οἴδαμεν, πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρ-
28 χηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν
τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε,
καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴ-
29 δατε· ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί, κἀ-
30 κεῖνός με ἀπέστειλεν. ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύ-
θει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ΚΔ
ἔλεγον Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα
32 ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ
ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας, ἵνα πιάσω-
33 σιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν
μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.
34 ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετέ με, καὶ ὅπου εἰμὶ

ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 35 πρὸς ἑαυτούς Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπε Ζητήσετέ με καὶ 36 οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

ΚΕ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱ- 37 στήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς ἐμὲ καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, 38 καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ 39 πνεύματος ὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον δεδομένον, ὅτι Ἰησοῦς οὔπω ἐδοξάσθη. ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες 40 τῶν λόγων τούτων ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· οἱ 41 δὲ ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος 42 Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται ὁ χριστός; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ 43 δι' αὐτόν· τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, 44 ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Κϛ Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ 45 Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλά- 46

47 λησεν οὕτως ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Φαρισαῖοι
48 Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων
49 ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ
ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν.
50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν
51 πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει
τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ
52 γνῷ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς
Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.

8 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ ΚΖ
εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περι-
πατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρ-
14 τυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἐστιν, ὅτι οἶδα πόθεν
ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρ-
15 χομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε,
16 ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις
ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ
17 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
τέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής
18 ἐστιν· ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρ-
19 τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐ-
τῷ Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε

ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλά- 20 λησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

ΚΗ Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ 21 με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μήτι 22 ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν κά- 23 τω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον 24 οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν 25 αὐτοῖς Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολ- 26 λὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐ- 27 τοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὅταν ὑψώσητε τὸν 28 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ 29 ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ 30 ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐ- ΚΘ
τῷ Ἰουδαίους Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ
32 ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, καὶ γνώσεσθε τὴν
33 ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρί-
θησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐ-
δενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύ-
34 θεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι
35 τῆς ἁμαρτίας· ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς
36 τὸν αἰῶνα. ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς
37 ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι
σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
38 ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἃ ἐγὼ ἑώρακα
παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε
39 παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐ-
τῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ
40 Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄν-
θρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα
41 παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς
ἐκ πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν
42 θεόν. εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν
ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον
καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖ-
43 νός με ἀπέστειλεν. διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ

γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπι- 44 *θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πι-* 45 *στεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;* 46 *εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ* 47 *ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρί-* 48 *θησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τι-* 49 *μῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ* 50 *δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τη-* 51 *ρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον αὐ-* 52 *τῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν* 53 *Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν, καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον; τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δο-* 54 *ξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν. ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν*

55 ἐστίν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν
57 ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις,
58 καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγώ εἰμι.
59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Λ
2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεν-
3 νηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν
4 αὐτῷ. ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κό-
6 σμου. ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύματος, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ
7 τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἑρμηνεύεται ἀπε-
8 σταλμένος)· ἀπῆλθε βλέπων. οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;
9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί,

ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ εἰμι.
ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 10
ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς 11
πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ
εἶπέ μοι, ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελ-
θὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ εἶπαν αὐτῷ 12
Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει Οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτὸν 13
πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν· ἦν δὲ σάβ- 14
βατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων 15
αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων 16
τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον Πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ
σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν 17
Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέῳξέ σου τοὺς ὀφθαλ-
μούς; ὁ δὲ εἶπεν Ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν 18
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέ-
βλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ
ἀναβλέψαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός 19
ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεν-
νήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γο- 20
νεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει 21

οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸν ἐρωτήσατε· ἡλικίαν ἔχει,
22 *αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐ-*
τοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέ-
θειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χρι-
23 *στόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐ-*
τοῦ εἶπαν, ὅτι ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

24 *Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν* ΛΑ
τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς *δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς*
25 *οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. ἀπε-*
κρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ *ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν*
26 *οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον οὖν αὐτῷ* Τί
27 *ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπε-*
κρίθη αὐτοῖς Εἶπον *ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί*
οὖν πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐ-
28 *τοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ*
εἶπον Σὺ *μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ* Μωϋσέως
29 *ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι* Μωϋσεῖ *λελάληκεν*
30 *ὁ θεός· τοῦτον οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ*
ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν *τούτῳ γὰρ τὸ θαυ-*
μαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ
31 *ἤνοιξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρ-*
τωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλὰ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ
32 *θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ*
ἠκούσθη ὅτι ἠνέῳξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημέ-
33 *νου· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν*

οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις 34
σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω. ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐ- 35
τὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπε Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη, κύριε, ἵνα 36
πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώ- 37
ρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν.
ὁ δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 38
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον 39
τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ οἱ
βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρι- 40
σαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ
Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς 41
Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέ-
γετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

ΛΒ Ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ 10
τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαί-
νων ἀλλαχόθεν ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής· ὁ 2
δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστι τῶν προ-
βάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα 3
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ
κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ ἴδια πάντα 4
ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλο- 5
τρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ'
αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖ-
7 νοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. εἶπεν
οὖν πάλιν Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ἐγώ εἰμι
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ,
κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
9 πρόβατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν
10 εὑρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ
καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν
11 ἔχωσιν. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς
12 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μι-
σθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστι τὰ πρόβατα
ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρό-
βατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ
13 σκορπίζει, ὅτι μισθωτός ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ
τῶν προβάτων.

14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ ΛΓ
15 καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά, καθὼς γινώσκει με ὁ
πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν
16 μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα
ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ
με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενή-
17 σονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πα-
τὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πά-
18 λιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς ἦρεν αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ'
ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι

αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. σχίσμα 19 πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ 20 μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον Ταῦτα 21 τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

ΛΔ Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· 22 χειμὼν ἦν, καὶ περιεπάτει Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ 23 στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλευσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι 24 καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐ- 25 τοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι 26 οὐκ ἔστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. τὰ πρόβατα τὰ 27 ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, ἀκολουθοῦσί μοι, κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, 28 καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέ 29 μοι, πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν 30 ἐσμεν. ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λι- 31 θάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ ἔρ- 32 γα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι 33

Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.
34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν
35 τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε; εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ
36 οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι
37 βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; εἰ οὐ
38 ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ
39 ἐν τῷ πατρί. ἐζήτουν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ
40 ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης
41 τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμενεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ
42 τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς ΛΕ
2 κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· ἦν δὲ Μαριὰμ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελ-
3 φὸς Λάζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς
4 αὐτὸν λέγουσαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι

πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς 5
τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζα-
ρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν 6
ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς 7
μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγου- 8
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθά-
σαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη 9
Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις
περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν 10
τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος 11
ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-
πνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ Κύριε, εἰ 12
κεκοίμηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ 13
θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμή-
σεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14
σοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν, καὶ χαίρω δι' ὑ-
μᾶς ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγω- 15
μεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος 16
τοῖς συμμαθηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν
μετ' αὐτοῦ. ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας 17
ἤδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ Βηθανία 18
ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.
Λϛ Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς 19

τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐ-
20 τὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν
ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν
21 τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰη-
σοῦν Εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου·
22 καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι
23 ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀναστήσεται ὁ ἀδελ-
24 φός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστήσε-
25 ται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐ-
τῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
26 πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, καὶ πᾶς ὁ
ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰ-
27 ῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, ἐγὼ
πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς
28 τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθε καὶ
ἐφώνησε Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἴπασα
Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. ἐκείνη δέ, ὡς
ᴗᴗ ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχὺ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν· οὔπω
δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν
31 τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. οἱ οὖν Ἰου-
δαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυ-
θούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀν-
έστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι
32 ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν Μα-
ριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς

ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς 33
εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ
Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ
ἐτάραξεν ἑαυτὸν καὶ εἶπε Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέ- 34
γουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰη- 35
σοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 36
τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοί- 37
ξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗ-
τος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν 38
ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος
ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον. 39
λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύ-
ριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ 40
Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δό-
ξαν τοῦ θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε 41
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπε Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι
ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκού- 42
εις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν 43
φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. ἐξῆλθεν 44
ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κει-
ρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει
Ἰησοῦς αὐτοῖς Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπά-
γειν. πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς 45
τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς 46

τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ 48 ποιεῖ σημεῖα; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ 49 ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, 50 εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ 51 τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ᾿ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν, ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνή- 52 σκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλὰ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ΛΖ

53 Ἀπ᾿ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀπο- 54 κτείνωσιν αὐτόν. ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην 55 πόλιν, κἀκεῖ ἔμεινε μετὰ τῶν μαθητῶν. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα 56 ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾿ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες Τί δοκεῖ 57 ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; δεδώκεισαν δὲ ΛΗ

οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

ΛΘ 'Ο οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς **12** Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα 2 διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. ἡ οὖν Μαριὰμ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου 3 πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψε τοὺς πόδας Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλήσθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει δὲ Ἰού- 4 δας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐ- 5 πράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπε 6 δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες αὐτήν, 7 ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, 8 ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ 9 τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 10 ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐ- 11 τὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Μ Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, 12

13 *ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ* Ἰησοῦς *εἰς* Ἱεροσόλυμα, *ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον* Ὡσαννά, *εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ* Ἰσραήλ.
14 *εὑρὼν δὲ ὁ* Ἰησοῦς *ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς*
15 *ἐστι γεγραμμένον* Μὴ φοβοῦ, *ἡ θυγάτηρ* Σιών· *ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.*
16 *ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη* Ἰησοῦς, *τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν*
17 *αὐτῷ. ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν* Λάζαρον *ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν*
18 *αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο ὑπήντησεν αὐτῷ καὶ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ ση-*
19 *μεῖον. οἱ οὖν* Φαρισαῖοι *εἶπαν πρὸς ἑαυτούς* Θεωρεῖτε *ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.*

20 Ἦσαν *δὲ* Ἕλληνές *τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα* ΜΑ
21 *προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον* Φιλίππῳ *τῷ ἀπὸ* Βηθσαϊδὰ *τῆς* Γαλιλαίας, *καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες* Κύριε, *θέλομεν τὸν* Ἰησοῦν *ἰδεῖν.*
22 *ἔρχεται ὁ* Φίλιππος *καὶ λέγει τῷ* Ἀνδρέᾳ· *ἔρχεται*
23 Ἀνδρέας *καὶ* Φίλιππος *καὶ λέγουσι τῷ* Ἰησοῦ. *ὁ δὲ* Ἰησοῦς *ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων* Ἐλήλυθεν *ἡ ὥρα*
24 *ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν*

γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολ- 25 λύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

MB Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου 26 εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. νῦν ἡ ψυχή μου 27 τετάρακται, καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· πάτερ, δόξασόν μου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ 28 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ 29 ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη 30 καὶ εἶπεν Ἰησοῦς Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· 31 νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. κἀ- 32 γὼ ἂν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν 33 ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος Ἡμεῖς ἠ- 34 κούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς 35 ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς 36

τὸ Φῶς, ἵνα υἱοὶ Φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν ΜΓ
38 αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπ-
39 εκαλύφθη; διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πά-
40 λιν εἶπεν Ἡσαΐας Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ καὶ
41 στραφῶσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.
42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν,
43 ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ΜΔ
45 οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ
46 ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ Φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ
47 σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρινῶ αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κό-
48 σμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,

ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ 49
ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐ-
τός μοι ἐντολὴν δέδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. καὶ 50
οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν
ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

ΜΕ Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι **13**
ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δείπνου γινο- 2
μένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν
ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς 3
ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ
ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγεί- 4
ρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λα-
βὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς 5
τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μα-
θητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρ- 6
χεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. *λέγει αὐτῷ* Κύριε,
σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς *καὶ εἶ-* 7
πεν αὐτῷ Ὃ *ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ*
δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ *μὴ νίψῃς* 8
μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς *αὐ-*
τῷ Ἐ*ὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.*
λέγει αὐτῷ Πέτρος *Σίμων* Κύριε, *μὴ τοὺς πόδας μου* 9
μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. λέγει 10
αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ *λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν εἰ μὴ*

τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ
11 ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν
παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι οὐχὶ πάντες
καθαροί ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβε τὰ ἱμά- Μϛ
τια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσε πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώ-
13 σκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς Φωνεῖτέ με ὁ διδά-
σκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ δι-
δάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς
15 πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ
16 ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ
17 ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα
18 οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάν-
των ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ'
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὁ τρώγων μου τὸν ἄρτον ἐπῆ-
19 ρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπάρτι λέγω ὑμῖν
πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύητε ὅταν γένηται ὅτι
20 ἐγώ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων, ἄν
τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων
λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ΜΖ
ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω ὅτι
22 εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ
23 μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν ἀνακείμε-

νος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα Ἰησοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέ- 24 τρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς ἐστι περὶ οὗ λέγει. ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέ- 25 γει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται οὖν ὁ Ἰη- 26 σοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, 27 τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. τοῦτο οὐδεὶς ἔγνω 28 τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδό- 29 κουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψω- 30 μίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

ΜΗ Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ 31 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει 32 αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί. ζητήσετέ 33 με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν 34 καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, 35 ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων 36 Πέτρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅ-

που ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολου-
37 *θήσεις δὲ ὕστερον. λέγει αὐτῷ ὁ* Πέτρος Κύριε, *διὰ*
τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθεῖν ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
38 *ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται* Ἰησοῦς Τὴν *ψυχήν σου*
ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέ-
κτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς.

14 Μὴ *ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν* ΜΘ
2 *θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός*
μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν,
3 *ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευθῶ*
καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παρα-
λήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ
4 *ὑμεῖς ἦτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.*
5 *λέγει αὐτῷ* Θωμᾶς Κύριε, *οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπά-*
6 *γεις· πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν; λέγει αὐτῷ ὁ* Ἰησοῦς
Ἐγώ *εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς*
7 *ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώ-*
κειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε· ἀπάρτι
8 *γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε. λέγει αὐτῷ* Φίλιπ-
πος Κύριε, *δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.*
9 *λέγει αὐτῷ ὁ* Ἰησοῦς Τοσοῦτον *χρόνον μεθ' ὑμῶν*
εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; *ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ*
ἑώρακε τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις Δεῖξον *ἡμῖν τὸν*
10 *πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πα-*
τὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ

τὰ ἔργα αὐτοῦ. πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ 11
καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί, εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
πιστεύετέ μοι.

N *Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔρ-* 12
γα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, καὶ ὅ 13
τι ἂν αἰτῆται ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα
δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ 14
ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω. ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς 15
ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε, κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέ- 16
ρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα ᾖ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος 17
οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει·
ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἐστίν. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς 18
ὑμᾶς. ἔτι μικρόν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· 19
ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑμεῖς γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα- 20
τρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς 21
ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγα-
πῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πα-
τρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐ-
τῷ ἐμαυτόν.

NA *Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε,* 22
τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ
οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ 23

Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσό-
24 μεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.
25 26 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Ἐγὼ εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. NB
28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν.
29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται
30 πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει
31 οὐδέν, ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ.

15 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. NΓ
2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν
3 πλείονα φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον

ὃν λελάληκα ὑμῖν· μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 4
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς,
ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς 5
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος
φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποι-
εῖν οὐδὲ ἕν. ἐὰν μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς 6
τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς
τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ 7
καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἂν θέλητε αἰ-
τήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ 8
πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γένησθε
ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ κἀγὼ ὑμᾶς 9
ἠγάπησα· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐν- 10
τολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, κα-
θὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω
αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

ΝΔ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν 11
ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ 12
ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.
μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδὲ εἷς ἔχει, ἵνα τις τὴν 13
ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι 14
μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι 15
λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ
αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα
ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ 16

ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτῆτε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ΝΕ
18 εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον
19 ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
20 ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου
21 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι
22 οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφα-
23 σιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μι-
24 σῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
25 καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 Ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν ΝϚ παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ 27
ἐστέ. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆ- 16
τε. ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται 2
ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν 3
πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα 4
ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι
μεθ' ὑμῶν ἤμην· νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά 5
με. καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' 6
ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμ- 7
φέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ
παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ,
πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν 8
κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ
κρίσεως· περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς 9
ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπά- 10
γω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ 11
ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

ΝΖ Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βα- 12
στάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς 13
ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει,
καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξά- 14
σει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
16 μικρόν, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ
17 ὄψεσθέ με. εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με;
18 καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ἔλεγον οὖν Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει Μικρόν; οὐκ οἴδαμεν.

19 Ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν ΝΗ αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ
20 ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.
21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος
22 εἰς τὸν κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρ-
23 δία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει
24 ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ΝΘ

ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ 26 ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς 27 γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· 28 πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἴδε νῦν ἐν παρ- 29 ρησίᾳ λαλεῖς καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴ- 30 δαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ 31 32 ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, 33 ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Ξ Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 17 μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, κα- 2 θὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ 3 ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν χριστόν. ἐγώ 4 σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας, ὃ δέ-

5 δωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
6 εἶναι παρὰ σοί. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, κἀμοὶ
7 αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν,
8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλ-
9 θον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ
10 ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά
11 ἐστι καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρός σε ἔρχομαι.

Πατὴρ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- ΞΑ
12 δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο,
13 εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα
14 ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
15 ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου,
16 ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

ἁγίασον αὐτοὺς ἐν ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἡ ἀλήθειά 17
ἐστιν. καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ 18
ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν 19
ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι
ἐν ἀληθείᾳ. οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ 20
περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ,
ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν 21
σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πι-
στεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν δέ- 22
δωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς
ἕν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειω- 23
μένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέ-
στειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.
πατήρ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀ- 24
κεῖνοι ὦσι μετ᾽ ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμήν,
ἣν ἔδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κό-
σμου, πατὴρ δίκαιε. καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ 25
δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
λας, καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρί- 26
σω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ
ἐν αὐτοῖς.

ΞΒ Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ- 18
τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος,
εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει δὲ 2
καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολ-
λάκις συνήχθη Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐκεῖ.

3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ 4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθε καὶ λέγει αὐ-5 τοῖς Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς. εἱστήκει δὲ 6 καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ 7 ἔπεσαν χαμαί. πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα 8 ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, 9 ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ 11 Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν 13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ 14 Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει 15 ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ

ΞΓ

μαθητὴς ἐκεῖνος γνωστὸς ἦν τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισ-
ῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

ΞΔ Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν 16
οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει οὖν 17
τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ
εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρα- 18
κιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο·
ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμε-
νος. ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν 19
μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη 20
αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ·
ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ
ἐλάλησα οὐδέν· τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκο- 21
ότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν 22
ὑπηρετῶν ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών Οὕ-
τως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς 23
Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ
δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

ΞΕ Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Κα- 24
ϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ 25
θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26

λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν
οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ
27 κήπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ
εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ ΞϚ
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ. καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς
τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσι τὸ
29 πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ
φησι Τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου;
30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν
31 ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι
32 Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελ-
λεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος ΞΕ
καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ
34 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀπὸ σε-
αυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ;
35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ
ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί
36 ἐποίησας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο
ἂν ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασι-

λεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πι- 37
λᾶτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς
Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. εἰς τοῦτο γεγέν-
νημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρ-
τυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει
μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Τί ἐστιν ἀ- 38
λήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰου-
δαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ αἰτίαν. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω 39
ὑμῖν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βα-
σιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες 40
Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς
λῃστής.

ΞΗ Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμα- 19
στίγωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ 2
ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἱμάτιον πορ-
φυροῦν περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ 3
ἔλεγον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐδίδοσαν
αὐτῷ ῥαπίσματα. καὶ ἐξῆλθε πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος, 4
καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν 5
οὖν Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ
πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἰδοὺ ἄνθρωπος.
ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, 6
ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύρωσον. λέγει
αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώ-

7 σατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυ-
8 τὸν ἐποίησεν. ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν
9 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
10 Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω
11 ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ
12 παραδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες Ἂν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει
13 τῷ Καίσαρι. ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ
14 δὲ γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασιλεὺς
15 ὑμῶν. ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. ΞΘ
17 παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν

σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, 18 καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος 19 καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. τοῦτον 20 οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν 21 Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε Βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Ὃ γέγραφα γέγραφα. 22

Ο Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, 23 ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· εἶ- 24 πον οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.

ΟΛ Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκει- 25 σαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μη- 26 τέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει

27 τῇ μητρί Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς
28 ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. μετὰ τοῦτο Ἰησοῦς εἰδὼς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται ἵνα
29 τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει Διψῶ. σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περι-
30 θέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος Ἰησοῦς, εἶπε Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ
32 ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυ-
33 ρωθέντος αὐτῷ, ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη,
34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν
35 ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία. καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πι-
36 στεύητε. ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ
37 Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. OB

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ OΓ

τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα αὐτοῦ· ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς 39 αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων ἕλιγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ 40 Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν 41 τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγ- 42 γὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

ΟΔ Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ **20** ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν 2 καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα- 3 θητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον, ἔτρεχον δὲ οἱ 4 δύο ὁμοῦ. καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ παρα- 5 κύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ 6 εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, 7 οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλι-

8 γμένον εἰς ἕνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε
9 καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι
10 δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ΟΕ
12 ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ
13 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; καὶ λέγει αὐτοῖς Ὅτι ἦραν τὸν κύριόν
14 μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶ-
15 τα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτὸν κἀγὼ αὐ-
16 τὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί Ῥαββουνί (ὃ λέγεται
17 διδάσκαλε). λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μή ἅπτου μου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου
18 καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Οϛ Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. 19
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξε καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 20
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 21
καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 22
ἄν τινος ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινος κρατῆτε, κεκράτηνται. 23

ΟΖ Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 24
ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 25

ΟΗ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν. 26
εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 27
ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 28
λέγει αὐτῷ Ἰη- 29

σοῦς Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ
30 μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλ-
λα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν,
31 ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα
δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς ΟΘ
μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέ-
2 ρωσε δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς
ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς
Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν
3 μαθητῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος
Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡ-
μεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
4 ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γε-
νομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι
5 ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει οὖν αὐ-
τοῖς Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπε-
6 κρίθησαν αὐτῷ Οὔ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς
τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε.
ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ
7 τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σί-
μων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπεν-
δύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν

εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ 8 *ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν* 9 *κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. λέγει* 10 *αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσε τὸ* 11 *δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐ*- 12 *δεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ* 13 *λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς* 14 *μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.*

Π *Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ* 15 *Ἰησοῦς Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν* 16 *δεύτερον Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σί*- 17 *μων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπε Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ προβάτιά μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω* 18

σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσει σε καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέ-
19 λεις. τοῦτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι.
20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε Κύριε, τίς ἐστιν
21 ὁ παραδιδούς σε; τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ
22 Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ
23 μοι ἀκολούθει. ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'
24 Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ καὶ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρ-
25 τυρία ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Α Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ 1
Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύ- 2
ματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη. οἷς καὶ παρέ- 3
στησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολ-
λοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμε-
νος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύ- 4
μων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου, ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβά- 5
πτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε
ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. οἱ μὲν οὖν συν- 6
ελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ
χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;
εἶπεν οὖν πρὸς αὐτούς Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γνῶναι χρό- 7
νους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ,
ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύμα- 8
τος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱε-

ρουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ
9 καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ ταῦτα εἰπὼν αὐτῶν
βλεπόντων ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ
10 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς
τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
11 παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆσι λευκαῖς, οἳ καὶ εἶ-
παν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς
τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς
τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐ-
12 τὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. τότε ὑπέστρεψαν εἰς
Ἰερουσαλὴμ, ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ
13 ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. καὶ
ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν, οὗ ἦσαν κα-
ταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος
καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος
καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλω-
14 τὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρ-
τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶ καὶ
Μαριὰμ τῇ μητρὶ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν B
μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ
16 τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι) Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει
πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου
17 ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος

ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς 18 ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνωστὸν 19 ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τουτέστι χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν 20 βίβλῳ ψαλμῶν Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν 21 ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσμα- 22 τος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον 23 Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. καὶ 24 προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα λαβεῖν 25 τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ 26 Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

Γ Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντη- 2 κοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο 2 ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς

βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμε-
3 νοι, καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι
4 ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. καὶ
ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου καὶ ἤρξαντο λα-
λεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀπο-
5 φθέγγεσθαι αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦν-
τες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν
6 ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης
συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουσεν εἷς
7 ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταν-
το δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες Οὐχὶ ἰδοὺ πάντες
8 οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς
ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεν-
9 νήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Αἰλαμῖται, καὶ οἱ
κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
10 Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε
καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης
τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι,
11 Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες,
ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις
12 τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διη-
πόρουντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί θέλει τοῦ-
13 το εἶναι; ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύ-
κους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρε τὴν Δ
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς Ἄνδρες Ἰου-

δαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι 15 γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰ- 16 ρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ Καὶ ἔσται μετὰ 17 ταῦτα, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁρά-σεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται. καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ 18 ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. καὶ 19 δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. ὁ ἥ- 20 λιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνο- 21 μα κυρίου σωθήσεται.

E Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. 22 Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε δι᾽ αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει 23 τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνεί-λετε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θα- 24 νάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽

25 αὐτοῦ. Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν Προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου 26 ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ 27 ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς Ἅιδην οὐδὲ δώσεις τὸν 28 ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ϛ ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι 30 τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος 31 αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προϊδὼν ἐλάλησε περὶ ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς Ἅιδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς 33 ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεε τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ 34 ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου 35 ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον 36 τῶν ποδῶν σου. ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ 37 θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. ἀ-

κούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. 38 39 40 41

Z Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶχον ἅπαντα κοινά, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν, καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. 42 43 44 45 46 47

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ Η
2 τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν
3 εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύ-
4 νην λαβεῖν. ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
5 Ἰωάννῃ εἶπε Βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς
6 προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
7 Ναζωραίου περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ
8 βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν
9 περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν
10 θεόν, ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμ-
11 βεβηκότι αὐτῷ. κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ
12 τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶνος ἔκθαμβοι. ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε

ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ 13 θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· ὑμεῖς 14 δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζω- 15 ῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος 16 αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ 17 νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ 18 στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέ- 19 ψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν Ἰη- 20 σοῦν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀπο- 21 καταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωϋ- 22 σῆς μὲν εἶπεν, ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ἔσται δέ, 23 πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκεί-

24 νου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ πάντες δὲ οἱ
προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλά-
25 λησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς
ἐστὲ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς ὁ θεὸς
διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβρα-
άμ Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσονται πᾶσαι
26 αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς
τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς
ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν.

4 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν Θ
αὐτοῖς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ
2 Σαδδουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς
τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστα-
3 σιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα
4 ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν,
καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.
5 ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς
ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς
6 ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας
καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους
7 ἀρχιερατικοῦ, καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ
ἐπυνθάνοντο Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι
8 ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύ-
ματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ
9 καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ

εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται; γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ὑμᾶς. 10 11 12

I *Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν· κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι᾽ αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· ἀλλ᾽ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ* 13 14 15 16 17 18 19

20 θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λα-
21 λεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι·
22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ- IA
24 τεροι εἶπαν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
25 τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών Ἵνα τί
26 ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ
27 αὐτοῦ. συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς
28 Ἰσραήλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλὴ προώρισε
29 γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πά-
30 σης λαλεῖν τὸν λόγον σου ἐν τῷ τὴν χεῖρα ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ
31 τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. καὶ δεη-

θέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

IB Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ 32 ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά. καὶ 33 δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀναστάσεως, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής ἦν τις ἐν αὐ- 34 τοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων καὶ ἐτί- 35 θουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπι- 36 κληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν ἑρμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκε τὸ 37 χρῆμα καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

IΓ Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρᾳ τῇ 5 γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ 2 τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶ- 3 πε δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ 4 ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα

5 τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν, καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
6 τας· ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ
7 ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς
8 εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε Ναὶ το-
9 σούτου. ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί
10 σε. ἔπεσε δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκρὰν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.
11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διά τε τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα ΙΕ καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν
13 πάντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ
14 λαός, μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ
15 πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ
16 σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθε-

νεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς 17 *καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖ-* 18 *ρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε τὰς* 19 *θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν δὲ αὐτοὺς εἶπε Πο-* 20 *ρεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ* 21 *εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.*

ΙΕ *Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς· οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον* 22 *αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν* 23 *πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκου-* 24 *σαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι* 25 *ἰδοὺ οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν* 26 *ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ἀγα-* 27 *γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπη-*

28 ρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς λέγων Παραγγελίᾳ παρ-
ηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τού-
τῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδα-
χῆς ὑμῶν καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα
29 τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ
ἀπόστολοι εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀν-
30 θρώποις. ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν,
31 ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον
ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρ-
32 τιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τού-
των, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς
33 πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ
ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Ις
Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέ-
35 λευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, εἶπέ τε
πρὸς αὐτούς Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς
36 ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ
γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς λέγων εἶναί
τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρα-
κοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
37 διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέ-
στη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογρα-
φῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώ-
λετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.

καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων 38
τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ
βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ 39
ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μή-
ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ 40
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγ-
γειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
ἀπέλυσαν. οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσ- 41
ώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος ἀτιμασθῆναι, πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ 42
καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγε-
λιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

ΙΖ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μα- ●
θητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς
Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθ-
ημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώ- 2
δεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν Οὐκ ἀρεστόν
ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακο-
νεῖν τραπέζαις. ἐπισκεψώμεθα δή, ἀδελφοί, ἄνδρας 3
ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος καὶ
σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·
ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσ- 4
καρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς 5
τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη
πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρό-
χορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ

6 Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς
7 τὰς χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ ΙΗ
10 Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ
11 τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσ-
12 φημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
13 συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ
14 τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη
15 ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7 1 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ ΙΘ
2 ἔφη Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς

τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ 3 τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν 4 Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ 5 οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ θεός, 6 ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύσωσι κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς 7 εἶπε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην πε- 8 ριτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ οἱ πατριάρ- 9 χαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πα- 10 σῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον 11 καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ ηὕρισκον

12 χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν
13 πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
14 Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυ-
15 χαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. κατέβη δὲ Ἰακώβ, καὶ ἐτε-
16 λεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμ-
17 μὼρ ἐν Συχέμ. καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν
18 ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰω-
19 σήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσε τοὺς πατέρας, τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς
20 τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ
21 οἴκῳ τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ
22 υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων,
23 ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
24 τοῦ, υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας

τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι 25
ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσι σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ
δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μα- 26
χομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν
Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ 27
δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτόν, εἰπὼν Τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνε- 28
λεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύ-
πτιον; ἔφυγε δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγέ- 29
νετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.
καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν 30
τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς
βάτου. ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἐθαύμασε τὸ ὅραμα· προσ- 31
ερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυ-
ρίου Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ 32
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋ-
σῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ κύριος 33
Λῦσον τὸ ὑπόδημά σου τῶν ποδῶν· ὁ γὰρ τόπος ἐφ'
ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ 34
λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐ-
τοῦ ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.

K Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες Τίς 35
σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς
καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκε σὺν χειρὶ ἀγ-
γέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγα- 36

γεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσ-
37 σαράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν
38 ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν,
39 ὃς ἐξελέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ὑμῖν, ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς
40 Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί
41 ἐγένετο αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραί-
42 νοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψε δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσα-
43 ράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφᾶ, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς, καὶ
44 μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσεῖ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ
45 τὸν τύπον ὃν ἑωράκει, ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι

οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ, ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον 46 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ· Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' οὐχ 47 48 ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπό- 49 διον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ 50 ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; σκληροτράχηλοι 51 καὶ ἀπερίτμητοι καρδίας καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέ- 52 ρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς 53 διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἀκούοντες 54 δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύμα- 55 τος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδε δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν 56 Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. κράξαντες δὲ 57 φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλε- 58 ως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια

ἑαυτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,
59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέ-
60 γοντα Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ
τὰ γόνατα ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, μὴ στήσῃς
αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγέ- ΚΑ
νετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρη-
σαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας
2 πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον
ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ'
3 αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς
οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας
4 παρεδίδου εἰς φυλακήν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλ-
5 θον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· Φίλιππος δὲ κατελ-
θὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν
6 χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ
7 βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόν-
των πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρ-
χοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύ-
8 θησαν· ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πό- ΚΒ
λει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας,
10 λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον πάντες
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες Οὗτός ἐστιν ἡ

δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη· προσεῖχον δὲ 11
αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι
αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομέ- 12
νῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰη-
σοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.
ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν 13
προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τὰ σημεῖα καὶ δυ-
νάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν 14
Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον *καὶ*
Ἰωάννην, οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, 15
ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐ- 16
δενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι
ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθε- 17
σαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα
ἅγιον.

ΚΓ *Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χει-* 18
ρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν
αὐτοῖς χρήματα, λέγων Δότε *κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν* 19
ταύτην, ἵνα ᾧ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα
ἅγιον. Πέτρος *δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν* Τὸ *ἀργύριόν σου* 20
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ
ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς 21
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου
οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ 22
τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου, εἰ

23 ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε
24 ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ'
25 ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον λέγων ΚΔ Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν
27 ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυ-
28 νήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. ἦν δὲ ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προ-
29 φήτην Ἠσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ
30 Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀνα-
31 γινώσκεις; ὁ δὲ εἶπε Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀνα-
32 βάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν
33 ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ

ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε Δέομαί 34 σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ 35 στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ 36 τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; καὶ ἐκέλευσε 38 στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυ- 39 ρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν χαίρων. Φί- 40 λιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕ Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς 1 τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ ᾐτή- 2 σατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν 3 τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψε φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φω- 4 νὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;

5 εἶπε δέ Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν
6 σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσιθι εἰς τὴν πόλιν,
7 καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες
οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν
8 τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ Σαῦλος
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον
9 εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, Κϛ
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος Ἀνανία.
11 ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν
Ἀνάστα, πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην
εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι
12 Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν
ὁράματι Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐ-
13 τῷ τὰς χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ Ἀνα-
νίας Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς
τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερου-
14 σαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων
15 δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. εἶπε
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς
ἐστί μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον
16 τῶν ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ
ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
17 παθεῖν. ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκί-

*αν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι
ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς
πνεύματος ἁγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ* 18
*τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε καὶ ἀναστὰς
ἐβαπτίσθη καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνισχύθη. ἐγένετο δὲ μετὰ* 19
τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, καὶ εὐθέως 20
*ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκού-* 21
*οντες καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ
ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο* 22
*καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμα-
σκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ὡς δὲ* 23
*ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι
ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐ-* 24
*τῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ
νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· λαβόντες δὲ οἱ μαθη-* 25
*ταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χα-
λάσαντες ἐν σπυρίδι. παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ* 26
*ἐπείραζε κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφο-
βοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς* 27
*ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ
εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν*

28 Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς
29 Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς.
30 οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν· ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστει-
31 λαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. KZ
33 εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτου ὃς ἦν παραλελυ-
34 μένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ
35 εὐθέως ἀνέστη, καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ
36 τὸν κύριον. ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν
37 πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν
38 ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς

αὐτόν, παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς, ὃν παραγενόμε- 39 νον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γό- 40 νατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπε Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ- τῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. δοὺς δὲ αὐτῇ 41 χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγέ- 42 νετο καθ' ὅλης Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ 43 παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

ΚΗ Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκα- **10** τοντάρχης ἐκ σπείρας τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐ- 2 σεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεό- μενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, εἶδεν ἐν ὁράματι φανε- 3 ρῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορ- νήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος 4 εἶπε Τί ἐστιν, κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόπ- 5 πην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέ-

6 τρος· οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν
7 οἰκία παρὰ θάλασσαν. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ
λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώ-
8 την εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγη-
σάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
9 Ἰόππην. τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ
τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσ-
10 εύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ
ἤθελε γεύσασθαι. παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο
11 ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμέ-
νον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
12 τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθειμένον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ὑπ-
ῆρχε πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ
13 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν
14 Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπε
Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ
15 ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν
16 Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο
ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρα-
17 νόν. ὡς δὲ ἐν αὐτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ
ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ
τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος
18 ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, καὶ φωνήσαντες ἐπύθον-
το, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενί-
ζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος ΚΘ

εἶπε τὸ πνεῦμα Ἰδοὺ ἄνδρες δύο ζητοῦντές σε· ἀλ- 20
λὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μη-
δὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. κατα- 21
βὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ
εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς αἰτία δι' ἣν πάρεστε; οἱ δε εἶ- 22
παν Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φο-
βούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ
ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι
ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν, 23
τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες
τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. τῇ δὲ 24
ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος
ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγε-
νεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. ὡς δὲ ἐγέ- 25
νετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ
Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ 26
Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ
αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, 27
καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐ- 28
τούς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰου-
δαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ὁ
θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρω-
πον, διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυν- 29
θάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;

Λ Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέ- 30

χρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος
ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν
31 ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καί φησι Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου
ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώ-
32 πιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακά-
λεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται
33 ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. ἐξαυτῆς
οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγε-
νόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρε-
σμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ
34 κυρίου. ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν Ἐπ' ἀλη-
θείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης
35 ὁ θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ
36 ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν. τὸν λόγον
ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην
37 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων κύριος. οἴδατε
τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας ἀρξάμε-
νος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυ-
38 ξεν Ἰωάννης Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν
εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομέ-
39 νους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ
ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ
τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον κρεμά-
40 σαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέ-
41 ρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι οὐ παντὶ τῷ

λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγει- 42 λεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφε- 43 σιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου 44 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ 45 ἐκ περιτομῆς πιστοὶ οἳ συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐκκέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ 46 μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος Μήτι 47 τὸ ὕδωρ δύναταί κωλῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξε δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ 48 χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

ΛΑ Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες **11** κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, 2 διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες ὅτι 3 εἰσῆλθε πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγεν αὐτοῖς. ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθ- 4 εξῆς λέγων Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό- 5

μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιε-
6 *μένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ, εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-*
7 *ρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι* Ἀναστάς,
8 Πέτρε, *θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δέ* Μηδαμῶς, *κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα*
9 *μου. ἀπεκρίθη δὲ ἐκ δευτέρου φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*
10 Ἃ *ὁ θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐ-*
11 *ρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ* Καισαρείας
12 *πρός με. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗ-*
13 *τοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός· ἀπήγγειλε δὲ ἡμῖν, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα* Πέμψον *εἰς* Ἰόππην *καὶ*
14 *μετάπεμψαι* Σίμωνα *τὸν ἐπικαλούμενον* Πέτρον, *ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ*
15 *οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς*
16 *ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν* Ἰωάννης *μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βα-*
17 *πτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν*

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν 18 καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν. οἱ 19 μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες 20 Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, 21 πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας 22 τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας, ὃς παραγενόμενος καὶ 23 ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν ἐν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ 24 πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. ἐξῆλθε 25 δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον 26 συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

ΛΒ Ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσο- 27 λύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ 28

αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἐσήμαινε διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκου-
29 μένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελ-
30 φοῖς, ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλη- ΛΓ
2 σίας. ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μα-
3 χαίρᾳ· ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύ-
4 μων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.
5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας περὶ αὐ-
6 τοῦ. ὅτε δὲ ἤμελλε προσαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἁλύσεσι δυσίν, φύλακές τε πρὸ
7 τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ
8 ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπε δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· ἐποίησε δὲ οὕ-

τως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει 9 ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ 10 δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενό- 11 μενος εἶπε Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς 12 μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. κρούσαντος δὲ 13 αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ 14 Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνῃ. ἡ δὲ διισχυ- 15 ρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ εἶπαν Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον 16 αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ 17 σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέ τε Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς ΛΔ
19 στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς
20 Ἰουδαίας εἰς Καισάρειαν διέτριβεν. ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις. ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
21 τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ
22 βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώ-
23 νει Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.
24 25 ὁ δὲ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν ΛΕ προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν
2 τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες

τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμ- 4
φθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελεύ-
κειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, *καὶ γενό-* 5
μενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν
ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· *εἶχον δὲ καὶ* Ἰωάν-
νην ὑπηρέτην. διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πά- 6
φου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον,
ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, *ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ* Σεργίῳ 7
Παύλῳ, *ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος* Βαρνά-
βαν καὶ Σαῦλον *ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ*
θεοῦ· ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας *ὁ μάγος (οὕτως* 8
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζητῶν διαστρέ-
ψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος *δὲ ὁ* 9
καὶ Παῦλος, *πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας*
εἰς αὐτὸν εἶπεν Ὦ *πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης* 10
ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης,
οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς τοῦ κυρίου τὰς εὐθείας;
καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ 11
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέ-
πεσεν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χει-
ραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπί- 12
στευσεν ἐκπληττόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

Λϛ Ἀναχθέντες *δὲ ἀπὸ τῆς* Πάφου *οἱ περὶ* Παῦλον 13
ἦλθον εἰς Πέργην *τῆς* Παμφυλίας· Ἰωάννης *δὲ ἀπο-*
χωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. *αὐτοὶ* 14
δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης *παρεγένοντο εἰς* Ἀντι-

όχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν
15 τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς
16 τὸν λαόν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ φο-
17 βούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ
18 βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν
19 τῇ ἐρήμῳ, καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανaὰν κατε-
20 κληρονόμησε τὴν γῆν αὐτῶν· ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε κριτὰς ἕως Σα-
21 μουὴλ προφήτου. κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα
22 ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα, καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρε τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελή-
23 ματά μου. τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ'
24 ἐπαγγελίαν ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ
25 βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε Τί ἐμὲ ὑπο-

νοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

ΛΖ *Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ οἱ ἐν ὑμῖν* 26 *φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ* 27 *ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόν-* 28 *τες ᾐτήσαντο* Πιλᾶτον *ἀναιρεθῆναι αὐτόν· ὡς δὲ ἐτέλε-* 29 *σαν πάντα τὰ γεγραμμένα περὶ αὐτοῦ, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐ-* 30 *τὸν ἐκ νεκρῶν, ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συν-* 31 *αναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς* Γαλιλαίας *εἰς* Ἱερουσαλήμ, *οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς* 32 *ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας* Ἰησοῦν, *ὡς καὶ ἐν τῷ* 33 *ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ* Υἱός *μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ* 34 *νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια* Δαυὶδ *τὰ πιστά. διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει* Οὐ *δώσεις τὸν ὅσιόν σου* 35 *ἰδεῖν διαφθοράν.* Δαυὶδ *μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετή-* 36 *σας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδε διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ θεὸς* 37 *ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν,* 38

ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτι-
39 ῶν καταγγέλλεται· καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνή-
θητε ἐν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
40 πιστεύων δικαιοῦται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρη-
41 μένον ἐν τοῖς προφήταις Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί,
καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι
ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε
42 ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. ἐξιόντων δὲ αὐτῶν εἰς τὸ
μεταξὺ σάββατον ἠξίουν λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥή-
43 ματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθη-
σαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προση-
λύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλα-
λοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι
44 τοῦ θεοῦ. τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ
45 πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. ἰδόντες
δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ
ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦν-
46 τες. παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας
εἶπαν Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους
κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα
47 εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος
Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
48 ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπίστευσαν
49 ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· διεφέρετο δὲ

ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰου- 50
δαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐ-
σχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγει-
ραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων. οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν 51
κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

ΛΗ Οἵ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος 52
ἁγίου. ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν **14**
αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι
οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ
πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ 2
ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ 3
τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν· ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν 4
ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.
ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν 5
τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, 6
Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κἀκεῖ εὐαγ- 7
γελιζόμενοι ἦσαν.

ΛΘ Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκά- 8
θητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε
περιεπάτησεν. οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς 9
ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι,

10 εἶπε μεγάλῃ φωνῇ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου
11 ὀρθός. καὶ ἥλατο καὶ περιεπάτει· οἵ τε ὄχλοι ἰδόντες
ὃ ἐποίησε Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαο-
νιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
12 βησαν πρὸς ἡμᾶς, ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν
Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγού-
13 μενος τοῦ λόγου· ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ
τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας
14 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. ἀκούσαντες δὲ
οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ
ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες
15 καὶ λέγοντες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς
ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς
ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα,
ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
16 καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις
γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ-
17 τῶν, καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν,
οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους,
ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν.
18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους
19 τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ
Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λι-
θάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομί-
20 ζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθη-
τῶν αὐτόν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ

ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην, εὐαγ- 21
γελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες
ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον
καὶ Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μα- 22
θητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι
διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκ- 23
κλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν
παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ 24
διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, καὶ 25
λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττά-
λειαν, κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν 26
παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλή-
ρωσαν. παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκ- 27
κλησίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν,
καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ 28
χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς. καί τινες κατελθόν- **15**
τες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ἐὰν
μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.
γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύ- 2
λῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν
Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς
τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ
τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ 3
τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμά-
ρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ

4 ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
5 ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
6 συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν
7 περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι
8 τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦ-
9 μα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς
10 καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ
11 πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τῶν κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι
12 καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐ-
13 τῶν. μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέ-
14 γων Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ

*ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦ- 15
σιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται* Μετὰ 16
*ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ
τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ κατεστρεμμένα αὐτῆς ἀνοι-
κοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν 17
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα
τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
τούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. 18
διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν 19
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀλλ' ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς 20
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς
πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.* Μωϋσῆς *γὰρ 21
ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐ-
τὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον
ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ 22
τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους
ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς* Ἀντιόχειαν *σὺν τῷ* Παύ-
λῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν *τὸν καλούμενον* Βαρσαββᾶν
καὶ Σίλαν, *ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν.*

M *Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν* 23
Ἀντιόχειαν *καὶ* Συρίαν *καὶ* Κιλικίαν *ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτά- 24
ραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς
οὐ διεστειλάμεθα, ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν 25
ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγα-*

26 πητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παρα-
δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
27 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰού-
δαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
28 τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν,
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν
29 ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ
πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ
30 πράξετε. ἔρρωσθε. οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον
εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδω-
31 καν τὴν ἐπιστολήν· ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
32 παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆ-
ται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελ-
33 φοὺς καὶ ἐπεστήριξαν, ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύ-
θησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
35 στείλαντας αὐτούς. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτρι-
βον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι,
36 μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ
δέ τινας ἡμέρας εἶπε πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· Ἐπι-
στρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυ-
37 ρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συμπαρα-
λαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον·
38 Παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμ-
φυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμ-
39 παραλαμβάνειν τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε

ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦ- 15
σιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται Μετὰ 16
ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ
τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ κατεστρεμμένα αὐτῆς ἀνοι-
κοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν 17
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα
τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
τούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. 18
διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν 19
ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀλλ' ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς 20
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς
πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ 21
ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐ-
τὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον
ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ 22
τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους
ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύ-
λῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν
καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν.

M Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν 23
Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ
ἐθνῶν χαίρειν. ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτά- 24
ραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς
οὐ διεστειλάμεθα, ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν 25
ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγα-

26 πητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παρα-
δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
27 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰού-
δαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
28 τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν,
μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν
29 ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ
πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ
30 πράξετε. ἔρρωσθε. οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον
εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδω-
31 καν τὴν ἐπιστολήν· ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
32 παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆ-
ται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελ-
33 φοὺς καὶ ἐπεστήριξαν, ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύ-
θησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
35 στείλαντας αὐτούς. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτρι-
βον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι,
36 μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου. μετὰ
δέ τινας ἡμέρας εἶπε πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος Ἐπι-
στρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυ-
37 ρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συμπαρα-
λαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον·
38 Παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμ-
φυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμ-
39 παραλαμβάνειν τοῦτον. ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε

.ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

ΜΑ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε παραδοθεὶς τῇ 40
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν 41
Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.
κατήντησε δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ **16**
ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς 2
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ 3
λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι
Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύοντο 4
τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι 5
ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώ- 6
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι
τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν 7
ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν
αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ, παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν 8
κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ 9
Παύλῳ ὤφθη· ἀνήρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητή- 10

σαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
11 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σα-
12 μοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, κἀκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
13 διατρίβοντες ἡμέρας τινάς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.

14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ MB
15 Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ
16 παρεβιάσατο ἡμᾶς. ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε
17 τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη κατακολουθοῦσα Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλ-
18 λουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας· τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπε Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ

ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.

ΜΑ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε παραδοθεὶς τῇ 40 χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν 41 Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. κατήντησε δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ **16** ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς 2 ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ 3 λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπορεύοντο 4 τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι 5 ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώ- 6 ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν 7 ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ, παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν 8 κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ 9 Παύλῳ ὤφθη· ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητή- 10

σαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι
προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
11 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σα-
12 μοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, κἀκεῖθέν τε
εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη μερίδος τῆς Μακεδο-
νίας πόλις, κολωνία. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
13 διατρίβοντες ἡμέρας τινάς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
των ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμόν, οὗ
ἐνομίζομεν προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦ-
μεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.

14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλε- ΜΒ
ως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος
διήνοιξε τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
15 Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρε-
κάλεσε λέγουσα Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ
εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ
16 παρεβιάσατο ἡμᾶς. ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς
τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύ-
θωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε
17 τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. αὕτη κατακολουθοῦσα
Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλ-
18 λουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας· τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολ-
λὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας
τῷ πνεύματι εἶπε Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰη-
σοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ

ὥρᾳ. καὶ ἰδόντες οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς 19 τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶ- 20 παν Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη 21 ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ 22 οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, πολλὰς δὲ ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβα- 23 λον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς, ὃς παραγγελίαν τοιαύτην 24 λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.

ΜΓ Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσ- 25 ευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σα- 26 λευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνεῴχθησαν δὲ αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυ- 27 πνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ Παῦλος μεγάλῃ φωνῇ λέ- 28 γων Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔν- 29 τρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, καὶ 30

προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν
31 ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπαν Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰη-
32 σοῦν χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλά-
λησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, σὺν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
33 οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη
34 αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, ἀναγαγών
τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκε τράπεζαν καὶ ἠγαλ-
λιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ΜΔ
τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώ-
36 πους ἐκείνους. ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λό-
γους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ
ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰ-
37 ρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες ἡμᾶς
δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
χοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς
ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς
38 ἐξαγαγέτωσαν. ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ
ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκού-
39 σαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν
αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς
40 πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς
τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς,
17 καὶ ἐξῆλθον. διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν
Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν

συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύ- 2
λῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διε-
λέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρα- 3
τιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ Ἰησοῦς
ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθη- 4
σαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, τῶν
τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν τε
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

ΜΕ Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν 5
ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες
ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσο-
νος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον, μὴ εὑ- 6
ρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς
ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέ- 7
δεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμά-
των Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες
εἶναι Ἰησοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πο- 8
λιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν 9
παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε 10
Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγε-
νόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν.
οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτι- 11
νες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ

καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα
12 οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν
Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ
13 ὀλίγοι· ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰου-
δαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσ-
14 σοντες τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπ-
έστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασ-
σαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.
15 οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν,
καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμό-
θεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν.
16 ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου,
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος
17 κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ
συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν
τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχά-
18 νοντας. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στωϊκῶν
φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ. καί τινες ἔλεγον Τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ Ξένων δαιμο-
νίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ
19 τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο· ἐπιλαβόμενοι δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες Δυνάμεθα
γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ὑπό σου λαλουμένη διδαχή;
20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν·
21 βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλοι ταῦτα εἶναι. Ἀθη-

ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν καινότερον.

Mϛ *Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου* 22 *ἔφη Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεω-* 23 *ρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν* 24 *κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεό-* 25 *μενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα, ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων* 26 *κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν* 27 *αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κι-* 28 *νούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. γένος* 29 *οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς μὲν οὖν* 30 *χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις, πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκου-* 31

μένην δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν
32 πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ
ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν
Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
33 34 Οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν· τινὲς ΜΖ
δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ
Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ
18 ἕτεροι σὺν αὐτοῖς. μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν
2 Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον, καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον
ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλη-
λυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι χωρίζεσθαι πάντας τοὺς
3 Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζοντο·
4 ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ· διελέγετο δὲ ἐν τῇ
συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους
5 καὶ Ἕλληνας. ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας
ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ
Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν
6 χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλα-
σφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπε πρὸς αὐ-
τούς Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς
7 ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μετα-
βὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου,
σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συνα-
8 γωγῇ. Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυ-

ρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. εἶπε δὲ ὁ 9 κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι μετὰ 10 σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισε δὲ 11 ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

ΜΗ Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπ- 12 έστησαν οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νό- 13 μον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ 14 Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστι περὶ λόγου καὶ 15 ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν 16 αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες 17 Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. ὁ 18 δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ 19 εἰς Ἔφεσον· κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσ-

ελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις.
20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
21 ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών Πάλιν ἀ-
νακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ
22 τῆς Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιό-
23 χειαν, καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε διερχόμενος
καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων
24 πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνό-
ματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντη-
25 σεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος
ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν κυρίου καὶ ζέων τῷ πνεύμα-
τι, ἐλάλει δὲ καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ
26 Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, οὗ-
τός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀ-
κούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσε-
λάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν
27 ὁδὸν τοῦ θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν, ὃς παραγενόμενος συνε-
28 βάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος· εὐ-
τόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰη-
σοῦν.

19 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, ΜΘ
Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφε-

ρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. εἶπε δὲ ὁ 9 κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι μετὰ 10 σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισε δὲ 11 ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

ΜΗ Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπ- 12 έστησαν οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νό- 13 μον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ 14 Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστι περὶ λόγου καὶ 15 ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν 16 αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες 17 Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. ὁ 18 δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ 19 εἰς Ἔφεσον· κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσ-

ελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις.
20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ
21 ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών Πάλιν ἀ-
νακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ
22 τῆς Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιό-
23 χειαν, καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε διερχόμενος
καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων
24 πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνό-
ματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντη-
25 σεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος
ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν κυρίου καὶ ζέων τῷ πνεύμα-
τι, ἐλάλει δὲ καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ
26 Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, οὗ-
τός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀ-
κούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσε-
λάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν
27 ὁδὸν τοῦ θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς
μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν, ὃς παραγενόμενος συνε-
28 βάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος· εὐ-
τόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰη-
σοῦν.

19 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, ΜΘ
Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφε-

σον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς 2
Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς
αὐτόν Ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν.
εἶπέ τε Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς 3
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπε δὲ Παῦλος Ἰωάννης ἐ- 4
βάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς
τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν
εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ 5
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ 6
Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. ἦσαν δὲ οἱ 7
πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συνα- 8
γωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος
καὶ πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. ὡς δέ τινες 9
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώ-
πιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς
μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυ-
ράννου· τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας 10
τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. δυνάμεις τε οὐ 11
τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου,
ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ 12
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσ-
σεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ
πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.

N Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰου- 13

δαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
14 ἦσαν δέ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ
15 τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς Τὸν μὲν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦ-
16 λον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν
17 ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ
18 ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγ-
19 γέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς
20 αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.
21 ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ
22 δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ
23 Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. ἐγέ-

νετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

ΝΑ Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι ἀργυροκόπος ποιῶν να- 24 οὺς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα 25 ἐργάτας εἶπεν Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀ- 26 κούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ 27 μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη Ἀσία καὶ οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ 28 ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καὶ 29 ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. Παύλου δὲ 30 βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φί- 31 λοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· 32 ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου 33 συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰου-

δαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθε-
34 λεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός
ἐστιν, Φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας
δύο κραζόντων Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων, με-
35 γάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ τὸν ὄχλον
ὁ γραμματεύς Φησιν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκό-
ρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς;
36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατε-
σταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν.
37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
38 βλασΦημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον,
ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν
39 ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκ-
40 κλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι
στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος
περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροΦῆς
41 ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμε- NB
νος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπα-
2 σάμενος ἐξῆλθε πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ
τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολ-
3 λῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποιήσας τε μῆνας τρεῖς,
γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι
ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέ-

φειν διὰ Μακεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος 4
Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ
Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ
δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον 5
ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς 6
ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ διε-
τρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά. ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββά- 7
των συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διε-
λέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ἦσαν δὲ λαμ- 8
πάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθ- 9
εζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς
θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ
Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν
ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ 10
ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε Μὴ
θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. ἀνα- 11
βὰς δὲ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε
ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν 12
παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. ἡμεῖς 13
δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσ-
σον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον·
οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.
ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες 14
αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην, κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαν- 15

τες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυ Χίου, τῇ δὲ
ἑσπέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλ-
16 θομεν εἰς Μίλητον. κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦ-
σαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτρι-
βῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη
αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱε-
17 ροσόλυμα. ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον,
18 μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας· ὡς
δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς
ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς
τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενό-
19 μην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης
καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν
20 ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστειλά-
μην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
21 διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμε-
νος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν
22 καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. καὶ νῦν
ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερου-
23 σαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, πλὴν
ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί
24 μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. ἀλλ'
οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ,
ὡς τελειώσω τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλα-
βον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγ-
25 γέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα

ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. διὸ μαρτύρομαι 26 ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγ- 27 γεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε 28 ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. ὅτι ἐγὼ οἶδα τοῦτο ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφι- 29 ξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, καὶ ἐξ ὑμῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες 30 διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυ- τῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα 31 καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ κυρίῳ καὶ 32 τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 33 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι 34 μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται πάντα· ὑπέ- 35 δειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυ- ρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γό- 36 νατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ 37 κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τρά-

38 χηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμψαν δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς, ἀποσπασθέντες ΝΓ ἀπ' αὐτῶν εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ 2 δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα, καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνή- 3 χθημεν, ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορ- 4 τιζόμενον τὸν γόμον. ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσό- 5 λυμα. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, 7 ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν 8 ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμεί- 9 ναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι.

ΝΔ *Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθέ τις ἀπὸ* 10
τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, καὶ ἐλθὼν 11
πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας
ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε Τάδε λέγει
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕ-
τη, οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦ- 12
τα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ
ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. τότε ἀπεκρίθη ὁ 13
Παῦλος Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀπο-
θανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχά- 14
σαμεν εἰπόντες Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.

ΝΕ *Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνε-* 15
βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθη- 16
τῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενι-
σθῶμεν Μνάσῳ τινὶ Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. γενο- 17
μένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν 18
ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρε-
σβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν 19
ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, 20
εἶπόν τε αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰ-
σὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες

21 ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν, κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.
22 23 τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας· τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
24 εὐχὴν ἔχοντες ἀφ' ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐ-
25 τὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἀπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.
26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσ- Νϛ
27 φορά. ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ'
28 αὐτὸν τὰς χεῖρας, κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ
29 ἱερὸν καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν

αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ 30 τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι- 31 λιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγχύνεται Ἱερουσαλήμ, ὃς ἐξαυτῆς λαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατ- 32 έδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέ- 33 λευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσίν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν 34 ἐν τῷ ὄχλῳ. μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συν- 35 έβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ 36 κράζοντες Αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν 37 παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν 38 ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; εἶπε δὲ ὁ 39 Παῦλος Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος 40

δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ γενομένης σιγῆς προσεφώνησε τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων

22 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς NZ
2 πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέ-
3 σχον ἡσυχίαν. καί φησιν Ἐγώ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλου πεπαιδευμένος κατ' ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς
4 ἐστὲ σήμερον, ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε
5 καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἐμαρτύρει μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσα-
6 λήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ,
7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης
8 μοι Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε; εἶπέ τε πρὸς ἐμέ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
9 ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ
10 λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύ-

ριος εἶπε πρός με Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν ἐντέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐδὲν ἔβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φω- 11 τὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

ΝΗ Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, 12 μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι Σαοὺλ ἀδελ- 13 φέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προε- 14 χειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅτι μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἔσῃ ὧν ἑώ- 15 ρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βά- 16 πτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι 17 εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι 18 Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ εἶ- 19 πον Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχύνετο τὸ αἷμα Στεφάνου 20 τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπε πρός με Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη 21

22 μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐ-
23 τὸν ζῆν. κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ
24 ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπι-
25 γνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ
26 ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλε λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥω-
27 μαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ
28 Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ
29 καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δε-
30 δεκώς. τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσε συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

23 Ἀτενίσας δὲ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες **ΝΘ**

ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι
τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνα- 2
νίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ
τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε Τύπτειν 3
σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ
κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις
με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν Τὸν ἀρχιε- 4
ρέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ᾔδειν, 5
ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρ-
χοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. γνοὺς δὲ ὁ 6
Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτε-
ρον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες ἀδελ-
φοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων, περὶ ἐλ-
πίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ 7
λαλήσαντος ἐπέπεσε στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι γὰρ λέ- 8
γουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦ-
μα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο 9
δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμ-
ματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγον-
τες Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ·
εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος; πολλῆς δὲ 10
γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπα-
σθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα κα-
ταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν εἰς τὴν
παρεμβολήν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ 11

κύριος εἶπε. Θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης τε ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν 13 μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποι-14 ησάμενοι, οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν 15 Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀν-16 ελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν 17 παρεμβολὴν ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγ-18 γεῖλαί τι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον καί φησιν Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγα-19 γεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπε δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε

ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ 21 αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

ΞΑ 'Ο μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παρ- 22 αγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατον- 23 τάρχων εἶπεν 'Ετοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαν- 24 τες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύ- 25 26 διος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. τὸν 27 ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν 'Ιουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην μαθὼν ὅτι 'Ρωμαῖός ἐστιν, βουλό- 28 μενός τε γνῶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, ὃν εὗρον 29 ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. μη- 30 νυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατ-

31 *ηγόροις λέγειν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν* Παῦλον *ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν* Ἀντιπατρίδα,
32 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν*
33 *αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν* Καισάρειαν *καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν* Παῦλον *αὐτῷ.*
34 *ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν,*
35 *καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ* Κιλικίας, Διακούσομαί *σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ* Ἡρώδου *φυλάσσεσθαι αὐτόν.*

24. Μετὰ *δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς* Ἀνανίας *μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος* Τερτύλλου *τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ* Παύ- ΞΒ
2 *λου. κληθέντος δὲ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ* Τέρτυλλος *λέ-*
3 *γων* Πολλῆς *εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτι-*
4 *στε* Φῆλιξ, *μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συν-*
5 *τόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσι τοῖς* Ἰουδαίοις *τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν* Να-
6 *ζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι,*
8 *ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν*

αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα 9
οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ 10
τοῦ ἡγεμόνος λέγειν Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κρι-
τὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐ-
μαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι 11
οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ἢ δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην
προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν 12
με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα
ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν,
οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγο- 13
ροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν 14
ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ,
πιστεύων τοῖς κατὰ νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφή-
ταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν 15
καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσε-
σθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ 16
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς
ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύ- 17
νας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσ-
φοράς, ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ 18
μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατ- 19
ηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά- 20
τωσαν, τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνε-
δρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἐν αὐτοῖς 21
ἑστώς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σή-

22 μερον ἐφ' ὑμῶν. ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἴπας Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
23 ὑμᾶς, διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτόν, ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικί, οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς ΞΓ
25 χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί
26 σε, ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται ὑπὸ τοῦ Παύλου, διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος
27 ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον, θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
2 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ
3 τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν.
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·

Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησί, δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἴ 5
τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.
διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλείονας ὀκτὼ ἢ 6
δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας
ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. πα- 7
ραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱε-
ροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βα-
ρέα αἰτιάματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι
τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον 8
τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι
ἥμαρτον. ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν κα- 9
ταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε Θέλεις εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ;
εἶπε δὲ ὁ Παῦλος Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς 10
εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκη-
κα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. εἰ μὲν οὖν 11
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι
τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί
μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα
ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ 12
συμβουλίου ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καί-
σαρα πορεύσῃ.

ΞΔ Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασι- 13
λεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμε-
νοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, 14
ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον,

λέγων Ἀνήρ τίς ἐστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος
15 δέσμιος, περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαί-
16 ων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην, πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ
17 τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βή-
18 ματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα, περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ
19 ὑπενόουν πονηρῶν, ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ
20 τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τού-
21 των. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐ-
22 τὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-
23 θρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη
24 ὁ Παῦλος. καί φησιν ὁ Φῆστος Ἀγρίππα βασιλεῦ

καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχέ μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον 25 *αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. περὶ οὗ* 26 *ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω, διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ* 27 *καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.*

ΞΕ *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη Ἐπιτρέπεταί* **26** *σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ* 2 *Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, μά-* 3 *λιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν* 4 *ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες Ἰουδαῖοι προγινώσκοντές με ἄνωθεν,* 5 *ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος· καὶ* 6 *νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, εἰς* 7 *ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν*

λατρεῦον ἐλπίζει καταντήσειν, περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκα-
8 λοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. τί ἄπιστον κρίνεται
9 παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ οὖν ἔδοξα
ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν
10 πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι, διὸ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύ-
μοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέ-
κλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναι-
11 ρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, καὶ κατὰ
πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς
ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς ἐμμαινόμενος αὐτοῖς
12 ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. ἐν οἷς πορευόμε-
νος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς
13 τῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν
εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ
ἡλίου περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευο-
14 μένους, πάντων τε καταπεσόντων εἰς τὴν γῆν ἤκουσα
φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λα-
15 κτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶ-
πεν Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι
16 καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι,
προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδές με
17 ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ
18 ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε ἀνοῖξαι ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς
καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν

*αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμέ-
νοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ* 19
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν 20
*Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσάν τε τὴν
χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον με-
τανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετα-
νοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι* 21
*συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.
ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡ-* 22
*μέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ με-
γάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν
μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς ὁ χρι-* 23
*στός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει
καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.*

Ξς Ταῦτα *δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ* 24
τῇ φωνῇ φησί Μαίνῃ, Παῦλε· *τὰ πολλά σε γράμ-
ματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ὁ δὲ* Παῦλος Οὐ *μαί-* 25
*νομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σω-
φροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ* 26
*τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν παρρησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ
γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις,* 27
*βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις. οἶδα ὅτι πιστεύ-
εις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν* Παῦλον Ἐν *ὀλίγῳ με* 28
πείθεις Χριστιανὸν *ποιῆσαι. ὁ δὲ* Παῦλος Εὐξαίμην *ἂν* 29
τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ

καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν
30 τούτων. ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε
31 Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.
32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη Ἀπολελύσθαι ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, ΞΖ παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας
2 ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν ὄντος σὺν
3 ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως, τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς
4 φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέ-
5 μους εἶναι ἐναντίους, τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν
6 εἰς Μύρρα τῆς Λυκίας. κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβί-
7 βασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρή-
8 την κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν

ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας,
ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενο- 9
μένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ
τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος
λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ 10
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.
ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ 11
μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. ἀνευ- 12
θέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν,
οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι λι-
μένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ
χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέ- 13
σεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν
Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος 14
τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων· συναρπασθέντος 15
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόν- 16
τες καλούμενον Καῦδα, ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
γενέσθαι τῆς σκάφης. ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο, 17
ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον, φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέ-
ροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβο- 18
λὴν ἐποιοῦντο. καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν 19
τοῦ πλοίου ἔρριψαν· μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπι- 20

φαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζε-
21 *σθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ* Παῦλος *ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν* Ἔδει *μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς* Κρήτης *κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.*
22 *καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ*
23 *ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ*
24 *καὶ λατρεύω, ἄγγελος λέγων* Μὴ *φοβοῦ,* Παῦλε· Καίσαρί *σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι*
25 *ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται,*
26 *καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ τινα ἡμᾶς δεῖ ἐκπεσεῖν.*

27 *Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ* Ἀδρίᾳ, *κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπε-* ΞΗ
28 *νόουν οἱ ναῦται προσανέχειν τινὰ αὐτοῖς χώραν, καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσιν, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε,*
29 *φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ηὔχοντο*
30 *ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρας ἀγκύρας μελλόντων*
31 *ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ* Παῦλος *τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς*

στρατιώταις Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλε γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ ὡς ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκα-

τοντάρχης, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους ἐκκολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν
44 ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο
28 πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ διασωθέντες τότε
2 ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται, οἵ τε βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ
3 τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελ-
4 θοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν
5 οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ
6 ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι
7 θεόν. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδε-
8 ξάμενος ἡμᾶς ἡμέρας τρεῖς φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος

εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. τούτου δὲ γενομένου οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ 9 *νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχον καὶ ἐθεραπεύοντο, οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομέ-* 10 *νοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.*

ΞΘ Μετὰ *δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-* 11 *κεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμεί-* 12 *ναμεν ἡμέραις τρισίν, ὅθεν περιελθόντες κατηντήσα-* 13 *μεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, οὗ εὑρόντες* 14 *ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά, καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν* 15 *ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθον εἰς ἀπάντη-σιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρ-σος. ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ* 16 *Παύλῳ μένειν καθ᾽ αὐτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσα-* 17 *σθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελ-θόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτούς Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθε-σι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἀνακρίναντές* 18 *με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θα-νάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰου-* 19

δαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς
20 τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι·
ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύ-
21 την περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,
οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
22 ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύ-
της γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.
23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν
ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰη
σοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν
24 ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λε-
25 γομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν· ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς
ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν,
ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου
26 τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγων Πο-
ρεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν Ἀκοῇ ἀκού-
σετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ
27 οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τού-
του, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι
28 καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσομαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν

ὑμῖν ἔστω ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. ἐνέμεινε δὲ διετίαν 30 *ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν* 31 *τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.*

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖς A
2 δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν. πᾶσαν
χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε-
3 ριπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν
4 τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον
τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
5 λειπόμενοι. εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω
παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδί-
6 ζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύ-
7 δωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ
οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ
8 κυρίου, ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς
9 ὁδοῖς αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς εν τῷ
10 ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ,
11 ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ

*ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ
τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώ-
που ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις
αὐτοῦ μαρανθήσεται. μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πει-* 12
*ρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον
τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. μη-* 13
*δεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ
γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς
οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυ-* 14
*μίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπιθυμία
συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτε-* 15
λεσθεῖσα ἀποκυεῖ θάνατον.

B Μὴ *πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις* 16 17
*ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι
παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκιάσματος. βουληθεὶς ἀπε-* 18
*κύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρ-
χήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. ἴστε, ἀδελφοί μου* 19
*ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦ-
σαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· ὀργὴ* 20
γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. διὸ ἀπο- 21
*θέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν
πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον
σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου,* 22
καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι 23
εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος

ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως
24 αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελή-
25 λυθε καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας
εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας,
οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι, μὴ χαλινῶν γλῶσσαν Γ
ἑαυτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν ἑαυτοῦ, τούτου μάταιος
27 ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ
θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς
καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν
2 ἀπὸ τοῦ κόσμου. ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις
ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς
2 δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυ-
σοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς
3 ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν
ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάθου ὧδε κα-
λῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε Σὺ στῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ
4 ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ
5 ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; ἀκούσατε, ἀ-
δελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς
πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονό-
μους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν
6 αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλού-
σιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς
7 εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα

τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βα- 8
σιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖ- 9
τε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου
ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, 10
πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰ- 11
πὼν Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ
οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νό-
μου. οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου 12
ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος 13
τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Δ Τί ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, 14
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;
ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπό- 15
μενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ 16
ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτά-
ζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώμα-
τος, τί ὄφελος; οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ 17
ἔργα, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν. ἀλλ' ἐρεῖ τις Σὺ πί- 18
στιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πί-
στιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν
ἔργων μου τὴν πίστιν. σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς θεός ἐστιν· 19
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσ-
σουσιν. θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πί- 20
στις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ 21
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν

22 υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις
συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πί-
23 στις ἐτελειώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα
Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
24 εἰς δικαιοσύνην, καὶ Φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε ὅτι ἐξ
ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;
25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώ-
θη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβα-
26 λοῦσα; ὥσπερ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν,
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν.

3 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδό- E
2 τες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν
ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ,
3 δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν
ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ
πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετ-
4 άγομεν. ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τὰ τηλικαῦτα ὄντα καὶ
ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα μετάγεται ὑπὸ ἐλα-
χίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλη-
5 ται· οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ καὶ με-
6 γαλαυχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· καὶ
ἡ γλῶσσα πῦρ ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθ-
ίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ
σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ
7 φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων
τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται

καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσ- 8 σαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων. ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν 9 κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐ- 10 τοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ 11 ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ 12 ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

ς Τίς *σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς 13 καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ 14 ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, 15 ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος 16 καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα 17 εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης 18 ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. πόθεν πόλε- 4 μοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, 2 καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ 3*

οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς
4 ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσετε. μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι
ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὃς ἂν οὖν
βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθ-
5 ίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει Πρὸς
φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν;
6 μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει Ὁ θεὸς ὑπερηφά-
νοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, Ζ
8 καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγ-
γίσει ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνί-
9 σατε καρδίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε
καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπή-
10 τω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον
11 τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλή-
λων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ
δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής.
12 εἷς ἐστὶ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι
καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα
εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ
14 ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε
τῆς αὔριον ποία ζωὴ ὑμῶν· ἀτμὶς γάρ ἐστε πρὸς ὀλί-
15 γον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ
λέγειν ὑμᾶς Ἐὰν ὁ κύριος θέλῃ, καὶ ζήσομεν καὶ

ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς 16
ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά
ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρ- 17
τία αὐτῷ ἐστίν. ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλο- 5
λύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέ-
ναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν 2
σητόβρωτα γέγονεν, ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος 3
κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται
καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε
ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν 4
ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀφυστερημένος ἀφ'
ὑμῶν, κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς 5
γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δί- 6
καιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

Η Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας 7
τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρ-
πὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρώϊμον
καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς 8
καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν.
μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κρι- 9
θῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. ὑπόδει- 10
γμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μα-
κροθυμίας τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυ-
ρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπο- 11

μονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι
12 πολύσπλαγχνός ἐστι κύριος καὶ οἰκτίρμων. πρὸ πάν-
των δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐ-
ρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον, ἤτω δὲ
ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν
πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; Θ
14 ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς
πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ'
15 αὐτὸν ἀλείψαντες ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι, καὶ ἡ εὐχὴ
τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐ-
τὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθή-
16 σεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρ-
τίας καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε·
17 πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἡλίας ἄν-
θρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο
τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυ-
18 τοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ, καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ
ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρ-
19 πὸν αὐτῆς. ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ
20 ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινώ-
σκετε, ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου αὐτοῦ καὶ καλύψει
πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

ΠΕΤΡΟΥ

Α.

Α Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρε- 1
πιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκί-
ας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πα- 2
τρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντι-
σμὸν αἵματος Ἰησοῦ χριστοῦ, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
πληθυνθείη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου 3
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος
ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως
Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον 4
καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς
εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί- 5
στεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον, λυ- 6
πηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑ- 7
μῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσοῦ τοῦ ἀπολ-
λυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χρι-
στοῦ· ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶν- 8
τες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶτε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ
δεδοξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτη- 9
ρίαν ψυχῶν. περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξη- 10
ρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προ-
φητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου 11

τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν
12 παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ
νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς
πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπι-
θυμοῦσιν ἄγγελοι παρακῦψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, B
νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
14 χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ. ὡς τέκνα ὑπα-
κοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀ-
15 γνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα
ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γε-
16 νήθητε, διότι γέγραπται, ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ
17 ἅγιος. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολή-
πτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν
18 τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, εἰδότες ὅτι
οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς
19 ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ
τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου χριστοῦ,
20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερω-
21 θέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς τοὺς δι'
αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ
22 ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν, τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν
τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπό-
κριτον.

Γ Ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀναγε- 23
γεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου,
διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. διότι πᾶσα σὰρξ 24
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου·
ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· τὸ δὲ ῥῆ- 25
μα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα
τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κα- 2
κίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπόκρισιν καὶ φθόνους καὶ
πάσας καταλαλιὰς ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν 2
ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς
σωτηρίαν, εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. πρὸς ὃν 3 4
προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἀπο-
δεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ 5
αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς
εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας
εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, διότι περιέχει ἐν 6
γραφῇ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἐκλεκτὸν ἀκρογω-
νιαῖον ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατ-
αισχυνθῇ. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσι 7
δέ Λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ
πέτρα σκανδάλου· οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπιστοῦν- 8
τες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, 9
βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίη-
σιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους
ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, οἵ 10

ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι,
11 νῦν δὲ ἐλεηθέντες. ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους
καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν,
12 αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, τὴν ἀναστρο-
φὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦ-
σιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύ-
13 οντες δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. ὑποτά-
γητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βα-
14 σιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ
πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγα-
15 θοποιῶν, ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθο-
ποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνω-
16 σίαν. ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες
17 τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι πάν-
τας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν
18 φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται, ὑποτασ-
σόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς
19 ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο
γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας
20 πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες
καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ.
21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ
ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολου-
22 θήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίη-
23 σεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, ὃς λοι-

δορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρ-
εδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν 24
αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον,
ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζή-
σωμεν, οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε· ὡς πρόβατα πλανώ- 25
μενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ
ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ὁμοίως γυναῖκες, ὑπο- 3
τασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα, εἴ τινες ἀπειθοῦσι
τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ
λόγου κερδηθήσωνται ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁ- 2
γνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλο- 3
κῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ 4
ἀφθάρτῳ τοῦ ἡσυχίου καὶ πραέος πνεύματος, ὅ ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ 5
ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυ-
τάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα 6
ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς
ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι
μηδεμίαν πτόησιν. ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ 7
γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέ-
μοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς
τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν.

E Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελ- 8
φοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες κα- 9
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον

δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν
10 κληρονομήσητε. ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν
ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ
11 χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κα-
κοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διω-
12 ξάτω αὐτήν, ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ
13 ποιοῦντας κακά. καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, εἰ τοῦ
14 ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένοισθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε
διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ
15 φοβηθῆτε, κύριον δὲ τὸν χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ
τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
16 ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες
ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπη-
ρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφήν.
17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ
18 θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας, ὅτι καὶ χριστὸς ἅπαξ
περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς
προσαγάγῃ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ
19 πνεύματι. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευ-
20 θεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ
τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομέ-
νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαί,
21 διεσώθησαν δι' ὕδατος. ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώ-
ζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συν-

ειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς 22 οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

ϛ Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν 4 ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελή- 2 ματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἀρ- 3 κετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόν- 4 των ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως κρίνοντι 5 ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγ- 6 γελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. 7 σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς, πρὸ 8 πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, φιλόξενοι εἰς ἀλ- 9 λήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρι- 10 σμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ, εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια 11 θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς Z
πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνον-
13 τος, ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασι
χαίρετε ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
14 χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χρι-
στοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ
15 πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πα-
σχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλο-
16 τριεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω,
17 δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. ὅτι ὁ και-
ρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ·
εἰ δὲ πρῶτον ἀπὸ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων
18 τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώ-
19 ζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥστε
καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ
κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

5 Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύ- H
τερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ
2 τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποι-
μάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς
ἀλλὰ ἑκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως.
4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀ-
5 μαράντινον τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως νεώτεροι ὑπο-
τάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις. τὴν τα-
πεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι θεὸς ὑπερηφάνοις
6 ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ταπεινώθητε

οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' 7 αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. νήψατε, γρηγορή- 8 σατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν καταπιεῖν· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ 9 πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. ὁ δὲ θεὸς πά- 10 σης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν τῷ χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρ- τίσει, στηρίξει, σθενώσει. αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς 11 αἰῶνας. ἀμήν. διὰ Σιλβανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, 12 ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ 13 καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φι- 14 λήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ

Α.

ΠΕΤΡΟΥ

Β.

1 Σίμων Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ Α
τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ
2 θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰη-
3 σοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνά-
μεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης
διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης
4 καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγ-
γέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας
κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν
5 ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν
παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν
6 τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ
γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
7 μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐ-
σεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
8 ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα
οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυ-
9 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ πάρ-
εστι ταῦτα, τυφλός ἐστι μυωπάζων, λήθην λαβὼν
10 τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. διὸ μᾶλ-
λον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν
καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ

πταίσητέ ποτε· οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσε- 11 ται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ μελλήσω 12 ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ 13 ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ 14 ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ 15 ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις 16 ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. λαβὼν 17 γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ 18 οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ κα- 19 λῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον γινώ- 20 σκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται· οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφη- 21 τεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐ-

2 λάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι. ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
2 γοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς
3 τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστά-
4 ζει. εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς
5 κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατα-
6 κλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελ-
7 λόντων ἀσεβέσι τεθεικώς, καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
8 φῆς ἐρρύσατο· βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν
9 ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κο-
10 λαζομένους τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι
11 βλασφημοῦντες, ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλά-

σφημον κρίσιν· οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα γεγεννημένα 12
φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλα-
σφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν φθαρήσονται ἀδικού- 13
μενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ
τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγά-
παις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχον- 14
τες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπάστους ἁμαρτίας,
δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνα-
σμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, καταλι- 15
πόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες
τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βεώρ, μισθὸν ἀδικίας ἠγά-
πησαν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον 16
ἄφωνον ἐν ἀνθρώποις φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσε τὴν
τοῦ προφήτου παραφρονίαν. οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι 17
καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος
τοῦ σκότους τετήρηται. ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος 18
φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελ-
γείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ
ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, 19
αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥτ-
τηται, τούτῳ δεδούλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ 20
μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέν-
τες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων· κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν 21
ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς

22 παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλι- B
2 κρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων
3 ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας
4 αὐτῶν πορευόμενοι καὶ λέγοντες Ποῦ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτί-
5 σεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
6 συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος
7 ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο, οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ πυρί, τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν
8 ἀνθρώπων. ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ
9 χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι,
10 ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. ἥξει δὲ ἡμέρα

κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύ-
σονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. τούτων οὕτως πάντων 11
λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἐν ἁγίαις ἀναστρο-
φαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας 12
τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ
πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τή-
κεται. καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ 13
ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη
κατοικεῖ. διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπου- 14
δάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰ-
ρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν 15
ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦ-
λος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν
ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ 16
τούτων· ἐν αἷς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ
ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς
πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, 17
προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων
πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ,
αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν 18
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ
εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΠΕΤΡΟΥ

Β.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν 2 ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ὃ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς 3 τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰη- 4 σοῦ χριστοῦ. καὶ ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς, ἵνα ἡ χαρὰ 5 ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. καί ἐστιν αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶ καὶ σκοτία οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν 7 τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει 8 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια 9 οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁ- 10 μαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν

εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

B Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον, καὶ αὐτὸς ἱλασμός 2 ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. καὶ ἐν 3 τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, 4 καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν 5 λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. ὁ λέ- 6 γων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

Γ Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' 7 ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. πάλιν ἐντολὴν 8 καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν 9 ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ 10 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελ- 11 φὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύ-

12 φλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, τεκνία,
ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.
γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.
14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. ἔγρα-
ψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.
ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος
15 ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. μὴ ἀγα-
πᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς
16 ἐν αὐτῷ, ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία
τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κό-
17 σμου ἐστίν. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυ-
μία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς
τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε Δ
ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ
19 γεγόνασιν, ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ
ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ
ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα
20 φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς
21 χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου οἴδατε πάντες. οὐκ
ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι
οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας
22 οὐκ ἔστιν. τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος

ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντί-
χριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς 23
ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμο-
λογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει.

Ε Ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. 24
ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς
ἐν τῷ υἱῷ καὶ τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ 25
ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ὑμῖν, τὴν ζωὴν
τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων 26
ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, 27
μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ
ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάν-
των, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ κα-
θὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν αὐτῷ. καὶ νῦν, τεκνία, 28
μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα, ἐὰν φανερωθῇ, σχῶμεν παρρη-
σίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ. ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι 29
πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.
ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα 3
τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος
οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

ς Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφα- 2
νερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι
αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτόν, καθώς ἐστιν. καὶ 3
πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει
ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. πᾶς ὁ ποιῶν τὴν 4

ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
5 *ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.*
6 *πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρ-*
7 *τάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. τε-κνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην*
8 *δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ*
9 *θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεν-νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν,*
10 *ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ*
11 *μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγ-γελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλή-*
12 *λους, οὐ καθὼς* Κάϊν *ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.*

13 Μὴ *θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.* Z
14 *ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγα-*
15 *πῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρω-*

ποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. ἐν 16 τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν 17 βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; τεκνία, μὴ 18 ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας 19 ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν, ὅ τι ἂν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μεί- 20 ζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκῃ, παρ- 21 ρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ὃ ἂν αἰτῶμεν λαμ- 22 βάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη 23 ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐν- 24 τολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

H Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ 4 δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, 2

ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἐκ
3 τοῦ θεοῦ ἐστίν· καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν
Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ
ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ
4 κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία,
καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν
5 ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦ-
το ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.
6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει
ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν.
ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ
τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ Θ
τοῦ θεοῦ ἐστὶ καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέν-
8 νηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω
9 τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανε-
ρώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ
τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
10 ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι
ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπη-
σεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ
11 τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγά-
πησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.
12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή-
λους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τε-
13 τελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν

αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα 14 καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι 15 Ἰησοῦς χριστός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώ- 16 καμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρ- 17 ρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φό- 18 βος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλὰ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν Φόβον, ὅτι ὁ Φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ Φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς 19 ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐάν 20 τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, 21 ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

I Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ 5 θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώ- 2 σκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. αὕτη 3

γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
4 τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ὅτι
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον.
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πί-
5 στις ἡμῶν. τίς ἐστι δὲ ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ
6 πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός
ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνῳ, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ
ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν,
7 ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ
8 μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα,
9 καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν
ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων
ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι με-
10 μαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν
υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πι-
στεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πε-
πίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς
11 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι
ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
12 τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν·
ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε ΙΑ
αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
14 θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐ-
τόν, ὅτι, ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ,

ἀκούει ἡμῶν. καὶ ἂν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν 15
αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτή-
καμεν ἀπ' αὐτοῦ. ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁ- 16
μαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ
δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον.
ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα
ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρ- 17
τία οὐ πρὸς θάνατον. οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννη- 18
μένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς
ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται
αὐτοῦ. οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος 19
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ 20
θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν
τὸν ἀληθινόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ
αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ
ζωὴ αἰώνιος. τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώ- 21
λων.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β.

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐ- A
τῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος,
2 ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν
ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται
3 εἰς τὸν αἰῶνα. ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη
παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
4 τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ. ἐχάρην λίαν ὅτι
εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ,
5 καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ
σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινήν, ἀλλὰ
6 ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐν-
τολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, καθὼς ἠκούσατε
7 ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε, ὅτι πολλοὶ πλά-
νοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰη-
σοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος
8 καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέ-
σητε ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε.
9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χρι-
στοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ
10 τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς
ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβά-
νετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·

ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ 11 *τοῖς πονηροῖς.*

Β Πολλὰ *ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρ-* 12 *του καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πεπληρωμένη ᾖ. ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς* 13 *σου τῆς ἐκλεκτῆς.*

ΙΩΑΝΝΟΥ

Β.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγα-
2 πῶ ἐν ἀληθείᾳ. ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε
εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.
3 ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούν-
των σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς·
4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχων χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ
5 ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. ἀγαπητέ,
πιστὸν ποιεῖς ὃ ἂν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ
6 τοῦτο ξένους, οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον
ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ
7 θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβά-
8 νοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμ-
βάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀλη-
9 θείᾳ. ἔγραψάς τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων
10 αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονη-
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις
οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βου-
11 λομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. ἀγα-
πητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ
ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώ-
12 ρακε τὸν θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων
καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦ-

μεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν. πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος 13 *καὶ καλάμου σοι γράφειν, ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν,* 14 *καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι. ἀσπά-* 15 *ζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.*

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

ΙΟΥΔΑ.

Ἰούδας Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώ- A
βου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ χρι-
2 στῷ τετηρημένοις κλητοῖς. ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ
3 ἀγάπη πληθυνθείη. ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιού-
μενος γράφειν ὑμῖν, περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας
ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζε-
4 σθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. παρεισ-
έδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι
εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χά-
ριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπό-
5 την καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. ὑπο-
μνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ πάντα,
ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον
6 τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, ἀγγέλους τε τοὺς
μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας
τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς
7 ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν, ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα
καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας,
πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν
μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφη-
9 μοῦσιν. ὅτε Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τότε τῷ διαβόλῳ
διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος,

οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι σοι κύριος· οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ 10 οἴδασι βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. οὐαὶ αὐτοῖς, 11 ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.

B Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν- 12 ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, κύματα 13 ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλάνητες, οἷς ζόφος σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. ἐπροφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ 14 Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθε κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ 15 ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν, ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς 16 ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν 17 προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου 18 ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευό-

19 μενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυ-
20 χικοὶ πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ἡμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποι-
κοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
21 πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ
τηρήσωμεν προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν
22 Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεᾶτε
23 διακρινομένους, σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ
ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
24 ἐσπιλωμένον χιτῶνα. τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς
ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ
25 ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ
Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα, μεγαλωσύνη,
κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Α Παῦλος δοῦλος χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος 1
ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο 2
διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ 3
υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ
σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ 4
πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ χρι-
στοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ 6
Ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς 7
θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. πρῶτον μὲν 8
εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ περὶ πάν-
των ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ
τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω 9
ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε 10
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ

εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς
11 ὑμᾶς. ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χά-
ρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς,
12 τοῦτο δέ ἐστι συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν
13 ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλ-
θεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα
τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοι-
14 ποῖς ἔθνεσιν. Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε
15 καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρό-
16 θυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. οὐ γὰρ
ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν
εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε καὶ
17 Ἕλληνι. δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται
ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται Ὁ δὲ δί-
καιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ B
πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλή-
19 θειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, διότι τὸ γνωστὸν τοῦ
θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφα-
20 νέρωσεν. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου
τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ
δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογή-
21 τους, διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ
εὐχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογι-
σμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία·

φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἤλλαξαν τὴν 22 23 δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις 24 τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν 25 ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. διά τοῦτο παρέδωκεν 26 αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν 27 φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες. καὶ καθὼς 28 οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, πλεονε- 29 ξίᾳ, κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, 30 ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεή- 31 μονας, οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγινώσκοντες, 32 ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦντες τοῖς

2 πράσσουσιν. διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατα-
2 κρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς
3 τὰ τοιαῦτα πράσσοντας· λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐ-
4 τά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ
5 θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει, κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
6 τοῦ θεοῦ; ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν
8 καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ
9 ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
10 Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
11 τον καὶ Ἕλληνι. οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. Γ
13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ θεῷ, ἀλλ' οἱ
14 ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται· ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι

νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶ νόμος, οἵτινες ἐνδεί- 15
κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ
μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ
ἀπολογουμένων· ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ 16
τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ χριστοῦ
Ἰησοῦ. εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ 17
νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα 18
καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ
νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, 19
φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον 20
νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς
ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ, ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν 21
οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ 22
λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ
εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς 23
παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ 24
ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔ-
θνεσιν, καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, 25
ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυ- 26
στία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ
ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται, καὶ 27
κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσά σε
τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;
οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν 28

29 τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλὰ ἐκ τοῦ θεοῦ.

3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια Δ
2 τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον
3 μὲν ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. τί γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ
4 θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς
5 ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπι-
6 φέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. μὴ γένοιτο·
7 ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνο-
8 μαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, ἵνα ἔλθῃ τὰ
9 ἀγαθά, ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ
10 Ἕλληνας πάντας ὑπὸ ἁμαρτίαν εἶναι, καθὼς γέγραπται
11 ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς, οὐκ ἔστι συνίων, οὐκ ἔστι
12 ζητῶν τὸν θεόν· πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν·
13 οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα ἕως ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦ-
14 σαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. ὧν τὸ στό-

μα αὐτῶν ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ πόδες 15
αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν 16
ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 17
οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ- 18
τῶν. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ 19
νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γέ-
νηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ 20
δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νό-
μου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη 21
θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ
τῶν προφητῶν, δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως χριστοῦ, 22
εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστι διαστολή·
πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ 23
θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς 24
ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ 25
θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ ἑαυτοῦ αἵματι,
εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν
τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, 26
πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν
καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν
ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. 27
διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου
πίστεως. λογιζόμεθα οὖν δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον 28
χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνων, οὐχὶ 29
καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, εἴπερ εἷς ὁ θεός, ὃς δι- 30
καιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ

31 τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

4 Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ E
2 σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει
3 καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
4 εἰς δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογί-
5 ζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν
6 ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου,
7 ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν
8 αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύ-
9 ριος ἁμαρτίαν. ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ
10 Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ;
11 οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ
12 λογισθῆναι αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ
13 πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγε-

λία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ 14 πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος 15 ὀργὴν κατεργάζεται. οὗ δὲ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς 16 τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν· καθ- 17 ὼς γέγραπται, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε· κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ὃς παρ' 18 ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου· καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατε- 19 νόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταετής που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας, εἰς 20 δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ καὶ 21 πληροφορηθείς, ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. οὐκ ἐγρά- 22 23 φη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ 24 καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ 25 ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς ς
2 τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ
καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύ-
την, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς
3 δόξης τοῦ θεοῦ. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι
ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατ-
4 εργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλ-
5 πίδα· ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος
6 ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. εἴ γε χριστὸς ὄντων ἡμῶν
7 ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν· μό-
λις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
8 ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ
τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄν-
9 των ἡμῶν χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· πολλῷ οὖν
μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησό-
10 μεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες
κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
11 ζωῇ αὐτοῦ, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ
θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν κατ-
12 αλλαγὴν ἐλάβομεν. διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώ-
που ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς
ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους
13 ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ
νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο-

γεῖται μὴ ὄντος νόμου, ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος 14
ἀπὸ Ἀδὰμ *μέχρι* Μωϋσέως *καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρ-*
τήσαντας ἐν τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ,
ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος· ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παρά- 15
πτωμα οὕτως τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς πα-
ραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χά-
ρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπου Ἰησοῦ *χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.*
καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν 16
γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ
πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ 17
ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός,
πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς
δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ
ἑνός, χριστοῦ Ἰησοῦ. *ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώ-* 18
ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως
καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
δικαίωσιν ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ 19
ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί,
οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι καταστα-
θήσονται οἱ πολλοί.

Z Νόμος *δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτω-* 20
μα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν
ἡ χάρις, ἵνα, ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ 21
θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαι-
οσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ *τοῦ κυρίου*

6 ἡμῶν. τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ
2 χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ
3 ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι
ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστόν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ
4 ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτί-
σματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς
ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡ-
5 μεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμ-
φυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
6 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, καὶ τοῦτο γινώ-
σκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη,
ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
7 δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαί-
8 ωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χρι-
9 στῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες
ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θά-
10 νατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁ-
11 μαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. οὕτως
καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν H
13 σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ
παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ,
ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν
ζῶντας καὶ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ.
14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ

νόμον, ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι 15
οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο.
οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς 16
ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε, ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας
εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ 17
θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ
ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς· ἐλευ- 18
θερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δι-
καιοσύνῃ. ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς 19
σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ, οὕτως νῦν πα-
ραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς
ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύ- 20
θεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; 21
ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ μὲν γὰρ τέλος ἐκείνων
θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, 22
δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς
ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια 23
τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ
αἰώνιος ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Θ Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ) 1
ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;
ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· 2
ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ
ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματί- 3
σει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ,

ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν
4 μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου,
καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ
χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν
5 ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν
ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ
νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφο-
6 ρῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νό-
μου ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμμα-
7 τος. τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο·
ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου. τήν
τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν
8 Οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ
τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν.
9 χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά, ἐγὼ δὲ ἔζην χωρὶς
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέ-
10 ζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολή,
11 ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορ-
μὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με καὶ δι'
12 αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐν-
13 τολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἡ ἁμαρτία, ἵνα
φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη
θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ
14 ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος

πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι πεπραμένος
ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· 15
οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο
ποιῶ. εἰ δέ, ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νό- 16
μῳ ὅτι καλός· νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐ- 17
τό, ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι 18
οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγα-
θόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργά-
ζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, 19
ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ 20
θέλω τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό,
ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα τὸν 21
νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ νοὸς 22
κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν 23
τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω- 24
πος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου
τούτου; χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου 25
ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ
θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. οὐδὲν ἄρα νῦν κα- 8
τάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύ- 2
ματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ σε ἀπὸ
τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ 3
ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ

θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν
4 ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ
5 πνεῦμα. οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς Φρο-
6 νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· τὸ γὰρ Φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ Φρόνημα
7 τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη. διότι τὸ Φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ
8 ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται. οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες
9 θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
10 αὐτοῦ. εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι'
11 ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελΦοί, ὀΦειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ I
13 τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ
14 σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ
15 ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσι θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς Φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα
16 υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ

πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν
τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι 17
μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴπερ συμπά-
σχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. λογίζομαι γὰρ ὅτι 18
οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλ-
λουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀπο- 19
καραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπε- 20
τάγη, οὐχ ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ'
ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ 21
τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης
τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις 22
συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μόνον δέ, 23
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες
καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχό-
μενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ 24
ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλ-
πίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέ- 25
πομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. ὡσαύ- 26
τως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ
ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν,
ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλα-
λήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν, τί τὸ φρόνημα 27
τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

ΙΑ Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συν- 28
εργεῖ ὁ θεὸς εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς

29 οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον
30 ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν·
31 οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡ-
32 μῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
33 αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ
34 ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· τίς ὁ κατακρινῶν; χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν
35 ἐν δεξιᾷ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς
36 ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται, ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογί-
37 σθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς· ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν
38 ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις
39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς
● ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνει-
2 δήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοί ἐστι
3 μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου· ηὐχό-

μην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ
σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ 4
ἡ δόξα καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία
καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χρι- 5
στὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς
εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IB Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ 6
γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· οὐδ' ὅτι 7
εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ
κληθήσεταί σοι σπέρμα. τουτέστιν, ὅτι οὐ τὰ τέκνα 8
τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα
τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας 9
γὰρ ὁ λόγος οὗτος Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσο-
μαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ 10
καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων 11
τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις
τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος,
ἐρρήθη αὐτῇ, ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, καθ- 12 13
άπερ γέγραπται Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ
ἐμίσησα. τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ 14
γένοιτο. τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, 15
καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλον- 16
τος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. λέ- 17
γει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο

ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου
καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
18 19 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. ἐρεῖς
μοι οὖν Τί οὖν ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι
20 αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ὦ ἄνθρωπε, μενοῦν γε σὺ τίς
εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα
21 τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυρά-
ματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς
22 ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν
καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μα-
κροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν,
23 ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη
24 ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν
25 ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, ὡς
καὶ τῷ Ὠσηὲ λέγει Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν
26 μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην· καὶ ἔσται
ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κλη-
27 θήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. Ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ
Ἰσραήλ Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ
28 ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται· λό-
γον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει ὁ κύριος ἐπὶ
29 τῆς γῆς. καὶ καθὼς προείρηκεν Ἠσαΐας Εἰ μὴ κύ-
ριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα
30 ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. τί οὖν
ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβε

δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, Ἰσραὴλ 31
δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν.
διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσ- 32
έκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγρα- 33
πται Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ
πέτραν σκανδάλου, καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ
καταισχυνθήσεται. ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς **10**
καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς
σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, 2
ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ 3
δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δι-
καιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου 4
χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς 5
γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ὅτι ὁ ποι-
ήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ ἐκ πί- 6
στεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστι
χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν 7
ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ 8
στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα
τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἂν ὁμολογήσῃς τὸ ῥῆμα 9
ἐν τῷ στόματί σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύσῃς
ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στό- 10
ματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γρα- 11

φή Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.
12 οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ
γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς
13 ἐπικαλουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται
14 τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται
εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ
15 ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ
κηρύξωσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθάπερ γέγραπται
Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων ἀγαθά.
16 ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἠσαΐας
γὰρ λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος χρι-
18 στοῦ. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦν γε Εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ
19 πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέ-
γω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει
Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει
20 ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ
λέγει Εὑρέθην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς
21 ἐγενόμην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. πρὸς δὲ τὸν
Ἰσραὴλ λέγει Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς
χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.
11 λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ
γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρμα-
2 τος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς
τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ

τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ 3 θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. ἀλλὰ τί λέγει 4 αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βαάλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν 5 χάριτος γέγονεν· εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ 6 ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶ χάρις. τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ 7 Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν; ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθάπερ γέγραπται Ἔδωκεν 8 αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαυὶδ λέγει Γενηθήτω ἡ τράπεζα 9 αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλ- 10 μοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον. λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσω- 11 σιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ 12 παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

ΙΔ Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ 13 ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ 14 πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ

15 *αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου,*
16 *τίς ἡ πρόσληψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπαρ-*
χὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
17 *οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ*
δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοι-
18 *νωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ*
κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ
19 *τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν*
20 *Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.. καλῶς·*
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας·
21 *μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν*
κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.
22 *ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν τοῦ θεοῦ. ἐπὶ μὲν*
τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ,
ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρι-*
σθήσονται. δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι
24 *αὐτούς· εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριε-*
λαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον,
πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται
25 *τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,*
τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι,
ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις
26 *οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ. καὶ οὕτως πᾶς*
Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ
27 *ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη*

αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' 28 ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις 29 τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, 30 νυνὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, οὕτως καὶ οὗτοι 31 νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς 32 ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. ὦ βάθος πλού- 33 του καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ 34 ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται 35 αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

IE Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν 12 τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν, καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλ- 2 λὰ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. λέγω γὰρ διὰ τῆς χάρι- 3 τος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ 4

5 δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλ-
6 λήλων μέλη· ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν
7 ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακο-
8 νίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολ-
10 λώμενοι τῷ ἀγαθῷ, τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φι-
11 λόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύ-
12 οντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες,
13 τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγί-
14 ων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε
15 τοὺς διώκοντας· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαί-
16 ρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνι-
17 μοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, εἰ δυνα-
18 τόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες,
19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταπο-
20 δώσω, λέγει κύριος. ἀλλά Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν

ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. μὴ 21
νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκαέν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Iς Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. 13
οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι
ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος 2
τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ
ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. οἱ γὰρ ἄρχον- 3
τες οὐκ εἰσὶ φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ.
θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν
ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· θεοῦ γὰρ διάκονός 4
ἐστι σοὶ εἰς ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ·
οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός
ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. διὸ 5
ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους 6
τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο
προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ 7
τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ
τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν.
μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγα- 8
πᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκεν·
τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ 9
ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
ὡς σεαυτόν. ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζε- 10
ται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. καὶ τοῦτο εἰδότες 11

τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ἡμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύ-
12 σαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ
13 ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγεί-
14 αις, μὴ ἔρισι καὶ ζήλοις, ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ IZ
2 εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν
3 πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα
4 μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι
5 αὐτόν. ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφο-
6 ρείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ, καὶ ὁ μὴ
7 ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει·
8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶ-
9 μεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ
10 ζώντων κυριεύσῃ. σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ

καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ
παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. γέγραπται γάρ 11
Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
καὶ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα τῷ θεῷ. ἄρα ἕκα- 12
στος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον ἀποδώσει. μηκέτι οὖν 13
ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ
μὴ τιθέναι τῷ ἀδελφῷ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι 14
ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ
λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ γὰρ διὰ 15
βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην
περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ
οὗ χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ 16
ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ 17
πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ χριστῷ εὐ- 18
άρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν 19
τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς
ἀλλήλους. μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ 20
θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν 21
κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσ-
κόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν, ἣν 22
ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος
ὁ μὴ κρίνων ἑαυτόν, ἐν ᾧ δοκιμάζει· ὁ δὲ διακρινόμε- 23
νος ἂν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν
δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

15 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα ΙΗ
τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.
2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν
3 πρὸς οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν,
ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόν-
4 των σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ ἐγράφη, πάντα
εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς
ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν
5 ἐλπίδα ἔχωμεν τῆς παρακλήσεως. ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπο-
μονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρο-
6 νεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμα-
δὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ
7 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλ-
λήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς
8 δόξαν τοῦ θεοῦ. λέγω γὰρ χριστὸν διάκονον γενέσθαι
περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς
9 ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους
δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται Διὰ τοῦτο ἐξο-
μολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.
10 καὶ πάλιν λέγει Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ
11 αὐτοῦ. καὶ πάλιν λέγει Αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη,
τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
12 καὶ πάλιν Ἠσαΐας λέγει Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσ-
σαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη
13 ἐλπιοῦσιν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληροφορήσαι ὑμᾶς
ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ, ἐν τῷ πιστεύειν ὑμᾶς ἐν

τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου. πέπεισμαι 14
δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης
τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν· τολ- 15
μηροτέρως δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἀναμι-
μνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ
τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν χριστοῦ Ἰησοῦ, 16
ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γενηθῇ ἡ
προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ 17
τὰ πρὸς τὸν θεόν· οὐ γὰρ τολμῶ τι λαλεῖν ὧν οὐ 18
κατειργάσατο χριστὸς δι' ἐμοῦ λόγων εἰς ἀκοὴν ἐθνῶν,
λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν 19
δυνάμει πνεύματος, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ χριστοῦ. οὕτως δὲ φιλοτιμοῦμαι εὐαγγελί- 20
ζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλ-
λότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται 21
Ὄψονται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ καὶ οἳ οὐκ
ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην πολλάκις 22
τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν 23
τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς 24
τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς καὶ ἀπὸ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν
πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ΙΘ
26 ἁγίοις. εὐδόκησε γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν
τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν
27 ἐν Ἱερουσαλήμ. εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν
αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν
τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆ-
28 σαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος
τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανί-
29 αν· οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι
εὐλογίας χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Κ
χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συνα-
γωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
31 τὸν θεόν, ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ δωροφορία μου ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσ-
32 δεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς
33 ὑμᾶς διὰ θελήματος κυρίου Ἰησοῦ. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰ-
16 ρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. συνίστημι δὲ ὑμῖν
Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν καὶ διάκονον τῆς
2 ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν
ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστά-
3 τις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. ἀσπάσασθε Πρί-
σκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ Ἰη-
4 σοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη-
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ

καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν κατ' οἶ- 5
κον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγα-
πητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς χριστόν.
ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. 6
ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς 7
μου καὶ τοὺς συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπί-
σημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν
ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλιᾶτον τὸν ἀγαπητὸν ἐν 8
κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν 9
χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε 10
Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ
τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ- 11
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς
ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν 12
τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγα-
πητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε 13
Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐ-
τοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, 14
Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀ-
δελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα 15
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν
αὐτοῖς πάντας ἁγίους. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φι- 16
λήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι
τοῦ χριστοῦ.

ΚΑ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς 17
διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν

ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν·
18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκά-
19 κων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγα-
20 θόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
21 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός καὶ Λούκιος, Ἰάσων καὶ
22 Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ
23 Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ἀσπάζεται
24 ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος
25 ὁ ἀδελφός. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,
26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς
27 πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α.

ΚΒ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελή- 1
ματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ 2
τοῦ θεοῦ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν
Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμέ-
νοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ
τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ 3
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχα- 4
ριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ
θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν παντὶ 5
ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώ-
σει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν 6
ὑμῖν, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, 7
ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ, ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀν- 8
εγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. πι- 9
στὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. παρακαλῶ δὲ 10

ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ
11 *αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν* Χλόης*, ὅτι ἔριδες*
12 *ἐν ὑμῖν εἰσίν. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει* Ἐγὼ *μέν εἰμι* Παύλου, *ἐγὼ δὲ* Ἀπολλώ, *ἐγὼ δὲ*
13 Κηφᾶ, *ἐγὼ δὲ χριστοῦ. μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ* Παῦλος *ἐσταυρώθη περὶ ὑμῶν ἢ εἰς τὸ ὄνομα* Παύλου
14 *ἐβαπτίσθητε; εὐχαριστῶ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα,*
15 *εἰ μὴ* Κρίσπον *καὶ* Γάϊον, *ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ*
16 *ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν* Στεφανᾶ *οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.*
17 *οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με ὁ χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλὰ εὐαγγελίσασθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ*
18 *ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομέ-*
19 *νοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. γέγραπται γάρ* Ἀπο*λῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συν-*
20 *ετῶν ἀθετήσω. ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς*
21 *τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος*
22 *σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· ἐπειδὴ καὶ* Ἰουδαῖοι *σημεῖον*
23 *αἰτοῦσι καὶ* Ἕλληνες *σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κη-*

ρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰου- 24
δαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ
σοφίαν· ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώ- 25
πων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
ἀνθρώπων. βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, 26
ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξε- 27
λέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνῃ
τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξου- 28
θενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ
ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ 29
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν χριστῷ 30
Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη
τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, ἵνα καθὼς γέ- 31
γραπται Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

ΚΓ Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' 2
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρ-
τύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ 2
μὴ Ἰησοῦν χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. κἀγὼ 3
ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγε-
νόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά 4
μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλὰ ἐν ἀποδείξει
πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ 5
ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐν δυνάμει θεοῦ. σοφίαν 6

δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν
7 καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ
8 τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν
9 τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν
10 ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα
11 ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνω-
12 κεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα
13 ἡμῖν, ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ-
14 ματικῶς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευμα-
15 τικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν
16 πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν κυρίου ἔχομεν.

ΚΔ Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς 1 πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύ- 2 νασθε. ἀλλ' οὐδὲ νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. 3 ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις 4 Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς, τί δέ ἐστι 5 Παῦλος; διάκονοι, δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότι- 6 σεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν, ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστι 7 τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων 8 δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. θεοῦ γάρ ἐσμεν συνερ- 9 γοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. κατὰ τὴν 10 χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύ- 11 ναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς χριστός. εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυ- 12 σίον καὶ ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ 13 ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. εἴ 14 τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐπῳκοδόμησεν, μισθὸν λήψεται· εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, 15

16 αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐν
17 ὑμῖν οἰκεῖ; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός, ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵ-
18 τινές ἐστε ὑμεῖς. μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς
19 γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ
20 αὐτῶν. καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.

21 Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ΚΕ
22 ὑμῶν ἐστίν, εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε
23 μέλλοντα, πάντα ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ χριστοῦ, χριστὸς
4 δὲ θεοῦ. οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέ-
2 τας χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.
3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρί-
4 νω· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
5 δεδικαίωμαι, ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσε-
6 ται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετε-

σχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γάρ 7 σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; ἤδη κεκορεσμένοι 8 ἐστέ; ἤδη ἐπλουτήσατε; χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε; καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο- 9 στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν 10 χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πει- 11 νῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς 12 ἰδίαις χερσίν, λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περι- 13 καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς 14 τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους παι- 15 δαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλὰ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

Κϛ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. διὰ 16 17 τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστί μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει

τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν
18 πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς
19 ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον
20 τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἐν λόγῳ
21 ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. τί θέλετε; ἐν ῥάβ-
δῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτη-
5 τος; ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορ-
νεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ
2 πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ καὶ οὐχὶ
μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ
3 ἔργον τοῦτο ποιήσας; ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι,
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν
4 οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ
πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,
5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς
σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου.
6 οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ
7 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν
ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι·
8 καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη χριστός. ὥστε ἑορτά-
ζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ
πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.
9 ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρ-
10 νοις, οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ

τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν· νῦν δὲ ἔγραψα 11 *ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς* 12 *κρίνετε, τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ; ἐξάρατε τὸν πο-* 13 *νηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.*

ΚΖ *Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ* 6 *τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ* 2 *ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε ὅτι* 3 *ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γε βιωτικά; βιωτικὰ μὲν οὖν* 4 *κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ. οὕτως* 5 *οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ* 6 *ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ἤδη μὲν οὖν* 7 *ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ* 8 *τοῦτο ἀδελφούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασι-* 9 *λείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται οὔτε μέθυ-* 10 *σοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρο-*

11 νομήσουσιν. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύ-
12 ματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ
13 ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ,
14 ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε καὶ ἡμᾶς ἐξήγειρε διὰ τῆς δυνάμε-
15 ως αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῖν μέλη χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω
16 πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ
17 δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν
18 πνεῦμά ἐστιν. φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμάρτημα, ὃ ἂν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ
19 δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν πνεύματος ἁγίου ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυ-
20 τῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ΚΗ
2 ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.
3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ

καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ 4
ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀπο- 5
στερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἐκ συμφώνου πρὸς και-
ρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν
ἀκρασίαν. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' 6
ἐπιταγήν. θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ 7
ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ,
ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ 8
ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς, ἂν μείνωσιν ὡς κἀγώ·
εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον 9
γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγαμηκόσι 10
παραγγέλλω οὐκ ἐγώ, ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ
ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω 11
ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα
μὴ ἀφιέναι. τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, 12
εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συν-
ευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ 13
γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος εὐδοκεῖ οἰ-
κεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα· ἡγίασται 14
γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ, ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα
ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ 15
ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελ-
φὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκλη-

16 κεν ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα
σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;
17 εἰ μή, ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς
κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν
18 ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος
τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί
19 τις; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ
ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ.
20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.
21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι
22 ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ
κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ
23 ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστι χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσ-
24 σθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ
25 ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ. περὶ δὲ
τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δί-
26 δωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν
τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι
27 καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει
28 λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. ἐὰν
δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ παρ-
θένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ
29 τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δέ φημι,
ἀδελφοί· ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα
30 καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ
κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ

χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ 31
οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παρά-
γει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς 32
ἀμερίμνους εἶναι· ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου,
πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ 33
κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ 34
ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι·
ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. τοῦτο 35
δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρό-
χον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐ-
πάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. εἰ δέ τις ἀσχημο- 36
νεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρα-
κμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω·
οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ 37
καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν
δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν
ἐν τῇ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
ποιήσει. ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν παρθένον ἑαυτοῦ κα- 38
λῶς ποιήσει, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει:
γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν 39
δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆ-
ναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως
μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ γὰρ κἀγὼ πνεῦ-
μα θεοῦ ἔχειν.

Λ Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶ- 8

σιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.
2 εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶ-
3 ναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐ-
4 τοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν,
ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεός, εἰ
5 μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν
οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύ-
6 ριοι πολλοί, ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα
καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς χριστός,
7 δι' ὃν τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν
πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ
εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις
8 αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερού-
9 μεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσευόμεθα. βλέπετε δὲ
μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται
10 τοῖς ἀσθενέσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ τὸν ἔχοντα γνῶσιν
ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ
ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
11 ἐσθίειν; ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ γνώσει, ὁ
12 ἀδελφὸς δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτά-
νοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν
13 συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ
εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω
κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκαν-
δαλίσω.

ΛΑ Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά 2 γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρί- 3 νουσίν ἐστιν αὕτη. μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν 4 καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα 5 περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνά- 6 βας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; τίς στρα- 7 τεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα 8 οὐ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ 9 κημώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ, ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι 10 ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευμα- 11 τικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, 12 οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ 13 τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερί-

14 ζονται. οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέ-
15 λιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· ἐγὼ δὲ
οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα
οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθα-
16 νεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. ἐὰν γὰρ εὐ-
αγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ
μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι ἐστίν, ἐὰν μὴ εὐαγγε-
17 λίσωμαι. εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ
18 δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μοι ἐστὶν
ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐ-
αγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου
19 ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν
20 ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ
ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους
κερδήσω, τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς
21 ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις
ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος χριστοῦ,
22 ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέ-
23 γονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. πάντα δὲ
ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γέ-
24 νωμαι. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάν-
τες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;
25 οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζό-
μενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-
26 τὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοί-

νυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ 27 δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

ΛΒ Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέ- 10 ρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋ- 2 σῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον, καὶ 3 4 πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ χριστός· ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδόκη- 5 σεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ταῦτα 6 δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ 7 εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες 8 αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τινες 9 αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. μηδὲ 10 γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέ- 11 βαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. ὥστε ὁ δοκῶν 12 ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴ- 13

ληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει πειρασθῆναι ὑμᾶς ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλο- ΛΓ
15 λατρείας. ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.
16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ; τὸν ἄρτον, ὃν κλῶμεν,
17 οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστίν; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ
18 τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυ-
19 σιαστηρίου εἰσίν; τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι
20 ἔστιν ἢ ὅτι εἴδωλόν τι ἔστιν; ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσι δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοι-
21 νωνοὺς τῶν δαιμονίων γενέσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τρα-
22 πέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
23 πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξε-
24 στιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζη-
25 τείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·
26 27 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ
28 τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ Τοῦτο ἱερόθυ-

τόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, 29 *ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέ-* 30 *χω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; εἴτε* 31 *οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δό-ξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε* 32 *καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κἀγὼ* 33 *πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφο-ρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.*

ΛΔ *Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ. ἐπαινῶ* **11** 2 *δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι* 3 *παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυ-ναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ* 4 *προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων κατ-αισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσευ-* 5 *χομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή,* 6 *καὶ κειράσθω ἢ ξυράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ* 7 *οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀν-* 8 *δρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα,* 9

10 ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους.
11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναι-
12 κὸς ἐν κυρίῳ· ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ
13 τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυ-
14 ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ,
15 ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.
16 εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συν-
17 ήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ΛΕ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πι-
19 στεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ
20 δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·
21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φα-
22 γεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινῶ ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ
23 ἐπαινῶ. ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο

ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε 24
Τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε
εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον 25
μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ
διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσά-
κις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ 26
ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε,
τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλ-
θῃ. ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον 27
τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ
τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυ- 28
τόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ πο-
τηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ 29
ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. διὰ τοῦτο 30
ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται
ἱκανοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 31
κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ 32
σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ὥστε, ἀδελφοί μου, 33
συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἴ 34
τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρ-
χησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Λϛ Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς **12**
ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ 2
ἄφωνα ὡς ἀνήγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν, 3
ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα
Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς,

4 εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων
5 εἰσίν, τὸ δ' αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν,
6 καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν,
καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν ἐστὶ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς
8 τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ
9 πνεῦμα, ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ
10 δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, ἄλλῳ
δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ προφητεία, ἄλλῳ
11 διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, πάντα
δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαι-
12 ροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. καθάπερ γὰρ τὸ
σῶμα ἕν ἐστι καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ
μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστι σῶμα, οὕ-
13 τως καὶ ὁ χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς
πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε
Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν
14 πνεῦμα ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν
15 μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ εἰμὶ
χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ
16 ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι
οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ
17 παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. εἰ ὅλον τὸ
σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ
18 ὄσφρησις; νῦν δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον

αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ 19
πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μέλη, 20
ἓν δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ 21
χειρί Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς
ποσί Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ 22
δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν
ἀναγκαῖά ἐστιν, καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ 23
σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ
τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει,
τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς 24
συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ τι περισσότερον
δούς, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ 25
ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. καὶ εἴ τι πάσχει 26
ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζε-
ται μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δέ ἐστε 27
σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. καὶ οὓς μὲν ἔθετο 28
ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον
προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔ-
πειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις,
γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προ- 29
φῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;
μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες 30
γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν;

ΛΖ Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι 31
καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. ἐὰν ταῖς γλώσ-
σαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγά- **13**

πην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον
2 ἀλαλάζον. καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ
μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, κἂν ἔχω
πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ
3 μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. κἂν ψωμίζω πάντα τὰ ὑπάρ-
χοντά μου, καὶ ἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα καυ-
4 χήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. ἡ
ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ,
5 οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ
ζητεῖ τὸ μὴ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται
6 τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ
7 ἀληθείᾳ, πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλ-
8 πίζει, πάντα ὑπομένει. ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει. εἴτε δὲ
προφητεία, καταργηθήσεται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται·
9 εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν
10 καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλει-
11 ον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος,
ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην
ὡς νήπιος· ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ
12 νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγμα-
τι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώ-
13 σθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία
14 ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη. διώκετε τὴν ἀ-
γάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα
2 προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις

λαλεῖ, ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ
λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκο- 3
δομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσσῃ 4
ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδο-
μεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον 5
δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λα-
λῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλη-
σία οἰκοδομὴν λάβῃ. νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς 6
ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ
ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προ-
φητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, 7
εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν φθόγγου μὴ
δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμε-
νον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς 8
παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς 9
γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθή-
σεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦν-
τες. τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, 10
καὶ οὐδὲν ἄφωνον· ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς 11
φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν
ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί 12
ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ- 13
ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν προσεύχωμαι γλώσσῃ, 14
τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
ἐστιν. τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσ- 15

εὔξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ
16 καὶ τῷ νοΐ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ
17 εὐχαριστίᾳ; ἐπεὶ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλὰ ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσ- ΛΗ
19 σαις λαλῶ· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ
20 μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς
21 δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέ-
22 γει κύριος. ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς
23 ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν ἔλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσι γλώσσαις, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;
24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
25 πάντων, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.
26 τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γι-

νέσθω. εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖ- 27
στον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω· ἐὰν 28
δὲ μὴ ᾖ ἑρμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ
λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεί- 29
τωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀ- 30
ποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ 31
καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι
καὶ πάντες παρακαλῶνται. καὶ πνεύματα προφητῶν 32
προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας 33
ὁ θεός, ἀλλὰ εἰρήνης. ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις,
τῶν ἁγίων αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· 34
οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέ-
σθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν 35
θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γὰρ γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. ἢ ἀφ' ὑμῶν 36
ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήν-
τησεν; εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, 37
γινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστὶν ἐντολή· εἰ 38
δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε 39
τὸ προφητεύειν, καὶ λαλεῖν μὴ κωλύετε ἐν γλώσσαις·
πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

ΛΘ Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγ- **15**
γελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστή-
κατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην 2
ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε.
παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι 3

χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς
4 γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡ-
5 μέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ὤφθη Κη-
6 φᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακο-
σίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν
7 ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. ἔπειτα ὤφθη Ἰακώ-
8 βῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων
9 ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ
ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖ-
σθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ·
10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς
ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
11 σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσο-
12 μεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσε-
ται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν
13 τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστα-
14 σις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ
χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν,
15 κενὴ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν· εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυ-
ρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤ-
γειρε τὸν χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ
16 ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς
17 ἐγήγερται· εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ
πίστις ὑμῶν ἐστίν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,
18 19 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ

ταύτῃ ἐν χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι 19
πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται 20
ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.

M *Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώ-* 21
που ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάν- 22
τες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες
ζωοποιηθήσονται, ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· 23
ἀπαρχὴ χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρου-
σίᾳ αὐτοῦ, εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασι- 24
λείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρ-
χὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν 25
βασιλεύειν, ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ 26
θάνατος. πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ- 27
τοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Πάντα *ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι*
ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· ὅταν δὲ 28
ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποτα-
γήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ
θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζό- 29
μενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς κινδυ- 30
νεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν 31
ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ Ἰη-
σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα 32
ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
ρονται, Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνή-

33 σκομεν. μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι
34 κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
35 ἀλλὰ ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ
36 σώματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖ-
37 ται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύ-
38 χοι, σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων
39 ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ
40 πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα,
41 ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ
42 ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει.

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστι σῶμα ψυχικόν, ἔστι καὶ πνευματικόν. MA
45 οὕτως καὶ γέγραπται Ἐγένετο ὁ πρῶτος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποι-
46 οῦν· ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχι-
47 κόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
48 γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ

χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν 49 εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ 50 αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον 51 ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ 52 ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ 53 γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρ- 54 τὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, 55 θάνατε, τὸ νῖκος; ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; τὸ 56 δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν 57 τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. ὥστε, 58 ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

ΜΒ Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ διέ- 16 ταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' 2 ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μή,

3 ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ·
4 ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πο-
5 ρεύσονται. ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν
6 διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμενῶ ἢ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προ-
7 πέμψητε, οὗ ἂν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι
8 πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν
9 Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε
10 μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς ἐγώ. μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ, προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ἐμέ· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτόν.
12 περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ
13 ὅταν εὐκαιρήσῃ. γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει,
14 ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γι-
15 νέσθω. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ
16 εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συν-
17 εργοῦντι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ

*Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑ-
μέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν γὰρ* 18
*τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς
τοιούτους. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας.* 19
*ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα
σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς* 20
*οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
ἁγίῳ. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ* 21 22
φιλεῖ τὸν κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. ἡ χάρις 23
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάν- 24
των ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
Α.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΕΦΕΣΟΥ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος ΜΓ
θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ
τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν
2 ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
3 πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐλογη-
τὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει
ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν
πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα
5 αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθή-
ματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ
6 περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. εἴτε δὲ θλιβόμε-
θα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης
ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πά-
σχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε
παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ

σωτηρίας, εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημά- 7
των, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. οὐ γὰρ θέλομεν 8
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς
γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύ-
ναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ
ζῆν· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου 9
ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς,
ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, ὃς ἐκ 10
τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς
ὃν ἠλπίκαμεν καὶ ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ 11
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώ-
πων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστη-
θῇ ὑπὲρ ὑμῶν. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, 12
τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι
καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ'
ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέ-
ρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἢ ἃ ἀ- 13
ναγινώσκετε. ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε κα-
θὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν 14
ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ. καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρό- 15
τερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χαρὰν σχῆτε, καὶ 16
δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ Μα-
κεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆ-
ναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι 17
ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ

σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ
18 τὸ οὒ οὔ; πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς
19 ὑμᾶς οὐκ ἔστι ναὶ καὶ οὔ. ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ,
20 ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ
21 θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν
22 ὑμῖν εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύμα-
23 τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος
24 ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
2 ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε· ἔκρινα γὰρ ἐμαυτῷ
2 τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
3 λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ, ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων
4 ὑμῶν ἐστίν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω περισ-
5 σοτέρως εἰς ὑμᾶς. εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάν-
6 τας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ

τῶν πλειόνων, ὥστε τοὐναντίον ὑμᾶς χαρίσασθαι 7
καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς 8
αὐτὸν ἀγάπην· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ 9
τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, ἡ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ 10
τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ
τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ 11
πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
νοήματα ἀγνοοῦμεν.

ΜΔ Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔ- 13
σχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με
Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς
ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε 14
θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς
γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ,
ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις 15
καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου 16
εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς
ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπη- 17
λεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ὡς ἐξ εἰλικρινείας,
ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.
ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστᾶν, ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς 3
τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; ἡ 2
ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ

3 πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λι-
4 θίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίαις σαρκίναις. πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν.
5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαι ὡς ἐξ
6 αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει,
7 τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμματι ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ
8 τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ
9 πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς
10 δικαιοσύνης δόξῃ. καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλού-
11 σης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολ-
12 λῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. ἔχοντες οὖν τοιαύτην
13 ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
14 καταργουμένου. ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ανα-

καλυπτόμενον ὅτι ἐν χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως 15
σήμερον, ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ 16
πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ 17
πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.
ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν 18
κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφού-
μεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθώσπερ ἀπὸ κυρίου
πνεύματος. διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην 4
καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλὰ ἀπειπάμεθα 2
τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν παν-
ουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ
φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς
πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ 3
καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ 4
αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς
τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δό-
ξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.

ΜΕ Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν 5
κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν, ὅτι ὁ θεὸς 6
ὁ εἰπών Ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς
δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ χριστοῦ. ἔχομεν δὲ τὸν 7
θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερ-
βολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, ἐν 8

παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμε-
9 νοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγ-
καταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμε-
10 νοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι
περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-
11 ματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
12 Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ θά-
13 νατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες
δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμ-
μένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύ-
14 ομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν
Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει
15 σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλε-
ονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύ-
16 σῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ'
εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ
17 ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. τὸ γὰρ
παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως καθ' ὑπερβολὴν
εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται
18 ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ
τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαι-
5 ρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. οἴδαμεν γὰρ
ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους κατα-
λυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειρο-
2 ποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ

στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον· διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.
2 4 5 6 7 8 9 10

Μϛ Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς
11 12 13 14 15

ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα·
εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν
17 οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτί-
18 σις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινά· τὰ δὲ
πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ
διὰ χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλ-
19 λαγῆς, ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσ-
σων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλα-
20 γῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ
παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, κατ-
21 αλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ
ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιο-
6 σύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦ-
μεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς·
2 λέγει γάρ Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ
σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος,
3 ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόν-
4 τες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν
παντὶ συνιστάνοντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑ-
πομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχω-
5 ρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις,
6 ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· ἐν ἁγνότητι,
ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ-
7 ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθεί-

ας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ 8 *δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς* 9 *ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολ-* 10 *λοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες. τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κο-* 11 *ρίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖ-* 12 *σθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω,* 13 *πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.*

ΜΖ Μὴ *γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετ-* 14 *οχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ, ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις χριστοῦ πρὸς* Βελίαρ, 15 *ἢ τίς μερὶς πιστοῦ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατά-* 16 *θεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐ-* 17 *τῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν* 18 *εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. ταύτας οὖν ἔχον-* 7 *τες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος*

2 ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. χωρήσατε ἡ-
3 μᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν εἰς τὸ συν-
4 αποθανεῖν καὶ συζῆν. πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ
5 θλίψει ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν
6 παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
7 θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ,
8 ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ δὲ καὶ μετεμελόμην, βλέπω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν
9 ἐλύπησεν ὑμᾶς, νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ
10 θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται, ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζε-
11 ται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,

ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε
ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγρα- 12
ψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, ἀλλ' οὐδὲ ἕνε-
κεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλὰ ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ πα- 13
ρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ
χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ
πάντων ὑμῶν, ὅτι, εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχη- 14
μαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ
Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη, καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ 15
περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν
πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω, ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

ΜΗ Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ 8
τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας,
ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς 2
αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευ-
σεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν, ὅτι κατὰ 3
δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι,
μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν 4
καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους,
καὶ οὐ καθὼς ἠλπίκαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶ- 5
τον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, εἰς τὸ 6
παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα, καθὼς ἐνήρξατο, οὕτως

7 καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν
8 ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς
9 καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκεί-
10 νου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυ-
11 σιν· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι
12 ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν
13 ἔχῃ, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέ-
14 ρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ
15 ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον
16 οὐκ ἠλαττόνησεν. χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐ-
17 τὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων
18 αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
19 διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ

χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν· στελλόμενοι 20 τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ 21 μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκι- 22 μάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνερ- 23 γός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν 24 καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

ΜΘ Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους πε- 1 ρισσόν ἐμοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν 2 προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσιν, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας· ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελ- 3 φούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμέ- νοι ἦτε, μήπως ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕ- 4 ρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. ἀναγ- 5 καῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσι πρὸς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προεπ-

ηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕ-
6 τως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν. τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ
7 σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ
8 ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύ-
9 ητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, καθὼς γέγραπται Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει
10 εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπόρον τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύ-
11 νης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν θεοῦ·
12 ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ χριστῷ·
13 καὶ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας
14 εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χά-
15 ριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς

πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ δι' ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις δοκεῖ πεποιθέναι ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ἐὰν γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φασί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι, οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. οὐ γὰρ τολμῶ ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυ-

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 τοῖς οὐ συνιᾶσιν· ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ 14 ὑμῶν· ὡς γὰρ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς; ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ 15 εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ 16 τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ 17 ἕτοιμα καυχήσασθαι. ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυ-18 χάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης. ἀλλὰ ΝΑ 2 καὶ ἀνέχεσθέ μου· ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆ-3 σαι τῷ χριστῷ. φοβοῦμαι δὲ μήπως, ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἁγνότη-4 τος τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτε-5 ρον, ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε· λογίζομαι δὲ 6 μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ 7 φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν ἐποί-

ησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν 8 ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσ- 9 ανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις 10 αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διὰ τί; οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. ὃ 11 12 δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα, ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, 13 ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς με- 14 τασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν 15 εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

NB Πάλιν λέγω· μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ 16 μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' 17 ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ 18 καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρό- 19 νιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, 20

εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,
21 εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω,
ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ,
22 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀ-
γώ. Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
23 κἀγώ. διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ· ὑ-
πὲρ ἐγώ, ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισ-
σοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολ-
24 λάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ
25 μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς
26 ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοι-
πορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃ-
στῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις
ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κιν-
27 δύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν
28 ψύχει καὶ γυμνότητι. χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς
μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.
29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
30 ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
31 καυχήσομαι. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶ-
δεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδο-
32 μαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως
33 ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, καὶ διὰ
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ
12 ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καυχᾶσθαι δεῖ· οὐ συμ-

*φέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ καὶ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀπο-
καλύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν* 2
*δεκατεσσάρων· εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς
σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοι-
οῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω-* 3
*πον· εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος ὁ θεὸς
οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν* 4
ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ 5
*τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυ-
χήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις· ἐὰν γὰρ θελήσω* 6
*καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ·
φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέ-
πει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ· καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀπο-* 7
*καλύψεων διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ
τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα
μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκά-* 8
λεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. καὶ εἴρηκέ μοι Ἀρκεῖ 9
*σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖ-
ται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθε-
νείαις, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χρι-
στοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγ-* 10
*καις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ·
ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. γέγονα ἄφρων;* 11
*ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν
συνίστασθαι· οὐδὲν γάρ τι ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀ-
ποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀπο-* 12

στόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ση-
13 μείοις τε καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσιν. τί γάρ ἐστιν ὃ
ἡσσήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐ-
τὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν
14 ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑ-
μῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γο-
15 νεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ
δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧσσον
16 ἀγαπῶμαι. ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς·
17 ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα
ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
18 ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀ-
δελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐ-
τῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 πάλαι δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι
θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν

τάδε πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκο- ΝΓ
20 δομῆς. φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μή-
πως ἔρις, ζῆλος, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ, ψι-
21 θυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μὴ πάλιν ἐλ-
θόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ
μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ

ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν; τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 13
ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν
ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον 2
καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι· ἐπεὶ 3
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς
ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· καὶ γὰρ 4
ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ·
καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν
σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ 5
ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγι-
νώσκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μή-
τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς 6
οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ 7
ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ
ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀ- 8
ληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν 9
ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ
εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν 10
γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ
τὴν ἐξουσίαν, ἣν ὁ κύριος ἔδωκέ μοι εἰς οἰκοδομὴν
καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, 11
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰ-
ρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται
μεθ' ὑμῶν. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. 12

13 *ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΩΝ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ΝΔ Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀν- 1
θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάν- 2
τες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. χάρις 3
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν 4
ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνε-
στῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5
θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ κα- 6
λέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέ-
λιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσ- 7
σοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ 8
ὑμῖν εὐαγγελίζηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀ-
νάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, 9
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνά-
θεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν θεόν; 10

ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον,
11 χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀ-
δελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ,
12 ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι'
13 ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ. ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν
ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβο-
λὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐ-
14 τήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
15 ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδό-
κησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ κα-
16 λέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθ-
17 νεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ
ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστό-
λους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέ-
18 στρεψα εἰς Δαμασκόν. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλ-
θον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα
19 πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστό-
λων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυ-
20 ρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι
21 οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συ-
22 ρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσ-
ώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ,
23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ

πραΰτητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ δι' ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις δοκεῖ πεποιθέναι ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. ἐὰν γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μέν, φασί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι, οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. οὐ γὰρ τολμῶ ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυ-

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 τοῖς οὐ συνιᾶσιν· ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
14 ὑμῶν· ὡς γὰρ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς; ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
15 εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ
16 τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ
17 ἕτοιμα καυχήσασθαι. ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυ-
18 χάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης. ἀλλὰ ΝΑ
2 καὶ ἀνέχεσθέ μου· ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆ-
3 σαι τῷ χριστῷ. φοβοῦμαι δὲ μήπως, ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἁγνότη-
4 τος τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτε-
5 ρον, ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε· λογίζομαι δὲ
6 μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ
7 φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν ἐποί-

ησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν 8 ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσ- 9 ανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις 10 αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διὰ τί; οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. ὃ 11 12 δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα, ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, 13 ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς με- 14 τασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν 15 εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

NB Πάλιν λέγω· μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ 16 μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' 17 ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ 18 καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρό- 19 νιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, 20

εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,
21 εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω,
ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ,
22 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσιν; κά-
γώ. Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
23 κἀγώ. διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ· ὑ-
πὲρ ἐγώ, ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισ-
σοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολ-
24 λάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ
25 μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς
26 ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοι-
πορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃ-
στῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις
ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κιν-
27 δύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν
28 ψύχει καὶ γυμνότητι. χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς
μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.
29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ
30 ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
31 καυχήσομαι. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶ-
δεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδο-
32 μαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως
33 ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, καὶ διὰ
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ
12 ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καυχᾶσθαι δεῖ· οὐ συμ-

φέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ καὶ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν 2 δεκατεσσάρων· εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω- 3 πον· εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος ὁ θεὸς οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν 4 ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ 5 τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις· ἐὰν γὰρ θελήσω 6 καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ· καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀπο- 7 καλύψεων διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκά- 8 λεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. καὶ εἴρηκέ μοι Ἀρκεῖ 9 σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγ- 10 καις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. γέγονα ἄφρων; 11 ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γάρ τι ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀπο- 12

στόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ση-
13 μείοις τε καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσιν. τί γάρ ἐστιν ὃ
ἡσσήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐ-
τὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν
14 ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑ-
μῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γο-
15 νεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ
δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧσσον
16 ἀγαπῶμαι. ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς·
17 ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα
ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
18 ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀ-
δελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐ-
τῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 πάλαι δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι
θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν

τάδε πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκο- ΝΓ
20 δομῆς. φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μή-
πως ἔρις, ζῆλος, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ, ψι-
21 θυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μὴ πάλιν ἐλ-
θόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ
μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ

ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν; τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. **13**
ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν
ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον 2
καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι· ἐπεὶ 3
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς
ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· καὶ γὰρ 4
ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ·
καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν
σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ 5
ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγι-
νώσκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μή-
τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς 6
οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ 7
ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι
φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ
ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀ- 8
ληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν 9
ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ
εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν 10
γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ
τὴν ἐξουσίαν, ἣν ὁ κύριος ἔδωκέ μοι εἰς οἰκοδομὴν
καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, 11
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰ-
ρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται
μεθ' ὑμῶν. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. 12

13 *ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΩΝ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ΝΔ Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀν- 1
θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάν- 2
τες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. χάρις 3
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν 4
ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνε-
στῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. 5
θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ κα- 6
λέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέ-
λιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσ- 7
σοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ 8
ὑμῖν εὐαγγελίζηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀ-
νάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, 9
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνά-
θεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν θεόν; 10

ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον,
11 χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀ-
δελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ,
12 ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι'
13 ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ. ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν
ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβο-
λὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐ-
14 τήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
15 ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδό-
κησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ κα-
16 λέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθ-
17 νεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ
ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστό-
λους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέ-
18 στρεψα εἰς Δαμασκόν. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλ-
θον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα
19 πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστό-
λων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυ-
20 ρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι
21 οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συ-
22 ρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσ-
ώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ,
23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ

νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, καὶ 24
ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν. ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων 2
ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα,
συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυ- 2
ψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν
τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς
κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος σὺν ἐμοὶ 3
Ἕλλην ὢν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι.

ΝΕ Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες 4
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν
ἔχομεν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν,
οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλή- 5
θεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν 6
δοκούντων εἶναί τι· ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι δια-
φέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ
οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τοὐναντίον, 7
ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυ-
στίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας 8
Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ
εἰς τὰ ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν 9
μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοι-
νωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν πε-
ριτομήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ 10
ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. ὅτε δὲ ἦλθε Κηφᾶς 11
εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι

12 κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ
13 περιτομῆς, καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑπο-
14 κρίσει. ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχὶ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;
15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί·
16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Ἰησοῦν χριστὸν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου
17 οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα
18 χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυ-
19 τὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον,
20 ἵνα θεῷ ζήσω. χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ τοῦ ἀγαπήσαν-
21 τός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη,
3 ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν. ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς

χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; τοῦτο μόνον θέλω 2
μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλά-
βετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρ- 3
ξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐ- 4
πάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ.

Νς 'Ο οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν 5
δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
καθὼς 'Αβραὰμ ἐπίστευσε τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐ- 6
τῷ εἰς δικαιοσύνην. γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, 7
οὗτοι υἱοί εἰσιν 'Αβραάμ. προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι 8
ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγελίσατο
τῷ 'Αβραὰμ, ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ
ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ 9
'Αβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατά- 10
ραν εἰσίν. γέγραπται γάρ, ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς, ὃς
οὐκ ἐμμένει πᾶσι τοῖς ἐγγεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ
τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς 11
δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι 'Ο δίκαιος ἐκ
πίστεως ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, 12
ἀλλ' 'Ο ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. χριστὸς 13
ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος
ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται 'Επικατάρατος
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐ- 14
λογία τοῦ 'Αβραὰμ γένηται ἐν 'Ιησοῦ χριστῷ, ἵνα
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πί-
στεως. ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώ- 15

που κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-
16 σεται. τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι,
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει Καὶ τοῖς σπέρμα-
σιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλὰ ὡς ἐφ' ἑνός Καὶ τῷ σπέρ-
17 ματί σου, ὅς ἐστι χριστός. τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ
τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ κατ-
18 αργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κλη-
ρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι'
19 ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. τί οὖν ὁ νόμος; τῶν
παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρ-
μα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσί-
20 του. ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν.
21 ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν; μὴ γένοιτο. εἰ
γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐν
22 νόμῳ ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ
τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πί-
23 στεως Ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. πρὸ τοῦ
δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγ-
κλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.
24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν ἐγένετο εἰς χριστόν,
25 ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστε-
26 ως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ
27 θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ
28 εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ
ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύ-

θερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς
εἷς ἐστὲ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς χριστοῦ, ἄρα 29
τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κλη-
ρονόμοι. λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νή- 4
πιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν,
ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς 2
προθεσμίας τῆς τοῦ πατρός. οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε 3
ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδου-
λωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέ- 4
στειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός,
γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, 5
ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπ- 6
έστειλε τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας
ὑμῶν, κρᾶζον Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, 7
ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ. ἀλλὰ 8
τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ
οὖσι θεοῖς· νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέν- 9
τες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ
καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέ-
λετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς 10
καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ κεκοπί- 11
ακα εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, 12
NZ ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· οἴ- 13
δατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην
ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ 14
σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ

ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν Ἰησοῦν.
15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν
ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες
16 ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑ-
17 μῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ἡμᾶς
18 θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν
καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς
19 ὑμᾶς, τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφω-
20 θῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν. ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς
ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν
21 ὑμῖν. λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν
22 νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο
υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς
23 ἐλευθέρας. ἀλλὰ ὁ ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γε-
γέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας.
24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθῆ-
και, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα,
25 ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ· τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ
Ἀραβίᾳ· συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ· δουλεύει
26 γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ
27 ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ ἡμῶν. γέγραπται γάρ
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον
ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
28 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί,
29 κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. ἀλλ' ὥσπερ
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦ-

μα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκ- 30
βαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ
κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς
ἐλευθέρας. διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, 31
ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας· τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς χριστὸς ἠ-
λευθέρωσεν· στήκετε οὖν, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας 5
ἐνέχεσθε. ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν περι- 2
τέμνησθε, χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι 3
δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέ-
της ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ 4
χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξε-
πέσατε. ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δι- 5
καιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα· ἐν γὰρ χριστῷ οὔτε περιτο- 6
μή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγά-
πης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν 7
ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦν- 8
τος ὑμᾶς· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ 9 10
πέποιθα εἰς ὑμᾶς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε, ὁ δὲ
ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ. ἐγὼ 11
δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώ-
κομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς. ὑ- 12 13
μεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ 14
λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου

15 ὡς σεαυτόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν ΝΗ
17 σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μή, ἃ ἂν θέ-
18 λητε, ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ
19 ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός,
20 ἅτινά ἐστι πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, Φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοὶ, ἐρι-
21 θεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, Φθόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ
22 κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀ-
23 γαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια. κατὰ τῶν
24 τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπι-
25 θυμίαις. εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶ-
26 μεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις Φθονοῦντες.

6 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληΦθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παρα- ΝΘ πτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ
2 καὶ σὺ πειρασθῇς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ

οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ. εἰ γὰρ 3
δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν·
τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν 4
μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκα- 5
στος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. κοινωνείτω δὲ ὁ 6
κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀ-
γαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ 7
ἂν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων 8
εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν,
ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει
ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· 9
καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς 10
καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας,
μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. ἴδετε πη- 11
λίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι 12
θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ
Ἰησοῦ μὴ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ 13
νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνε-
σθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ δὲ 14
μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
ρωται κἀγὼ κόσμῳ. οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε 15
ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι 16
τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος,

17 *καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰη-*
18 *σοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀ-δελφοί. ἀμήν.*

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Ο Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν
χριστῷ Ἰησοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα- 2
τρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ 3
θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡ-
μᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
ἐν χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ κατα- 4
βολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατεν-
ώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν 5
διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ
θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐ- 6
τοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ 7
ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν
ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ 8
καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελή- 9
ματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο
ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, 10

ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ
11 τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ
ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάν-
τα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐ-
12 τοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ,
13 τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς,
ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον
τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγί-
14 σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅ ἐστιν
ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς
15 περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. διὰ τοῦτο
κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ
16 Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι
εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
17 προσευχῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῷ ὑμῖν πνεῦμα σο-
18 φίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτι-
σμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, εἰς τὸ εἰδέναι
ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ
πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁ-
19 γίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν
20 τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ
χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ
21 αὐτοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὑπεράνω πάσης ἐξουσίας καὶ ἀρ-
χῆς καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος

ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας 22 *αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ* 23 *πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς* 2 *τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ὑμῶν, ἐν αἷς* 2 *ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε* 3 *ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν· καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ θεός, πλού-* 4 *σιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς ἐν τοῖς πα-* 5 *ραπτώμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις συνεζωοποίησεν ἐν τῷ χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ* 6 *συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα* 7 *ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.*

ΟΑ Τῇ *γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ* 8 *τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα* 9 *μή τις καυχήσηται· αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτι-* 10 *σθέντες ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. διὸ* 11

μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
12 σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ
13 ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς
14 ἐν τῷ αἵματι χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον
15 τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον,
16 ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας
17 τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην
18 ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύ-
19 ματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλά ἐστε συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι
20 τοῦ θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ χρι-
21 στοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη
22 αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ χριστοῦ ἐν πνεύματι.
3 τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ Ἰη-
2 σοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκο-

νομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς· κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ· διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν. τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνά-

3 4 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

μει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν
17 ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστε-
18 ως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ
τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν
πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος
19 καὶ βάθος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώ-
σεως ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇ πᾶν τὸ πλή-
20 ρωμα τοῦ θεοῦ. τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποι-
ῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ
21 τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξί- OB
2 ως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πά-
σης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμί-
3 ας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες
τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ
4 τῆς εἰρήνης, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς ἐκλήθητε
5 ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. εἷς κύριος, μία πί-
6 στις, ἓν βάπτισμα, εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ
7 ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων ἐν πᾶσιν· ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ
ὑμῶν ἐδόθη χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ
8 χριστοῦ. διὸ λέγει Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν
9 αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ
10 κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ

ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς 11 *δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς* 12 *ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς* 13 *πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι* 14 *καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ, πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσω-* 15 *μεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβα-* 16 *ζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.*

ΟΓ Τοῦτο οὖν *λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι* 17 *ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ* 18 *ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδω-* 19 *καν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν,* 20 *εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς* 21

22 ἔστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ
τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν
23 φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνα-
24 νεοῦσθαι δὲ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν καὶ ἐνδύ-
σασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
25 ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. διὸ ἀποθέμε-
νοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ
26 πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργίζεσθε
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργ-
27 28 γισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέ-
πτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζό-
μενος ταῖς χερσὶ τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ
29 χρείαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰ-
κοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.
30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ
31 ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία
καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρ-
32 θήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε εἰς ἀλλή-
λους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθ-
5 ὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν. γίνεσθε
2 οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, καὶ περι-
πατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν
ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ
3 θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ καὶ ἀ-
καθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑ-

μῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ αἰσχρότης καὶ μωρο- 4
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον
εὐχαριστία. τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς 5
πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολά-
τρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χρι-
στοῦ καὶ θεοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· 6
διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱ-
οὺς τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. 7
ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα 8
φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ 9
ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· δοκιμάζοντες 10
τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε 11
τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ
ἐλέγχετε. τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν 12
ἐστι καὶ λέγειν· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ 13
φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς
ἐστίν. διὸ λέγει Ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ 14
τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός.

ΟΔ Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσο- 15
φοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι 16
αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρο- 17
νες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἡμῶν.
καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ 18
πληροῦσθε ἐν πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ἐν ψαλ- 19
μοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδοντες καὶ
ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες 20

πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν
21 χριστοῦ Ἰησοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί. ὑποτασσόμενοι ἀλ-
22 λήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ, αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀν-
23 δράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀνήρ κεφαλή ἐστι τῆς γυ-
ναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐ-
24 τὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλὰ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν
25 παντί. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ
ὁ χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέ-
26 δωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ
27 λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς
ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ
ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
28 οὕτως ὀφείλουσι καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυ-
ναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ
29 γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ
σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν,
30 καθὼς καὶ ὁ χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι μέλη ἐσμὲν
31 τοῦ σώματος αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
πατέρα καὶ μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς
33 χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ'
ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς
6 ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. τὰ τέκνα,
ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι δί-

καιον. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις 2
ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ 3
ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ πατέρες, μὴ 4
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ
ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. οἱ δοῦλοι, ὑπα- 5
κούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ
τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ
χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρε- 6
σκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς μετὰ εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ 7
κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώπῳ, εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι 8
ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε
δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε 9
πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ
αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριος ἔστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσω-
πολημψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

ΟΕ Τοῦ λοιποῦ δυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει 10
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ 11
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ
διαβόλου, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ 12
σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας,
πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ
πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦ- 13
το ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε
ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατ-
εργασάμενοι στῆναι. στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν 14

ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώ-
15 ρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας
16 ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐν πᾶσιν
ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε
17 πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ
τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν
18 μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ, διὰ
πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ
καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν
πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν
19 ἁγίων καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος, ἐν ἀνοίξει
τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστή-
20 ριον, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα αὐτὸ παρρη-
21 σιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς
τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυ-
χικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυ-
22 ρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
24 θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. ἡ χάρις μετὰ
πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χρι-
στὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Oς Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι χριστοῦ Ἰησοῦ, πᾶσι 1
τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις
σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐ- 3
χαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν πάν- 4
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χα-
ρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς 5
τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ
νῦν, πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν 6
ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας χριστοῦ Ἰησοῦ,
καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων 7
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε
τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει
τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας
ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ 8
πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ τοῦ- 9
το προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον περισσεύσῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλι-
11 κρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χριστοῦ, πεπληρω-
μένοι καρπὸν δικαιοσύνης διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς δόξαν
12 καὶ ἔπαινον θεοῦ. γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελ-
φοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγ-
13 γελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς
ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς
14 λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολ-
15 μᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. τινὲς μὲν
καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν
17 χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι
16 εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, οἱ δὲ ἐξ ἐρι-
θείας χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι
18 θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ; ὅτι παντὶ
τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγ-
γέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.
19 οἶδα δέ, ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ
τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος
20 Ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα
μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ
παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς
ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
21 ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος·
22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ
23 τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω· συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,

τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ
εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπιμεῖναι 24
ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. καὶ τοῦτο πε- 25
ποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς
τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ 26
καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. μόνον ἀξίως τοῦ 27
εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ
πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ 28
ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπω-
λείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι 29
ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐ-
τὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· τὸν 30
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀ-
κούετε ἐν ἐμοί. εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ 2
τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος,
εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν 2
χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔ-
χοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, μηδὲν κατ' 3
ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφρο-
σύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι τοὺς ὑπερέχοντας ἑαυτῶν,
μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑ- 4
τέρων ἕκαστοι. τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν χρι- 5
στῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπα- 6

7 γμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσε
μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
8 μενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνω-
σεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανά-
9 του δὲ σταυροῦ· διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε
10 καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων
11 καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα
ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς χριστὸς εἰς δόξαν
θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, ΟΖ
μὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλ-
λον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν
13 ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· θεὸς γάρ ἐστιν ὁ
ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ
14 τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ
15 διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι,
τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς και διε-
στραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν
χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδ᾽ εἰς κενὸν ἐκο-
17 πίασα. ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ
λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω
18 πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγ-
19 χαίρετέ μοι. ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον τα-
χέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ

ὑμῶν· οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ 20
περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ- 21
σιν, οὐ τὰ χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γι- 22
νώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, 23
ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς. πέποιθα δὲ ἐν 24
κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. ἀναγκαῖον δὲ 25
ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν
καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λει-
τουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδὴ 26
ἐπιποθῶν ἦν ὑμᾶς πάντας, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκού-
σατε ὅτι ἠσθένησεν. καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον 27
θανάτου· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν 28
πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. προσδέχεσθε οὖν 29
αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιού-
τους ἐντίμους ἔχετε, ὅτι διὰ τὸ ἔργον χριστοῦ μέχρι 30
θανάτου ἤγγισε παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα
πληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

OH Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ 3
αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ
ἀσφαλές. βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς 2
ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. ἡμεῖς γάρ ἐσμεν 3
ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυ-
χώμενοι ἐν χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθό-

4 τες, καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ
τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,
5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βεν-
ιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην
7 τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ἀλλὰ ἅτινά μοι
ἦν κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.
8 ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ
τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυ-
ρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι
9 σκύβαλα, ἵνα χριστὸν κερδήσω καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν
διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ
10 πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀνα-
στάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, συμ-
11 μορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴπως καταντήσω
12 εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. οὐχ ὅτι ἤδη ἔλα-
βον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω,
13 ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ χριστοῦ. ἀδελφοί, ἐγὼ
14 ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, τὰ μὲν
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινό-
μενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω
15 κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι οὖν τέλειοι,
τοῦτο φρονῶμεν, καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο
16 ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει, πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ
17 αὐτῷ στοιχεῖν. συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί,

καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε
τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις 18
ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς
τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν 19
ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια Φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν 20
οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα
κύριον Ἰησοῦν χριστόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα 21
τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δό-
ξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα. ὥστε, ἀδελφοί μου 1
ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου,
οὕτω στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί μου. Εὐοδίαν πα- 2
ρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ Φρονεῖν ἐν
κυρίῳ. ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συλλαμ- 3
βάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν
μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν
μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

ΟΘ Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ 4
ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος
ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ 6
καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν
γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ 7
ὑπερέχουσα πάντα νοῦν Φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν
καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. τὸ λοιπόν, 8
ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,

ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ
9 *καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε*
καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί,
ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ'
10 *ὑμῶν. ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ*
ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε,
11 *ἠκαιρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ*
12 *ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπει-*
νοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν, ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι
μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 *σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυνα-*
14 *μοῦντί με. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές*
15 *μου τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι,*
ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακε-
δονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον
16 *δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, ὅτι καὶ ἐν*
Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι
17 *ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ*
18 *τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω*
δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ
Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν
19 *δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου πληρώσει*
πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν
20 *δόξῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν*
21 *ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ἀσπά-*
σασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται

ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάν- 22
τες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἀπὸ τῆς Καίσαρος οἰ-
κίας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ 23
πνεύματος ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Π
2 θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τοῖς ἐν Κολασσαῖς
ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ. χάρις ὑμῖν
3 καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν. εὐχαριστοῦμεν τῷ
θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ πάντοτε ὑπὲρ ὑμῶν
4 προσευχόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην εἰς πάντας τοὺς ἁγίους διὰ τὴν
5 ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προη-
κούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ
6 παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶ
καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν,
ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ
7 θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ
ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν
8 διάκονος τοῦ χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν
9 ἀγάπην ἐν πνεύματι. διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ᾽ ἧς
ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευ-
χόμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος

αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περι- 10
πατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι
τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμε- 11
νοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπο-
μονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς

ΠΑ εὐχαριστοῦντες ἅμα τῷ πατρὶ τῷ καλέσαντι καὶ 12
ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγί-
ων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας 13
τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρω- 14
σιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ 15
θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν 16
αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυ-
ριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐ-
τοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάν- 17
των καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, καὶ αὐτός 18
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν
ἡ ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν
πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ 19
πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι 20
τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ 21
ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ

22 δὲ ἀποκατηλλάγητε ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ
διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώ-
23 μους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, εἴ γε ἐπι-
μένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ
μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ
24 τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος. νῦν
χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπλη-
ρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ
σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλη-
25 σία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν
τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λό-
26 γον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ
τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη
27 τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί
τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, ὅ ἐστι χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης,
28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρω-
πον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ,
ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ,
29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν
2 αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. θέλω γὰρ
ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν
ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου
. 2 ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβι-
βασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πλη-

ροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου
τοῦ θεοῦ, χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς 3
σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι· τοῦτο λέγω, ἵνα μη- 4
δεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ γὰρ καὶ 5
τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί,
χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα
τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

ΠΒ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύ- 6
ριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδο- 7
μούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει, καθὼς
ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. βλέ- 8
πετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλο-
σοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ
χριστόν, ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς 9
θεότητος σωματικῶς· καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμέ- 10
νοι· ὅ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,
ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ 11
ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ, ἐν 12
ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ
θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς 13
νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ
τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ἡμᾶς σὺν αὐτῷ,
χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλεί- 14
ψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν

ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
15 ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θρι-
16 αμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω
ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας
17 ἢ σαββάτων, ὅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα
18 τοῦ χριστοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν
ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρα-
κεν ἐμβατεύων εἰκῇ, φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς
19 σαρκὸς αὐτοῦ καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ
πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορη-
γούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ
20 θεοῦ. εἰ ἀπεθάνετε σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων
τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε
21 22 Μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς· ἅ ἐστι πάντα εἰς
φθορὰν τῇ ἀποχρήσει· κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδα-
23 σκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχον-
τα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ἀφει-
δείᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
σαρκός.

3 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, ΠΓ
2 οὗ ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· τὰ
3 ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γὰρ
καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ·
4 ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑ-

μεῖς σὺν αὐτῷ Φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. νεκρώσατε οὖν 5
τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πά-
θος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν
εἰδωλολατρεία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ· ἐν οἷς 6 7
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις·
νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, 8
κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν, μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν 9
παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐν- 10
δυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλ- 11
λην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβα-
ρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ
ἐν πᾶσι χριστός. ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ 12
θεοῦ ἅγιοι ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστό-
τητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν· ἀνε- 13
χόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις
πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἐχαρίσατο
ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀ- 14
γάπην, ὅ ἐστι σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ εἰ- 15
ρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν σώματι· καὶ εὐχάριστοι γί-
νεσθε.

ΠΔ Ὁ *λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως,* 16
ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς,

ψαλμοῖς, ὕμνοις, ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν τῇ χάριτι
17 ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, καὶ πᾶν ὅ τι
ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν
19 ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ
20 πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν
21 κυρίῳ. οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα
22 μὴ ἀθυμῶσιν. οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς
κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀνθρω-
πάρεσκοι, ἀλλὰ ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν
23 κύριον. ὃ ἂν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυ-
24 ρίῳ, οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψε-
σθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ χρι-
25 στῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ
4 οὐκ ἔστι προσωποληψία. οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν
ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς
ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ΠΕ
3 ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν,
ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι
4 τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, δι' ὃν καὶ δέδεμαι, ἵνα φα-
5 νερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἐν σοφίᾳ περι-
πατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, 6
εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. τὰ 7
κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπη-
τὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν
κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα 8
γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελ- 9
φῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσι τὰ
ὧδε. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός 10
μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλά-
βετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·
καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτο- 11
μῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς 12
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ Ἰησοῦ πάντοτε
ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στα-
θῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι
τοῦ θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον 13
ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱερα-
πόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς 14
καὶ Δημᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς 15
καὶ Νύμφαν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν.
καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν, ποιήσατε ἵνα καὶ 16
ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ εἴπατε Ἀρ- 17

χίππῳ Βλέπε *τὴν διακονίαν, ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ,*
18 *ἵνα αὐτὴν πληροῖς. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ* Παύ-
λου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ'
ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ
Α.

Πς Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ 1
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ χριστῷ.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάν- 2
τοτε περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν
προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν 3
τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης
καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,
εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν 4
ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς 5
ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι
ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς, καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡ- 6
μῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν
θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου, ὥστε 7
γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξ ἠχη- 8

ται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ
Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς
τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λα-
9 λεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ περὶ ὑμῶν ἀπαγγέλλουσιν, ὁποί-
αν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε
πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν θεῷ ζῶντι
10 καὶ ἀληθινῷ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν
οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυό-
2 μενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης. αὐτοὶ γὰρ
οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
2 ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέν-
τες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν
τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
3 θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ
4 πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθ-
ὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐ-
αγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέ-
σκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.
5 οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθ-
ὼς οἴδατε, οὔτε προφάσει πλεονεξίας· θεὸς μάρτυς·
6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν
οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ
7 ἀπόστολοι, ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς
8 ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα, οὕτως ἱμειρόμε-
νοι ὑμῶν ηὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς,

διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. μνημονεύετε γάρ, ἀ- 9
δελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν
ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς 10
μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμ-
πτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε, 11
ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακα-
λοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς 12
τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς
εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

ΠΖ Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ 13
ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ'
ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ
καθὼς ἀληθῶς ἐστὶ λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, 14
ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ
ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων 15
Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων
καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,
κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, 16
εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν πάντοτε. ἔφθακε δὲ ἡ
ὀργὴ ἐπ' αὐτοὺς εἰς τέλος. ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορ- 17
φανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ
καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν

18 ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ, διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέ-
19 κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως, ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;
20 **3** ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. διότι μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-
2 ναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεργὸν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως
3 ὑμῶν τὸ μηδὲν ἀσαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις·
4 αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν
5 θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν ὑμῶν πίστιν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ
6 εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν
7 καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει
8 ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς
9 στήκητε ἐν κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ, ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,

νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν 10
ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς
πίστεως ὑμῶν; αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ 11
ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς
ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι 12
τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ
ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας 13
ἀμέμπτως ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πα-
τρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

ΠΗ Λοιπὸν, *ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακα-* 4
λοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ'
ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν
θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύσητε μᾶλ-
λον. οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν 2
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ 3
θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς
πορνείας, εἰδέναι ἕνα ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος 4
κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυ- 5
μίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν,
τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι 6
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων
τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
μεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, 7
ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον 8
ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ

9 τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν εἴχομεν γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί
10 ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύ-
11 ειν μᾶλλον καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς
12 ὑμῖν παρηγγείλαμεν, ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως
13 πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες
14 ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτως ὁ θεὸς καὶ τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
15 Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς
16 κοιμηθέντας, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσον-
17 ται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε ἐν κυ-
18 ρίῳ ἐσόμεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λό-
5 γοις τούτοις. περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν,
2 ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ

οὕτως ἔρχεται. ὅταν δὲ λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφά- 3
λεια, τότε αἰφνίδιος ἐφίσταται αὐτοῖς ὄλεθρος ὥσπερ
ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
ΠΘ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ 4
ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτας καταλάβῃ· πάντες γὰρ ὑ- 5
μεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. οὐκ ἐσμὲν νυ-
κτὸς οὐδὲ σκότους· ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοι- 6
ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύ- 7
δοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθύοντες νυκτὸς
μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσά- 8
μενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν
ἐλπίδα σωτηρίας, ὅτι οὐκ ἔθετο ὁ θεὸς ἡμᾶς εἰς ὀρ- 9
γήν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ, τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα, εἴτε 10
γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.
διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν 11
ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, 12
εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους
ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι 13
αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐ-
τῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, 14
ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε
τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυ-
μεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ 15
εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε, ἀδια- 16 17

18 λείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
19 γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦ-
20 21 μα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε, πάντα
22 δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ παντὸς εἴ-
23 δους πονηροῦ ἀπέχεσθε. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης
ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦ-
μα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρ-
24 ουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. πι-
25 στὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. ἀδελφοί, προσ-
26 εύχεσθε καὶ περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς
27 πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον,
28 ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. ἡ
χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β.

P Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ 1
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ
χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ 2
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ 3
πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη
ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ὥστε αὐτοὺς 4
ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι
τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἐνέχεσθε,
ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ κατα- 5
ξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ
πάσχετε, εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνε- 7
σιν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν φλογὶ 8
πυρὸς διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖς

μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ,
9 οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου
10 τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅ-
ταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυ-
μασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ
11 μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς ὃ
καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξι-
ώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν
εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,
12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν
ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡ-
μῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

2 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας ρΑ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ'
2 αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ
λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέ-
3 στηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ
κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία
πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ
4 υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος
ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν
εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι
5 ἔστι θεός. οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα
6 ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀπο-
7 καλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυ-

στήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ. ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχὴν εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς, διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 8 9 10 11 12 13 14

ρβ *Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν χριστὸς Ἰησοῦς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου* 15 16 17 3

2 τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ 3 γὰρ πάντων ἡ πίστις. πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς 4 στηρίσει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν 5 καὶ ἐποιήσατε καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ 6 θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ. παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν 7 παρελάβετε ἀφ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ 8 μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ 9 μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μι-10 μεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, 11 μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργα-12 ζομένους· τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας 13 ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δέ, 14 ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον

σημειοῦσθε, μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ, καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελ- 15 *Φόν. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰ-* 16 *ρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάν-των ὑμῶν. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ* Παύλου, *ὅ ἐστι* 17 *σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ἡ χάρις* 18 *τοῦ κυρίου ἡμῶν* Ἰ*ησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας Ξ
τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν
2 ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κλη-
3 ρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας, ὃς
ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστά-
σεως αὐτοῦ φανερῶν τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησά-
μενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,
4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενος ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώ-
5 τερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γὰρ
εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμε-
ρον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς
6 πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; ὅταν δὲ πάλιν
εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει
7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. καὶ
πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγ-
γέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ
8 πυρὸς φλόγα, πρὸς δὲ τὸν υἱόν Ὁ θρόνος σου, ὁ

θεός, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. ἠγάπησας δικαιοσύνην 9 *καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καὶ* Σὺ *κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίω-* 10 *σας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ* 11 *ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐ-* 12 *τοὺς ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. πρὸς τίνα δὲ* 13 *τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε* Κάθου *ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν* 14 *ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς* **2** *τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρρυῶμεν. εἰ γὰρ ὁ δι'* 2 *ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες* 3 *σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συμμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι* 4 *καὶ ποικίλαις δυνάμεσι καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπ-* 5 *έταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων* Τί *ἐστιν* 6

ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι
7 ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ'
8 ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, πάντα
ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑπο-
τάξαι τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον·
νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα,
9 τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπο-
μεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
10 γεύσηται θανάτου. ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα
καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγα-
γόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά-
11 των τελειῶσαι. ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι
ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελ-
12 φοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά
σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω
13 σε. καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ
πάλιν Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
14 ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός,
καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα
διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ
15 θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τού-
τους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι
16 ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνε-
17 ται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν
ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα

ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν 18 ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

ΞΑ "Οθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, 1 κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι 2 αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος 3 γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ πάντα 4 κατασκευάσας θεός. καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ 5 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, 6 οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν. διό, καθὼς λέγει τὸ 7 πνεῦμα τὸ ἅγιον Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν 8 τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δο- 9 κιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον Ἀεὶ πλα- 10 νῶνται τῇ καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσον- 11 ται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. βλέπετε, ἀδελφοί, 12 μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπι-

13 στίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις
14 ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι
15 τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν, ἐν τῷ λέγεσθαι Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
16 τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ
17 ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν;
18 ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς
19 ἀπειθήσασιν, καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελ-
4 θεῖν δι' ἀπιστίαν. Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐ-
2 τοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκερασμέ-
3 νους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
4 κόσμου γενηθέντων. εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
5 ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ ἐν τούτῳ

πάλιν Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ 6 οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυὶδ 7 λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηκεν Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέ- 8 παυσεν, οὐκ ἄρα περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ 9 θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ 10 αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκεί- 11 νην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ 12 θεοῦ καὶ ἐναργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ ἔστι 13 κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα 14 τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15 συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερ- 16 χώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος,

ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.
5 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ
ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ
2 δῶρα καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνά-
μενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
3 περίκειται ἀσθένειαν, καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς
περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν
4 περὶ ἁμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τι-
μήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ
5 Ἀαρών. οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γε-
νηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν Υἱός
6 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καθὼς καὶ
ἐν ἑτέρῳ λέγει Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
7 τάξιν Μελχισεδέκ. ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον
σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ
δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλα-
8 βείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν
9 ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσι τοῖς ὑπακού-
10 ουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
11 περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν,
12 ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλον-
τες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν
ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρ-
χῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχον-

τες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετ- 13
έχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ
ἐστιν· τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν 14
ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διά-
κρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς 6
τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ
πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νε-
κρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν δι- 2
δαχήν, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεως νεκρῶν,
καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ 3
ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέν- 4
τας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ
μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου καὶ καλὸν γευ- 5
σαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, 6
ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παρα-
δειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρ- 7
χόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον
ἐκείνοις, δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐ-
λογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τρι- 8
βόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς
καῦσιν.

ΞΒ Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα 9
καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. οὐ γὰρ 10
ἄδικος ὁ θεός, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγά-
πης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες

11 τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑ-
μῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφο-
12 ρίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε,
μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
13 μούντων τὰς ἐπαγγελίας. τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλά-
μενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι,
14 ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, λέγων Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω
15 σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ οὕτως μακροθυμήσας
16 ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ
μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ-
17 ρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσοτέρως βουλό-
μενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγε-
λίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν
18 ὅρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς
ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχω-
μεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλ-
19 πίδος, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε
καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ
20 καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμε-
7 νος εἰς τὸν αἰῶνα. οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς
Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας
Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων
2 καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ παντὸς
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασι-
λεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ

ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλό- 3
γητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,
ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς
τὸ διηνεκές. θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην 4
Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ 5
οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες
ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νό-
μον, τουτέστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυ-
θότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. ὁ δὲ μὴ γενεαλογού- 6
μενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραὰμ καὶ τὸν ἔχοντα
τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν· χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλο- 7
γίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ 8
ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνου-
σιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καὶ ὡς ἔπος εἰ- 9
πεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευῒς ὁ δεκάτας λαμβάνων
δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, 10
ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ. εἰ μὲν οὖν τελεί- 11
ωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ'
αὐτῆς νενομοθέτηται· τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ
τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ 12
τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης μετάθεσις γίνεται. ἐφ' 13
ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν,
ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον 14
γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς
ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. καὶ 15

περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ ὁμοιότητα
16 Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν
17 ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖται γάρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς
18 τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές.

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ ΞΓ
20 κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμο-
21 σίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μεθ' ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν Ὤμοσε κύριος, καὶ οὐ
22 μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.
23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θα-
24 νάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
25 νην, ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς
26 τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν
27 οὐρανῶν γενόμενος, ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ·
28 τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νό-

μος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. κεφάλαιον 8 δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς 2 τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς 3 γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν ἦν ἱερεύς, 4 ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, οἵτινες 5 ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γάρ, φησίν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· νῦν δὲ δια- 6 φορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ- 7 πτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμφόμενος 8 γὰρ αὐτοῖς λέγει Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, οὐ κατὰ τὴν διαθή- 9 κην, ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. ὅτι 10

αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ
11 ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσί με
12 ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ
13 μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ λέγειν Καινήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς
9 ἀφανισμοῦ. εἶχε μὲν οὖν ἡ πρώτη δικαιώματα λα-
2 τρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον,
3 ἥτις λέγεται τὰ ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέ-
4 τασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἔχουσα τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες
5 τῆς διαθήκης. ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέ-
6 γειν κατὰ μέρος. τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ
7 ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵ-

ματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁ- 8 γίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, ἥτις παραβολὴ 9 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ 10 πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

ΞΔ Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομέ- 11 νων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ 12 ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων 13 καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύμα- 14 τος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθα-

EXPLICIT CODEX VATICANUS.

RELIQUA E CODICE ALEXANDRINO SUPPLENTUR.

ριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. καὶ διὰ τοῦτο 15 διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ πα-

ραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς
16 αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀ-
17 νάγκη Φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νε-
κροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμε-
18 νος; ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.
19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ
Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μό-
σχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου
καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν
20 λαὸν ἐρράντισεν, λέγων Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης
21 ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. καὶ τὴν σκηνὴν δὲ
καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοί-
22 ως ἐρράντισεν. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζε-
ται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ
23 γίνεται ἄφεσις. ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα
τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ
24 τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ
εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια χριστὸς ἀντίτυπα τῶν
ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆ-
25 ναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, οὐδ' ἵνα πολ-
λάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται
26 εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· ἐπεὶ
ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·
νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν
27 τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ
καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν,

μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ 28
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ
δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκ-
δεχομένοις εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως.

Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, 10
οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν
ταῖς αὐταῖς θυσίαις προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς αἳ
οὐδέποτε δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·
ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδε- 2
μίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας
ἅπαξ κεκαθαρισμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις 3
ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων 4
καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. διὸ εἰσερχόμενος εἰς 5
τὸν κόσμον λέγει Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλη-
σας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώματα καὶ 6
περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω· 7
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ· τοῦ ποι-
ῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. ἀνώτερον λέγων, ὅτι 8
θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ
ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας, αἵτινες κατὰ
νόμον προσφέρονται, τότε εἴρηκεν Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποι- 9
ῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύ-
τερον στήσῃ, ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ 10
τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.
καὶ πᾶς μὲν ἀρχιερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουρ- 11
γῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵ-

12 τινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· οὗτος δέ, μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διη-
13 νεκὲς ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
14 ποδῶν αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ
15 διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ
16 πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι Αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος Διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω
17 αὐτούς, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν
18 αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
20 τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος,
21 τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν
22 οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας
23 ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
24 ἀκλινῆ· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος. καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔρ-
25 γων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ
26 μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. ἑκουσί-

ως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπί-
γνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπε-
ται θυσία, Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυ- 27
ρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετή- 28
σας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ
τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος 29
ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατή-
σας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος καὶ
τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἴδαμεν γὰρ τὸν 30
εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
κύριος. καὶ πάλιν Κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ.
Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. ἀναμι- 31 32
μνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς Φωτισθέν-
τες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, τοῦτο 33
μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ
κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. καὶ 34
γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν
τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γι-
νώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένου-
σαν. μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις 35
ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε 36
χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε
τὴν ἐπαγγελίαν. ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχό- 37
μενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πί- 38
στεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ
ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς 39

εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11 *Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμά-*
2 *των ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυ-*
3 *ρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι*
τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων
4 *τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ*
παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ
5 *θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. πίστει Ἐνὼχ*
μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο,
διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσε-
6 *ως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ*
πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ
τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστι καὶ τοῖς ἐκζη-
7 *τοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. πίστει χρηματι-*
σθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς
κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν δι-
8 *καιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. πίστει ὁ καλούμενος*
Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον, ὃν ἔμελλε
λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστά-
9 *μενος ποῦ ἔρχεται. πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς*
ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας,
μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπ-
10 *αγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμε-*
λίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ

θεός. πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν 11
σπέρματος ἔλαβε καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πι-
στὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς 12
ἐγενήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα
τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. κατὰ πίστιν ἀπ- 13
έθανον οὗτοι πάντες μὴ προσδεξάμενοι τὰς ἐπαγγε-
λίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι,
καὶ ὁμολογήσαντες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν
ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν 14
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημό- 15
νευον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι·
νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ 16
οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι
αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. πίστει προσενή- 17
νοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος καὶ τὸν μο-
νογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρ- 18
μα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δύναται 19
ὁ θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. πίστει 20
καὶ περὶ μελλόντων ηὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ
τὸν Ἠσαῦ. πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν 21
υἱῶν Ἰωσὴφ ηὐλόγησε καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον
τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς 22
ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς 23

ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ δόγμα
24 τοῦ βασιλέως. πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρ-
25 νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον
26 ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ
27 χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.
28 πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλεθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ
29 αὐτῶν. πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατε-
30 πόθησαν. πίστει τὰ τείχη Ἰεριχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα
31 ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
32 μετ' εἰρήνης. καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν,
33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα
34 λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων.

*ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· 35
ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀ-
πολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτε- 36
ροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι
δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, 37
ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλ-
θον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι,
θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, 38
ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ
ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες 39
διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὰς ἐπαγγελίας, τοῦ 40
θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ
χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.*

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμε- **12**
*νον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα
καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέ-
χωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς 2
τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς
ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν,
αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ
θεοῦ κεκάθικεν. ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπο- 3
μεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογί-
αν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρ- 4
τίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλή- 5*

σεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐ-
6 λεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ
7 δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται. εἰς παιδείαν ὑπομένετε. ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ
8 υἱός, ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι
9 καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα, οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμά-
10 των καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμ-
11 φέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι'
12 αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα
13 ἀνορθώσατε, καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
14 εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ
15 χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ δι' αὐτῆς μιανθῶσιν
16 οἱ πολλοί, μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ.

ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν 17 εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. οὐ γὰρ 18 προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ 19 φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προσθεῖναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελ- 20 λόμενον Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· καὶ οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶ- 21 πεν Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· οὐ γὰρ προσεληλύ- 22 θατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίων, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πανηγύρει καὶ 23 ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ 24 αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐ- 25 κεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε 26 τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων Ἔτι ἅπαξ, ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. τὸ δὲ 27 Ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων [ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα]. διὸ βα- 28 σιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν.

δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλα-
29 βείας καὶ δέους· καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13 1 Ἡ Φιλαδελφία μενέτω. τῆς Φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγ-
3 γέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος·
5 πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν
6 Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ
7 Φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς
8 ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.
10 ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξου-
11 σίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος

τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. τοίνυν ἐξερχώμεθα 13 *πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν,* 14 *ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι' αὐτοῦ οὖν ἀνα-* 15 *φέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε·* 16 *τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. πείθεσθε* 17 *τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. προσεύχεσθε* 18 *περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γάρ, ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τά-* 19 *χιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης,* 20 *ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ* 21 *λόγῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, . ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.*

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λό- 22 *γου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέ-*

23 στειλα ὑμῖν. γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται,
24 ὄψομαι ὑμᾶς. ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
25 ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α.

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν 1
θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ, τῆς ἐλπίδος
ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, 2
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν. καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, 3
πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ
μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενε- 4
αλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσι
μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος 5
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας
καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ὧν 6
τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,
θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ 7
λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. οἴδαμεν 8
δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρήση-
ται, εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνό- 9
μοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,

ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατραλοίαις καὶ μητραλοίαις,
10 ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς,
ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
11 διδασκαλίᾳ [ἀντίκειται], κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δό-
12 ξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. χάριν ἔχω
τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
13 ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν τὸ
πρότερον ὄντα με βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβρι-
στήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·
14 ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ
15 πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. πιστὸς ὁ
λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς Ἰη-
σοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν
16 πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν
ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν
μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πι-
17 στεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ βασιλεῖ
τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ
18 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ταύτην τὴν
παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ
τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
19 αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγα-
θὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν
20 ἐναυάγησαν· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος,
οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασ-
φημεῖν.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, 2
προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀν-
θρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ 2
ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν
πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο καλὸν καὶ ἀπό- 3
δεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας 4
ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν. εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀν- 5
θρώπων ἄνθρωπος χριστὸς Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντί- 6
λυτρον ὑπὲρ πάντων καιροῖς ἰδίοις, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ, 7
κήρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι·
διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. βούλο- 8
μαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογι-
σμοῦ, ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ 9
αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν κατα-
πλέγμασι καὶ χρυσίῳ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ
πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις 10
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαν- 11
θανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ 12
ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλὰ εἶναι ἐν ἡ-
συχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα, καὶ 13 14
Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν πα-
ραβάσει γέγονεν, σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, 15
ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ
σωφροσύνης.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ
2 ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον
εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κό-
3 σμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλή-
4 κτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου
οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ
5 μετὰ πάσης σεμνότητος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου
προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσε-
6 ται; μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμ-
7 πέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ
8 παγίδα τοῦ διαβόλου. διακόνους ὡσαύτως σεμνούς,
μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰ-
9 σχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν
10 καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶ-
11 τον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. γυναῖκας
ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς
12 ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες,
13 τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. οἱ
γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν πε-
ριποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν
χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε ἐν τά-
15 χει· ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ
ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος,
16 στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμέ-

*νως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφα-
νερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι· ὤφθη ἀγ-
γέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι* 4
*ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως,
προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαι-
μονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμέ-* 2
νων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχε- 3
*σθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ
εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλή-
θειαν, ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπό-* 4
βλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἁγιάζεται 5
γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. ταῦτα ὑποτιθέμε- 6
*νος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος χριστοῦ Ἰησοῦ,
ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς
διδασκαλίας, ᾗ παρηκολούθηκας· τοὺς δὲ βεβήλους* 7
*καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν
πρὸς εὐσέβειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς* 8
*ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα
ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν
καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀπο-* 9
δοχῆς ἄξιος. εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζό- 10
*μεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ
πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. παράγγελλε* 11
ταῦτα καὶ δίδασκε.

Μη*δείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύ-* 12

πος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν
13 ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε
14 τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ
ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προ-
φητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.
15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ
16 φανερὰ ᾖ πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ,
ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις
5 καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς,
ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς,
2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν
3 4 πάσῃ ἁγνείᾳ. χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ
τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον
τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς
προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ
5 θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ
τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσ-
6 ευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα
7 τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι
8 ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ
προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγο-
10 νυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρου-
μένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων
πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ

ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· 11
ὅταν γὰρ καταστρηνιάσουσι τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέ-
λουσιν, ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέ- 12
τησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι 13
τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ
περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν 14
νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδε-
μίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χά-
ριν· ἤδη γάρ ἐξετράπησάν τινες ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 15
εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ 16
βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς 17
ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ δι-
δασκαλίᾳ· λέγει γὰρ ἡ γραφή Οὐ φιμώσεις βοῦν 18
ἀλοῶντα, καὶ Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς 19
εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τοὺς δὲ ἁμαρτάνον- 20
τας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον
ἔχωσιν. διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ 21
Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλά-
ξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλι-
σιν. χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει 22
ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις, σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. μηκέτι 23
ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχον
καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ 24

ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ
25 δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ
καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ
δύνανται.

6 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας
πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ
2 θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς
ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί
εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι
καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
3 ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκα-
λεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν
4 διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ
νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται
5 φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπα-
ρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστε-
ρημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν
6 εὐσέβειαν. ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ
7 αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον,
8 ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ διατρο-
9 φὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. οἱ δὲ
βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβε-
ράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον

καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ 10
φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ
τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.
σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε, δίωκε δὲ δι- 11
καιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν,
πραϋπάθειαν· ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστε- 12
ως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ
ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
μαρτύρων. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζω- 13
ογονοῦντος τὰ πάντα καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυ-
ρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,
τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον ἀνεπίληπτον μέχρι 14
τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν 15
καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευ-
όντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσι- 16
τον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ
τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν. τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ 17
νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπι-
κέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ
παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν,
ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδό- 18
τους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς 19
θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς
ὄντως ζωῆς. ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, 20

ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέ-
21 σεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλό-
μενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Α.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β.

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος 1 θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ 2 πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. χάριν 3 ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε 4 ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πί- 5 στεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ 6 χάρισμα τοῦ χριστοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς 7 πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ 8 κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγ-

9 κακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Ἰησοῦ χριστῷ πρὸ χρόνων αἰω-
10 νίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ
11 τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο-
12 λος καὶ διδάσκαλος, δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι, ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου
13 φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει
14 καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν
15 ἡμῖν. οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ
16 ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με
17 ἀνέψυξε καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιοτέρως ἐζήτησέ με καὶ
18 εὗρεν. δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν
2 χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες

ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. συγκακοπάθησον 3
ὡς καλὸς στρατιώτης χριστοῦ Ἰησοῦ. οὐδεὶς στρατευ- 4
όμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα
τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν καὶ ἀθλῇ τις, οὐ 5
στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα 6
γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει 7
ἃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν.
μνημόνευε Ἰησοῦν χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, 8
ἐκ σπέρματος Δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, ἐν 9
ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λό-
γος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω 10
διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι
τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. πιστὸς ὁ 11
λόγος. εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· εἰ ὑπο- 12
μένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀ-
κεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς 13
μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται. ταῦτα 14
ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου. μὴ
λογομάχει ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ τῶν
ἀκουόντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι 15
τῷ χριστῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν
λόγον τῆς ἀληθείας. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας 16
περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας,
καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν 17
ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθει- 18
αν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέ-

19 ναι, καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν. ὁ μέντοι στε-
ρεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα
ταύτην, Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ Ἀπο-
στήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ
ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν
21 εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· ἐὰν οὖν τις ἐκκαθαίρῃ
ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμέ-
νον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
22 ἡτοιμασμένον. τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε,
δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ
πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρ-
23 δίας. τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παρ-
24 αιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας· δοῦλον δὲ κυρίου
οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας,
25 διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς
ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε δώῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετά-
26 νοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, καὶ ἀνανήψω-
σιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ'
αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐν-
2 στήσονται καιροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι
φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσ-
3 φημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄ-
στοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
4 ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φι-

λήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσε- 5
βείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους
ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς 6
οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα
ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις,
πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀ- 7
ληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ 8
Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθ-
ίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ προκόψουσιν 9
ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ διάνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶ-
σιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. σὺ δὲ παρηκολούθησάς 10
μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πί-
στει, τῇ μακροθυμίᾳ, [τῇ ἀγάπῃ,] τῇ ὑπομονῇ, τοῖς 11
διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένοντο ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἵους διωγμοὺς ὑπ-
ήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος. καὶ 12
πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
διωχθήσονται. πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκό- 13
ψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. σὺ 14
δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ
τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμ- 15
ματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν
διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεό- 16
πνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλε-
γμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαι-

17 οσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

4 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ 2 τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ 3 διδαχῇ. ἔσται γὰρ καιρός, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι 4 τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν 6 διακονίαν σου πληροφόρησον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, 7 καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν 8 τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι 9 τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. σπούδασον ἐλ-10 θεῖν πρός με ταχέως. Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.

Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. τὸν Φελόνην, ὃν 12 13
ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε,
καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξαν- 14
δρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώ-
σει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ 15
φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, 16
ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη·
ὁ δὲ κύριος παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ 17
τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσι πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. ῥύσεταί με 18
ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀ- 19
κύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. Ἔραστος ἔμεινεν ἐν 20
Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβου- 21
λος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες. ὁ κύριος Ἰησοῦς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. 22
ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ χριστοῦ Ἰησοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας
2 τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγ-
3 γείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
4 θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ
5 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃς καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην,
6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.
7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον,
8 μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντε-
9 χόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα

δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει καὶ
τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ἀνυπό- 10
τακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ
περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους 11
ἀνατρέπουσι διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους
χάριν. εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆ- 12
τες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ 13
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε
αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ 14
προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθα- 15
ροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν,
ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.
θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, 16
βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἀδόκιμοι.

Σὺ δὲ λάλει, ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ, **2**
πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγι- 2
αίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, πρε- 3
σβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ
διαβόλους, μηδὲ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
δασκάλους, ἵνα σωφρονίζουσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, 4
φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουργοὺς ἀγαθάς, 5
ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως πα- 6
ρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος 7

τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν,
8 σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ
ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦ-
9 λον. δούλους δεσπόταις ἰδίοις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν
10 εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομέ-
νους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα
τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν
11 ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος
12 πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι
τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως
καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν
τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰη-
14 σοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυ-
τρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ
15 λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. ταῦτα δίδα-
σκε καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιτα-
3 γῆς. μηδείς σου περιφρονείτω. ὑπομίμνησκε δὲ αὐτοὺς
ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν καὶ πρὸς
2 πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφη-
μεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους
3 πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γάρ ποτε
καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες
ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθό-
4 νῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ὅτε δὲ
ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆ-

ρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ἃ 5
ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν
ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως
πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, 6
διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέν- 7
τες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλ-
πίδα ζωῆς αἰωνίου. πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων 8
βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα Φροντίζωσι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστι
καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητή- 9
σεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς
περιίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἱρετικὸν 10
ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,
εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν 11
αὐτοκατάκριτος.

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικόν, σπού- 12
δασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα
παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπου- 13
δαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. μανθανέ- 14
τωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι
εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. ἀσπά- 15
ζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἀσπάσασθε τοὺς Φι-
λοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

Παῦλος δέσμιος χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ 3 ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ 4 χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου 5 ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις εἰς τὸν κύριον Ἰη-6 σοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς 7 ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς χριστόν. χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγ-8 χνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ 9 ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀνάγκην μᾶλλον παρακαλῶ. τοιοῦτος ὤν, ὡς Παῦλος, πρεσβύτης, νῦν δὲ καὶ δέσμιος χρι-10 στοῦ Ἰησοῦ, παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν 11 ἐγὼ ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, τόν ποτέ

σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι αὐτὸν τουτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· 12 *ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ* 13 *σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χω-* 14 *ρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥ-* 15 *ραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς, οὐκέτι ὡς δοῦλον,* 16 *ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ·* 17 *εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα.* 18 *ἐγὼ* Παῦλος *ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω·* 19 *ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν* 20 *μου τὰ σπλάγχνα ἐν χριστῷ. πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ* 21 *σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ* 22 *τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. ἀσπάζεταί* 23 *σε* Ἐπαφρᾶς *ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ* Ἰη*σοῦ,* Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, *οἱ συν-* 24 *εργοί μου. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν* Ἰησοῦ *χριστοῦ* 25 *μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.*

[ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.]

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου 2 αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσα 3 εἶδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον 5 τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς 6 ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἡμῖν βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 7 ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ

κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ Φυλαὶ τῆς γῆς. νxὶ
ἀμήν. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλΦα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος ὁ 8
θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελΦὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς 9
ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν χριστῷ,
ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ἐγὼ ἐγενό- 10
μην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκcυσx
Φωνὴν μεγάλην ὄπισθέν μου ὡς σάλπιγγος λεγούσης 11
Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς
ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ
εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειραν καὶ εἰς Σάρδεις καὶ
εἰς ΦιλαδελΦίαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. καὶ ἐπέστρεψα 12
βλέπειν τὴν Φωνήν, ἥτις λαλεῖ μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπι-
στρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐμμέσῳ 13
τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον πο-
δήρην καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαζοῖς ζώνην χρυ-
σᾶν· ἡ δὲ κεΦαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς 14
ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀΦθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
Φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, 15
ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης, καὶ ἡ Φωνὴ αὐτοῦ ὡς
Φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ 16
ἀστέρες ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομΦαία
δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος Φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. καὶ ὅτε εἶδον αὐ- 17
τόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ

ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων Μὴ φοβοῦ·
18 ἐγώ εἰμι ὁ πρωτότοκος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν καὶ
ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ
19 Ἅιδου. γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶ καὶ ἃ μέλλει
20 γίνεσθαι μετὰ ταῦτα, τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων,
οὓς εἶδες ἐν τῇ δεξιᾷ μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
21 χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

2 Τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε
λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ-
τοῦ, ὁ περιπατῶν ἐμμέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν
2 χρυσέων. οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ
ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ
3 εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις,
καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας.
4 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν πρώτην σου ἀγάπην ἀφ-
5 ῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανό-
ησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί
σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς,
6 ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ
7 ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν· κἀγὼ μισῶ. ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
σάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις.
τῷ νικοῦντι, δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον 8
Τάδε λέγει ὁ πρωτότοκος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
νεκρὸς καὶ ἔζησεν. οἶδά σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτω- 9
χείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ
τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. μὴ φοβοῦ, ἃ μέλλεις 10
πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς
φυλακήν, ἵνα πειρασθῆτε καὶ ἔχητε θλῖψιν ἡμερῶν
δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν
στέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ 11
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ
ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γρά- 12
ψον Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον
τὴν ὀξεῖαν. οἶδα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σα- 13
τανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω
τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας, ὁ μάρ-
τυς μου, ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν,
ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, 14
ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς
ἐδίδασκε τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕ- 15
τως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν
ὁμοίως. μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ 16
καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στό-
ματός μου. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέ- 17

γει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικοῦντι, δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις γράψον Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ.
19 οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου
20 τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου τὴν Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς
21 δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐκ ἠθέλησε μετανο-
22 ῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς φυλακήν, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων
23 αὐτῶν. τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ
24 τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγου-
25 σιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε
26 κρατήσατε ἕως οὗ ἂν ἥξω. καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ

τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς 27 τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 28 τὸν πρωϊνόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα 29 λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον 3 Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ 2 στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, 3 καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς, ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. ἀλλὰ 4 ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖ- 5 ται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ 6 πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον 7 Τάδε λέγει ὁ ἀληθινός, ὁ ἅγιος, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει. οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα 8

ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν
10 ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν
12 στέφανόν σου. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου,
13 καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ
15 ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ. οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· [ὄφελον ψυ-
16 χρὸς ἧς ἢ ζεστός]. οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου.
17 ὅτι λέγεις, ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλου-

τηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' 18 ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. ἐγὼ ὅσους ἂν φι- 19 λῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν, καὶ μετανόησον. ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις 20 ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' 21 ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς 22 ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν 4 τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων Ἀνάβηθι ὧδε, καὶ δείξω σοι, ὅσα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. εὐθέως 2 ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, καὶ ὁ καθή- 3 μενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. καὶ 4 κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας· καὶ ἐπὶ τοὺς εἴκοσι τέσσαρας θρόνους πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-

5 τῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί. καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ ἐστι τὰ ἑπτὰ
6 πνεύματα τοῦ θεοῦ. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ. καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν
7 ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ
8 τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ
9 ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ
10 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
11 αἰώνων, καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ [τὸ] θέλημά σου ἦσαν.

5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν κατε-
2 σφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυ-

ρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; καὶ 3 οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. [καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη 4 ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό]. καὶ εἷς ἐκ 5 τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ 6 ἰδοὺ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ ἐμμέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσι τὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθεν, καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθ- 7 ημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, 8 τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινήν, 9 λέγοντες Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης· καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς βα- 10 σιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ 11 τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. καὶ

ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες
12 χιλιάδων, λέγοντες Φωνῇ μεγάλῃ Ἄξιόν ἐστι τὸ
ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον
καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλο-
13 γίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὅ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης
ἐστίν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἤκουσα λέγοντα Τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ [καὶ] τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ
τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
14 αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα ἔλεγον Ἀμήν, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

6 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων,
2 λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς, λέγοντος Ἔρχου. καὶ
εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽
αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ
3 ἐξῆλθεν ὁ νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν
σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου
4 λέγοντος Ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός,
καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη λαβεῖν τὴν εἰρήνην
τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐ-
5 τῷ μεγάλη μάχαιρα. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου λέγοντος Ἔρχου.
καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος
6 ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα
ὡς φωνὴν ἐμμέσῳ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγουσαν

Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν τοῦ δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα 7 φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος Ἔρχου. καὶ εἶ- 8 δον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ ὁ Ἅιδης ἠκολού-θει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέ-ταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ τὸ τέταρτον τῶν θηρίων τῆς γῆς. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω 9 τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν, ἣν εἶχον. καὶ 10 ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἕως πότε, ὁ δε-σπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ 11 ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται χρόνον ἔτι μικρόν, ἕως πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλ-λοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. καὶ εἶδον ὅτε 12 ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐ-γένετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ 13 οἱ ἀστέρες τοῦ θεοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σα-λευομένη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισ- 14 σόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν

15 ἀπεκινήθησαν. καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες, οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ
16 σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
17 θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 Μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος μήτε
2 ἐπὶ θαλάσσης μήτε ἐπὶ δένδρου. καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραζε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν
3 καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων
4 αὐτῶν. [καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων,] ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμέ-
5 νοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν
6 δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευῒ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ 8 φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι. μετὰ ταῦτα εἶδον ὄχλον πολύν, ὃν 9 ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. καὶ 10 κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἡ σωτηρία τοῦ θεοῦ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου 11 καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες Ἀμήν, ἡ εὐλογία 12 καὶ ἡ δόξα [καὶ ἡ σοφία] καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ 13 τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἴρηκα αὐτῷ Κύριε, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέ μοι 14 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ θλίψεως μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ 15 θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ

16 θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος
17 οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8 Καὶ ὅταν ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγέ-
2 νετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ
3 ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσι-
4 αστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
5 ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμός.
6 καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
7 ἡτοίμασαν αὐτούς, ἵνα σαλπίσωσιν. καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη,
8 καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον

ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμά- 9 *των τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος* 10 *ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν [καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.] καὶ τὸ* 11 *ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ* 12 *τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου* 13 *ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ* Οὐαὶ *οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν.* 9 *καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου. καὶ ἀνέβη* 2 *καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος, καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν* 3 *γῆν καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ*

4 σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδική-
σουσι τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν
δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν
5 σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. καὶ ἐδόθη αὐ-
τοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανι-
σθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς
6 βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θά-
νατον, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν
7 ἀποθανεῖν, καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ
ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις
εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφα-
νοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα
8 ἀνθρώπων, καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ
9 οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον θώρακας
ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐ-
τῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς
10 πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέν-
τρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδι-
11 κῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν
βασιλέα τὸν ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου τὸν ἄγγελον, ὄνομα
αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα
12 ἔχει Ἀπολλύων. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται
13 ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλ-
πισεν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν κεράτων τοῦ
14 θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέ-

γοντα τῷ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις, καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσι τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

15 16 17 18 19 20 21

10 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
2 ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον. καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον
3 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρον-
4 ταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
5 βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς,
6 ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, [καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ,] ὅτι χρόνος
7 οὐκέτι ἔσται, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοὺς ἑαυ-
8 τοῦ δούλους, τοὺς προφήτας. καὶ ἡ φωνή, ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης
9 καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι

Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ 10 ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου γλυκὺ ὡς μέλι· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσί μοι Δεῖ σε πά- 11 λιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς. καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος **11** ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειραι καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε 2 ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα καὶ δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ 3 προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι 4 καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύ- 5 εται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι 6 τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἂν θελήσωσιν. καὶ ὅταν τε- 7 λέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον

ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει
8 *αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς* Σόδομα *καὶ* Αἴγυπτος, *ὅπου*
9 *καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα*
10 *αὐτῶν οὐκ ἀφίουσι τεθῆναι εἰς μνῆμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ*
11 *τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν*
12 *ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν* Ἀνάβατε *ὧδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρη-*
13 *σαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγέ-*
14 *νοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.*
15 Καὶ [ὁ] *ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες* Ἐγένετο *ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ*

αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθ- 16 *ήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες* Εὐ- 17 *χαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ* 18 *ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ* 19 *οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.*

Καὶ *σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ* **12** *περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κρά-* 2 *ζει, ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη* 3 *ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, καὶ ἡ* 4 *οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα*

5 *ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν*
6 *θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χι-*
7 *λίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅ τε* Μιχαὴλ *καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέ-*
8 *μησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ*
9 *τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ'*
10 *αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν* Ἄρτι *ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*
11 *ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν*
12 *ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν*
13 *μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ*

δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρσενα. καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ 14 δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος 15 αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ 16 γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιε τὸ ὕδωρ, ὃ ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπ- 17 ῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ ἐστάθη ἐπὶ 18 τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης **13** θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. καὶ 2 τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ μίαν 3 ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύ- 4 νησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τῷ θη-

ρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον λέγοντες Τίς ὅμοιος
τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;
5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλάσφη-
μα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαρά-
6 κοντα καὶ δύο. καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασ-
φημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
7 νοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
8 καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν
αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέ-
γραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
9 ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. εἴ
10 τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς
αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ,
δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ
11 ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. καὶ εἶδον ἄλλο θη-
ρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο
12 ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα
προσκυνήσουσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ
13 πληγὴ [τοῦ θανάτου] αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα,
ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν
14 γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοι-
κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν

ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ 15 δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν. καὶ 16 ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, 17 εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ 18 ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος **14** Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων 2 πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρό- 3 νου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδήν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγο-

4 ρασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ, ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν
5 ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι εἰσίν.
6 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυ-
7 λὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγων φωνῇ μεγάλῃ Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ
8 πηγὰς ὑδάτων. καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησε λέγων Ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε
9 πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτῷ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
10 τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσονται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν
11 ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ εἴ τις

λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ 12
ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς
τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. καὶ ἤκουσα φωνῆς 13
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ
οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦ-
μα, ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ
ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. καὶ εἶδον, καὶ 14
ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον
ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον
ὀξύ· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθε κράζων ἐκ τοῦ να- 15
οῦ, ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης
Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ
ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ 16
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐ-
τοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. καὶ ἄλλος ἄγ- 17
γελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων
καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐκ τοῦ 18
θυσιαστηρίου ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώ-
νησε φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ,
λέγων Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον
τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ 19
σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον
αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς
γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν
μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ 20

ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

15 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ
2 θεοῦ. καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κι-
3 θάρας τοῦ θεοῦ. καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ [τὰ] ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
4 βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, κύ-
5 ριε, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
6 τυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ
7 στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
8 τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς

ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ 9
ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. καὶ ἤκουσα μεγά- 16
λης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις
Ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξ- 2
έχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο
ἕλκος [κακὸν] καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦν-
τας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεε τὴν φιά- 3
λην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς
νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ
θαλάσσῃ. καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς 4
τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγέ-
νοντο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέ- 5
γοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὅσιος, ὅτι ταῦτα
ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ 6
αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πιεῖν· ἄξιοί εἰσιν. καὶ ἤκουσα 7
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. καὶ ὁ 8
τέταρτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. καὶ 9
ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασ-
φήμησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν
ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι
αὐτῷ δόξαν. καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 10
ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία

αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐ-
11 *τῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ*
οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν,
12 *καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. καὶ ὁ ἕκτος*
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέ-
γαν, τὸν Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατο-
13 *λῶν ἡλίου. καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος*
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος
τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βά-
14 *τραχοι· εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα ση-*
μεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης
ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς μεγά-
15 *λης ἡμέρας τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ἰδοὺ ἔρχομαι*
ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι
16 *τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς*
17 *τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἀρμαγεδών. καὶ*
ὁ ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα,
καὶ ἐξῆλθε φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα
18 *Γέγονεν, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρον-*
ταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο,
ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
19 *σεισμὸς οὕτως μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη*
εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι

αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν 20
καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ 21
τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Καὶ ἐξῆλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόν- 17
των τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ λέγων Δεῦρο δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, μεθ᾽ ἧς ἐπόρνευ- 2
σαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.
καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον 3
γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον τὰ ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν 4
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνο- 5
μα γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.
καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν 6
ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. καὶ εἶπέ μοι ὁ 7
ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας, ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστή-

ριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος
αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
8 κέρατα. τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ ἔστι καὶ
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς
γῆς, ὧν οὐκ ἐγγέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θη-
9 ρίον, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι καὶ παρέσται. ὧδε ὁ νοῦς
ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν,
10 ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἑπτά
εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
11 ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ
τὸ θηρίον, ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός
ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν καὶ εἰς ἀπώλειαν
12 ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασι-
λεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξου-
σίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ
13 θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν
14 καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι μετὰ
τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐ-
τούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
15 καὶ εἰπέ μοι Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθη-
16 ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. καὶ
τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μι-
σήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐ-

τὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί· ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν 17 εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ γυνή, ἣν εἶδες, 18 ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα **18** ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ 2 φωνῇ λέγων Ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ὅτι ἐκ 3 τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ ἤκουσα ἄλλην φω- 4 νὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ 5 καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπό- 6 δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ, ᾧ ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν 7

καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ
8 *ἴδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν.*
9 *καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες*
10 *ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες* Οὐαὶ οὐαὶ *ἡ πόλις ἡ μεγάλη,* Βα*βυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [ἦλθεν] ἡ κρίσις*
11 *σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ-*
12 *έτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βυσσίνου [καὶ πορφύρας] καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν σκεῦος θυϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ λίθου τιμιωτάτου καὶ*
13 *χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων,*
14 *καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ*
15 *αὐτὰ εὑρήσουσιν. οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες*

ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέ- 16 γοντες Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη κόκκινον καὶ πορφυροῦν καὶ βύσσινον καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς κυ- 17 βερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν. καὶ ἔκραξαν βλέποντες τὸν τόπον τῆς πυρώσεως 18 αὐτῆς, λέγοντες Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ 19 ἔκραξαν [κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,] λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. εὐφραίνου ἐν αὐτῇ, οὐρανὲ 20 καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. καὶ ἦρεν εἷς ἄγγε- 21 λος [ἰσχυρὸς] λίθον ὡς μύλινον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. καὶ 22 φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ [φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ σοι 23 ἔτι, καὶ] φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς,

ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ
24 ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπι τῆς γῆς.

19 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου
πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων Ἀλληλούϊα, ἡ σω-
2 τηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι [αἱ] κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινε τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις ἔφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορ-
νείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ
3 ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἴρηκαν Ἀλληλούϊα, καὶ
ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
4 νων. καὶ ἔπεσαν οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι καὶ
τὰ τέσσαρα ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθ-
5 ημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντες Ἀμὴν ἀλληλούϊα. καὶ
φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα Αἰνεῖτε τῷ
θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι
6 αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φω-
νὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ
[ὡς] φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν λεγόντων Ἀλληλούϊα,
7 ὅτι ἐβασίλευσε κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ. χαίρω-
μεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δώσομεν τὴν δόξαν αὐτῷ,
ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοί-
8 μασεν ἑαυτήν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσ-
σινον λαμπρὸν καθαρόν· τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώ-
9 ματα τῶν ἁγίων ἐστίν. καὶ λέγει μοι Γράψον Μα-
κάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλη-

μένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι *οἱ λόγοι οἱ ἀληθινοὶ τοῦ* 9 *θεοῦ εἰσίν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ* 10 *προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι* Ὅρα *μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν* Ἰησοῦ· *τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία* Ἰησοῦ *ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.*

Καὶ *εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος* 11 *λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. οἱ δὲ* 12 *ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. καὶ περιβεβλημένος* 13 *ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν* 14 *τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι λευκὸν βύσσινον καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος* 15 *αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ* 16 *ἔχει ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.*

Καὶ *εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ* 17 *ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι* Δεῦτε *συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας* 18

βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτούς, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ
19 *μικρῶν καὶ μεγάλων. καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ*
20 *τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο*
21 *εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.*

20 Καὶ *εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην*
2 *ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστι διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ*
3 *ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.*
4 *καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων*

διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη· οἱ λοιποὶ τῶν νε- 5 κρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων 6 μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.

Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σα- 7 τανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλα- 8 νῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ 9 ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς, καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐ- 10 τοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκόν, καὶ τὸν καθήμε- 11 νον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶ- 12

δον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις
13 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅιδης ἔδωκε τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος
14 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅιδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος
15 ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ τὴν
2 θάλασσαν οὐκ εἶδον ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκο-
3 σμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐ-
4 τῶν ἔσται αὐτῶν θεός, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ
5 ἔσται ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει

Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. καὶ εἶπέ μοι Γέγοναν. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, 6 ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, 7 καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεός, καὶ [αὐτὸς] ἔσται μοι υἱός. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ 8 φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψεύσταις τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν 9 ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο δείξω σοι τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα 10 καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ [ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ]· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος 11 λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας 12 δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστι τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες 13 τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ 14 τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων

15 τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυ-
16 λῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλά-
17 τος, καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων. τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος
17 καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν,
18 μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. καὶ ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυ-
19 σίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος,
20 ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδιόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασον, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀ-
21 μέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
22 διαυγής. καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ
23 ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ

οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέ- 25 ρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν 26 καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ οὐ μὴ εἰσ- 27 έλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμ- 22 πρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς 2 καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποι- οῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θε- ραπείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. 3 καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ καὶ ὄψονται 4 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετ- ώπων αὐτῶν. καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσι 5 χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, 6 καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐ- τοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι τα- 7 χύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ 8

βλέπων ταῦτα, καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύον-
9 τός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου·
10 τῷ θεῷ προσκύνησον. καὶ λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ
11 καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, [καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι,] καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
12 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ,
13 ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ
14 τὸ τέλος. μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς
15 καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦ-
16 δος. ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρω-
17 ινός. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ'

αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς [ἐπ' αὐτὸν] τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ 19 *ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα* Ναὶ 20 *ἔρχομαι ταχύ. ἀμήν, ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.*

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.